Incun.
558

4° Incun. 558

Guillermus.

Hain 8249 Pars 2. ?

nach Mitteilung der Komm. f. d. Gw
nicht Hain 8249, wohl 16. Jh.
VIII. 39.

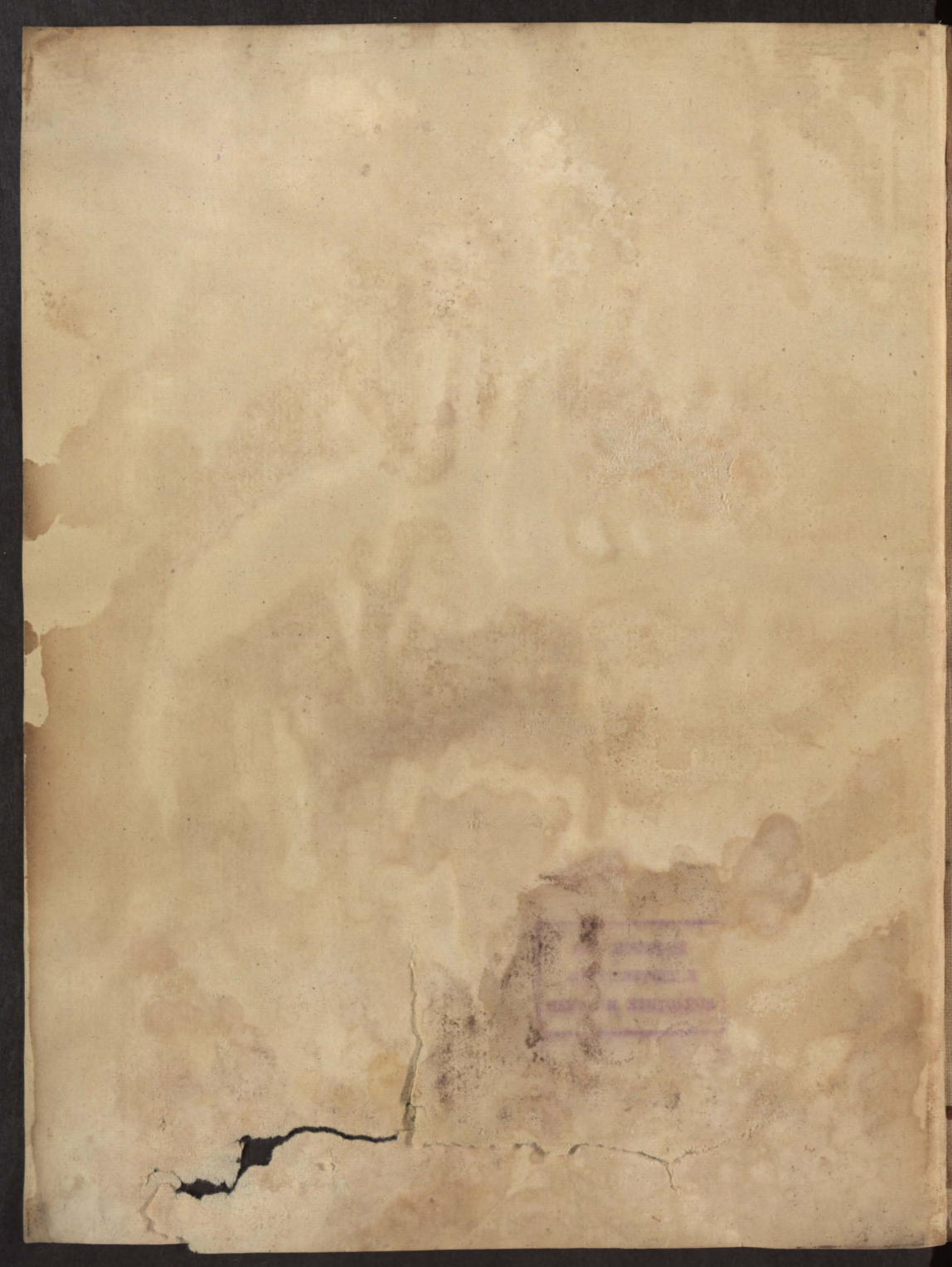

558 Inc.

Postilla Guillermi super epistolas

EIGENTUM DER
K. UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK MÜNCHEN

Kgl. Bibl. Acad. Land.

EIGENTUM DER
K. UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK MÜNCHEN

Vitam bonā et exitū beatū. Ego frater Guiller. sacre theologie ꝓfessor minim⁹ Parisius educatus: Sacroꝝ euāgeliorū ac epistolarū de tpe diebus dñicis et sanctis: etiā sup cōmune apl'oꝝ: martyrū: confessoꝝ: virginum: ⁊ ꝓ defunctis: expositiones in vnū colligere volumen: min⁹ expertis clericis ac insipientib⁹ ꝑdicatorib⁹ ꝑnecessariū fore iudicaui. Considerās nōnullos cancellistas min⁹ caute ac imperite euāgelia ⁊ epistolas vulgo xp̄iani ꝓnunciātes ꝓcedere nō habētes earundē expositionū sciaz que necessaria est. Cōposui igit̄ ⁊ hunc librū ꝓ eisdē. vt. s̄. ac ꝓ oībus sacroꝝ euangelioꝝ ⁊ epl'arū expositionē cupientib⁹: nō enim meū (qd̄ exiguū est) ingeniū ꝯsulni ꝓprias dictās expositiones: sz aliorū sacre pagine doctoꝝ libris innitēs: eas q̄s melius scripserūt postillas ⁊ expositiones ꝑfunctorie exornādo post quēlibet passim text⁹ ponēs cū p̄missione tituli vniuscuiusq; q̄ scripsit: adijciensq; post quālibet dñicalis euāgelij expositionē necessaria notabilia pro materia textus: ex sermonib⁹ de tpe eximij doctoris Hugonis de prato sumpta.

Sunt aūt hec doctoꝝ noīa: sancti Augustini: Gregorij: Hieronymi: Ambrosij: Venerabilis Bede: ⁊ ipsoꝝ omelijs. Glose interlinearis. Glose ordinarie: Nicolai de lyra. Nicolai de gorra sup q̄ttuor euangelistas. Sancti Thome de aq̄no sup Johannē. Guilhelmi lugdunensis in sermonib⁹ de tpe. Jordani ex sermonib⁹ de tpe ⁊ Rabani: quoꝝ modus penes titulos abbreuiatos legendi talis est.

Lyra. i. Nicolaus de lyra. Gor. i. Nicolaus de gorra. Glo. interli. i. glosa interlinearis. Glo. ordi. i. Glosa ordinaria. Ra. id est Rabanus. Guil. lug. i. guilhelmus lugdunensis. Jor. i. Jordanus. Vincen. id est Vincentius.

Ad quos sctūs Paulus scribit epl'as

Sunt partis Italie qui ¶ Romani de iudeis ⁊ gentibus conuersi sunt ad fidem catholicam per paulū apostolū: quib⁹ scribit epistolaz ꝑ Timotheū discipulū suum a Corintho ciuitate que est in achaia. Et habet capi. xvj. ¶ Corinthij

Sunt Achaici: sicut Parisienses gallici Corinthos enim est ciuitas metropolis in Achaie partibus. Achaia v̄o est quoddā territorium in terra grecie. Et illis scripsit primā epistolā ab Epheso ꝑ Timotheum discipulū suū. Et habet ca. xvj. Secundaz v̄o scripsit eis a Troade ꝑ Tytum. Et habet capitula. xiij. ¶ Galathe

Sunt greci. Et galathia est nomen regionis grecie: et illis scripsit ab Epheso. Et habet ca. vj. ¶ Ephesij

Sunt Asiani ab asia minore: q̄ est pars grecie: illis scripsit de Roma de carcere ꝑ Tytū: ⁊ habet ca. vj. ¶ Philippenses

Nominant̄ a ciuitate Philippis q̄ est in grecia: quā edificauit philippus rex pater Alexādri magni: et eā sic noīauit: quibus scripsit apl'us a Roma de carcere per Epaphroditū. Et hz ca. iiij. ¶ Collossenses

Sunt Asiani: q̄b⁹ scp̄sit apl's ab Epheso ꝑ Tichicū diaconē ⁊ Onesinū acolitū. Et habet ca. iiij. ¶ Thessalonicenses

Nominant̄ a ciuitate Thessalonica q̄ est metropolis in macedonia: q̄ est quedā pars grecie: His scripsit apl's duas epl'as ab Athenis ꝑ Tichicū diaconū ⁊ Onesinum acolitū. Prima habet capi. v. Secunda capi. iij. ¶ Timotheus

Est per Paulū ꝯuersus ad fidem catholicam: ⁊ ep̄s ab eo ordinatus. Cui scripsit primā epl'az a Laodicia ꝑ Tichicū diaconem. Et habet ca. vj. Scd̄am scripsit ei a Roma. Et habet ca. iiij. ¶ Thitus

Est discipulus sancti Pauli ab eo ꝯuersus ad fidē catholicā: ⁊ archiepiscop⁹ Cretensis ordinat⁹. Et huic scripsit apl's a Nicolai. Et hz ca. iij. ¶ Philemon

Ciuis fuit Colossensis vir laudabilis in plebe. Hunc rogat apostolus vt Onesinū seruum suuz benigne suscipiat: scribens ei per eundem a Roma de carcere. Et habet capitulū vnum. ¶ Hebrei

Sunt qui cōuersi sunt de iudaismo ad fidem catholicā: quibus ostendit apostolus defectū legis mosaice: ⁊ perfectionē legis euangelice. Et habet ca. xiij.

FRatres. Sciẽtes qꝛ hora est iam nos de somno surgere. Verba ꝓposita originaliter ad Roma. xiij. ca. sunt scripta in epistola hodierna lectionalr̃ recitata. Añ initiũ illiꝰ epl̃e scribit sctũs Paulus in eo. ca. dicens. Nemini quicq̃ debeatis nisi vt inuicẽ diligatis. Qui eñ diligit ꝓximũ: legez impleuit. Post hoc sequitur epl̃a hodierna. Scientes quia hora est iam ꝛc̃. Ubi sciẽdũ q̃ epl̃a hodierna et euangelium hodiernũ cõcordãt quia in euãgelio intimatur nobis aduentus regis celestis. Sic in epistola monet nos apostolus Paulus vt p̃parem' nos ad aduentũ tanti regis dicẽs: (Fr̃es) Ubi notandũ q̃ sanctus Paulus apl̃s cõmuniter ĩ suis epistolis p̃mittit fr̃es. Et ratio est ista. Quia in suis epl̃is nitit̃ homines inducere ad amorem fraternitatis. Etiã p̃sentẽ epistolam scribit romanis. Et romani sunt q̃ in partibꝰ Italie de iudeis ꝛ gẽtibus cõuersi sunt ad fidẽ per doctrinã ipsius apl̃i. Añ scribit ip̃is ꝑ Timotheũ discipulũ suũ a Corintho ciuitate: que est in Achaia dicens: (Scientes qꝛ hora est) scz in tempore gratie (iam nos de somno surgere.) Lyra: de ocio surgere ad opa charitatis. Gregorius. Charitas operatur magna si est: si aũt operari rẽnuit charitas non est (Nũc eñ) id est tempore gratie (ꝓpior est nostra salus) Lyra. quia ꝑ christũ ianua salutis est apta: que tpe legis erat clausa. Ideo subdit̃ (q̃ cũ credidimus). i. plusq̃ añ aduentũ xp̃i: tũc eñ sciebant se patres antiqui descẽsuros ad lymbum. Unde patriarcha Jacob dixit: Gen. xxxvij. Descendã ad filiũ meum lugens in infernũ ꝛc̃. (Nox p̃cessit) Ly. i. obscuritas figurarũ veteris legis (dies autẽ appropinquauit.) id ẽ claritas veritatis reuelata est ĩ noua lege (Abijciamꝰ ergo opa tenebrarũ) Lyra. i. pctã q̃ ad tenebras ducũt. Math. xxij. (ꝛ ĩduamur arma lucis) id est virtutes que illuminãt mentem: ꝛ finaliter ad vitam eternã perducũt (sic vt in die) Ly. iudicij extremi (honeste ãbulemꝰ) scz ad gl̃iam (Non) scz ambulemus (in comesationibꝰ) scz vitãdo peccata gule (et ebrietatibus). i. potationibus ĩmoderatis (nõ in cubilibus) Gor. i. pigritijs dormientiuz (et impudicitijs). i. luxuriosis actibꝰ qui ꝓueniunt ex supfluitate cibi ꝛ potus et somni (Non in contẽtione) scilicet quo vnus contendit contra alium (et emulatione) Gorra. quo vnus alteri inuidet ꝺ sua prosperitate:) sed induimini Jesum christum) Lyra. scz imitando sanctitatem cõuersationis sue: quia s̃m August. Non est verus xp̃ianus qui nõ imitat̃ vestigia xp̃i.

FRatres: Quecũq; scripta sunt ad nostrã doctrinã scripta sunt: vt ꝑ patieu. ꝛc̃. Ad Roma. xv. Ante initiũ illius epl̃e scribit sctũs paulus in p̃ncipio illius capl̃i

Incipit postilla super epistolas.

Dñica prima in aduentu dñi. Ad Romanos. XIII.

FRatres: Scientes qꝛ hora est iam nos de somno surgere. Nũc eñ ꝓpior est nostra salus q̃ cum credidimus. Nox p̃cessit: dies aũt appropinq̃uit. Abijciamꝰ ergo opa tenebrarum ꝛ induamur arma lucis sicvt in die honeste ambulemus nõ in cõmesationibꝰ ꝛ ebrietatibꝰ nõ in cubilibꝰ ꝛ impudicitijs: nõ in cõtentione ꝛ emulatione sed induimini dñm iesum christum.

Dñica secũda in aduentu. Ad Romanos. XV.

FRatres Quecũq; scripta sunt ad nostram doctrinã scripta sunt: vt per pati-

dicēs: Debem⁹ aūt nos infirmiores imbecillitates infirmoꝝ sustinere: ⁊ nō nob̄ placere post hoc sequit̄ epl̄a hod̄. Quecunq; scripta sunt ⁊c̄. Cōcordāt epl̄a ⁊ euāgeliū qꝛ in euangelio hodierno agit̄ d̄ aduentu christi ad iudicium vbi quedā ad terrorem maloꝝ: quedaꝫ ad ꝯsolationē bonorum tangunt̄. Sic etiā apl̄s in epl̄a hodierna adducit sacrā scripturā que hominē ad preparandum se ad istum aduentum dirigit ⁊ informat dicēs (Quecunq; scripta sunt. Hor. de dño nr̄o iesu xp̄o in diuinis libris: et etiā de sctis vete. testa. sicut de Jacob ⁊ d̄ Thobia et etiā de sanct⁹ noui testamenti: scꝫ de apostolis: de martyribus et de alijs sanctis (ad nostram doctrinam scripta sūt) qꝛ oīs scriptura diuinitus inspirata vtilis ē ad docendū. ij. Thimoth̄. iij. (vt ꝑ patientiā). s. in aduersis (⁊ ꝯsolationē scripturarū). i. cōsolationē quā dāt scripture. Cōsolant̄ em̄ nos scripture in īcolatu vite pñtis (spē habeam⁹) scꝫ de beatitudine eterna que ex scripturis ꝓmittitur. (Deus aūt patientie). i. de⁹ q̄ est dator patientie in aduersis (⁊ solatij). i. ꝯsolatiōis post tribulationē. Quia ipe ꝯsolat̄ nos in oīni tribulatione nostra. ij. Coꝝ. j. (det vobis idip̄m sapere). i. sentire (in alterutrū) id ē cōformiter (s̄m iesum xp̄m). i. s̄m doctrinā iesu xp̄i (vt vnanimes). i. eadē volūtate (vno ore). i. eadē vocis ꝯfessione (honorificetis deū ⁊ pa. dñi no. ie. xp̄i) Lyra. q̄tū ad vnitatē opis: qꝛ fides sine opibus mortua est Jaco. ij. (ꝓpter qd̄ suscipite inuicē). s. infirmos ad cōsolādū (sicut ⁊ ipe) scꝫ xp̄s (suscepit vos) infirmos (in honorē dei). i. vt in vob̄ honorificet̄ deus (dico em̄ iesum xp̄m ministrū. i. p̄dicatorem. (fuisse circūcisiōis) p̄dicando iudeis circumcisis. Ideo ipse xp̄s dixit Mat. xv. Nō sum missus nisi ad oues q̄ perierunt dom⁹ isrl̄ (ꝓpter veritatē dei) Uin. i. vt deus verax habeat̄ (ad cōfirmādas ꝓmissiones patrū) factas ipsis: qꝛ iudeorū assumptio ad fidē ⁊ ad salutēm fuit ex debito ꝑ ꝓmissionē patrib⁹ eoꝝ factam Luce. j. Sicut locutus est ad p̄res nostros: abraā et semini ei⁹ in secula (gentes āt). i. pagani. s. debēt (honorare deum sup̄ misc̄dia) eis exhibita sine p̄cedēte ꝓmissione: qꝛ gētiū assumptio ad fidē ⁊ salutē fuit ex sola misericordia sine ꝓmissione: quia lex nō fuit data patrib⁹ eoꝝ neq; ꝓphe sicut iudeis (sicut scriptum est) in ps̄. xvij. vbi xp̄s loquit̄ ad patrē (ꝓpterea ꝯfirebor tibi in gētib⁹ dñe). i. faciā tibi gētes cōfiteri voce laudādo (et nomini tuo cātabo) Hor. i. faciā tibi cātare canticū laudis. ps̄. xcv. Cātate dño cāticū no. (Et iterū dicit). s. scriptura Esa. xxxv (Letamini gentes). i. pagani conuersi ad fidē (cū ple. eius). i. cū iudeis. Factū est vnuꝫ ouile de iudeis ⁊ gentibus. Unde Job. x.

entiā ⁊ cōsolationē scripturarum spem habeam⁹. Deus aūt patientie ⁊ solatij det vobis idipsum sapere in alterutrū s̄m iesum xp̄m: vt vnanimes vno ore honorificetis deū ⁊ patrem dñi nr̄i iesu xp̄i. Propter qd̄ suscipite inuicē sicut ⁊ xp̄s suscepit vos in honorē dei. Dico em̄ iesuꝫ xp̄m ministrū fuisse circūcisionis ꝓpter veritatem dei ad cōfirmādas ꝓmissiōes patrū: gentes autē sup̄ misericordia honorare deū sicut scriptum est. Propterea cōfitebor tibi in gentibus: ⁊ noī tuo cātabo: Et iteruꝫ dicit: Letamini gentes cuꝫ plebe ei⁹: Et iterum. Laudate oēs gentes dñm: ⁊ magnificate eū oēs populi: Et rursus esaias ait: Erit radix iesse: et q̄ exurget regere gentes: in eū gentes sperabūt. Deus aūt spei repleat vos omni gaudio ⁊ pace in credendo: vt abundetis in spe ⁊ virtute spiritussancti.

Et fiet vnũ ouile ⁊ vn⁹ pastor. (Et iterũ) dicit Dauid in Ps̃. xcvj. Laudate dominũ oẽs gentes id est pagani ꝯuersi ad fidẽ (⁊ magnificate eum omnes populi) Uin. id est omnes tribus filiorũ israel. (Et rursus. Esa. ait). xj. c. (Erit radix iesse). s. q̃ ⁊ Jsai pr̃ dauid. j. Reg. xvij. de q̃ stirpe nat⁹ est christus s̃m carnẽ (⁊ q̃ exurget regere gentes) scz in fide et bonis operib⁹ ⁊ gentes cõuerse ad fidẽ (in euz gentes sperabunt.) Gen̄. xlix. cap̃. Ipse erit expectatio gentiũ: qr habent spem ꝑ ip̃m consequi vitã eternam (deus autẽ spei) in quo sperandus est (repleat vos om̃i gaudio). s. spirituali (⁊ pace in credendo vt abũdetis in spe) Lyra. per cumulũ meritoꝝ (⁊ virtute spũssancti) cui⁹ sunt p̃ncipaliter omnia opera meritoria: qr sine virtute spũssancti nulle virtute vel oꝑa placent deo.

Dñica tertia in aduẽ. j. Corin. iiij.

Fratres: sic nos existimet hõ vt ministros xp̃i ⁊ dispensatores ministeriorũ dei. Hic iã querit̃ inter dispensatores: vt fidelis quis inueniat̃. Mihi aũt pro minimo est vt a vobis iudicer: aut ab humano die: sed neq; meipsuz iudico. Nihil enim mihi ꝯsci⁹ suz: sed nõ in hoc iustificat⁹ suz. Qui aũt iudicat me dñs est. Itaq; nolite ante temp⁹ iudicare quoadusq; veniat dñs q̃ et illuminabit abscondita tenebrarũ et manifestabit cõsilia cordiũ. Et tunc laus erit vnicuiq; a deo.

Fratres: Sic nos existimet hõ vt ministros xp̃i. j. Cor. iiij. Ante initiũ illi⁹ epl̃e scribit sanctus Paulus dicens: Templum dei sanctum est q̃d estis vos: si q̃s inter vos videt̃ sapiẽs in hoc seculo: stultus fiat vt sit sapiens. Sapientia em̃ hui⁹ mũdi stulticia est apud deũ. Tũc post hoc sequitur epistola hodierna. (Sic nos existimet hõ) Sciendũ q̃ epistola ⁊ euãge. concordant: qr in euãge. agit̃ de spũali aduentu xp̃i: in signũ huius tũc euangel. dicit de sctõ Johanne q̃ interpretat̃ in quo est gratia. Sic etiã apl̃s paulus in epl̃a hodierna suadet prelatis q̃ debent diligẽter exequi sibi iniunctum officium ⁊ ministeriũ: ergo dicit (Sic nos existimet homo ⁊c̃.) ⁊ hãc epistolã scribit corinthijs. Et corinthij nominant̃ a quadam ciuitate que dicit̃ corinthus: ⁊ est metropolis in achaie partibus: Achaia ꝟo est quedã territorium in terra grecie. Et illos arguit de iudicio temerario: quia nimis temerarie iudicabãt apl̃m cum suis: ergo dicit (Sic nos existimet homo vt ministros xp̃i) Uincen. q. d. taliter viuimus ⁊ conuersamur q̃ quilibz hõ possit vere existimare de nobis: q̃ sumus fideles mĩstri xp̃i. vñ Bonauẽ. doctor sacre theologie sup̃. iiij. sen. dis. xvi De quolibet presumendũ est bonũ nisi probet̃ contrariũ (et dispẽsatores) Gor. id est distributores (ministeriũ dei). i. sacramentorũ diuinorũ (Hic iam queritur) a nobis (inter dispẽsatores vt fidelis quis inueniat̃.) Prouer. xv. Multi hoĩes vocant̃ misericordes: virũ aũt fidelẽ q̃s inueniet Tho. Fidelis minister est qui in oĩbus intendit honorẽ dei ⁊ vtilitatem ppl̃i: sed ip̃i Corinthij iudicabãt plures esse infideles nec aliquẽ putantes esse fidelem (Mihi aũt ꝓ minimo est) Gor. i. parũ puto (vt a nobis iudicer) Thomas. scz esse fidelis ⁊ infidelis (aut ab humano die). i. ab homine dũ est in suo die. i. in p̃senti tp̃e (sed neq; meip̃m iudico.) Uin. fidelem vel infidelem ministrum xp̃i: cũ non possum scire certitudinali sententia: sed eo coniecturis existimo bene esse fidelẽ dispensatorẽ. vñ dicit̃ Eccs. ix. Nescit hõ an odio vel amore dign⁹ sit: (nihil em̃ mihi cõscius sum). i. in nullo remordet nec ꝯscientia mea (sz nõ in hoc iustificatus sum) Gor. i. nõ ideo me iustũ reputo: qr põt esse aliq̃d delictuz q̃d nescio. Ps̃. xviij. Delicta q̃s intelligit (qui aũt in

dicat me dñs est) q̃ solus nouit secreta cordis mei melius q̃ ego ipe (Itaq; nolite ante tẽpus iudicare) .s. iudicij extremi: qr mõ nõ est tẽp⁹ iudicãdi (q̃adusq; veniat dñs) supple ad iudicandum (qui ⁊ illuminabit) id est aperta faciet: (abscõdita tenebrarum) .i. occulta peccata. (et manifestabit ꝯsilia cordium) id est cogitata qr tũc libri cõsciẽtiarũ aperiẽt (⁊ tũc laus erit) .i. remuneratio (vnicuiq; a deo) bñ agẽti vel cogitanti.

Gaudete ĩ dño semp: iterũ dico ⁊c. Philipp̃. iiij. Ante initiũ illi⁹ epistole scribit sanctus Paulus di. Fratres nostra cõuersatio in celis est: vñ saluatorem expectam⁹ dñz nr̃m Jesum xp̃m: q̃ reformabit corp⁹ humilitatis nr̃e configuratũ corpori claritatis sue. Tunc sequit̃ epl̃a hodierna (Gaudete in dño semp: iterũ ⁊c.) Sciẽdũ q̃ epistola ⁊ euãgeliũ concordãt: qr in euãgelio docemur: qualiter viam dño preparare debemus per verã penitentiã: vt cum digne suscipere possimus iã venturum in carne. Et debet hoc fieri cum gaudio spirituali: quod gaudiũ necessarium est in tempore tribulationis: ꝑm illud Jaco. j. Om̃e gaudiũ existimate fratres cũ in varias tentationes incideretis. Et cũ illo gaudio spirituali bene stat cõtritio cordis: qr ꝑm Augusti. penitẽs de pctis dolet: ⁊ dolore gaudet. Sic etiã apostolus Paulus in epistola hodier. nos informat q̃liter in dño gaudere debeam⁹ dicens: Gaudete in dño. Et p̃sentẽ epl̃am scribit Philippẽsib⁹: ⁊ philippenses nominant̃ a ciuitate philippis q̃ est in grecia. Vñ dicit: (Fratres: gaudete in dño) nõ in hoc seculo. Ratio illi⁹ est: qr sicut nemo põt duob⁹ dominis seruire. Matth. vj. Sic nemo põt gaudere in hoc seculo: ⁊ cũ hoc in dño (semp) Ly. nõ vna hora sz q̃tidie (iterũ dico gaudete) nõ solũ exterius sz in corde interi⁹. (Modestia vestra) Ly. ꝯuersatione et vita (nota sit omĩbus hoĩb⁹.) Vin. tã malis q̃ bonis. Lyra. vt boni meliores fiãt vr̃o exemplo: et alij mali cõuertant̃ (dñs em̃ ꝓpe est) Gor. Ideo debetis gaudere: qr dñs ꝓpe est: ⁊ paratus dare qd̃ necessariũ est (nihil solliciti sitis.) Vin. s. de tpalibus: sz iactãtes curam vestrã in dño: ⁊ ipse vos enutriet: iuxta illud Matth. vj. Nolite solliciti esse dicẽtes: q̃d manducabim⁹: aut quid bibem⁹ ⁊c. (sed in omni orõne ⁊ obsecratione) Vincen. de quibuscunq; rebus (cũ gratiarũactiõe) quia qui vult alia impetrare gratus debet esse de p̃teritis. Vñ Chryſ. super Matth. Gratiarũactio est inuitatio ad plus dãdũ (petitiones vestre: innotescant apud deum) id est ita feruentes sint vt ad deũ perueniant (Et pax dei) id est deus q̃ est pax ⁊ quies mentis (q̃ue exuperat) id est excedit (omnem sensum) Vincen. i. omnem intellectum tam angelicum q̃ humanum (custodiat corda vestra) id est volũtates vr̃as in bono (et intelligẽtias vestras in christo iesu dño nostro) Gor. vt nihil extra ipsum appetatis vel intelligatis.

Apparuit enim gr̃a saluatoris nr̃i ⁊c. Hodie ab ecclesia dei celebrat̃ natiuitas dñi sicut christus dominus noster de virgine Maria nat⁹ est verus de⁹ ⁊ verus

Dñica q̃rta in aduẽ. Phil. iiij.

Gaudete in dño sp: iterũ dico gaudete: modestia vr̃a nota sit oĩbus hoĩbus: dñs em̃ ꝓpe est: nihil solliciti sitis ꝑ ĩ oĩ or̃one ⁊ obsecratiõe cũ gr̃arũactione petitiões vr̃e ĩnotescãt apd̃ deũ ⁊ pax dei q̃ exupat omnẽ sensuz custodiat corda vr̃a ⁊ ĩtelligẽtias vr̃as. In xp̃o iesu dño nr̃o.

In nocte natiuitatis dñi ad primã missam epl̃a. ad Thitũ. ij.

Apparuit enim gr̃a saluatoris nr̃i oĩbus hominibns erudiẽs nos: vt abnegantes impietatem et secularia

hō in q̄ magnā miscdiam hoīb⁹ ostēdit qr nō ex opib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ nos: sed ꝑm magnā miscdiam suā saluos nos fecit. Ergo apl's paulus in officio p̄me misse q̄ ī media nocte celebrat insinuat dei miscdiam nob exhibitā di. apparuit eñ gr̄a ꝛc̄. Añ initiū illi⁹ epl'e scribit sctūs paulus exhortādo Titū discipulū suū di. Loq̄re q̄ decent sanā doctrinam: senes vt sobrij sint: pudici: prudētes: sani in fide: ī dilectiōe ꝛ patiētia Et in oīb⁹ teip̄m p̄ be exēplum bonoꝝ operū. Tunc sequit̄ p̄ñs epl'a (Apparuit enim gr̄a dei ꝛ saluatoris nr̄i) Ly. i. in carne pro nobas sumpta (oīb⁹ hominibus) Gorra. i. ad vtilitatē oīm hoīm (erudiēs nos) v̄bo ꝛ exemplo (vt abnegātes īpietatē) Lyra. i. idolatriā: sic̄ et ꝑ oppositū pietas dicit̄ cult⁹ diuin⁹) ꝛ secula. de.) Ly. q̄ tendunt ad diuitias et honores et delitias corpis (sobrie) Ly. in nob (et iuste) ad ꝓximū (ꝛ pie) ad deum (viuamus in hoc seculo) id est in mundo fragili ꝛ ttāsitorio (expectātes beatam spem. i. btitudinē speratā: vt ꝑ hoc libentius ꝛ facilius faciam⁹ bona opa (ꝛ aduentū gl'ie). i. manifestationē gl'iosam (magni dei ꝛ sa. no. Jesu xp̄i) Gor. i. aduētū christi in iudicium: q̄ est magnus deus ꝛ saluator noster. Nā in primo aduentu venit vt puer paruulus: in secundo aduentu veniet vt deus magnus cum potestate ꝛ maiestate. (Qui) scilicet christus (dedit gratis et sine meritis (semetip̄m) in p̄cium et nullam aliā creaturā (ꝓ nob) ad huc inimicis: (vt nos redimeret) ꝑ p̄ciū sanguinis (ab oī iniq̄tate) tā actuali q̄ originali (ꝛ mūdaret sibi ppl'm) ꝑ sacr̄m baptismi (accepta) id est gratū ꝑ charitatem (sectatorē bo. operū) Ly. itaq̄ gr̄a q̄ dat̄ in baptismo nō dat̄ īuacuū: sz ad bene opandū (hec loq̄re) Ly. ig̃rātes docēdo (ꝛ exhortare) iā sciētes ad melius inducendo. Ju xp̄o iesu dño nostro

desideria sobrie ꝛ iuste ꝛ pie viuamus in hoc seculo: expectātes beatam spem ꝛ aduentū gl'ie magni dei ꝛ saluatoris nr̄i iesu xp̄i. Qui dedit semetip̄m ꝓ nobis vt nos redimeret ab oīm iniq̄tate ꝛ mūdaret sibi ppl'm acceptabilem sectatorem bonorū operū: hec loq̄re et exhortare in xp̄o iesu dño nr̄o.

In scda missa natiuitatis xp̄i. Epistola: ad Titum. III.

Apparuit benignitas et humanitas saluatoris nostri dei: nō ex opib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ nos: sed ꝑm suā misericordiā saluos nos fecit per lauacrū regenerationis ꝛ renouationis spūssctī: quem effudit in nos abūde ꝑ iesum xp̄m saluatorē nostrū vt iustificati gratia ip̄ius heredes sim⁹ ꝑm spem vite eterne: in xp̄o iesu domino nostro

Apparuit beni. ꝛc̄. ad Titū. iij Añ initiū illi⁹ epl'e scribit san. Paulus Tito discipulo suo di. Loq̄re ꝛ exhortare illos p̄ncipibus et ptātib⁹ subditos esse: ꝛ ad oē op⁹ bonum paratos esse: ꝛ post pauca sequitur epl'a hodi. (Apparuit benignitas ꝛ humanitas salua. nr̄i dei) qr magnā misericordiā nob de⁹ exhibuit in hoc q̄ ꝓ nob hūanitatē assū psit (non ex ope. iu. q̄ fe. nos) Gorra. qr nulla bona fecim⁹ īmo poti⁹ cū inimici essem⁹ recōciliati sum⁹ deo (sz ꝑm suā misericordiā nos sal. fecit) Ly. salus eñ et'na excedit totaliter facultatē hūane nature: ꝓpt̄ q̄d nō pōt attingere eā q̄s nisi ex largitate diuine miscdie (ꝑ la. rege.). i. baptismi ꝑ quem fit regeneratio a culpa. Generatio eñ inquinat. ps̄. l. Ecce eñ in iniq̄. cō. sum ꝛc̄. Sz regeneratio lauat. Joh. iiij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aq̄ ꝛ spūsctō non pōt intra. in reg. dei (ꝛ renouati. spūssctī) qr spūssctūs in baptismo dat⁹ termīat vitā veterē que ē sub

pctōꝝ ⁊ inchoat nouā q̄ est sub gr̄a (quē effudit ī nos abūde) Ly. ad deletionē oīm pctōꝝ ⁊ copiā ꝟtutū (ꝑ iesū xp̄m sal. nr̄m) Ly. ex cui⁹ passione habet efficaciā sacr̄m baptismi (vt iustifi. gr̄a ipsi he. sim⁹) Lyr. qꝛ gr̄a facit nos filios dei adoptiuos ⁊ heredes regni (ꝟm spem) in p̄senti (vite eterne). s. in futuro.

Multipha. multisq̄ modis ad Heb. j. Hāc epl̄am scribit sctūs Paul⁹ ad Heb. Et hebrei sunt qui sunt ꝯuersi ad fidē xp̄i de iudaismo. Et ī alia epl̄a ponit dignitatē noui test. respectu ve. test. q̄uis vtrūq̄ testamētū sit a deo datū. Vetus tn̄ tradidit ꝑ angelū qui loquebat Moysi ī ꝑsona dei: vt habet Act. vij. c. et Joh. ix. Nos scim⁹ quia moysi locutus ē deus. Nouū aūt testamentū tradidit de⁹ ꝑ seip̄m: qꝛ ꝑ filiū suū incarnatū qui ē vn⁹ deus cū patre. Item qꝛ vetus testamentū traditū est obscure sub velaminib⁹ ⁊ figuris. Nouū autē testamentū traditū est lucide ⁊ aperte. Et in signū huius dicit apl̄us (Frēs. Multipharie). i. multis locutionibus. s. Abrae: Isaac et Jacob et ceteris ⁊ eisdez sepe (multisq̄ modis) qꝛ mō ꝑ somnia. vt Danieli: mō aperta voce: vt Moysi mō interiori suspiratione vt Dauid (olim de⁹ lo. pa. in ꝓphetis) Ly. i. ꝑ ꝓphas quibus angeli reuelabāt occulta diuina: ⁊ ip̄i vlteri⁹ ppl̄o nunciabāt (nouissime diebus istis) Ly. tpe gr̄e ⁊ veritatis reuelate (locutus est nobis in filio). i. ꝑ filiū īcarnatū q̄ maior est ꝓphetis (quē) filiū ꝟm humanā naturā de⁹ pr̄ (cōstituit heredē). i. dn̄m ꝑpetuū (vniuersorū) sup oēm creaturā. (per quem) Gor. s. xp̄m ꝟm diuinā naturaz ꝟm quā coetern⁹ est pr̄i (fecit) nō solū inuisibilia: sed (⁊ secula) ꝯtra manicheos. Joh. j. Oīa ꝑ ip̄m facta sunt (Qui cū sit splēdor gl̄ie) qꝛ fili⁹ ꝓcedit a pr̄e vt splēdor a solo (et figura sube ei⁹) .i. eiusdē substantie cū patre (portās). i. sustētās et cōseruās in esse (oīa). i. celestia et terrestria (verbo ꝟtutis sue) id est solo impio potestatis et bonitatis sue: (purgationē pctōꝝ faciens) Gorr. tam originaliuz q̄ actualium: ⁊ ipse xp̄s (sedet. i. quiescit et regnat post multū laborē ⁊ hūiliationez sublimatus (ad dextrā. i. equalitatē paterne (maiestatis in excelsis). i. in potioribus bonis patrie: (tanto melior) id est ꝓportiōabilior (angelis effectus quanto differentius illis nomē hereditauit) Ly. qꝛ ip̄e dicit verus de⁹ ⁊ dn̄s ꝯsubstātialis pr̄i: ip̄i aūt angeli dicunt serui: (Cui eīm dixit: aliqn̄ angeloꝝ) Gor. Non solum minoꝝ sed etiā maioꝝ (filius meus es tu) id est mihi ꝓprius ⁊ ꝯsubstātialis (ego hodie genui te (. i. eternaliter: qꝛ eius generatio nō trāsit in p̄teritū (Et rursum) sup. dicit de⁹ pater (ego ero illi in patrē) Gor. eū ꝓtegendo (⁊ ip̄e erit mihi in filiū) mihi ꝑ oīa obediēdo (⁊ cū iterū) Gor. s. de⁹ pater (introducit p̄mogenitū filiū suū in orbem terre). i. cū eum qui p̄us erat in mūdo īuisibilis mūdo apparere visibilem fecit (dicit) scriptura de xp̄o (Et adorent eū) scz hominē xp̄m ꝟm humanitatē passum ⁊ mortuum (oēs angeli dei) scilz iussioni ei⁹ obtemperando (Ad angelos quidem dicit: Qui facit āgelos suos sp̄ūs) Gor. celestis

In die natiuitatis dñi ad summā missam epl̄a. Ad Hebre. I.

Multipharie multisq̄ modis olim deus loq̄ns patrib⁹ in ꝓphetis: nouissime dieb⁹ istis locut⁹ ē nobis in filio quē ꝯstituit heredē vniuersorū. ꝑ quē fecit ⁊ secula. Qui cū sit splēdor gl̄ie et figura substātie eius: portansq̄ oīa verbo virtutis sue purgationē pctōꝝ faciens: sedet ad dexterā maiestatis ī excelsis: tanto melior angelis effectus quanto differentius pre illis nomē hereditauit. Cui eīm dixit aliquando angelorū: filius meus es tu ego hodie genui te. Et rursuz

id est nũcios suos cũ leuia nũciauit (et ministros suos) facit (flãmã ignis) cũ eos ad exercitiũ vindicte mittit: sicut fuerũt duo angeli missi in sodomã. Gen. xix. (ad filiũ aũt) dicit de⁹ pr̃ (thron⁹ tu⁹). i. regnũ tuũ (de⁹) o de⁹ fili (in seculũ seculi). i. ꝑmanet in eternũ (virga eq̃tatis). i. regula directa ẽ (virga regni tui). i. disciplina q̃ bonos regis et malos ꝑcutis (Dilexisti iusticiam) Gor. i. omne bonũ (ꝛ odisti iniq̃tatẽ). i. om̃e malũ (ꝓpterea). i. qꝛ hoc facis (vnxit te) ꝟm hoĩem vt regem ꝛ pontificẽ (deus deus tuus) ipse de⁹ pater (oleo exultatiõis) Gor. i. gratie ꝯsciẽtiã exhilarãtis ꝓpter pcti ĩmunitatẽ (pꝛe ꝑticipibus tuis). i. p̃ oĩbus sanctis qui plenitudine tua ꝑticipãt (ꝛ tu dñe). s. fili dei (in principio) rerũ creãdarũ (terrã fũdasti) id est creasti (ꝛ opa manuũ tuarũ sũt celi) Gor. ꝛ dicunt̃ celi specialiter opera manuum eius: qꝛ in ipsis maxime relucet ei⁹ potẽtia et bonitas: potẽtia in magnitudinet bonitas in vtilitate (Ipsi) celi (peribũt) q̃tũ ad formã: nõ q̃tum ad substantiã (tu autẽ ꝑmanebis) scꝫ immutabilis (ꝛ oẽs) celi aerei (vt vestimentum veterascent) Gor. id est ad interitũ accedẽt (Et velut amictũ mutabis eos et mutabunt̃) in nouã figuram. Unde Apoca. xxj. Vidi celos nouos ꝛ terram nouam (tu autem) scꝫ deus filij (idem ipse es) omnino immutabilis (ꝛ anni tui nõ deficint) id est eternitas tua non habet finem.

Ego ero illi in patrẽ: ꝛ ip̃e erit mihi in filiũ. Et cũ iteꝝ introducit p̃mogenitũ in orbem terre dicit Et adorẽt eũ oẽs angeli dei. Ad ãgelos q̃dẽ dicit: Qui facit angelos suos spũs ꝛ ministros suos flãmã ignis. Ad filiũ aũt. Thron⁹ tuus in scl̃m seculi v̄ga eq̃tatis virga regni tui. Dilexisti iusticiã et odisti iniq̃tatẽ ꝓpterea vnxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo exultationis p̃ ꝑticipib⁹ tuis. Et tu in p̃ncipio dñe terram fundasti: ꝛ opa manuũ tuaꝝ sunt celi. Ipsi peribũt: tu autẽ ꝑmanebis: ꝛ oẽs vt vestimẽtũ veterascẽt Et velut amictum mutabis eos ꝛ mutabunt̃: tu autem idem ip̃e es et anni tui nõ deficient.

Dominica infra octauas natiuitatis domini. Gal. IIII.

Patres quãto tempore heres ꝑnulus est nihil differt a seruo cũ sit dñs oĩm sed sub tutoribus ꝛ actoribus est

Quanto tꝑe ꝛc̃. ad Gal. iiij. Añ initium illi⁹ epl̃e scribit. s. Pau. di. Oẽs cm̃ vos vnũ corpus estis in xp̃o iesu: si aũt vos xp̃i: ergo semen abrae eris ꝟm ꝓmissionẽ heredes. Tũc statim seq̃t̃ epl̃a hodier. (Quanto tꝑe heres ꝑuulus ꝛc̃.) Hãc aũt epl̃am scribit sctũs Paulus ad Gala. Et galathe sunt greci. Et galathia est nomẽ regionis grecie. Et qm̃ illo sacro tꝑe natiuitatis xp̃i sancta mater eccl̃ia recolit q̃liter ille sine estimatione magnus ꝓ nobis ꝑuulus fact⁹ sit Epl̃a et euãgeliũ cõcordãt: qꝛ euãgeliũ dicit quõ puer Jesus crescebat ꝛ ꝯfortabat̃ plen⁹ sapientia ꝛ gr̃a: sic apl̃us Paul⁹ in epl̃a hodierna exp̃mit effectũ ꝛ vtilitatẽ dñica natiuitatis xp̃i ꝟm carnem qꝛ de seruitute trãsiuim⁹ in filiorũ adoptionẽ sicut ptꝫ ĩ p̃nti epl̃a Uñ dicit (Frẽs quanto tꝑe) Uincen. i. ꝑ q̃tum tp̃us (heres) Id est filius cui de iure debet̃ hereditas. (paruulus est). s. infra ãnos discretiõis (nihil differt a seruo) Gor. qꝛ ad modũ serui cogit̃: nec habet aliquã potestatem rerũ suarum (cũ sit dñs oĩm) scꝫ bonoꝝ paternorũ (sed sub tutorib⁹ ꝛ actorib⁹ est) Gor. Tutores dicunt̃ qui eum tuent̃ contra aduersarios Actores qui agunt causas eius (vsq̃ ad p̃finitũ tempus a patre) Lyra. id est vsq̃ ad

tatē adultā (ita ⁊ nos cū essem⁹ paruuli) Uincē. intellectu et sapiētia (sub elemētis mūdi hui⁹ eramus seruiētes) Gor. i. subiecti seruituti legis. Sciendū ꝙ legales obseruantie fuerūt figure disponētes ad xp̄m ideo in eius aduētu sūt dimisse: ergo subdit (at vbi venit plenitudo tp̄is) .i. tp̄s gr̄e (misit de⁹ filiuz suū) non angelū (factū ex muliere) Lyra: q̄tuz ad corpus sumptuz de Maria ꝟgine (factū sub lege) qꝛ voluit legalia seruare (vt eos qui sub lege erāt) Ly. scz legalibus obseruantijs obligati (redimeret) per passionē suā (vt adoptionem filioꝝ recipere mus (scz per xp̄m q̄ est naturalis fili⁹ suus (quontam autez estis filij d̄i misit deus spiritum filij sui) Ly. sp̄m sctm̄ qui dicitur sp̄us filij sicut ⁊ p̄ris: ex eo ꝙ ꝓcedit ab vtroqꝫ (i corda vr̄a) ꝑ infusionē gr̄e (clamātē: abba pater) .i. pater noster (itaqꝫ iam nō ē seruus sed fili⁹) Ly. q̄cunqꝫ fideliter cōfitet deū patrē (ꝙ si filius) Uincē. in p̄senti per gratiā (⁊ heres) scz erit in futuro (per deū) q̄ ipsum adoptauit in heredem celestis patrie.

vsqꝫ ad p̄finitū tēpus a patre. Ita ⁊ nos cū essemus paruuli: sub elementis mūdi eramus seruientes At vbi venit plenitudo tp̄is: misit deus filiū suum factū ex muliere factū sub lege vt eos qui sub lege erant redimerent: vt adoptionem filiorū dei reciperem⁹. Qm̄ autē estis filij dei: misit deus spiritum filij sui in corda vestra clamātem: Abba pater. Itaqꝫ iam non est seruus sed filius. Quod si filius ⁊ heres per deum.

In circūcisione: ad Gal. III.

Priusq̄ veniret fides sub lege custodiebamur: cōclusi in eā fidē que reuelāda erat. Itaqꝫ lex pedagogus noster fuit in xp̄o vt ex fide iustificemur. At vbi venit fides: iam non sub pedagogo sum⁹ Oēs em̄ filij dei estis ꝑ fidem que est in xp̄o iesu: quicunqꝫ em̄ in xp̄o baptizati

Priusq̄ veniret fides sub lege ⁊c̄. Gala. iij. Ante iuitiū illi⁹ epistole scribit sanct⁹ Pau. in eo. ca. di. Credidit Abraā deo ⁊ reputatum est ei ad iusticiam. Tunc sequit̄ epistola hodierna. Priusq̄ veniret fides. Quia hodie agitur de circūcisione dn̄i ⁊ in ve. testa. hoc fecit circūcisio: quod hodie facit baptism⁹: p̄terq̄ ꝙ ianuam celi nō aꝑuit: sed circūcisi venerūt ad lymbū sctōꝝ patrū: ⁊ ibi expectabāt aduentū xp̄i. baptizati autē iā absqꝫ vllo medio euolāt ad celū: qd̄ in hoc figuratū fuit: qꝛ xp̄o baptizato celū apertū est sup ip̄m Uñ euāge. ⁊ epl̄a cōcordāt: qꝛ euāg. dicit de circūcisiōe: similiter et in epistola habetur de circūcisiōe et de baptismo q̄ dat̄ loco circūcisionis. vñ dicit apl̄s Paulus. (Fratres. p̄usq̄ veniret fides) Ly. scz reuelata ⁊ explicata in euangelio (sub lege custodiebamur) Gor. i. sub legis onere (conclusi) id est timore legis ligati et cōpressi ne defluere mus ad vitia (in eā fidem que reuelāda erat) tp̄e gr̄e Sciēdum ꝙ eadez fides est in nouo et veteri testam̄. sed iu veteri erat implicita ⁊ figuris velata: in nouo vero explicita et reuelata (itaqꝫ lex pedagogus nr̄ fuit in xp̄o iesu) Lyr. i. ad xp̄m disponēs sicut pedagogus disponit puerum ad virtutem tp̄e futuro habendam: paruulorum autem est habere pedagogos quousqꝫ crescunt in viros ꝑfectos: qui eos ad recta dirigūt timore penaꝝ (vt ex fide) Ly. reuelata (iustificemur) iusticia īfusa (at vbi venit fides). i. postq̄ reuelata ē fides christi que erat occulta antiquis patrib⁹ (iam nō sub pedagogo sumus) Gor. id est sub coactione ⁊ seruitute legis: sed sub euangelica libertate. Lyra. sicut puer adueniente etate

adulta: iam non est amplius sub pedagogi disciplina: ⁊ eadē rōne adueniente euangelio cessant legalia (Omnes em̄ filij dei estis) Gozra. nō serui (per fidem que est in christo iesu). Fides em̄ facit filiū dei Joh. j Dedit eis potestatē filios dei fieri his q̄ credunt in nomine eius (Quicūq; em̄ in christo baptizati estis) id est in fide iesu christi (christū induistis) id ē christo ꝯformes facti estis per vite conformitatem ⁊ sacramenti susceptionē. Pulchra enī vestis est indui christū. Ipse est em̄ sol iusticie vnde in signū innocētie datur vestis cādida puero baptizato (Nō est iudeus). s. sub lege moysi (neq; grecus) sub lege naturali (nō est seruꝰ neq; liber) sed melior seruo (nō est masculus neq; femīa) supple dignior alter altero in fine xp̄i (omnes enim vos estis vnū) Gor. nō differentes in aliquo (in christo iesu) id est in fide christi (si autē vos christi) scz per fidem (ergo semen abrae estis) per imitationē iusticie) ꝑm promissionē heredes) quantum ad futurā beatitudinē in christo iesu dño nostro.

estis christū induistis. Non est iudeus neq; grecus: non est seruus neq; liber: non est masculus neq; femina: omnes em̄ vos vnū estis in christo iesu. Si autem vos christi: ergo Abrae semē estis ꝑm promissionem heredes Dico autem. Quanto tempore heres paruulus est nihil differt a seruo cū sit dñs omnium: sed sub tutoribꝰ est ⁊ actoribus vsq; ad prefinitū tempus a patre.

In Epiphania dñi. Esa. XL

SVrge illumiare hierusalem quia venit lumē tuum: et gloria dñi super te orta est. Quia ecce tenebre operient terram et caligo populos: super te aūt orieť dñs: ⁊ gloria eius in te videbiť. Et ambulabūt gentes in lumine tuo: ⁊ reges in splēdore ortus tui. Leua in circūitu oculos tuos ⁊ vide: oēs isti cōgregati sunt venerūt tibi. Filij tui de longe venient: ⁊ filie tue de latere

SVrge illuminare hierusalē quia venit lumen ⁊c. Ante initiū illius prophetie scribit Esaias di. Spiritus meus qui est in te et verba mea que posui in ore tuo nō recedāt de ore tuo ⁊ de ore seminis tui dicit dñs ammodo ⁊ vsq; in sempiternū. Tunc statim sequiť ꝓphetia ista (Surge illuminare hierusalē.) Festum hodiernū a fidelibus epiphania nuncupať: pro eo q̄ stella tribus regibꝰ apparuit: ⁊ ip̄os vsq; ad presepiū dñi tredecima die a natiuitate christi perduxit: ⁊ diciť ab epi quod est supra ⁊ phanos apparitio: et de hoc agitur in epistola ⁊ in euange. Nā in euāgelio dicitur. Obtulerūt magi domino aurū thus et myrrhā ⁊c. Similiter in epistola diciť. Omnes de saba venient aurum ⁊ thus deferētes et laudem dño annunciantes. Unde dicit Esaias ꝓphetando de natiuitate christi (O hierusalem) id est ecclesia (Surge illuminare q̄ venit lumen tuum) id est christus homo factus: qui est lux vera que illumīat omnem hominē venientem in hunc mūdum Joh. j. q̄ nullus illuminatur nisi per ip̄m (Et gloria dñi) id est filius dei qui est gloria patris (sup te orta est) Lyra. natura humana assumpta (Quia ecce tenebre) infidelitatis et ignorantie hiem p̄senti (operiēt terrā) id est homīes carnales terrena amātes (⁊ caligo) peccatorū (populos: super te autē orietur dominus) quasi sol verus (⁊ gloria eius in te videbitur) Lyra. per operationē miraculoꝝ scz leprosorū mundationem: cecorum illuminationem: et mortuorum resuscitationem (Et ambulabūt gentes) que prius in

tenebris idolatrie fuerunt (in lumine tuo) Ly. i. in lumine fidei xp̄iane (⁊ reges i splē dore ort⁹ tui) Hoc intelligit̄ de trib⁹ regib⁹ venientib⁹ orta stella ad p̄sepiū dñi (Leua in circuitu). s. mūdi (oculos tuos) Ly. ad oēm differentiā orb̄ respectu hierl̄m vbi p̄mo p̄dicatū ē euangeliū ⁊ inde alibi p̄ xp̄i discipulos deriuatū (⁊ vide). i. itellige (oēs isti congregati sunt) fideles in vnitate fidei christiane (venerūt tibi filij tui). i. paruuli ī xp̄o (de lōge veniēt ⁊ filie tue de la.) Ly. id ē ꝓpe (surgēt) p̄forato ī cruce xp̄i latere: effluxit sanguis redēptionis ⁊ aqua baptismi: de quib⁹ facta est eccl̄ia sicut ex costa lateris ade facta est Eua mater oīm hominū viuentiū. (Tūc videbis) Lyra. multitudinē credentiū (et afflues) consolationibus diuinis (⁊ mirabitur) ex tam veloci multiplicatione: quia a tempore apostolorum deriuata est fides christiana ad omnes partes terre habitabilis (et dilatabitur cor tuum) Lyra. pre gaudio: (quando conuersa fuerit ad te multitudo maris) Lyra. id est habitantiū in insulis: sicut patet de Sicilia: Anglia: ⁊ alijs insulis maris (fortitudo gentiū) Lyra. id ē imperiū romanū qd̄ toti mundo dñabat̄ (venerit tibi) quod impletū est tempore Constantini imperatoris (inundatio camelorū operiet te) Lyra. Constantin⁹ em̄ imperator ⁊ multi alij potentes exemplo imperatoris annuatim diuitias multas per orbem miserunt super talia animalia ad sustentationem ministrorum ecclesie ⁊ pauperum christi ad edificationem eccleſiarū (dromedarij madiā ⁊ effa.) Madiā et effa regiones sūt trās arabiā: ⁊ ī istis terris nascunt̄ talia aīalia fortia. Et dromedari⁹ est aīal camelo min⁹: sz velocius. vñ Plinius dicit: ꝙ dromedarius est aīal velocissimū: gracile ⁊ neruosum: camelo minus sed lōga habens crura: et longissimuz passum tam suauem ꝙ sine magno labore suo ⁊ sine fatigatione magna dromedāris. i. insidentis ipsi aīali currit p̄ diē naturalem centū parua miliaria: cortices arborū comedit aut modicū fenum vel ossa dactilorum hec ille: (oēs de saba veniēt aurū ⁊ thus deferentes ⁊ laudē dño annunciātes) Ly. hoc impletum est in illis trib⁹ regibus q̄ venerunt ad adoranduz christum natū.

surgent. Tunc videbis ⁊ afflues ⁊ mirabit̄ ⁊ dilatabit̄ cor tuum qñ ꝯuersa fuerit ad te multitudo maris: fortitudo gentiū venerit tibi: inundatio camelorum operiet te: dromedarij madiā ⁊ effa. Oēs de saba veniet aurū ⁊ thus deferentes: ⁊ laudē dño annūciātes.

Dñica infra octa. epi. Ro. XII

OBsecro vos p̄ misericordiā dei vt exhibeatis corpa vestra hostiā viuentem sanctā deo placentē: rōnabile obsequiū vestrū. Et nolite cōformari huic seculo: sz reformamini: in nouitate sensus vr̄i: vt ꝓbetis

OBsecro vos ⁊c̄ Añ initiū illi⁹ epl̄e scribit sanctus paulus romanis di. O altitudo diuitiarū sapiētie ⁊ sciētie dei: q̄ incōprehēsibilia sunt iudicia eius ⁊ inuestigabiles vie eius. Tūc post hoc sequit̄ epl̄a hodierna. Obsecro vos ⁊c̄. Epistola ⁊ euange. cōcor. quia duo sunt homini necessaria ad salutem. s. humilitas mentis ⁊ mūdatio carnis. Ad humilitatē mētis incitamur in euā. exēplo xp̄i: cū in fine euāg. dr: Et erat subditus illis. s. Marie et Joseph ad mūdiciā carnis incitamur in epl̄a hodi. vbi apl̄s dicit (Obsecro vos p̄ misericordiā dei). s. exhibitā vob̄ a deo (vt exhibeatis) scz volūtarie (corpa vestra) Lyra. nō aliena: cōtra illos q̄ saluari credūt p̄ penitentiā alioꝝ (Hostiā viuentē sanctā: deo placentē) id est ꝙ hostia sit viuens: sancta et deo placēs (rationabile) scz sit (obsequium vestrū.) Gorra. vt sic mortificent̄ vitia vt seruet̄ natura. In om̄i enim sacrificio in

veteri testamento p̄cipit̄ offerri sal. Le. ij. Quicquid obtuleris sacrificii sale cōdies. Et sal significat sapientiā siue discretionē. (Et nolite ꝯformari huic seculo). i. malis hoībus. Anima em̄ habet se sicut speculū. qꝛ sicut speculū ostēdit sil̄itudinē illius rei q̄ sibi obijcit̄: sic aīa illis q̄ diligit cōformat̄. Augu Si terrā diligis terra es si deū diligis deꝰ es si aurū diligis aurū es: ꝑticipatiue ꝟm illud ps̄. lxxxj. Ego dixi dij estis (sed renouamī in nouitate sensus vr̄i) Lyra imago euim dei ad quā sumus formati deformat̄ ī nobis ꝑ pctm̄: sꝫ ꝑ gr̄am dei reformat̄ (vt probetis) Lyr. i. experiri possitis ꝑ spm̄sctm̄ habitantē in vobis (que sit volūtas dei bona) q̄tū ad incipiētes (ꝛ bñplacēs) q̄tum ad ꝓficiētes (ꝛ ꝑfecta) q̄tum ad ꝑfectos (dico em̄) id est p̄cipio vobis (ꝑ gratiā) apl̄atꝰ (que data est mihi oībus q̄ sunt inter vos) cuiuscūqꝫ status vl̄ cōditionis (nō plus sapere) Gor. de diuinis mysterijs (q̄ oportet sapere) Damas. Omnino nō audēdū est d̄ eo dicere vltra hec que tradita sūt nobis a sanctis ꝓphetis ꝛ a sanctis apostolis: ꝛ a sanctis doctoribꝰ (sed sapere ad sobrietatē.) Gor. id est sine ꝑesumptione Ecc̄i. iij. Altiora te ne quesieris ꝛc̄. sed que precepit tibi deus illa cogita semper (vnicuiqꝫ) scꝫ debere sapere (sicut deus diuisit.) Deus enim dat vnum donum vni: alterū alteri: ꝛ idem donum dat vni magis excellēter: ꝛ alteri minus ꝟm mēsurā fidei.) qꝛ huiusmodi dona donant̄ ꝟm q̄ homo plus vel minꝰ meret̄ per fidē (sicut em̄ in vno corpe) Gor. naturali (multa mēbra habemꝰ) distincta (oīa aūt mēbra non eundem actuꝫ habent) hoc ptꝫ: qꝛ oculi vident: manus tāgūt pedes ambulāt ꝛc̄. (ita multi vnuꝫ corpus sumus) Gor. i. vna ecclesia (ī xp̄o) ī capite (singuli autē alter alteriꝰ membra) īuicē sub ministrando: hoc fit qñ hō illud qd̄ deus sibi ꝯtulit: alteri libēter impartit̄. Gor. corpus ē ꝛ eccl̄ia caput xp̄s mēbra fideles. Felix membrū qd̄ viuit in hoc corpore sub hoc capite

qne sit volūtas dei bona ꝛ bñplacens ꝛ ꝑfecta. Dico em̄ ꝑ gratiā q̄ data est mihi oībus qui sunt inter vos: nō plus sape q̄ꝫ oportet sapere: sed sape ad sobrietatē. Et vnicuiqꝫ sicut deus diuisit mēsurā fidei: Sicut em̄ in vno corpe multa membra habemꝰ / oīa autē mēbra non eundē actū habent: ita multi vnū corpus sumꝰ in xp̄o. Singuli autē alter alteriꝰ mēbra in christo iesu dño nostro.

Dñica prima post octauas epiphanie. Rom̄. XII.

Habentes donationes ꝟm gratiā que data est vobis differentes Siue ꝓphetiam ꝟm rationem fidei. Siue ministeriū in ministrādo. Siue qui docet in doctrina. Qui exhortat̄ in exhortādo. Qui tribuit in simplicitate. Qui preest in sollicitudine. Qui miseret̄ in hilaritate

Habētes donationes ꝟm gratiam ꝛc̄. Ante initium illius epl̄e scribit sanctus Paulus dicēs. Sicut in vno corpe multa habemus mēbra: omnia aūt membra nō eundem actum habent ita multi vnū corpꝰ sumus ī xp̄o singuli autez alter alterius mēbra ꝛc̄. Tunc sequitur statim epistola hodierna. (Habentes donationes) qualiter autē epistola cū euangelio hodierno cōueniat. Est notandū q̄ in euāgelio hodierno tangit̄ de nuptijs in quibus xp̄s in ꝯsolationē cōuiuātium aquā in vinum mutauit: que nuptie facte sunt in chana galilee: et significāt spirituales nuptias quas christus habet cum aīa fideli: ad quas spūales nuptias req̄rūtur virtutes quas apl̄s Paulꝰ in epistola

hodierna enumerat di.(Habētes donationes ſm gratiā que data eſt vobis differētes).i.vos qui habetis diuerſa dona ⁊ diuerſa officia donata vobiſ ex gr̄a dei diuerſimode vn⁹ alteri charitate fraternali,ſuc-
miniſtrare ⁊ impartiri et cōicare debetis ſicut mēbra corpori. (Siue ꝓphe. ſm rōez fidei) Uincen.i.donū reuelationis futuroꝝ oculorū ſm q̄ exiget fides (Siue miniſteriū in miniſtrando) ſcz ſacr̄a.(Siue qui docet in doctrina) .i.gratiā habet docēdi(Qui exhortatur in exhortando) Gor.i.gtatiā habet exhortationis ſicut mēbra cōicare ꝓximis(q̄ tribuit)ſup. elemoſynas (in ſimplicitate).i. in ſimplici intentione: ſcz ſola inteutione vite eterne vt neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextra tua.Matth. vj.(Qui preeſt).i. gratiā p̄lationis habet(ī ſollicitudine) qꝛ rōnē redditurus eſt (qui miſeret̄).i.
qui habz miſericordiā cōpatiēdo afflictis (in hilaritate) Lyr.hoc facit cōtra illos q̄ auſterittaē in vultu ⁊ verbis oſtendūt miſeris anteq̄ releuat eos ī aliquo (dilectio ſine diſſimulatiōe) Gor.vt dilectio ꝓximi ſit ꝟa ⁊ nō falſa nec ficta.i.Joh.iij.Filioli nō diligam⁹ ꝟbo neq̄ lingua:ſed ope ⁊ veritate(odientes malū)ſcz ī ꝓximis (adherentes bono:charitate fraternitatis inuicē diligentes) Uincē.non ſolū diligatis vos mutuo:ſed etiā de hoc gaudete q̄ alij mutuo diligunt(honore inuicem p̄ueniētes) Ly.quelibet em̄ deficit in aliquo bono qd̄ eſt in altero:⁊ ſic pōt eum ꝯſiderare vt meliorē ſe:⁊ ſic honore preuenire(ſollicitudine nō pigri) Ly.preſtando humanitatē ꝓximis ī effectu(ſpiritu feruētes) Lyra.vt hoc fiat ex bono affectu(dño ſeruiētes) Uincentius: vt per ea que ꝓximis ī pendatis deo ſeruiatis(ſpe gaudētes) Uincē. vt executione premiſſorum ſperetis eterna gaudia (in tribulatione patiētes:oroni inſtantes) Uin.non ſoluz ꝓ ſalute veſtra ſed etiā ꝓ ſalute ꝓximorum neceſſitatib⁹.) Gorra.id eſt penuriis (ſctōꝝ)vobiſcū cōmorantiū(cōmunicātes) veſtra bona tēporalia(hoſpitalitatem ſectātes) quo ad peregrinos exemplo Abrae et Loth q̄ receperunt angelos in hoſpitio Geñ.xix.(Benedicite perſequentibus vos) Gorra.i.bona eis optate(bñdicite et nolite maledicere(qꝛ maledici regnū dei ñ poſſidebūt (gaudete cū gaudētibus)ſcz cōgratulādo eis(flete cum flentibus)ſcz compatiendo eis(idipſum inuicem ſentientes(cum alijs fratribus(nō alta ſapientes) Lyra.proximū cōculcando. (ſed humilibus conſentiē.es)cum eis humiliter conuerſando.

Dilectio ſine ſimulatiōe. Odientes malū:adherentes bono Charitate fraternitatis inuicē diligentes:honore inuicē p̄ueniētes. Sollicitudine nō pigri:ſpiritu feruentes. Spe gaudentes:ī tribulatione patiētes:oroni inſtātes:neceſſitatibus ſctōꝝ cōicātes:hoſpitalitatē ſectātes. Bñdicite ꝑſequentibus vos. Bñdicite ⁊ nolite maledicere. Gaudete cū gaudentibus flete cū flentibus. Idipſum inuicē ſentiētes:nō alta ſapientes:ſed humilibus cōſentientes.

Dñica ſecūda poſt octauas epiphanie. Roma.XII.

NOlite eſſe prudentes apud voſmetip̄os nulli malum ꝓ malo reddentes: ꝓuidentes bona nō tm̄ corā deo: ſed etiā corā oībus hominib⁹. Si

NOlite eſſe prudentes apud voſmetip̄ſos:nulli malū ⁊c̄. Illa epiſa immediate ſequitur epl̄am precedentis dñice. Et cōcordat cum euangelio : qꝛ in euangelio legitur de leproſo:quē chriſtus ſolo ꝟbo curauit dicens: Uolo mūdare. Et curatio leproſi ſignificat myſtice mūdationē ani-

me a lepra peccatoꝝ: sic etiã in epistola hodier. apl̃s Paulus dissuadet nobis ꝑ que aĩa maculat̃: ⁊ hortat̃ nos ad virtutes per quas aĩa mundat̃ et decorat̃ di. (Fratres nolite esse prudentes apud vosmetipsos) id est non tantã confidentiã habeatis in ĩgenio vestro ꝙ magis ꝓprio sensui velitis credere q̃ alieno: qꝛ illud est testamentũ scti Bern̄. ꝙ q̃libet hõ debet magis credere sẽsui alieno q̃ ꝓprio (nulli malũ pro malo reddentes). i. nulli iniuriã ꝓ iniuria inferentes. Gor. multo min⁹ malũ ꝓ bono. Ps̃. xxxiij. Retribuebãt mihi mala pro bonis ⁊c̃. (prouidẽtes bona nõ tm̃ coram deo) Gor. i. ĩ secreto cordis: qꝛ de⁹ intuet̃ cor (sed etiaꝫ corã oĩb⁹ hoĩb⁹). i. in manifesto ne ꝓximus scandalizet̃ qꝛ scandalũ vitare debem⁹ q̃tũ possum⁹ Juxta illud Matt. xviij. Ue homini ꝑ quẽ scandalũ venit. (Si fieri põt qd̃ ex vobis est cum oĩbus hoĩbus pacẽ habentes). i. inquãtum in vobis est non detis occasionem discordie vl̃ distractionis pacis (non vosmetipsos defendẽtes) id est non sitis repercutientes aduersarios vestros: sed facite sicut xp̃s dicit. Luc. vj. Si q̃s te ꝑcusserit in vnã maxillã prebe ei et alterã (charissimi: sed date locũ ire) Gorra. i. dei vindicte. Ira d̃r diuinũ iudiciũ: ergo dicit̃ de⁹ ire (Scriptũ ẽ em̃). s. Deut. xxij. (Mihi vindictã). s. reseruate (⁊ ego retribuã) id est vindicabo: dicit dn̄s. Damasce. Qñ enim vos punietis eos: iam deo locus non est in eis vt eos puniat in die ire. Scip̃m enim vindicare est rapinam committere et deũ cõtemnere. (Sed si esurierit inimicus tuus ciba illum: si sitit potum da illi) id est porrige ei necessaria in extrema necessitate (Hoc enim faciẽs) scꝫ cibando ⁊ potando illum (carbones ignis) id est ardorẽ charitatis (congeres) id est cõgregas (super caput eius:) Prouerb. xxj. super mentem eius quatenus tua benignitate incipiat diligere quem prius oderat (noli vinci) per impatiẽtiam (a malo) supple homine (sed vince in bono) scilꝫ patientie (malũ) supple hominem.

fieri põt qd̃ ex vobis est cum omnibus hoĩbus pacem habentes. Nõ vosmetip̃os defendentes charissimi: sed date locũ ire. Scriptũ est enim. Mihi vindictã ⁊ ego retribuam/dicit dn̄s. Sed si esurierit inimicus tuus ciba illum: si sitit potum da illi. Hoc em̃ faciens carbones ignis cõgeres super caput eius. Noli vinci a malo: sꝫ vince in bono malum.

Dn̄ica tertia post octauas epiphanie. Roma. xiij.

Nemini q̃cq̃ debeatis nisi vt inuicem diligatis. Qui em̃ diligit proximũ legem impleuit. Nam non adulterabis: nõ occides: non furaberis: non falsum testimoniũ dices: non concupisces rem proximi tui: ⁊ si quod est aliud mandatum in hoc

¶ Postilla.

Nemini quicq̃ debeatis nisi vt inuicẽ diligatis ⁊c̃. Ante initium illius epistole scribit sanctus Paulus dicẽs Omnis anima potestatibus sublimiorib⁹ subdita fit. Nõ est em̃ potestas nisi a deo. Itaqꝫ qui resistit potestati: dei ordinationi resistit. Tunc sequitur epistola presens. Nemini quicq̃ debeatis ⁊c̃. Epistola ⁊ euangellũ concordant: quia in euangelio legitur quomodo christus fuit cum discipulis suis in nauicula ad trãsmigrandũ ⁊ orta est tempestas magna ĩ mari: ꝑ quã tempestatẽ designat̃ magna tẽtatio hui⁹ seculi: sic etiã Paulus apl̃s in epl̃a hac docet nos quõ debeam⁹ trãsmigrare: ⁊ tẽtatiões vincere ꝑ virtutes q̃s enumerat in epl̃a hodierna dicens (Nemini q̃cq̃ debeatis nisi vt inuicẽ diligatis: qui em̃ diligit proximum legem impleuit) Ly. om-

nia eñ mãdata decalogi ordinant ad actũ diligendi: qz p̃cepta p̃me tabule ordinant ad diligendũ deũ: ⁊ p̃cepta scd̃e tabule ordinant ad diligendũ ꝓximum: ⁊ ita in dilectiõe implet lex (nõ adulterabis) Gor. hic ꝓhibet nocumentũ ꝓximi in ꝑsona sibi coniuncta (non occides) in quo ꝓhibetur nocumentũ proximi in ꝓpria persona (non furaberis) in quo prohibet nocumẽtum ꝓximi in rebus temporalib⁹ (nec falsum testimonium dices) in quo prohibet nocumentum ꝓximi in verbo (nõ cõcupisces vxorem vel rem proximi tui: et si qd̃ est aliud mandatũ in hoc verbo instaurat) id est implet (diliges proximum tuũ sicut teipsum.) Gor. Sic debes diligere sicut teipsum in bono et non in malo. Tho. sic ꝙ nihil illicitum proximi committas (dilectio proximi malũ non operat) id est cauet inferre malum proximo (plenitudo ergo legis est dilectio) Thomas. id est ꝑ dilectionem lex impletur.

verbo instaurat. Diliges ꝓximũ tuum sicut teipsum. Dilectio ꝓximi malum nõ operat. Plenitudo ergo legis est dilectio.

Dñica quarta post octauas epiphanie. Col. III

Induite vos ergo sicut electi dei sancti ⁊ dilecti viscera misericordie: benignitatem: humilitatem: modestiã patientiã: supportantes inuicem: et donãtes vobismetipsis si quis aduersus aliquẽ habet querelam sicut ⁊ dñs donauit vobis: ita ⁊ vos Super omnia autẽ hec charitatẽ habete qd̃ est vinculum perfectionis: ⁊ pax christi exultet in cordibus vestris in qua et vocati estis

Induite vos ego sicut electi dei ⁊ sancti ⁊c̃. Ante initiũ illi⁹ epl̃e scribit sanctus Paulus dicens: Nolite mentiri inuicem expoliantes vos veterẽ hoĩem cũ actibus suis: ⁊ induentes nouũ hoĩem q̃ renouat in agnitione dei ꝑm imaginẽ ei⁹ q̃ creauit. Tũc sequitur post hoc epl̃a hodierna quã scribit collossensibus. Et collossenses nominant a ciuitate colossis. (Fratres induite vos) scz veste spirituali (sicut electi dei) per fidem (sancti) per spem (et dilecti) per charitatem. Vel sic (electi dei) Lyra. per eternã p̃destinationẽ (sancti) per sacramẽtoꝝ ꝑceptionẽ (⁊ dilecti) ꝑ augmẽtum gratie (viscera miscd̃ie) Lyr. q̃tũ ad pietatis effectũ (benignitatẽ) q̃tũ ad ei⁹ affectũ (humilitatẽ) q̃ est v̄tutũ custodia ⁊ fundamentũ (modestiã) bene vtẽdo ꝓsperis (patientiã) bene habendo se i aduersis (importãtes inuicẽ) in infirmitatibus ⁊ defectibus (⁊ donãtes vobismetip̃is) Ly. offensas remittẽdo: qd̃ est necessitat (si q̃s aduersus aliquẽ habet querelam). i. querele materiã (sicut et dñs donauit vobis). i. ita pure ⁊ integre (ita et vos) inuicẽ remittite peccata (Sup oĩa autẽ hec charitatẽ habete) q̃ est maior ceteris virtutib⁹ (qd̃ est vinculũ ꝑfectiõis) Gor. qz oĩs q̃ ad ꝑfectionem pertinẽt simul ligat (et pax christi) Lyra. data ⁊ cõmendata a xp̃o (exultet). i. sit causa exultationis (in cordibus vestris: in qua ⁊ vocati estis in vno corpe) scz ecclesie sub capite christo. Gor. Omnes enim vnũ corpus sumus in christo (⁊ grati estote) scz deo datori de tanto beneficio (verbũ christi) id ẽ doctrina euãgelij: que specialiter verbum christi est: qz de eius ore processit (habitet in vobis) scz ꝑ iugem ei⁹ meditationem (abundanter) id est non solum ad vestrã: sed ad aliorum edificationem (in omni sapientia) id est in omni scripturarũ intelligentia: vt omniuz scripturarũ intelligentiã: ⁊ intellectum habeatis (docẽtes) scz ignaros (⁊ cõmonentes) scz pigros (vobismetipsis) id est vnus alium vos mutuo ad diuinas laudes excitando: et hoc (in psalmis: hymnis ⁊ canticis spiritualibus) Gorra. de eternis bonis

a lib[illegible]tate xp̄i et euāgelij (in seruitutē redi
git).i.in obseruātiā legis: volebāt em̄ eos
subijcere seruituti legis dicētes debere ser-
uare legalia cum euāgelio (si q̄s deuorat)
Ly. qr de bonis corinthioꝝ laute viuebāt
(si q̄s accipit (bona
vr̄a: decipiendo vos
falsis ⁊ mēdacibus
Xbis (si q̄s extollit)
qr pseudo apl̄i iacta
bāt se sup̄ corinthi-
os dicētes se filios
abrae. Corinthios
aūt filios gentilium
idolatrie debitoꝝ et
incircūcisorū: (si q̄s
vos in faciē cedit:)
Glo.i.in pn̄tia vos
vituperat īproperā
do.s.vobis gen⁹ q̄
sitis gentiles. vnde
Amb. In faciē cedi
tur cui iniuria irro-
gatur (s̄m ignobili
tatē dico) Gor. quā
vob̄ obijciūt q̄dā iudei de semine abrae se
iactātes: ⁊ vos spernētes: tāq̄ ignobiles si
tis (q̄si nos infirmi fuerim⁹ in hac parte)
id ē impotētes gl̄iari de generis nobilita-
te: s̄z nō sum⁹ (in q̄ q̄s audet insipiētia di.)
Gor. qr insipiētiā estimant seip̄m iactare ⁊
laudare (audeo ⁊ ego).i.audere possum ⁊
ego (Hebrei sūt) Ly.i.de lingua ⁊ natio
ne hebraica gloriant̄ (⁊ ego (scz sum sicut
⁊ ip̄i sunt (Israelite sunt).i.gloriant̄ q̄ de
patriarcha Jacob descēderint (⁊ ego) sil̄r
(semē abrae sunt) Lyra. cui⁹ semini facte
sunt repromissiones (⁊ ego).s.sum de eo-
dem genere: ⁊ ideo de oībus istis possum
gl̄iari (ministri xp̄i sunt).i. dicūt se esse mi-
nistros xp̄i (⁊ ego).s.sum sil̄r (vt min⁹ sapi
ens dico) qr non est hoīs sapientis seip̄m
laudare: ⁊ p̄ hoc ostendit se coaciū ī laudē
suā prorupisse (plus ego) scz sum minister
xp̄i q̄ ip̄i hoc ptz ex eo q̄ plura passus suz
ppt̄ ministeriū xp̄i. Tūc enumerat di. (in
laboribꝰ plurimis) q̄ ip̄i (in carceribꝰ abū
dātius) Ly. ppt̄ p̄dicationē euangelij (in
plagis supra modū).i.vltra mēsurā alioꝝ
(in mortibꝰ frequēter).i.in p̄iculis mortis
fui (A iudeis quinq̄es).i.q̄nq̄s vicibꝰ. (q̄-
dragenas).s.p̄cussiones vel plagas (vna
minus) hoc est.xxix. (accepi) p̄ceptū enim
erat in lege Deut.xxv. Si eū q̄ peccauerat
dignū viderēt plagis
p̄sternerent eū ante
se ⁊ corā se facerent
Xberari ⁊ p̄ men-
ra pctī erat ⁊ mod⁹
plagarū ita dūtaxat
vt q̄dragenariū nu
merū nō excederent
Ne igit̄ īmisericor-
des viderent̄ subtra
hebāt minus q̄ po-
terāt.s.vnā plagaz
(ter virgis ce.sum)
scz hoc a gentilibus
passus est (semel la-
pidat⁹ sum) a iudeis
Act.xiiij. Lapidan
tes paulū traxerunt
cū extra ciuitatē esti
mātes eū mortuum
esse (ter naufragium feci).i.p̄tuli (nocte ⁊
die in p̄fundo maris fui) Ly.s.ad diuer-
sas p̄tes terre ⁊ insulas nauigando p̄pter
p̄dicationē euāgelij. Alij exponūt dicētes
q̄ nauftagiū passus stetit sub aq̄ p̄ diem ⁊
noctē virtute dei ip̄m p̄tegēte) in itine. se-
pe) p̄pter p̄dicationē euangelij (periculis
fluminū) Lyr. in hyeme inundantiū: ⁊ sic
sunt magna pericula in trāsitu aquaꝝ (pe
riculis latronū) diabolo eos concitāte cō-
tra paulū: vt p̄dicatio Xbi dei ⁊ sal⁹ aīarū
impediret̄ (pericul̄ ex genere) sup. meo .i.
a iudeis volentibꝰ paulū occidere ido: qr
lege eoꝝ deserta ad xp̄m se conuertit (peri
culis ex gen.) Ly. ex gentilibꝰ mortē eius
q̄rentibꝰ: qr ꝯtra idolatriā p̄dicabat: et sic
nec inter suos nec inter alienos securos fu
erat (periculis in ci.) Ly. sup. cōmotis cō-
tra me (periculis in solitu.) Ly.i.a bestijs
occurrētibꝰ (periculis in mari) a piratis et
naufragis (p̄icul̄ in falsis frībꝰ) Ly. q̄d ē
periculosius: q̄a nulla pestis efficatior ad
nocēdum q̄ familiaris inimicus (in labo-
re) supple manuali (⁊ erumna) id ē in pau

Secundū ignobilitatē dico quasi
nos infirmi fuerim⁹ in hac parte
in quo q̄s audet in insipientia di-
co audeo ⁊ ego. Hebrei sūt ⁊ ego
Israelite sūt ⁊ ego. Semen abrae
sunt ⁊ ego. Ministri christi sūt et
ego. Ut min⁹ sapiens dico: plus
ego in laboribus plurimis: in car
ceribus abundantius: in plagis
supra modū: in mortib⁹ freq̄nter
A iudeis quinq̄es quadragenas
vna minus accepi. Ter virgis ce
sus sum: semel lapidat⁹ sum: Ter

pertate) in vigilijs multis) ꝓpter laborē manualē ⁊ etiā orationē (in fame ⁊ siti: in ieiunijs multis: ī frigore ⁊ nuditate) qꝛ nō habebāt qñq; sufficientē victū ⁊ amictum (p̄ter il. q̄ ⁊c.) Ly. p̄ter illa mala iā enūerata q̄ me exterius affligūt sunt alia q̄ affligunt me interiꝰ scz (instātia mea q̄tidiana) Gor. que nec vna hora remittitur (solicitudo omniuz ecclesiarum) Lyra. incumbebat enim sibi quotidie regimē ecclesiarum in magna affectione mentis: ideo subditur: (Quis infirmabatur) Lyra. in fide ⁊ moribꝰ (⁊ ego nō infirmor) dolens de malo eius. q. d. nullus. (quis scādalizatur) Ly. s. ruens in peccatum exemplo alterius (⁊ ego nō vror) ꝑ cōpassionē. q. d. nullus. Si ꝓ quia (gloriari oportet) quia oportebat Paulum sic facere ad rebellādā iactantiā et supbiā pseudo aplorꝝ (que infirmitatis mee sunt) Ly. id est que ꝑtinēt ad infirmitatē meā (gloriabor (hoc dicit ꝯtra falsos apostolos qui de nobilitate generis gloriabant̄ (deus et pater domini nostri iesu christi scit qui est bñdictus in secula q̄ nō mētior). Nūc hic consequenter enumerat mala q̄ euasit Dū em̄ pergeret ad Damascū ad persequendū christianos: miraculose fuit conuersus: et postmodū intrauit synagogā: ⁊ confundebat iudeos qui habitabāt Damasci. Propter qd̄ suaserūt ꝓposito ciuitatis vt caperet̄ ⁊ occideret̄: vt habet̄ Act. ix. ergo dicit prepositus gentis a rhete regis custodiebat ciuitatē Damascenorꝝ). i. custodire fecit per hoīes armatos (vt me cōprehenderent) Ly. vt traderent iudeis ad occidendum (⁊ per fenestrā ī sporta dimissus sum per murū) scz a christianis (⁊ sic effugi manus eius). Si pro quia (gloriari) oportet me cōmēdādo propter pseudo apostolos (nō expedit q̄dē) ꝓpter me (lz expediat ꝓpter vestrā vtilitatē) veniā autem ad visiones ⁊ reuelatiōes dñi (Scio hoīez) Gor. de se tanq̄ de alio loquit̄ in sui cōmēdationē: vt vitet iactantiā (in xp̄o) manentē per gratiā ⁊ sibi vnitū per fidem ⁊ charitatem (ante annos quattuordecim) tot enīz anni fuerunt īter visionē et narrationē Et quo apparet euz hoc enarrare nō ex iactātia sed ex necessitate ꝓpter vtilitatem (siue in corpe) Gor. s. manente aīa (siue extra corpꝰ assumpta) Nescio deꝰ scit: raptū huiusmodi vsq; ad tertiū celum id est empyreum. Credit̄ raptus iste fuisse in sua cōuersione quando fuerat tribꝰ diebus ⁊ tribus noctibus nec comedens nec bibens (⁊ scio huiusmodi hoīem siue in corpore siue extra corpus nescio: deus scit: qm̄ raptus est in paradisuz) Glo. in eā trāq̄llitatē qua fruunt̄ illi q̄ sunt ī celesti hierl̄m (⁊ audiuit). i. ꝑcipit (archana verba) de dei essentia (que nō licet) id ē nō est possibile (homini loq̄). i. verbis explicari (pro hmōi). s. visionibꝰ (gloriabor (et recte (ꝓ me aūt nihil (Ly. i. a me nullā habeo materiā gloriādi (nisi in infirmitatibꝰ meis). i. in tribulationibꝰ meis quas patior que sunt glorie acq̄rende (Nam ⁊ si voluero gloriari) Lyr. de donis mihi a deo datis (nō ero insipiens) qꝛ hoc nō facio inaniter ⁊ sine causa (veritatē em̄ dicam: parco aūt) Ly. i. parce me laudo (ne quis existimet me). i. gloriari īaniter (sup id quod videt in me). i. in conuersatione mea (aut audiat aliq̄d de me) id ē in doctrina mea. Multa em̄ dona dei latebāt in aplo q̄ non manifestabat nisi ꝓut ⁊ q̄tū ad dei gloriā ⁊ fideliū salutem expediebat (et ne magnitudo reuelationuz) Lyra. diuinarū (extollat me) in superbiam) (datus ē mihi stimulus carnis mee) Gor. i. tentatio libidinis (angelus sathane) id ē angelꝰ malignus

naufragiū feci: nocte ac die in profundo maris fui: in itineribus sepe periculis fluminā: periculis latronum: periculis ex genere: ꝑiculis ex gētibꝰ: ꝑiculis ī ciuitate: ꝑiculis in solitudīe: ꝑiculis in mari ꝑiculis in falsis fratribus: in labore ⁊ erumna: in vigilijs multis: in fame ⁊ siti: in ieiunijs multis: ī frigore et nuditate. Preter illa que

missus a sathan ad meā subuersionez (qui me collaphiset).i.me affligat (propter qd̄ ter dñm rogaui vt discederet a me:et dixit mihi: sufficit tibi gratia mea) Ly.q.d. nō est tibi necessarium vl' vtile q̄ a te discedat tentatio carnis (nā virtus in infirmitate perficit.) Gor. qr dum certat ⁊ vincit roborat̄ ⁊ augetur. (libenter em̄ gloriabor ī infirmitatibus meis.) Gor. non in vna tm̄ sed plurib⁹ (vt inhabitet in me ꝟtus xp̄i).i. gratia in me cōsumet̄ ⁊ ꝑficiatur.

extrinsecus sunt instātia mea quotidiana sollicitudo oīm ecclesiaꝝ. Quis īfirmat̄ ⁊ ego nō infirmor: quis scādalizat̄ ⁊ ego nō vror. Si gl'iari oportet q̄ infirmitatis mee sunt gl'iabor: deus ⁊ pater dñi nr̄i iesu christi scit q̄ est benedictus in secula q̄ non mentior.

Dñica in q̄uq̄ge.j.Corin.xiij. 13

SI linguis hominum loquar et angelorum charitatem autem non habeam: factus sum velut es sonans aut cymbalum tinniens. Et si habuero prophetiā ⁊ nouerim mysteria omnia ⁊ omnem scientiam: et habuero omnem fidem ita vt mōtes trāsferā: charitatem autez nō habuero nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperū omēs facultates meas: et si tradidero corpus meum ita vt ardeam charitatem aūt non habuero: nihil mihi prodest. Charitas patiens est: be

SI līguis ho. ⁊c̄ Ante initiū illi⁹ epistole scribit sanctus Paulus di. Si q̄d patit̄ vnū mēbrū cōpatiunt̄ oīa membra: si gloriat̄ vnum membrū: cōgaudēt omīa mēbra. Tunc sequit̄ epl'a hodierna. (Frēs: si līguis hoīm loquar) Apostolus in hac epistola maxīe cōmendat charitatē dei ⁊ ꝓximi. Uñ epl'a ⁊ euangeliū cōcordant: qr euāgelium dicit de passione christi: quō est traditus: illusus cōsputus: flagellat⁹ crucifixus: in q̄bus omnibus nobis ostendit suā maximā charitatem. Joh.xv. Maiorem hac charitatem nemo habet q̄ vt animā suā ponat quis ꝓ amicis suis. Similiter in epistola hodier. apl's Paulus ostendit nobis vtilitatē charitatis dicens. (Si linguis hoīm loquar.) Gor.i. omniū hominū per dona linguarū (et angelorū) scz qd̄ plus est (charitatē aūt non habeam factus sum velut es sonans) scz alijs seruiēs ⁊ seip̄m destruēs (aut cymbalum tinniēs) scz alios delectās ⁊ seip̄m consumens (Et si habuero oēm ꝓphetiā) Gorra. qua occulta diuina manifestant̄ et reuelant̄ (⁊ nouerim mysteria omnia) id ē occulta veteris ⁊ noui testamenti (⁊ omnem scientiā) scz diuinā ⁊ humanā (et si habuero omnem fidem) scz tam perfectam (ita vt montes transferā) ꝟtnte fidei de loco ad locū (charitatem autem non habuero nihil sum) Ly. q̄tum ad esse gr̄e (etsi distribuero) Gor.i. pluribus diuisero (in cibos pauperū) nō in cōuiuia diuitū (omnes facultates meas) non alienas (et si tradidero corpus meum) Gor. voluntarie ad martyrium (ita vt ardeā).i. cōburar: sicut et beat⁹ Laurentius: quod est acerbissimū martyriū (charitatē autem nō habuero nihil mihi ꝓdest) ad vitam eternā (Charitas patiens est.) Ly. id est facit patientem in malis sustinendis (benigna ē) id est facit benignū in bonis operādis (charitas non emulat̄) id est nō inuidet (non egit perperā) id peruerse scz impediendo bona ne fiant (nō inflatur) cōtra proximū: etiam si ꝓspere succedat sibi (nō est ambitiosa) id est alijs nō vult preponi (nō querit q̄ sua sunt) tm̄ sed etiam que aliorum sunt procurat (non irritatur) Gor.i. non prouocatur ad iram vel vindictā ꝓpter iniurias sibi illatas (nō co

gitat malũ).i. nõ permittit hoiem cogitare qualiter pficiat malũ in ope(nõ gaudet sup iniqtate) Hor.sed potius dolet si videt aliquẽ peccare(congaudet aũt veritati).i. Xbis veritatis(oia suffert) Lyra.infirmitates primi supando (oia credit:)scz que diuinitus sunt tradita (omnia sperat) scz diuinitus pmis/sa(omnia sustinet.) Ly. per longanimitatem patienter expectando promissa (charitas nunq̃ excidit) nec in hoc seculo nec in futuro: sed potius augmentabitur.(Siue prophetie)scz futuro ũ euacuabunt) in futuro: qz oia erũt presentia: (siue lingue cessabũt)scz in futuro:qñ nõ erũt diuerse lingue sicut iã: sz oẽs vna z eadẽ lingua laudabunt deũ (siue scientia).s.ac/q̃sita(destruet) q̃tũ ad actũ rõcinandi. (Ex parte enim cognoscimus) Hor.i. impfecte cognoscimus deũ ppter imperfectionẽ intellectus et tenebrositatem p̃sentis stat⁹(et ex pte pphetam⁹.) id est impfecte futura p̃dicimus (Cum autẽ venerit aõ pfectum est)id est futura beatitudo (euacuabitur quod ex parte est) id est quod imperfectum est:scz scientia: prophetia z fides. Et iam dicta apostolus declarat persimile de statu puerili imperfecto: qui cessat aduenitẽe statu virili perfecto: ergo dicit (Cum essez paruulus).scz etate(loquebar vt paruulus)impfecte more pueri balbutientis(sapiebam vt paruulus).s.res humanas(cogitabã vt paruul⁹).s. vana z inutilia(qñ aũt fact⁹ sum vir) Hor. pfecte etatis (euacuaui que erãt paruuli) Vincen.s. in loquendo:cogitãdo:sapiendo(Videmus nunc) id est in presenti deum (per speculum i enigmate)id ẽ obscure:hoc est per creaturas:qz in magnitudine potentiam:in pulchritudine sapientiam z in vtilitate bonitatem(tunc autem)id est in futura beatitudine(facie ad faciẽ) Lyra.id est clare et nude videbimus diuinam essentiã(nũc cognosco) scz deuz (ex parte) id est imperfecte et obscure: (tũc autem)id est in futuro (cognoscaz) perfecte et presentialiter deum(sicut et cognitus sum) id ẽ preuisus cognoscere(Nunc autem)id est in tempore vite (manet fides) in rationali(spes) in irascibili (et charitas) in cõcupiscibili(tria hec. Maior autem horuz est charitas) Hozra. quia ceteris decedẽtibus permanebit.

nigna est. Charitas nõ emulatur nõ agit perperã: nõ inflat: non est ambitiosa: nõ querit que sua sunt non irritat: nõ cogitat malũ: non gaudet super iniquitate: congaudet autem veritati: oia suffert: oia credit: oia sperat: omnia sustinet: charitas nunq̃ excidit. Siue prophetie euacuabũtur: siue lingue cessabũt: siue scientia destruetur. Ex parte eñ cognoscim⁹ z ex parte pphetamus. Cum aũt venerit quod pfectuz est euacuabit quod ex parte est. Cũ essem paruulus loquebar vt paruulus: sapiebã vt paruulus: cogitabã vt paruulus Cum aũt factus sum vir: euacuaui que erant paruuli. Videmus nũc per speculũ in enigmate: tũc autez facie ad faciẽ: nũc cognosco ex parte: tũc aũt cognoscã sicut et cognitus sum. Nunc aũt manet fides/spes/charitas/ tria hec: maior autem his est charitas.

Dñica pma in.xl.ij.Corin.vi.

Hortamur vos ne in uacuũ gratiam dei recipiatis z c. Alii initiũ illius epl̃e scribit sctũs Paulus dicens: Oẽs nos manifestari oportet aũ tribunal xpi: vt referat vnusq̃q; ppria corpis: put

¶ Postilla.

gessit siue bonũ siue malum. Tũc postmodum sequit̃ epl'a hodierna. Et ĩ p̃senti epistola hortat̃ nos apl's ad gr̃e habite exercitationẽ di. (Frẽs hortamur vos (Uinc. ammonitiõe charitatiua inducẽdo (ne in uacuũ gratiã dei recipiatis) Uin. gratia inuacuũ recipit̃: qñ hõ post peccatorũ dimissionem non se exercet in bonis operibus (Ait em̃) dñs Esa. xlix. tp̃e accepto) Lyra. i. tempore noue legis: qđ est tp̃s gr̃e (exaudiui te) scz orantẽ propctis (ꝛ ĩ die salut̃) in qua põt hõ salutẽ suã opari (adiuui te) Ly. s. opa tua ꝑficiẽdo (Ecce nũc tẽp⁹ acceptabile (Uincen. i. ad merenduz (ecce nũc dies salutis) q̃tuz ad premiũ cõsequendũ. qꝛ nũc statim post obitũ salus datur fidelibus sed in veteri testam̃to differebat̃. Unde Luce. xxiij. Hodie mecũ eris in paradiso (nemini dãtes vllam offensionem.) Gorra. i. neminem verbo vel facto scandalizãtes (vt non) scz per vos (vituperetur ministeriũ nostrum) Lyra. quia mala subditorũ redundant in vituperiũ prelatorũ (sed in oĩb⁹ exhibeam⁹ nos sicut dei ministros). s. ipsi xp̃o nos ꝯformãdo q̃tuz possum⁹ (in multa patiẽtia) Gor. s. cordis oris ꝛ opis (in tribulatiõib⁹) scz multiplicib⁹ (in necessitatib⁹) scz fict⁹ et vestit⁹ (in angustijs:) id est curis (in plagis.) id est in verberibus corporis (in carceribus) Lyra. ne possumus ad predicandum discurrere (in seditionib⁹) id est cõmotionibus populi cõtra me (in laboribus). s. manuuz (in vigilijs: in ieiunijs: in castitate) scz mẽtis ꝛ corporis (in scientia) scripturaruz (in longanimitate). s. expectatione premij (in suauitate ĩ spũsctõ.) Ly. qui facit hoĩem dulcem ꝛ suauem ꝓximo verbo et facto (in charitate non ficta). i. non simulata contra hypocritas. (in verbo veritat̃) scz loquendo cũ proximo (in v̄tute dei) id est in deo: non in nobis sperãdo et cõfidendo. (per arma iusticie) nos ꝓtegẽtia: (a dextris) Ly: id ẽ nõ in ꝓsperis ꝑ superbiam eleuẽtur (et a sinistris) id est ne in aduersis deijciantur (per gloriaz et ignobilitatẽ) Lyra. aliquãdo apostoli reputati fuerunt gloriosi: econuerso aliquando incarcerati fuerũt: vt viles ꝛ abiecti: sicut patet in legendis apostolorum ꝛ aliorũz sanctorum (per infamiam et bonã famã.) Lyra. quia ab aliq̃bus dicebantur seductores. Ab alijs vero dicebantur apostoli veritatis predicatores (vt seductores) scilicet reputati in estimatione malorum hominum: quia christus q̃ est veritas dictus est seductor. Matthei. xxvij. (et veraces) apud deum (sicut q̃ ignoti). Lyra. Id est reprobati a malis: (quasi morientes) Id est periculis mortis expositi (et ecce viuimus.) scilicet deo per fidem et gratiam (vt castigati.) Gorra. flagellis et pressuris: vt cessaremus a predica

atis. Ait em̃: tp̃e accepto exaudiui te: ꝛ in die salutis adiuui te Ecce nunc tempus acceptabile: Ecce nunc dies salutis. Nemini dantes vllam offensionem vt non vituperetur ministeriũ nostruz: sed in omnibus exhibeamus nosmet ip̃os sicut dei ministros: in multa patientia: in tribulationibus: in necessitatibus: in angustijs: ĩ plagis: in carcerib⁹: in seditionibus: in laborib⁹: in vigilijs: in ieiunijs in castitate: in scientia: in lõganimitate: in suauitate: in spiritusancto: in charitate non ficta: in v̄bo veritatis: in virtute dei. Per arma iusticie a dextris ꝛ a sinistris: per gloriam ꝛ ignobilitatem: per infamiam ꝛ bonam famam. vt seductores et veraces: sicut q̃ ignoti ꝛ cogniti: Quasi moriẽtes ꝛ ecce viuimus: ꝛ castigati ꝛ nõ mortificati. Quasi tristes: semꝑ autẽ

tione(⁊ nõ mortificati).s.desistẽdo a p̃dicatiõe vel moriẽdo corp̃aliter(q̃si tristes) scz reputati(semp̃ aũt gaudẽtes) veraciter in dño(sicut egentes)id est mendici ⁊ pauperes(multos aũt locupletantes)scz diuitijs spũalib⁹ (tanq̃ nihil habẽtes) Ly. scz apostoli propter xp̃m oĩa tp̃alia reliquerunt(et oĩa possidentes)scz non solum spiritualia :sed etiã tẽporalia : quia timentibus deũ nihil est difficile

Rogamus vos et obsecramus ⁊c. Añ initiũ illius epl̃e scribit sanctus Pau.di. Cũ essem⁹ apud vos ⁊ p̃dicaremus vob̃ passuros tribulatiões sicut et factũ est. Tunc seq̃tur epl̃a ista quã scribit sanctus Paulus Thessalonicensib⁹ Et thessalonicẽ. nominantur a ciuitate Thessalonica:q̃ est metropolis ĩ macedonia: que est quedam p̃s gretie. Ubi notandu3:q̃ epl̃a ⁊ euangeliũ ꝯcordãt. Nam euangeliũ dicit de muliere chananea: q̃ cũ clamorib⁹ petiuit a domino iesu christo sanationem filie sue que grauiter vexabat̃ a demonio:sed q̃z clamores et petiones nostras deus nõ exaudit nisi a mundo corde p̃cedant:ideo apl̃us Paulus in epistola hodierna ad mũdationẽ ⁊ sanctificationẽ inducit ⁊ dicit(Rogamus vos ⁊ obsecramus) Uincen. Rogare est simpliciter petere:sed obsocrare est cum necessitate rogare :et p̃pter hoc addit apostolus(in domino iesu vt quemadmodum accepistis a nobis)scz a me ⁊ Timotheo ⁊ siluano ꝟho ⁊ exemplo(quõ vos oporteat ambulare).s.p̃ficiscẽdo p̃ viã mandatoꝝ dei(⁊ placere deo) Ly.caste ⁊ mũde viuẽdo (sic ambuletis) Gor.s.in bonis p̃ficiẽdo et p̃seuerãdo(vt abundetis magis) .i.crescatis in virtutibus ⁊ meritꝭ (Scitis enim).i. scire debetis(q̃ p̃cepta) scz euãgelica(dederim vobis per dominu3 Jesum)id est de mãdato ipsius cui simpliciter est obediendum(Hec est em̃ volũtas dei) Uincẽ.s. beneplacẽs (sanctificatio vestra). i.vt sanctificamini in virtutibus(vt abstineatis vos a fornicatione) Lyra.tanq̃ a deo p̃hibita(vt sciat vnusquisq̃ vestrũ suũ vas possidere) id est vxorẽ p̃priaz (in sanctificatiõe et honore) Glo.vt sciat qñq̃ etiaz ab vsu licito abstinere locꝭ ⁊ tp̃ib⁹ sacris ⁊ etiã tp̃e puerperij ⁊ mẽstrui(non in passione desiderij) .i.non semper satisfaciẽdo desiderijs carnis (sicut ⁊ gentes)faciũt (que ignorãt deum) Uincen.per verã fidẽ p̃pter qd̃ non debetis assimilari eis (et ne quis supergrediat̃)scz per violentiã (neq̃ circũueniat per fraudulentiã in negocio) occulto(fratrẽ suum).i.p̃ximũ suum (qm̃ vindex est dñs).i.viudictã facit(de omnibus his)scz de omni immndicia:de omni iniuria:⁊ de omni fraudulẽtia(sicut p̃diximus vobis)in doctrinis nostris(⁊ testificati sumus)testimonio scripturaꝝ (nõ em̃ vocauit nos deus) Uincen.per internam

gaudentes sicut egentes:multos autẽ locupletãtes:tanq̃ nihil habentes ⁊ oĩa possidentes.

Dñica.II in q̃dra. Thessa.iiij.

Rogamus vos ⁊ obsecramus in dño Jesu vt quẽadmodũ accepistis a nobis quõ vos oporteat ambulare ⁊ placere deo:sic ambuletis vt abũdetis magis. Scitis em̃ que p̃cepta dederim vobis per dominũ iesu3 Hec est enim volũtas dei sanctificatio vr̃a:vt abstineatis vos a fornicatione:vt sciat vnusquisq̃ vestrum suũ vas possidere in sanctificatione ⁊ honore: non in passione desiderij:sicut ⁊ gentes q̃ ignorant deum: Et ne quis supergrediat̃:neq̃ circũueniat in negocio fratrem suũ:qm̃ vindex est dominus de his oĩbus sicut p̃diximus vobis et testificati sumus . Non

inspirationē ⁊ apertā pdicationē (in īmūdiciā) id est vt īmūdicie seruiamus (sed in sanctificationem) vt sancte viuamus: ⁊ in sanctitate ei seruiamus (in christo Iesu domino nostro) Vincen. i. cum auxilio ⁊ adiutorio domini nri iesu christi.

Estote imitatores dei sicut filij ⁊c. Ante initium illius eple scribit. s. Paul⁹ dicens: Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat: sed si quis bonus ē ad edificationem fidei vt det gratiam audientibus. Tūc sequit̃ presens epistola: ⁊ ī hac epistola apostol⁹ Paulus proponit doctrinā exemplarez qua inducere possit nos ad declinationē mali et opationē boni: ⁊ pponit nobis exemplū dñm nostruz Iesum xpm qui ipse est exemplar verissimum omniū bonorum dicens: (Fratres. Estote imitatores ōi sicut filij charissimi) mādatis ei⁹ obiēperando: quia charus filius mandatis paternalibus obtemperat. Nota q̃ sumus filij chari propter imaginem creationis: chariozes propter imaginem recreationis: charissimi propter imaginem glorificationis (⁊ ambulate in dilectione) vera ⁊ reali (sicut christus dilexit nos) sincere ⁊ ex corde (⁊ tradidit semetipm) nō aliū (pro nobis) cum adhuc inimici eram⁹. Rom. vj. (oblationē ⁊ hostiam deo) in cruce (in odorem suauitatis) Lyr. que oblatio acceptissima fuit deo: qz pcessit ex magna charitate (Fornicatio autem) id est luxuria (et omnis immundicia) Ly. vt per hoc includantur omnia ad vitiū luxurie pertinentia (aut auaritia) id est immoderata cupiditas habendi temporalia (ne nominet̃ ī vobis) Vincen. id est nō debet famari de vobis sicut decet sanctos) id est christianos: qui dicunt̃ sancti: quia christi sanguine redēpti. (aut turpitudo) Hor. que fit oculis ⁊ amplexibus mulierum (aut stultiloquium (Vincenti. id est inhonestus ⁊ indecens sermo (aut scurrilitas) Hozra. scz in verbis iocosis et ad risum prouocātibus (que ad rem non ptinet) Vincenti⁹. que non est edificatiua proximi nec vtilis loquēti (sed magis gratiarumactio) sup. magis nominet̃ in vobis (hoc autem scitote intelligentes) icz scripturas diuinas (q̃ omnis fornicator.) id est luxuriosus cū soluta (aut immundus) quocū q̃ alio modo luxuriosus (aut auarus) Hozra. id est vsurpans res alienas ⁊ nimis diligens proprias (quod est idolozū seruitus) quia occultum deo debitum offert auro ⁊ argēto (nō habet hereditatē in regno xpi ⁊ dei) Hozra. id est in regno celozum quod est dei et christi quia homo interior reficit̃ in visione diuinitatis: homo exterior in visiōe humanitatis xpi (Nemo vos seducat) Vinc. id est seozsuz a veritate doctrine christi ducat (inanibus verbis) id est psuasionibus deceptozijs (ppter hec em) que dicta sunt ⁊ phibita (venit ira dei) id est vindicta (in

em vocauit nos deus in immūdiciā sed in sanctificationē. In christo iesu dño nostro

Dñica tertia in. xl. Ad Eph. v

Estote imitatores dei sicut filij charissimi et ambulate in dilectione sicut et christus dilexit nos: ⁊ tradidit semetipsum pro nobis oblationē ⁊ hostiam deo in odorē suauitatis: fornicatio autē ⁊ omnis immundicia aut auaricia nec nominet̃ in vobis sicut decet sanctos aut turpitudo: aut stultiloquiū: aut scurrilitas que ad rem non pertinet: sed magis gratiarūactio Hec autem scitote intelligētes: q̃ omnis fornicator aut immūdus aut auarus quod est idolozū seruitus nō habet hereditatem in regno christi et dei. Nemo vos seducat inanibus verbis: propter hec enim

filios diuidentie).i.in pctōres q̄ de salute ꝓpria diuidebāt(Nolite ergo fieri partici pes eoꝝ)imitando(Eratis enim aliqñ tenebre)Ly.i.inuoluti tenebris ignorātie tpe gentilitatis(nūc aūt).i.post cōuersionem vestrā ad fidez christi(lux in dño) idē lucidi facti estis ꝑ donū gratie:q̄ illustrat intellectū in fide(vt filij lucis ambulate)Lyra.id est ꝓcedendo de virtute in virtutem (fructus eñ lucis)id est sancte vite: scz ē (in omni bonitate)scz cordiū(et iusticia et veritate)

venit ira dei in filios diffidentie: nolite ergo effici participes eorū. Eratis enim ali quando tenebre nunc autem lux in domino :vt filij lucis ambulate .fructus enim lucis est in omni bonitate et iusticia et veritate.

Dñica.IIII.in q̄dra.Gal.iiij.

SCriptū est quoniam abraam duos filios habuit:vnum de ancilla et vnum de libera . Sed qui de ancilla ꝟm carnem natus est. Qui autem de libera per repromissionem. Que sunt per allegoriā dicta Hec enim sunt duo testamenta. Vnum qnidem ī monte syna in seruitutem generās que est Agar . Syna eñ mons est in Arabia qui coniunctus est ei que nunc est hierusalē

SCriptū est quoniam Abraā duos filios habuit ⁊c̄ Ante initiū illi⁹ epistole scribit.s .Paulus dicens: Emulamini autem ī bono semp:et nō tm̄ cum p̄sens sum apd̄ vos filioli mei quos iterum parturio donec christus reformetur in vobis. Tūc post pauca sequit̄ epistola hodier.(Scriptū est qm̄ Abraam duos filios habuit)Ubi notandū ꝙ nos omnes filij dei sum⁹ per creationē.sed nō omnes per gratiam: ⁊ qui hic in presenti fili⁹ dei per gratiam non fuerit:in futuro filius glorie non erit. Et sic duplices filios habz deus:de quib⁹ dicitur in hodierna epistola per typum filiorum Abrae cum dicitur (Scriptū est eñ) Gen.xxj.(qm̄ Abraā duos filios habuit)Ismael et Israc (vnū)id est Ismael(de ancilla)scz Agar que erat ancilla Sare vxoris Abrae(⁊ vnum de libera)id est de vxore ꝓpria scz Isaac quez Sara genuit(sed is qui de ancilla:) id est Ismael (ꝟm carnem natus est) Id est per modū naturalē sicut alij hoīes et sine vlla ꝓmissione natus est(Qui autem de libera)id ē de vxore ꝓpria: scz Isaac (ꝑ repromissionem)sez diuinā:qz ex ꝓmissione angeli Sara cōcepit:⁊ cū miraculo : qz pater centū annoꝝ erat et mater nonagīta annorū(que sunt per allegoriā dicta)id ē per sensuz alterū q̄ videntur verba sonare:qz iā dicta debent intelligi mystice:qz mysticum sensuz habēt. Pro quo notandū ꝙ est quadruplex sacre scripture sensus. Historicus :quādo factum narrat̄. Tropologicus cum ex his que facta sunt aliqua faciendo ostendūtur. Allegoric⁹ cū ꝑ id qd̄ factū est aliquid futurum intelligit̄. Anagogic⁹ ꝟm Augusti. Est ꝑ que de supnis ⁊ eternis tractatur versus. Littera gesta docet:qnid credas allegoria Moralis q̄d agas: quo tēdis anagogia (hec eñ sunt).i.significant(duo testamēta).s.vetus ⁊ nouū (vnū quidē datū).i.vetus testamentū (in mōte sina).s.ipsi Moysi in duab⁹ tabnlis lapideis(in seruitutē generans)sup. iudeos qui timore pene ⁊ ꝓmissione rēporaliū seruierūt et obedierūt deo:nō filialiter sed seruialiter(que est Agar).i.que significat̄ ꝑ Agar ancillā(Sina eñ mons est in arabia)scz minori ꝟm Haymonē:qui sua magnitudine diuersas ꝓuincias tangit ⁊ sua extremitate vicinus est terre ꝓmissionis(q̄ ꝯiunct⁹ est).i.vicin⁹ est(ei)scz terre ꝓmissionis(que nūc est hierusalē:et seruit cū filijs suis)Ly.i.cum iudeis in seruitute le/

gis. (Illa aũt hierl'm).i.eccl'ia de gentib⁹ cõgregata(q̃ sursuz est) q̃ ad affectionẽ vel spem celestiũ(libera est)Uincen.i.in libertate euãgelij posita est(q̃ est mater nostra) id est spũaliter nos generãs per baptismũ de qua(scriptuz est) Esaie.liiij.(Letare sterilis q̃ nõ paris) Ly.i. ecclesia gentium de q̃ venit christianitas:q̃ erat sterilis ab operibus bonis ante adnẽtũ xp̃i (erumpe) scz quantum ad gaudium intrinsecum. (clama) quãtũ ad gaudium extrinsecũ (que non parturis) Gor.id ẽ ad generandũ filios xp̃o non conaris(qz mlti filij deserte) .i. de seruitute gentilitatis ad christũ conuerse que ante erat deserta a deo ꝓpter eius idolatriã (magis q̃ eius que habet virum)id est synagoge que in monte sinai despõsata fuit deo in susceptiõe legis:qz sicut mulier regit a viro:sic et iudei in vete. testa. regebant ꝑ legẽ moysi(Nos aũt fratres) scz xp̃iani(ꝑm Isaac).i. ad sil'itudinẽ eius (ꝓmissionis filij sumus).s.geniti ꝑ gr̃am in baptismo (sed quõ) .i.quẽadmodũ (tũc is).i. Ismael(qui ꝑm carnẽ)scz(nat⁹ fuerat ꝑsequebat eũ qui ꝑm spiritũ).i. Isaac q̃ ꝑm promissionem.s.spiritussancti ex matre sterili natus est(ita ꝛ nunc).i.presenti mali ꝑsequent bonos (sed quid dicit scriptura) Geñ.xxj. (Eijce ancillã)id est synagogam(ꝛ filium eius)id est quẽlibet de synagoga. Gor.id est ad litterã. Cum enim vidisset Sara Ismael ludentem cuz filio suo Isaac: ꝛ non placuisset ei ludus iste:dixit Abrae. Ecce ancillam ꝛ filium eius:q̃ ammonitus acq̃euit ei ꝛ eiecit Agar ꝛ Ismael:ꝑ qd̃ figuratũ fuit ꝙ synagoga cum ceri monialib⁹ ꝛ obseruatiõib⁹ suis a ꝯsortio fideliũ erat in aduẽtu xp̃i abijciẽda(non em̃ heres erit fili⁹ ancille) Gor.i. iudeus filius synagoge(cum filio libere) id est cũ christiano filio ecclesie. In bonis em̃ tẽporalibus permixti sunt mali cũ bonis: immo quãdoq̃ mali plus habent de tẽporalib⁹: sz in hereditate soli boni participant. Uñ Abraam filijs concubinarum largitus est munera : sed Isaac seruauit hereditatem. Geñ.xxv(Itaq̃ fratres non sumus ancille filij) Gorra.i.synagoge vt seruiam⁹ legi ꝛ seruituti legaliũ subiecti (sed libere).i.eccl'ie militantis(q̃ libertate)scz a seruitute legis (xp̃s nos liberauit) Ly. q̃ per suã bñdictam passionẽ legalia euacuauit.

et seruit cũ filijs suis. Illa autem que sursum est hierusalem libera est que est mater nr̃a: scriptum est em̃. Letare sterilis qne nõ paris erumpe ꝛ clama que nõ parturis quia multi filij deserte magis q̃ eius que habet virum. Nos autẽ fratres ꝑm Isaac promissionis filij sumus. Sed quõ tunc is q̃ ꝑm carnẽ natus fuerat: persequebat eum qui ꝑm spiritum: ita et nunc. Sed quid dicit scriptura: eijce ancillã et filium eius. Nõ em̃ heres erit filius ancille cum filio libere. Itaq̃ fratres non sumus ancille filij sed libere: qua libertate christus nos liberauit.

Dñica in passione dñi. Heb. ix.

Fratres: xp̃s assistens põtifex futuroꝝ bo

Fratres: Christus assistẽs põtifex ꝛc. Ante initiũ illius epistole scribit sanctus Paulus dicẽs: Qui erat in veteri testamento tabernaculũ factũ primum in q̃ erant candelabra et mensa: ꝓpositio panũ quod dicit sancta: post scd̃m tabernaculũ quod dicit sancta sanctorũ: aureũ habens thurribulũ et archã testamẽti circũtectam ex omni parte auro: in quo erat vrna aurea ꝛ mãna ꝛ virga Aaron que fronduit et tabule testamenti. In primũ quidẽ tabernaculũ semꝑ introibãt sacerdotes sacrificioꝝ officia ꝯsummãtes. In scd̃m autẽ semel in anno solus pontifex nõ sine sanguine: quẽ

Dñica in passione domini

offerret ꝓ sua ⁊ populi ignorantia: que parabola est temporis instantis. Tunc sequitur epistola hodierna in qua agit̃ de christi sanguinis aspersione: ⁊ sue mortꝭ passione. Et ostẽdit Paulus efficaciã dominice passionis in redemptionẽ humani generis dicens (Christus assistẽs) scz deo patri ad interpellandum ꝓ nobis. Uñ j. Joh. ij. Aduocatum habem⁹ apud patrem christum iesum qui est ꝓpiciatio pro peccatis nostris (pontifex) Gorra. ad hostiã pro nobis offerendã ⁊ dator (futurorũ bonorum). i. gratie ⁊ glorie. Ps̃. lxxxiiij. Gratiã ⁊ gloriam dabit dñs. Iste introibit tabernaculũ. i. celũ (peramplius) id est valde amplum: qꝛ plures capit scz omnes sanctos (et perfecti⁹ tabernaculũ) Ly. q̃ fuit tabernaculum Moysi: quia fuit mobile ⁊ portabile de loco ad locũ illud aũt est ĩmobile ⁊ eternum (non manufactum id est non huius creationis) id est humane factionis sed ope diuino creatuz est celum (neqꝫ per sanguinẽ hircoꝝ aut vitulorũ) sicut intrabat pontifex veteris testamenti (sed ꝑ proprium sanguinẽ) quẽ ꝓ nobis effudit (introiuit) in ascensione (in sancta:) id est in celo (eterna redemptione inuenta.) Uincentius. que non poterat inueniri in veteri testamento. (Si enim sanguis hircorum aut thaurorum ⁊ cinis vitule) mixt⁹ aqua aspersus: quia significat futuram passionem Christi. (inquinatos sanctificat ad emundationem carnis) ſm legẽ. Omnis anima que tetigerit morticinũ: immunda erit septem diebus: ita vt non liceret ei ingredi tabernaculũ: per aspersionem eñ aq̃ expiationis mundabat̃ que ad emũdationẽ carnis: qꝛ animã emũdare non poterat (quãtomagꝭ sanguis christi qui per spiritum sanctũ) supple iubẽtem (semetipsum obtulit) volũtarie (immaculatũ) id est absqꝫ oĩ peccato (deo patri emundauit) id est perfecte mũdauit (cõscientiã nostrã) id est non solũ carnem: sed etiam animã (ab operib⁹ mortuis.) Uincen. i. a peccatꝭ mortalibus: que dicunt̃ opera mortua: quia auferunt vitam gratie ⁊ faciũt obnoxium mortis eterne. (ad seruiẽdum deo viuenti). i. sim⁹ apti et idonei seruitores deo (viuẽtes (et ido iesus christus (noui testamẽti mediator est) inter deũ et hominẽ (vt morte intercedẽte.) Lyra. i. christi morte interueniente: ꝑ quã nouũ testamentũ est cõfirmatum: qꝛ passio christi fuit noui testa. cõfirmatio (in redemptionem earũ preuaricationũ). i. transgressionũ (que erãt sub priori testamento). i. in veteri testa. quas ꝑuaricationes vetus testamentum auferre nõ poterat: sed per christi mortem sunt ablate (repromissionem accipiant eterne hereditatis). i. eternã hereditatẽ sepe ꝓmissum accipiãt per efficaciã passionis christi (qui vocati sunt) Uincen. i. qui ꝑdestinati sunt ad eternã vitã (in christo iesu dño nostro)

norum peramplius et perfectius tabernaculũ nõ manufactũ id est nõ huius creationis: neqꝫ per sanguinem hircorum aut vitulorum sed per ꝓpriũ sanguinẽ introiuit semel in sancta eterna redẽptione inuenta. Si eñ sanguis hircoruz aut thaurorũ ⁊ cinis vitule aspersus inq̃natos sanctificat ad emundationẽ carnis: quãtomagis sanguis christi qui ꝑ spiritũ sanctum semetipsum obtulit immaculatũ deo: emundauit conscientiam nostram ab operib⁹ mortuis ad seruiendum deo viuenti. Et ideo noui testamenti mediator est vt morte intercedente in redemptionem earum preuaricationum que erãt sub priori testamento: repromissionẽ accipiant qui vocati sunt eterne hereditatis: in christo iesu domino nostro.

Hoc em̄ sentite in vobis ꝛc. Añ initiū illi⁹ epl'e scribit. s. Paul⁹ di. Implete gaudiū meū vt idē sapiatis eandē charitatē habētes: nihil ꝑ ꝯtentionē agētes neq; per inanē gloriā: sed in humilitate superiores sibijnuicē arbitrantes. Tūc sequit̄ epl'a hodier. (Hoc em̄ sentite in vobis ꝙ et in christo iesu) Ubi sciendum ꝙ sequēs septimana maior vocat̄: eo ꝙ maius ꝛ ꝓlixius habz officiū: et ꝑ hoc dat̄ itelligi: ꝙ ista sacratissimo tp̄e magꝭ q̄ alijs tp̄ibus deo seruire debemus. Itē dicit̄ sancta: qm̄ ī ea impij iustificantur: qꝛ in ea penitentes absoluunt̄ et eccl'ie reconciliāt̄. Itē dicit̄ penosa quia dñs noster iesus xp̄s in ea laborauit: et penas ꝓ nobis sustinuit: et nos per suā amaram passionē redemit. Idcirco apostolus Paul⁹ in hac epl'a hortat̄ nos ad xp̄i imitationem di. (Fratres. Hoc eniz sentite) Gor. i. experimento cognoscite (in vobis) scz mēbris: qꝛ mēbra debēt sentire dolorē capitis (qđ et in xp̄o iesu.) sup. qui fuit humilis quā hūilitatē habere debetis interius in corde: ꝛ nō solū exterius sicut hipocrite (Qui) scz xp̄s (cum in forma dei esset). i. vnus in essentia cū deo patre (nō rapinā arbitratus est) dicendo (esse se equalem deo) scz patri s̄m diuinā naturam sicut angelus lucifer: ꝛ primi parētes qui s̄m Augꝭ. voluerūt rapere diuinitatē: ꝛ perdiderūt felicitatē (sed semetipsum exinaniuit) id est maxime humiliauit (formā serui accipiēs) Uincen. i. humanitatē assumens in qua nobis seruiret (in similitudinem hoīm fact⁹) scz passibilis ꝛ mortalis similis alijs hoībus ꝛ alios defect⁹ nature humane assumendo (ꝛ habitu). i. in cōuersatione (inuēt⁹) scz ē (vt hō) qꝛ inter hoīes duxit vitā cōmunē. Lu. vij. Uenit fili⁹ homīs manducēs et bibēs (humiliauit semetip̄m) Ly. ad danduz nobis exemplū (factus obediēs) scz deo patri (vsq; ad mortem mortē autē crucis) Gor. que erat pena latronuz. Sapien. ij. Morte turpissima condemnemus eum (ꝓpter quod et deus). s. pater (exaltauit illū) Lyr. i. in sua resurrectione et ascensione xp̄s gloriā sui corpis et ei⁹ exaltationem ad celos meruit per suaz passionē (Et donauit illi nomē qđ est sup̄ omne nomen.) Gor. hoc nomē scz deus vt scz illi quo est homo dicat̄ de⁹ ꝛ veraciter sit (vt in noīe iesu om̄e genu flectatur: celestium terrestriū ꝛ infernoꝝ) Ly. id est oēs sibi exhibeant reuerentiam angeli: homines et demones (ꝛ omnis lingua confiteat̄) scz corporalis ꝛ spiritualis id ē humana ꝛ angelica (qꝛ dñs noster iesus christus in gloria ē dei patris) Ly. qꝛ s̄m deitatē est vna gloria patris ꝛ filij.

Dñica in ramis palma. Phil. ij.

Hoc enim sentite in vobis qđ ꝛ in xp̄o Iesu. Qui cū in forma dei esset non rapinā arbitrat⁹ est esse se equalē deo: sed semetip̄m exinaniuit formā serui accipiēs in similitudinē hoīm fact⁹ ꝛ habitu inuēt⁹ vt hō. Humiliauit semetip̄m fact⁹ obediens vsq; ad mortē: mortē aūt crucis. Propter qđ ꝛ deus exaltauit illū ꝛ donauit illi nomē qđ est sup̄ om̄e nomē: vt in noīe iesu om̄e genu flectat̄: celestiū terrestriū et infernorū. Et oīs lingua confiteat̄: quia dñs iesus christus in gloria est dei patris.

In die pasche. j. Corinth. v.

Expurgate vet⁹ fermentū: vt sitis noua cōspersio sicut estis azimi. Etem̄ pa

Expurgate vetus fermentū vt sitis noua cōspersio ꝛc. Añ initiū illi⁹ epistole scribit sanct⁹ Paul⁹ di. Nescitis qꝛ modicum fermentum totam massam corrumpit. Tūc sequit̄ epl'a hodier. Ubi notādū

q̄ hoc tp̄e christ⁹ trāsiuit a mortalitate ad īmortalitatē: ad quā etiā in generali facit nos trāsire q̄ pascha digne celebram⁹ ⁊ digne cōicam⁹. Et ad hoc monet nos apl̄us in p̄nti epl̄a di. (Expurga. vetus fermentū). i. corruptionez cuiuslibet pctī mortalis. Sciendum q̄ per fermentum hic apl̄us intelligit peccatū: q̄ sicut fermētū corp̄ale si diu manet in massa anteq̄ ex eo fit panis totā massam corrumpit ⁊ īmutat: facitq̄ ip̄az acidam: sic ip̄m peccatū totam massam generis humani corrupit in trāsgressione primi hominis ⁊ ad hoc īmutat hominē et op̄a. Et vocat̄ peccatū hic vet⁹ fermentū quia facit homines fieri sil̄es Ade: facitq̄ dissimiles Jesu xp̄o: cui⁹ vita erat ī nouitate sāctitatis et veritatis et gratie (vt sitis) id est esse possitis (noua cōspersio). i. mūda farina ⁊ alba: aq̄ gratie cōglutinata. Est aūt cōspersio farina p̄ aquā cōglutinata sine fermento: ⁊ significat christifideles aqua baptismatis ablutos in charitate cōglutinatos. ¶ Nota: vetus fermentū dicitur: altsuer deick Noua cōspersio: die neu besprengung (sicut estis azimi). i. sicut fuistis in baptismo sine fermento peccati puri effecti sic maneatis. q. di. Vos tenemini ad hoc: quia facti estis azymi: id ē puri in baptismo (etenim). i. ꝓpterea christus qui est (paschā nostrum.) id est verus agnus paschalis) immolatus est) supple in cruce corporaliter: et in altari sacramentaliter (itaq̄) id est p̄terea (epulemur) id est manducemus cibum istū (nō in fermēto veteri) Vincen. i. ꝯsciētia alicui⁹ peccati mortalis (neq̄ in fermēto malicie ⁊ neq̄tie) Tho. Malicia dicit̄ peccatū q̄ quis cōmittit in alium: nequitia in semetipsum (sed in azymis) Gor. i. impuritate (sinceritatis). s. ad deū (⁊ veritatis) ad proximum

scha nostrum immolatus est christus: itaq̄ epulemur. Non in fermento veteri: neq̄ in fermēto malicie et nequitie: sed in azimis sinceritatis ⁊ veritatis

Feria secūda pasche. Act. x.

Stans petrus in medio plebis dixit. Viri frēs: vos scitis q̄d factū est verbū per vniuersam iudeā: [illegible]pi-ens eñ a galilea post baptismum q̄d p̄dicauit iohānes iesuz a nazareth: quō vnxit eū de⁹ spiritusctō ⁊ virtute: qui p̄transiuit bene faciendo et sanando oñes oppressos a diabolo: qm̄ deus erat cum illo. Et nos testes sumus oīm que fecit in regione iudeorū ⁊ hierusalē quem occiderūt suspendentes in ligno. Hunc deus suscitauit tertia

Stans petr⁹ in medio plebis ⁊c̄ Ante initiū illi⁹ epistole scribit. s. Lu q̄ sanctus Petrus apostolus dixit. In veritate cōperi quoniam non est personarum acceptor deus: sed in omni gente qui timet eum et operatur iusticiā acceptus ē illi. Tunc sequit̄ p̄sens epistola (In diebus illis: Stās petrus in medio plebis dixit. Viri fratres vos scit) Lyra. q̄ inter iudeos habitastis) q̄d factū est ꝟbū) Vincē. i. res p̄ verbū signata (p̄ vniuersam iudeā) Incipiens eñ a galilea (ibi incepit iesus predicare:) vt habet̄ Lu. iiij. (post baptismum) quia ante non legitur publice predicasse (quia predicauit Johannes iesum a nazareth). i. q̄ mysteriū christi venturi Johannes predicauit: vt patet in euāgelijs) quomodo vnxit eum deus) scz Jesum in humana natura: (spiritusancto) id est plenitudine gratie (et virtute) in operatione miraculorū (qui transiuit benefaciēdo) quantum ad informationem populi (⁊ sanando) mēte ⁊ corpore (omnes oppressos a diabolo: quoniā deus erat cum illo) per plenitudinē gratie (Et nos testes sumus omniū que fecit ī regione iudeoꝝ ⁊ hierusalē: quē occiderunt

terati ꝑ scripturas q̄ predicte erāt de xp̄o ꝑ eius opa: p̄mo cognouerūt de iesu nazareno ꝙ erat xp̄s in lege ⁊ ꝓphetis ꝓmissus: sed qꝛ cepit predicare ꝯtra vitia eoꝝ publice: conceperūt contra eum inuidiam ⁊ odium: et sic in eis fuit subuersa dicta noticia: qꝛ corruptio affectiōis corrumpit iudiciū rōnis: et in augmentū sue malicie deceperūt ppl'm simplicē inducētes eū ad petendū mortem xp̄i: vt habetur Math. xxij. Principes aūt sacerdotū ⁊ seniores ꝑsuaserunt ppl'is vt peterēt barrabā: iesum v̄o perderent. Et sic ptz ꝙ ignorātia p̄ncipū fuit multo grauior q̄ populoꝝ. (Deꝰ aūt q̄ p̄nunciauit per os oīm ꝓphetarum.) Glo. or. Uno ore locuti sunt oēs ꝓphete de xp̄o (pati xp̄m suū sic īpleuit. Penitemini igit̄) qꝛ fecistis ꝑ ignorantiā (et ꝯuertimini) de mal' vestris (vt deleātur pctā vestra.

terfecistis: quez deus suscitauit a mortuis: cuiꝰ nos testes sumꝰ. Et nunc fratres scio quia per ignorātiam fecistis sicut et principes vestri. Deus aūt qui prenunciauit ꝑ os omniū ꝓphetarum pati christum suū sic impleuit. Penitemini igit̄ ⁊ cōuertimini vt deleantur peccata vestra.

Dñica. I. post pascha. j. Joh. j.

Omne quod natū est ex deo vincit mundū. Et hec est victoria que vincit mundū fides nostra. Quis ē aūt q̄ vincit mundum nisi is q̄ credit qm̄ iesus ē filiꝰ dei. Hic est q̄ venit per aquā ⁊ sanguinem iesus xp̄s. Non in aqua solum: sed in aqua ⁊ sanguine. Et spiritus est qui testificatur qm̄ xp̄s est veritas. Quia tres sunt q̄ testimoniū dāt in celo pater: verbū ⁊ spiritussanctus: et hi tres vnū sunt. Et tres sunt qui

Omne qd̄ natū est ex deo vincit mundū ⁊c. Ante initium illius epl'e scribit. s. Johānes dicens: Hec est em̄ charitas dei vt mādata eius custodiamus ⁊ mādata eius grauia nō sunt. Tūc sequit̄ epistola p̄sens. Omne qd̄ natū est ex deo ⁊c. In illa epistola scz iohannes cōmendat fidem catholicā: quia nihil ea potētius nec nobilius: nec vtilius: nec verius: nec certius: sicut ptz in textu ⁊ glo. presentis epl'e. Unde dicit (Omne quod natū est ex deo) Uincē. spūali generatiōe. Hec aūt spūalis natiuitas fit per duo. Primo baptismali lauacro. Scd̄o spūali remedio (vincit mundū) Ly. tētatiōes ⁊ ꝑsecutiōes mūdi. (Et hec est victoria q̄ vincit mundū) Uincen. qua tentatio humana superat̄ (fides nr̄a) per fidem em̄ habitat xp̄s in cordibus fideliū in quo est victoria. (Quis ē aūt q̄ vincit mundū nisi q̄ credit qm̄ iesus ē filiꝰ dei) scz naturalis et eiusdē nature cū eo. (Hic est q̄ venit) sup. ad saluādū homīes (ꝑ aquā) baptismi (⁊ sanguinē) passionis ⁊ redēptionis (iesus xp̄s Nō in aqua solū.) Uin. id ē nō solū sctīficauit aquaz baptismi: sz in aqua ⁊ sanguine que fluxerunt de latere ī cruce: dedit virtutē etiaz ceteris sacramētis. Jo. xix. Unus militū lācea latus eiꝰ ꝑforauit: ⁊ continuo exiuit sanguis ⁊ aq̄. (Et spiritussanctus est q̄ testificat̄) .i. testimoniū dedit (qm̄ xp̄s est veritas) .i. verus deꝰ ⁊ verus hō. (Quia tres sūt qui testimonium dant in celo) Uincentius de vnitate christi (pater: verbum ⁊ spūssanctus) Pater in baptismo christi dedit testimonium de deitate christi: vbi vox patris audita est. Hic est filius meus dilectus. Math. iij. Item in monte transfigurationis: quādo iterum vox patris audita est: Hic est filius meus dilectus. Matth. xvij. Similiter verbū vnitū carni in vtero virginis testimoniū dedit sue deitatis. Primo nascendo de virgine sine corruptione virginis.

Scdo cũ humanitate mlta miracula faciẽdo q̃ soli deo cõpetebãt. Silr ipũsctũs dedit testimoniũ de deitate xp̃i in baptismo qñ in specie colũbe sup eũ descẽdit. (Et hi tres vnũ sunt) quantũ ad essentie vnitatẽ. (Et tres sunt q̃ testimoniũ dãt in terra) sup. de humanitate xp̃i que de terra formata est ꝑm carnẽ: (spũs) .i. aĩa quam emisit in cruce (aq̃ ⁊ sanguis) q̃ fluxerũt de latere ei⁹ pendentes in cruce. (Si testimoniũ hominum accipimus) Ly. tã. q̃ sufficiẽs in rebus humanis. Unde dẽ hoc habet Deute. xix. In ore duorum vel triũ testiũ stabit omne verbũ: (testimonium dei) scz patris (maius est: qm̃ hoc est testimoniuz dei qd̃ maius est: qz testificat⁹ est de filio suo). s. ĩ baptismo et trãsfiguratiõe: sicut iam dictũ est (Qui credit in filiũ dei hz testimoniũ dei pr̃is in se) q̃ verũ testificatũ sit de filio suo.

testimonium dãt in terra: spiritus aqua ⁊ sanguis. Si testimonium hominum accipimus: testimoniũ dei maius est: Quoniã hoc est testimonium dei quod maius est qz testificat⁹ est de filio suo. Qui credit in filium dei/habet testimonium dei patris in se.

Dñica. II. post Pascha. j. Pe. ij.

Christus passus est pro nobis vobis relinquens exemplũ vt sequamini vestigia eius. Qui pctm̃ non fecit nec inuentus est dolus in ore ei⁹. Qui cũ maledicerẽt non maledicebat: cum pateretur non cõminabatur. Tradebat autem iudicãti se iniuste. Qui peccata nostra ip̃e pertulit in corpe suo sup lignum: vt peccatis mortui iusticie viua-

Christus passus ⁊c. Añ initiũ illi⁹ epl'e scribit sctũs petr⁹ dicẽs: Serui subditi estote in om̃i timore dñis vestris: nõ tm̃ bonis ⁊ modestis: sz etiã discolis: hec em̃ est gr̃a dei in xp̃o iesu. Tunc sequit̃ p̃sens epl'a in q̃ sctũs Petrus ꝓponit nobis xp̃i passionẽ: qz iã paschali tpe plus seuit hostis noster diabolus ꝯ nos vt nos econuerso in suã redigat potestatẽ: sz passio xp̃i est scutũ ꝯtra oĩa tẽptamẽta vitiorum. Armamur aũt ꝑ xp̃i passione contra superbiam: qz xp̃s humilis ⁊ abiectus nudus ⁊ nouissimus virorũ in cruce pependit. Item ꝯtra auariciã: qui tantum ꝓprium non habuit vbi caput suũ reclinaret. Matt. viij. Item cõtra gulã: qz aceto ⁊ felle potatus. Cõtra luxuriã: qz flagellatus est ⁊ cũ spinis coronatus. Itẽ ꝯ acidiã: qz exultauit vt gigas ad currẽdũ viã. Ps. xviij. s. passionis. Itẽ cõtra irã: quia male eum tractantib⁹ nõ cõminabatur. Item cõtra inuidiã qz pro suis crucifixorib⁹ orauit. Añ epl'a ⁊ euangeliũ ꝯcordãt: quia etiã loquit̃ de bono pastore: similit̃ epl'a dicit quõ xp̃s ꝑ ouibus suis mortu⁹ est. Unde petrus apl'us dicit in verbis premissis (Christ⁹ passus est ꝑ nob̃) Uin. id est penaz mortis eterne humano generi debitaz exoluit ꝑ suã passionẽ (vob̃ relinq̃ns exemplũ) quod semꝑ attendere ⁊ aspicere debet: (vt seq̃mini vestigia eius) Uincen. q̃ fuerunt via humilitat̃ patientie ⁊ obedientie: ⁊ charitatis vsq̃z ad mortem (q̃ pctm̃ non fecit.) Uincen. immo nec facere potuit: qz de⁹ erat (nec inuentus est dolus in ore eius) .i. in sermone eius: qz veritas est (qui cũ maledicerẽt) Gor. i. blasphemarẽt in cruce pendẽs: qñ iudei dixerunt. Uach qui destruis templũ dei: si filius dei es descende nunc de cruce: alios saluos fecit se ip̃m nõ põt saluũ facere (nõ maledicebat) sed orabat patrẽ ꝑ eis dicẽs: Pater agnosce illis: qz nesciũt quid faciũt. Luce. xxiij. (Cũ paterẽt.) Uincen. mortis suppliciũ in cruce (nõ cõminabat̃) sup. crucifixorib⁹ suis per eternã penã vel temporalẽ sed plus salutẽ eorũ sitiebat dicẽs: Sitio. Job. xix. (Tradebat autẽ) id est tradi se ꝑmittebat

sponte(iudicãti se iniuste) Ly.i.pilato: q̃ iudeoꝝ fauore ⁊ cesaris timore cẽdẽnauit eum iniuste ad mortẽ.(qui peccata nostra pertulit in corpore suo) Ly.quo ipis debita sustinendo(super lignũ)crucis: vt quo affixus erat. Et hoc fecit ideo(vt peccatis mortui:)id est a peccatis separati(iusticie viuamus).scz christo iesu(cuius liuore)id est passione (sanati sumꝰ)a peccatorum infirmitatibus.(Eratis enim aliquãdo) id est ad conuersionez (sicut oues errãtes) Sorme pastore(sed conuersi estis nunc)scz spiritusancto cooperãte(ad pastorem). id est ad christũ qui pascit vos corpore ⁊ sangnine suo (⁊ episcopum animarũ vestrarum) Lyra.earuz saluti superintẽdendo et eas a malo custodiendo.

OBsecro vos tã q̃ aduenas et peregrinos ⁊c. Añ initium illius epistole scribit sanctus petrus dicens:Qui aliquãdo non populus dei:nũc autem populus dei:qui nõ cõsecuti misericordiã:hunc aũt misericordiã cõsecuti. Tunc statim sequit p̃sens epistola(Obsecro vos ⁊c.) Sz ex quo modo est tempus maij aptum medicinis corporalibus:isto modo habz se ecclesia isto tpe quod est aptũ medicine spũali. qne multo plus est desideranda ⁊ querenda q̃ medicina corporalis:quia sanitatem eternam conseruat. Et ostendit nobis magnum medicum animarũ beatũ Petrũ cuius medicinã si fuerimꝰ imitati quã nobis in epla hodierna proponit eternaliter sani existimus ⁊ ad istã medicinã sumendã maxime illo tpe hortat nos idem medicꝰ beatus petrus apl'o dicens(Obsecro vos tanq̃ aduenas et peregrinos) Lyra.s. a ciuitate celesti Heb.xiij.Non habemꝰ hic ciuitatem pmanentẽ:sed futurã inquirimus iõo peregrini sumꝰ (abstinete vos a carnalibus desiderijs) id est ab his qui carnis sunt sicut operagule:luxurie:q̃ militant aduersus animam (credẽtes eã) fetidam:in mortem eternã inferũt:apostolus. Si fm carnem vixeritis mori emini Roma.viij. (cõuersationem vestram inter gentes) id est inter viuẽtes gentiliter:quia multi christiani gentiliter viuũt licet fidem habeant: tamen nõ opera(habẽtes bonam)non ad ppriã laudem: sed ad laudem dei et proximi edificationem(vt in eo qõ detractant de vobis)Ain. detractorie loquuntur de vobis(tanq̃ de malefactoribus)acsi essetis malefactores (ex bonis opibꝰ)q̃ facitis (vos ꝓsidetãtes).i. diligenter intuentes(glorificent deũ)omnes boni auctorem (in die visita.).i.in die iudicij:que erit ĩ futuro quãdo visitabunt boni pmio:mali supplicio(Subiecti estote omni humani creature).i.omni homini in potestate ꝓstituto(ꝓpter deuz) Ain.i. in cognitione istius qm oĩs ptãs fit a deo (siue regi q̃si p̃cedẽti).i.q̃ est maior ⁊ precellẽs alios in dignitate ⁊ ptãte (siue ducibus).i.inferiorib'(tanq̃ ab eo) .i.a rege. (missis ad vindictã)ad penã(malefactorũ laudem vero bonorũ).i .remunerationis gloriam(Quia sic est voluntas dei)scz vt

mus:cui' littore sanati estis. Eratis enim sicut oues errantes sed cõuersi estis nũc ad pastorem ⁊ episcopum animarum vestrarum

Dominica tertia post festum Pasche.j. Petri.ij.

OBsecro vos tã quã aduenas peregrinos abstinete vos a carnalibus desiderijs:que militant aduersus animam. Cõuersationem vestrã inter gentes habẽtes bonã:vt in eo q̃ detractãt de vobis tanq̃ de malefactoribus: ex bonis operibus vos cõsiderãtes glorificẽt deũ in die visitationis. Subiecti estote oi humane creature ppt deũ siue regi quasi p̃cellenti:siue ducibus tãq̃ ab eo missus ad vindictã ma

ita facietis(vt bñfaciẽtes).i.qñ cõuersantes(obmutescere faciatis).s.subtrahẽdo ill' materiã loquẽdi ⁊ detrahẽdi(imprudẽtiũ ho.igno.)qꝛ ignorãtes bonitatẽ vestram detrahũt vob'(q̃si liberi).s.ex amore non ex timore seruitatis. (⁊ nõ q̃si velamẽ habẽtes malicie libertatẽ) vt sic libertas esset vobis occasio et excusatio mala in peccatis:vt.s.tanto liberius peccetis q̃ to minus iugo seruitutis premimini (sꝫ sicut serui dei) sitis humiliter seruientes (Om̃s honorare) vnumquẽq; ꝑm statuꝫ suũ honore reuerẽtie(fraternitatẽ diligite) id ẽ fratrib' affectuosaꝫ dilectionem corde et ore et opere exhibite (deũ timete)scꝫ timore filiali non seruili(regem honorificate). Lyr.inq̃tum gerit personam dei (serui subditi).i.obedientes(estote in oĩ ti.) Id est in reuerentia (dñis)sup.vr̃is(nõ tm̃ bonis).i.v̄tuosis (⁊ modestis:sed etiã discolis).i.indisciplinatis.(hec est em̃ gr̃a dei).Ly.i. res gratiosa corã deo ĩ xp̃o iesu dño nr̃o.

lefactoꝝ:laudẽ v̄o bonorũ: qꝛ sic est voluntas dei et benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorãtiam. Quasi liberi et non quasi velamen habentes malicie libertatem: sed sicut serui dei. Omnes honorate: fraternitatem diligite: deũ timete regem honorificate. Serui subditi estote in omni timore dominis nõ tm̃ bonis ⁊ modestis: sꝫ etiam discolis. Hec est em̃ gratia dei in christo iesu dño nostro.

Dñica quarta post festum pasche. Jaco.j.

Omne datũ optimũ et omne donum perfectn mdesursum est descendens a patre luminum: apud quem nõ est transmutatio: nec vicissitudinis obumbratio. Voluntarie em̃ genuit nos v̄bo v̄itatis: vt simus initium aliqd̄ creature eius: Sci-

Omne datum optimũ ⁊ omne donum ꝑfectũ ⁊c̃. Ante initium illi' epistole scribit sctũs Jacobus di. Peccatũ cũ cõsumatũ fuerit generat mortẽ: nolite itaq; errare frẽs mei dilectissimi. Sequit̃ statim p̃sens epistola: in qua sancta mater ecclesia ostẽdit ꝑ v̄ba beati Jacobi: ꝙ medicina spũalis nullibi querenda sit nisi apud deũ datorem eius a quo descendit: et hec medicina est optima: qꝛ ad optimã ⁊ eternã sanitatẽ ꝑducit vite eterne: vbi est clara visio eterne trinitatis: in qua omnia cognoscunt̃: Vñ dicit(Om̃e datũ optimũ) qd̄ est bonũ meritoriũ faciẽs hoĩeꝫ vite eterne dignũ(⁊ oẽ donũ ꝑfectũ).i. bonuꝫ gl̃ie q̃ habito nil remanet imꝑfectũ(desursum est) Gor.a deo: non ab hoĩe(deseẽdens a pa.luminũ) Vinc. a quo omĩs homo illuminatur. Job.j. Erat lux vera: q̃ illuminat omneꝫ hominem venientem in hũc mũdũ(apud quẽ nõ est transmutatio) qꝛ oĩno ĩmutabil' ẽ. Malacb.iij Et ego deus ⁊ non mutor(nec vicissitu. obumbratio.) Vincẽ.i.obscuratio ĩtelligentie per successiones cognitionum sicut fit in nobis qꝛ ipsa vna ⁊ eadẽ sententia ⁊ cognitione oĩa intelligit. Gor. non enim incedunt in eo vicissim bona et mala: qꝛ sola dona dat: mala autem culpe non dat Glo. interliñ. Vbi vicissitudo ibi ⁊ mala: sed ipse sola bona dat. (Volũtarie).i.gratis sine meritis (genuit nos) filios gratie: qui p̃us eramus filij ire. (v̄bo veritatis) id est euãgelij christi q̃ veritas est(vt simus initiũ aliqd̄) id est caput (creature eius) scꝫ principatum habendo in omnibus creaturis eius inferiorib' temperãdo principatum per gratiam quẽ primi parentes perdiderũt per culpam(Scitis).i.scire debetis(fratres mei dilectissimi) scꝫ hoc ꝙ sit omnis homo velox ad au

diendum) ea que sunt salutis (tardus autē ad loquendū). i. cauere se debet a multilo quio: quia in lib. Sap. dicit: In multilo/quio nō deerit peccatū (⁊ tardus ad iram) Ly. Mā ira mentis oculū excecat. Catho: Ira impedit animū ne possit cernere verū. (Ira enim viri.) Hor. i. fortis ⁊ deliberata: non dicit ira pueri que cito transit (iusticiam dei nō operatur.) Uincen. id est impedit executionē iusticie. (Propter qd abijcientes oēm immundiciā.) Uincen. i. peccatuz carnis (⁊ abundantiam malicie). i. omne peccatū mortale qd efficit hoīem malum (in māsuetudine). i. omni trāquillitate animi (suscipite instū verbū) Ly. id est verbū fidei qd mētib⁹ humanis debet inseri. Guilbel. lug. Sicut enim ramusculus qui trūco agresti inserit totuz truncū operari facit fm naturā suam: et cum prius non ferret nisi fructus agrestes solis porcis vtiles: postea fert fructus hominibus delectabiles: sic hō q̄ ante susceptionem verbi dei inutilis erat faciēs opa cū quib⁹ porci infernales pascunt: post susceptionem verbi dei erit arbor ferens fructum gratū deo ⁊ hoībus ⁊ angelis (quod pōt saluare animas vestras.) Guil. lugdu. Verbum dei pōt saluare animas in p̄senti ⁊ in futuro. In p̄senti amore culpe. Unde Ps. cxviij. In corde meo abscōdi eloquia tua: vt nō peccem tibi. In futuro vo a morte gehenne. Job. viij. Amen amē dico vobis: si q̄s sermonem meū seruauerit: mortem nō videbit in eternū. ¶ Postilla

Estote factores verbi dei ⁊ non audi/tores tātū fallētes ⁊c. Ante initiū illi⁹ epistole scribit sanct⁹ Jacobus di. Sit oīs homo velox ad audiendū: tardus autē ad loquendū: tardus ad iram. Tunc sequitur epla hodier. Estote factores verbi: ad p̄ficiendū in bono: necessariū est aūt audire verbū dei sicut in p̄cedēti dñica dictū est: sed qz modicum valet audire verbuz dei nisi ope cōpleatur: ideo in pñti epistola sctūs iacobus nos instruit: vt qd nos audiuimus per opa cōpleam⁹ dicēs (Estote factores verbi dei) Uincen. id ē fm verbū dei opamini (et nō auditores tm) Glo. anio solo ⁊ auditu p̄cipite verbū: sz opere implete (fallētes vosmetipsos) Glo. oz. Si per solū auditū vos saluādos putatis (qz si q̄s auditor est verbi ⁊ nō factor: hic cōparabit viro cōsideranti vultū natiuitatis sue in speculo) Hor. quem habet a natiuitate vel a natura: sez vultum corporalem in quo natus est. (Considerauit enim se) id ē imaginem suam (⁊ abijt) supple ad negocia sua: auertendo se a speculo (⁊ statim oblitus est qualis fuerit) sup. dispositio vultus sui. Hozra. p tāto ponit hic hec similitudo: qz sicut nihil p̄dest homini in speculo vidisse maculā sui vultus si illam nō abstergit: sic homini nihil p̄dest audire verbū p̄dicationis nisi illud impleat ope. Nota verbū p̄dicationis est sicut speculū in quo cognoscit hō defectus suos (Qui autē perspexerit in lege pfecte libertatis) id ē in lege euāgelica que dicit lex libertatis: quia

tis fratres mei dilectissimi Si aūt oīs homo velox ad audiendū tardus aūt ad loquendum ⁊ tardus ad iram. Ira eēm viri iusticiam dei non operatur. Propter qd abijcientes omnem immunditiā ⁊ abūdantiā malicie: in mansuetudine suscipite insitum verbū qd pōt saluare animas vestras.

Dñica ḋnta post pascha. Jaco. j.

Estote factores verbi dei ⁊ non auditores tm fallentes vosmetipsos: quia si quis auditor est verbi ⁊ nō factor hic cōparabitur viro considerāti vultū natiuitatis sue in speculo. Considerauit enim se ⁊ abijt: ⁊ statim oblit⁹ est qualis fuerit. Qui autem perspexerit in lege perfe-

restituit libertati: a culpa in p̄senti ꝑ gratiam iustificationis: et a miseria ī futuro per gloriā immortalitatis (ꝛ permāserit in ea) ſm eā viuendo (non auditor obliuiosus factus sed factor operis) scz implendo quod docet euangelium: (hic beatus in facto suo) ex ope suo (erit Si quis autem putat se religiosum eē) Lyra. s. verū et ꝑfectū xp̄ianū esse (non refre. lin. suā) Uin. a verbis impudicitie: detractionis maledictiōis: blasphemie et mēdacij (sed educens cor suum) ī hocq̄ putat se hoc esse in corde qd̄ nō est in re (huius vana est religio) nihil habens in se veritatis (Religio) Gor. xp̄iana (mūda) scz ī cordis intētione (ꝛ immaculata) in operis executiōe (apud deū patrem) scz accepta (hec est: visitare pupillos) corporaliter in consolatione verborum ꝛ erogatiōe munerū ꝛ protectione malorū (et viduas in tribulatiōe earum) scz tam corporali q̄ spūali (et immaculatū se custodire ab hoc seculo) inquinato. Lyr. sensus est q̄ religio christiana est exercere se in opib⁹ miscdie erga ꝓximū ꝛ in opibus mundicie erga seip̄m.

cte libertatis ꝛ permanserit in ea non auditor obliuiosus fact⁹ sed factor operis: hic beatus in facto suo erit: Si quis autez putat se religiosuz esse: nō refrenās linguam sed seducens cor suū huius vana est religio. Religio munda ꝛ immaculata apud deū ꝛ patrem hec est visitare pupillos et viduas in tribulatione earū: et immaculatū se custodire ab hoc seculo.

Dñica rogationū. Jaco. vlti.

Confitemini alterutrū pctā vestra et orate pro inuicem vt saluemini. Multum em̄ valet deprecatio iusti assidua Helyas homo erat similis nobis passibilis: et oratione orauit vt non plueret super terram ꝛ nō pluit annos tres ꝛ menses sex. Et rursum orauit et celum dedit pluuiam et terra dedit fructū suum.

Confitemini alterutrū pctā vestra ꝛc. Ante initium illius epl̄e scribit sanct⁹ Jacobus dicēs: Infirmat̄ q̄s ī vobis inducat p̄sbyteros eccl̄ie: ꝛ orent sup eū: vngētes cum oleo in nomīe domini: ꝛ oratio fidei saluabit infirmum: ꝛ alleuiauit eū dominus: ꝛ si in pctis sit dimittent̄ ei. Tunc sequit̄ epl̄a pñs. (Confitemini alterutrum peccata vestra) non aliena (ꝛ orate pro inuicem) Ly. nā cōfessor tenet̄ orare pro cōfitente: ꝛ ecōuerso (vt saluemini) quia petendum est qd̄ ꝑtinet ad salutem (Multū em̄ valet deprecatio iusti assidua) Gor. nō pctōris: qr pctōres nō sunt digni vt exaudiantur. Job. ix. Scimus qm̄ peccatores de⁹ non exaudit (Helyas erat hō similis nob̄ passibilis) id est fragil̄: nā timore mortis fugit a facie Jesabel. iij. Regū. xix. quia nōdum in paradisum fuit trāslatus (ꝛ oratione) scz vna (orauit) corde et ore (vt nō plueret sup ter.) scz israel specialiter (ꝛ non pluit annos tres ꝛ mēses sex) ly. nam ꝓpter maliciā regis Achab fuit illa plaga inducta ad domandū ipsius superbiam ꝛ idolatrie duriciam. (rursum orauit.) Glo. postq̄ per tāti tp̄is mediator regis et populi ad penitētiam inflexum: vidit tunc rursum orauit (ꝛ celum dedit pluuiam: ꝛ terra dedit fructum suū) Si ergo Helyas vna oratione tantū impetrauit: quid ergo multi fideles multis orationibus impetrare non valent (Frēs mei si quis autē ex vobis errauerit a veritate.) Ly. fidei vel morum (ꝛ cōuerterit q̄s eū.) Lyra. i. ad viam veritatis reduxerit (scire debet qm̄ qui cōuerti fecerit peccatorē ab errore vie sue) Gor. i. vite. Nā vita nostra est quedā via aut in infernum si est mala: aut in paradisum si est bona (saluabit ani-

mam eius a morte) Gorra. eterna. Si magne mercedis est a morte eripere corp⁹ cito moriturum: quãti meriti ẽ a morte liberare aĩam in celesti patria sine fine victurã (⁊ operit multitudinẽ peccatorũ) ab aspectu eterni iudicis ad ea punienda.

¶ Postilla.

Primũ quidem sermonem feci de oĩb⁹ o Theophile ⁊c̃. ¶ Notãdum ꝙ xp̃us dñs noster ascendere volẽs primo discipulis suis apparuit: et eos de incredulitate eoꝝ redarguit et cũ eis comedit: ⁊ eos extra ciuitatem in montem exire p̃cepit: vbi eũ viderunt ascendere post quadragĩta dies a resurrectiõe cõputãdo: sicut manifeste habetur in epistola ⁊ etiam in euãgelio hodierne festiuitatis. Unde dicit sctũs Lucas in epistola presenti q̃ habet̃ in p̃ncipio actuum apostoloꝝ (Primum quidez sermonem feci) scz in euãgelio quod ego scripsi de omnib⁹. Lyra. non dicitur omnia: quia omnia facta christi non possunt ꝑ singula scribi s̃m ꝙ dicit̃ Joh. vlti. Sunt autem ⁊ alia multa que fecit iesus que scribant̃ per singula: nec ipsum arbitror mundũ capere eos qui scribendi sunt libros. Sed notanter dicit (de oĩbus) quia de pertinentib⁹ ad christi cõceptionem natiuitatem: vitam ⁊ mortẽ: resurrectionem et ascensionem aliqua scripsit (o theophile) hic erat quidã episcopus Asie cui scripsit euangelium: ⁊ eidem scripsit hunc librum. s. actus apostolorum de quo libro p̃sens epl̃a sumpta est (que cepit iesus facere ⁊ docere) Lyra. bene em̃ docere ⁊ male viuere nihil aliud est q̃ se sua voce dãnare. vsq; in diẽ). s. ascẽsionis sue. (qua precipiẽs apostolis ꝑ sp̃m̃sanctũ) Lyr. ꝙ predicarent euãgelium per vniuersum orbẽ (quos elegit) p̃ ceteris ad hoc officiuz apostolatus (assumpt⁹ est) de terra ad celum ĩ sua hũanitate (Quibus ⁊ p̃buit seipsuz viuum post passionem suam in multis argumentis.) quia comedit cum eis: et palpabilem prebuit se eis: et sic de alijs argumentis (per dies quadraginta apparẽs eis) quod sic non est intelligendum ꝙ in illis quadraginta dieb⁹ continue fuerit cũ eis. sed in illo temporis spacio frequenter. s. eis apparuit (et loquẽs de regno dei) id est de beatitudine celesti. (Et conuescens). Id est comedens cum apostolis: apparuit eis recumbentibus in die ascensionis vt patet in euangelio hodierno. (precepit eis ab hierosolymis ne discederent.) Lyra. donec per spiritum sanctum redderentur apti ad predicandum euaugelium (sed expectarent promissionem patris: quam audistis inquit per os meum). Johannis. xiij. capi. Paraclytus autem spiritussanctus quem mittet pater in nomine meo: ille vos docebit om̃ia scz necessaria vobis ⁊ alijs ad salutem) qꝛ

Fratres mei si quis ex vobis errauerit a veritate ⁊ cõuerterit quis eum scire debet qm̃ qui cõuerti fecerit peccatorez ab errore vie sue saluabit aĩam eius a morte ⁊ operit multitudinem peccatorum

In die ascensionis dñi. Act. j.

Primum quidẽ sermonem feci de omnib⁹ o theophile que cepit Jesus facere ⁊ docere vsq; in diem qua precipieus apostolis per spiritum sanctum: quos elegit assumptus est: Quibus ⁊ prebuit seipsum viuũ post passionez suã in multis argumẽtis ꝑ dies q̃draginta apparẽs eis ⁊ loquẽs de regno dei. Et conuescens precepit eis ab hierosolymis ne discederẽt: sed expectarẽt ꝓmissionẽ patris: quã audistis inquit ꝑ os meũ: qꝛ Johannes quidem baptizauit aqua: vos aũt baptizabimini spũsctõ nõ post mul-

iohānes q̄dē baptizauit aq̄) Ly. solū. Nā eius baptism⁹ gratiā nō ꝯferebat (vos aūt baptisabimini spiritusancto.) Hoc eñ intelligēdum est de receptione spūssancti in signo visibili (nō post multos hos dies). i. in dieb⁹ penthecostes (Igit̄ qui cōuenerūt.) Glo. ordi. i. p̄sentes aderāt (interrogabāt eū dicentes. Dñe si in tēpe hoc restitues regnū isrl̄) Sciēdū ꝑm Nico. de lyra. q̄ multi de discipulis xp̄i de regno ei⁹ adhuc carnaliter sentiebāt: vt pote nōduz recepta spiritussācti gr̄a estimantes ipsum temporaliter regnaturū ꝓpter qd̄ filij zebedei petierūt q̄ vnus ad dexterā alius ad sinistram eius sederent. Et credebant regnum temporale qd̄ ablatū erat a iudeis per romanos statim restituēdum ideo quesierūt. Domine si in tempore hoc restitues regnū israel. Et qm̄ hec q̄stio erat stulta. ideo repulit eā. Unde sequit̄ (Dixit autē eis Nō est vestrū nosse tēpora vel momenta que posuit pater in sua potestate) q̄si diceret nō ꝑtinet ad vos hoc scire vel querere (sed accipietis virtutē superuenientis spiritussancti in vos) ad constāter et efficaciter euangeliū predicandū per orbem vniuersum (ꝛ eritis mihi testes) Glo. ordi. resurrectionis mee verbo ꝛ exemplo ꝛ signis (in hierl̄m et omni iudea ꝛ samaria ꝛ vsq̄ ad vltimū tetre. Et cum hec dixisset videntibus illis eleuatus est) de terra ad celū (ꝛ nubes suscepit eum ab oculis eorū Cunq̄ intuerent̄ in celū euntē illum) ammirātes ascensionē tā gloriosam (ecce duo viri). i. duo angeli specie viroꝝ (astiterūt iuxta illos ī vestib⁹ albis) ad designandū solēnitatē ascēsiōis huius ꝑm Greg. qui et dixerūt.) Viri galilei) natione. Est eñ galilea quedā pars iudee de q̄ erāt apl̄i saltē pro maiori parte (q̄d statis aspiciētes in celum). q. d. Non putetis q̄ ille amplius habitet vobiscum sicut ante fecit: videbitis tñ euz in fine mnndi venientem ad iudicium ideo sequit̄ (Hic iesus qui assumpt⁹ est a vobis in celuz: sic veniet quemadmodum vidistis eū euntem in celū). i. sicut ascēdit in forma humanitatis. Glo. sic ad iudicādū veniet.

tos hos dies. Igit̄ qui cōuenerāt interrogabāt eū dicentes. Dñe si in tpe hoc restitues regnū israel? Dixit aūt eis. Nō est vestrū nosse tempora ꝛ momēta que pater posuit in sua potestate: sed accipietis virtutem superuenientis spiritussancti in vos. Et eritis mihi testes in hierusalem et in omni iudea et samaria ꝛ vsq̄ ad vltimum terre. Et cum hec dixisset: videntibus illis eleuatus est et nubes suscepit eū ab oculis eorū. Cunq̄ intuerentur in celum euntem illum: ecce duo viri astiterūt iuxta illos in vestibus albis: qui ꝛ dixerūt: Viri galilei quid statis aspiciētes in celum. Hic iesus qui assumptus est a vobis in celum: sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in celum.

Dominica infra octauas ascensionis. j. Petri. iiij.

Estote prudentes ꝛ vigilate in orōnibus

Estote prudentes et vigilate in orationibus ꝛc. Ante initium illi⁹ epistole scribit sanctus Petrus apostolus dicens. Et reddēt rationem ei qui paratus est iudicare viuos et mortuos. Tunc sequitur presens epistola in qua beatus Petrus hortat̄ nos ad virtutes: que nos aptos faciunt ad recipiendū spiritum sanctū dicens: (Estote prudentes) Gorra scz futura preuidentes. Unde Deut. xxxij Utinam saperent ꝛ intelligerēt ac nouissima prouiderent (ꝛ vigilate in orationib⁹) Glo. Ne animus aliud cogitet q̄ id quod

precatur. Nam isto sacro tempore deuotioni ⁊ orationi vacare debemus ⁊ hoc exemplo Marie matris christi et discipulorum Legitur enim q̃ tpe medio inter ascensionē xpi ⁊ missionē spūsancti fuerūt cū sancti mulieribus in oratione expectātes spiritum sanctum eis ꝓmissum. Unde Actu. j. dicit. Hi omnes erāt vnanimiter cū mulieribus in oratione cum Maria matre Jesu ⁊ fratribꝰ suis Exemplo ergo illorum debent fideles esse in tpe isto ī preparatione ⁊ expectatione spūsancti intenti ꝓparatis enim debito modo dabit. spūsanctꝰ ad id q̃ indigebūt. j. Cor. xij. Unicuiq̃ datur mānifestatio spūs ad vtilitatē (Ante oīa autem mutuā in vobismetipsis charitatem continuam habentes) qꝛ charitas excellentior est ceteris virtutibus: quia cetere virtutes sine ea nihil valēt ad meritum (quia charitas operit multitudinem peccatorū) Sor. ne appereant ad puniendum (hospitales inuicem) id est suscepto-res hospitū (sine murmuratione) sed hilariter hoc facite (vnusquisq̃) siue sit de maioribus siue de mediocribus siue de minoribus (sicut accepit gratiā) Sor. id ē quodlibet donum gratuitū (in alterutruꝫ illam amministrātes) alijs cōmunicātes gratis et benigne: sicut mēbra ī vno corpore sibi inuicē seruiunt. Oculus enim videt toti corpori: ⁊ pes portat totū corpus. (sicut boni dispēsatores multiformis gratie dei) Ain cen. i. multiformiū donorū gratuitorum a deo collatorū: quia nō debet esse dispensator parcus vbi paterfamilias est largus: (Si quis loquit) Ly. exhortatiōis verba (quasi sermones dei). i. totū bonū attribuat deo ⁊ nō sibipsi. (Si q̃s ministrat) egentibus bona tēporalia (tanq̃ ex virtute quaꝫ administrat deꝰ). i. attribuat ꝯo qui dedit sibi voluntatē et facultatē hec faciendi (vt in oībus) verbis ⁊ factis vestris: (honorificet deus) id est totum fiat ad honorē dei (per Jesum xp̃m dn̄m nostrū) q̃ est mediator dei ⁊ hominū

Ante omnia autē mutuam in vobismetipsis charitatē cōtinuā habentes: qꝛ charitas operit multitudinē peccatorū. Hospitales inuicem sine murmuratione: vnusquisq̃ sicut accepit gratiā in alterutrū illam administrantes sicut boni dispensatores multiformis gratie dei. Si q̃s loquit quasi sermones dei. Si q̃s ministrat tanq̃ ex virtute quā amministrat deus in oībus honorificet deus per iesum christum dn̄m nostrum

In die penthecostes: Act. ij

IN diebus illis: Dum complerent dies penthecostes: erant omnes discipuli pariter in eodem loco. Et factus est repēte de celo sonus tanq̃ ad

IN diebus illis Dum complerent dies penthecostes ⁊c. Ante initū illiꝰ epla scribit sanctus Lucas q̃ post ascensionē xpi vnde cim apli cōgregati statuerunt duos viros scz Joseph q̃ cognominatus est iustus et Matthiam: ⁊ orantes dixerunt Tu domine qui nosti corda oīm: ostende quē elegeris vnū ex his duobus accipere locum ministerij huius ⁊ apostolatꝰ de quo preuaricatus ē Judas vt abiret in locum suum: ⁊ dederunt sortes eis. et cecidit sors sup Matthiā: et annumeratus est cum vndecim aplis. Et statim sequit epla p̃sens (Dum cōplerent dies pēthecostes) Hodie celebrat sancta mater ecclesia solēnitatē spūsancti: in qua xp̃s se ostendit esse deum. Nam prius ostenderat se esse dominū terre ⁊ eoꝫ qui ī terra sunt: infirmos sanando: mortuos resuscitando: ostēderat se etiā dn̄m maris ⁊ eorū que ī mari sunt cū sup mare ambulauit: ⁊ marc solidū se ei p̃buit. Et cum staterem in ore piscis p̃dixit inueniendum. Ostēderat etiā se dn̄m infer

In die penthecostes Epistola.

ni ⁊ eoꝝ que in inferno sunt quãdo cõtri-
uit portas inferni: ⁊ oẽs aĩas de lymbo in
ferni eduxit. Ostenderat etiã se dñm aeris
⁊ eorũ que in aere sunt: et etiã dñm celi et
eorũ que in celo sunt: cũ in die ascensionis
ꝓpria virtute ascen
dit per aera: ⁊ nube
lucida sibi obsequẽ-
te: assumptꝰ est ĩ ce-
lum. Ostẽso ergo ꝙ
erat dñs oĩm hodie
ostendit se verũ deũ
qñ spũsanctum qui
deus est misit apl̃is
Hodie enim rex no
ster Jesus xp̃s duo-
decim p̃ncipes fecit
associãs eis septua-
gintaduos milites
Principes fuerunt
duodecim apl̃i. Se-
ptuagintaduos mi-
lites fuerũt septua-
ginta duo discipuli
xp̃i q̃s hodie adeo
roborauit: ꝙ ꝑ eos totũ mũdũ sibi subiuga
uit. Uñ Bern̄. Licet magna ⁊ diuina fue
rint plane miracula que deus gessit in ter-
ris: hoc tamẽ bonũ sup oĩa alia emicuit ꝙ
in paucis simplicibus totũ muudũ ⁊ oẽm
sapiẽtie altitudinẽ sibi subiugauit. Uñ hic
dicit̃ (Dum cõplerent̃ dies penthe.) Ly.
a pascha cõputando: quinq̃gesima nanq̃
dies a paschate in quo iudei comedebant
agnũ paschalẽ: celebris erat in veteri testa
mento apud iudeos in memoriã beneficij
legis date: q̃ fuit data in mõte sinai quinq̃
gesima die a p̃ncipio egressiõis de egypto
vt habet̃ Exo. xix. Et ideo cõueniẽter illa
die infusum est apl̃is spũsancti donũ: per
q̃ lex euãgelica impressa fuit ⁊ firmiter ra
dicata in cordibꝰ eoꝝ (Erant aũt discipuli
pariter in eodẽ loco). i. in cenaculo grãdi
strato vbi prius xp̃s cũ eis cenã fecit: ⁊ nõ
solum apl̃i: sed etiã alij fideles ⁊ mulieres
pariter in eodẽ loco: ⁊ ipsis sic cõgregatis
insimul corde ⁊ aĩo (factus est repente de
celo) Uincen. i. de aere (sonus tanq̃ adue
nientis spũs vehemẽtis) Ly. i. venti vl̃ to

uenientis spũs vehementis ⁊ re-
pleuit totã domũ vbi erant seden
tes Et apparuerunt illis dispt̃ite
lingue tanq̃ ignis: seditq̃ supra
singulos eorum. Et repleti sunt
oẽs spũsancto et ceperũt loqui va
rijs linguis: prout spũssanctꝰ da-
bat eloqui illis. Erant aũt in hie-
rusalem habitantes iudei viri re-
ligiosi ex omni natiõe que sub ce-
lo est. Facta autẽ hac voce conue
nit multitudo ⁊ mente cõfusa est:
quoniã audiebat vnusquisq̃ lin.

nitrui nõ tñ apl̃i ⁊ alij cũ eis existentes fue
runt territi: deo hoc faciẽte signũ quod da
bat spũssanctus qui est cõsolator cordium
(⁊ repleuit totam domũ) insolita claritate
(vbi erãt sedẽtes). i. manẽtes (et apparue-
runt illis) visibiliter
oculis corpalibus:
(dispt̃ite lingue). i.
diuise lingue (tanq̃
ignis). i. habentes
colorẽ ignis: ad de-
signandũ signo visi
bili exteriꝰ inuisibi-
lem gratiã spũssan-
cti receptã interius
ꝑ quã essent feruidi
in amore dei et elo-
quẽtes omnibꝰ lin-
guis ad publicatio-
nẽ euãgelij (seditq̃
supra singulos eo-
ruz). i. sup quẽlibet
discipulorũ insedit
vnus radius igneꝰ
habẽs figurã lĩgua
rũ (⁊ repleti sunt oẽs spiritusctõ) Uincen.
sic ꝙ corda eoꝝ penitus illustrata sũt gr̃a
spũssancti: sic ꝙ hodierna die discipuli re-
ceperũt spiritũsanctũ in maiori copia q̃ pri
us habuerũt: qꝛ nõ solũ receperũt ad suffici
entiã: sed etiã ad redundãtiã: qꝛ sanctitas
quã spũssctũs in apl̃is ꝯpatus est redunda
bat in totã ecclesiã. Uñ sequit̃ (⁊ ceperũt lo
qui varijs lĩguis ꝓut spũssctũs dabat elo
qui illis) Gor. apl̃i nõ solũ loq̃bant̃ ⁊ intel
ligebãt oĩa idiomata: sed ip̃is loquẽtibus
in vno idiomate q̃dcũq̃ esset illud oẽs au-
diẽtes quãtũcũq̃ essent diuersoꝝ idioma-
tũ ĩtelligebat q̃libet idioma ꝓpriũ: diuina
virtute hoc faciẽte: sicut em̃ ꝑ rebellionez
ad deũ diuise sunt lĩgue: vtz Gen̄. xj. ita ꝑ
infusionẽ spũssancti sunt vnite) erãt aũt in
hierl̃m) Uincẽ. q̃ erat ciuitas metropolis
in iudea (habitãtes iudei viri religi.) Ly.
in cultu diuino deuoti: ꝓpter hoc templũ
visitabãt: ⁊ ibi sacrificia offerebãt (ex omni
natione q̃ sub celo est) qꝛ iudei erãt dispsi
in oẽs nationes: ⁊ aliq̃ eoꝝ magis deuoti
ꝓpter reuerẽtiã templi veniebãt aliq̃n in

hierusalē: maxime in solēnitatib⁹ magnis quarū vna erat solēnitas penthecostes (Facta aūt hac voce) Uincē. i. postq̄ talis son⁹ in aere vehemēter insonuit (cōuenit multitudo) sup. ciuitatū ⁊ ꝓuinciarū circūiacentiū (et mente cōfusa est) Ly. i. stupefacta seu admirata (quoniā audiebat vnusq̄sq̄ lingua sua illos loquētes) Ly. qꝛ nunq̄ fuit auditū vel visum tale miraculum (Stupebāt aūt oēs ⁊ mirabant̄ dicētes Nonne ecce oēs isti qui loquunt̄ galilei sunt.) Uin. q. d. vtiq̄ (⁊ quō nos audiuimus vnusq̄sq̄ linguam suā). i. ꝓpriā (in qua nati sum⁹.) Uinc. q. d. vtiq̄ mirabile est vel supnaturaliter. Ex isto sumit̄ hic q̄ primitiui xp̄iani fuerūt galilei (parthi ⁊ medi) hic noīant̄ habitatores diuersarū regionuꝫ in quib⁹ sūt diuersa idiomata (⁊ elamite ⁊ qui habitāt Mesopotamiā) Glo. ord. est regio que duob⁹ ambit̄ fluminib⁹ tygri et eufrate (iudeā et capadociā pōthū ⁊ asiā) scꝫ minorem (phrigiā et pamphiliā egyptū ⁊ ꝑtes lybie q̄ ē circa cyrenē et aduene romani). i. ꝑegrinātes romani (iudei q̄q̄). i. illi de tribu iuda (⁊ ꝓseliti: cretes ⁊ arabes) Ly. i. ꝓuersi de gētilitate ad iudaismū (audiuim⁹ eos). s. aplos (loquentes nr̄is linguis). i. nr̄is idiomatib⁹ (magnalia dei). i. mirabilia dicta vl̄ facta dei.

In dieb⁹ illis: Aperiens Petrus ⁊c. Ante initiū illius epl̄e scribit sanctus Lu. in eo. ca. q̄ sctūs Petrus dixit iudeis de iesu xp̄o. Qui pertrāsiuit benefaciēdo ⁊ sanando oēs oppressos a diabolo: ⁊ nos testes sum⁹ oīm q̄ fecit in regione iudeorū ⁊ hierl̄m: quem occiderūt suspēdentes in ligno. Hunc de⁹ suscitauit tertia die: ⁊ dedit eū manifestū fieri: nō oī ꝑplo: sed testibus ꝑordinatis a deo nobis q̄ māducauimus et bibim⁹ cū illo postq̄ resurrexit a mortuis. Et tūc statim sequit̄ epistola hodier. (In diebus illis: aperiens petr⁹ os suum dixit. Uiri pr̄es ⁊ fr̄es nobis). s. q̄ māducauimus ⁊ bibim⁹ cū illo post resurrectionē suaꝫ (p̄cepit dn̄s p̄dicare ꝑplo ⁊ testificari qꝛ ip̄e est q̄ cōstitut⁹ ē a deo). s. patre (iudex viuoruꝫ ⁊ mortuoꝝ) Lyr. i. q̄ viuūt vita gr̄e iustorū: ⁊ etiā iniquoꝝ: q̄ mortui sunt morte culpe. (Huic oēs ꝓphete testimoniū ꝑhibēt). q. d. Nos soli nō sum⁹ testes ei⁹ sed etiā oēs ꝓphete antiqui diuinit⁹ inspirati qui de eo scripserunt et p̄dixerūt (remissionē pctōrū accipere per nomen eius) vt patet Johel. ij. Omnis qui inuocauerit nomen dn̄i saluus erit (oēs qui credūt in eum) tam iudei q̄ gentiles. (Adhuc petro loquēte verba hec: cecidit spūssanctus sup oēs qui audiebant verbum) scꝫ sup Corneliū ⁊ sup omnes qui cum eo congregati erant in signo visibili. scilicet igneis linguis (et obstupuerunt ex circumcisione fideles qui venerāt

gua sua illos loq̄ntes. Stupebāt aūt oēs ⁊ mirabāt̄ dicētes. Nōne ecce oēs isti q̄ loquunt̄ galilei sūt: Et quō nos audiuim⁹ vnusq̄sq̄ linguā nostrā in q̄ nati sum⁹. Parthi ⁊ Medi ⁊ elamite: ⁊ q̄ habitāt mesopotamiā Judeā et Capadociā Ponthū ⁊ Asiā Phrigiā Pāphiliā Egyptū ⁊ ꝑtes Lybie que est circa cyrenē et aduene Romani. Judei quoq̄ ⁊ Proseliti. Cretes ⁊ Arabes: audiuim⁹ eos loq̄ntes nr̄is linguis magnalia dei.

Feria. II. Pentheco. Act. x.

In diebus illis: Aperiens petrus os suū dixit. Uiri patres et fratres nobis p̄cepit dn̄s p̄dicare ꝑplo et testificari qꝛ ipse est qui cōstitutus est a deo iudex viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ. Huic oēs prophete testimoniū perhibēt remissionē peccatorū accipere per nomē eius omnes qui credūt in eum. Adhuc loquēte petro ver

cū Petro: qr in nationes).i. in gētes (gr̄a spūssancti effusa est) admirātes q̄ tāta gratia darek̄ gentibus sicut iudeis nutritis in lege ⁊ ꝓphetis (audiebāt em̄ illos loquentes linguis).s. varijs (⁊ magnificantes deum. Tūc rn̄dit Petrus).s. illis q̄ cū eo venerāt admirātib⁹ (Nunquid aquā q̄s ꝓhibere pōt vt non baptizenk̄ hi q̄ spm̄sctm̄ acceperūt sicut et nos) q.d. nō ex q̄ spūssanct⁹ nō distinxit inter nos ⁊ ip̄os (⁊ iussit eos baptizari).s. a socijs suis (ī noīe dn̄i nostri iesu xp̄i) in hac enim forma dabak̄ baptism⁹ in p̄mitiua ecclesia.

In diebus illis Cum audissent apostoli q̄ erant hieroso.⁊c. Aū initiuz illi⁹ epl'e scribit sanctus Lu. in eo.c. q̄ sanctus Philippus descēdit in ciuitatē Samarie ⁊ predicabat illis christū. Intendebāt autem turbe his q̄ a philippo dicebank̄: vnanimiter audientes ⁊ vidētes signa que faciebat: multi em̄ eoꝝ q̄ habebāt spiritus immūdos clamātes voce magna exibant. Multi aūt paralytici ⁊ claudi curati sūt factū est autem gaudium magnū in illa ciuitate. Tūc sequik̄ pn̄s epl'a (Cū audissent apl'i.) Circa q̄ sciēdum s̄m Nico. de lyra q̄ Philippus iste erat tm̄ diaconus: ꝓpter qd̄ licet posset baptisare: nō tn̄ man⁹ imponere: nec ꝑ consequēs donū spūssctī in signo visibili hoc em̄ pertinebat ad apl'os. vnde est q̄ soli ep̄i in nouo testamento q̄ sunt successores apl'oꝝ manus imponūt: ꝓpter qd̄ Philippus significauit apl'is: vt aliqui eoꝝ venirēt in samariā: et supplerent illud qd̄ ad ei⁹ officium non spectabat. Et hoc est qd̄ h̄ dr̄: (Cū audissent apl'i qui erant hierosolymis qr recepisset samaria v̄bū dei miserūt ad ip̄os petrū et iohannē) Glo. or. q̄ erāt colūne (q̄ cū venis. oraue. ꝓ ip̄is vt acci. spm̄sctm̄ nōdū em̄ in quēq̄ illoꝝ venerat.) Lyra. signo sensibili venerat tn̄ in eos inuisibilit̄ sic̄ ⁊ mō in baptizatos (sz baptizati tm̄ erāt in noīe dn̄i iesu: tūc imponebāt manus sup̄ illos: ⁊ accipiebāt spm̄sanctū.

In diebus illis Per man⁹ autē ⁊c. Aū initiū illius epl'e scribit sctūs lucas q̄ vir q̄dā Ananias cum Saphira vxore sua vendidit agrū ⁊ defraudauit de precio agri ꝯscia vxore sua: ⁊ partem p̄cij ad pedes apl'orū posuerūt: ⁊ ambo subitanee obierūt et factus est timor magnus in vniuersa ecclesia: ⁊ in oēs q̄ audierūt hoc. Tūc statim sequik̄ epl'a pn̄s (Per man⁹ apl'oꝝ fiebāt signa ⁊ ꝓdigia multa.) Glo. q̄ succēdebak̄ zel⁹ sacerdotū ⁊ iudeoꝝ (imple.) Ly. nō dicit in p̄ncipib⁹: qr nō credebāt ī xp̄m

ba hec cecidit spūssctūs sup̄ om̄es qui audiebāt verbū. Et obstupuerūt ex circūcisione fideles q̄ venerant cū petro: qr ⁊ in natiōes gr̄a spūssancti effusa est: audiebāt em̄ illos loquētes linguis et magnificātes deū. Tūc rn̄dit petr⁹: Nunquid aquā q̄s ꝓhibere pōt vt nō baptizenk̄ hi q̄ spm̄sctm̄ acceperūt sicut ⁊ nos? Et iussit eos baptizari in noīe dn̄i nostri iesu xp̄i.

Feria tertia Penthe. Act. vij.

In diebus illis: Cum audissent apl'i q̄ erāt hierosolymis qr recepisset samaria verbū dei: miserunt ad eos petrum ⁊ iohānē. Qui cū venissent orauerunt ꝓ ipsis vt acciperēt spiritum sctm̄: nondū em̄ in quēq̄ illorū venerat: sed baptizati tantū erāt in noīe dn̄i iesu. Tūc imponebāt manus sup̄ illos: ⁊ accipiebāt spm̄sanctum.

Feria quarta Penthe. Act. v.

In diebus illis: Per manus aūt apostolorū fiebant signa ⁊ prodigia multa in

paucis exceptis: qui occulti christiani erāt Gamaliel. s. Nicodem⁹ ⁊ aliq̄ alij (⁊ erant omnes vnanimiter) scz apl̄i (in porticu salomonis) vbi etat locus or̄onis ⁊ p̄dicationis (Cetera aūt) scz īfideliū (nemo audebat coniungere se illis). s. ficte timētes penā quiuenerat super ananiā ⁊ ei⁹ vxorem (sed magnificabat eos popul⁹) ꝓpter egros et miracula que faciebāt: ⁊ etiā qꝛ bona ꝓ malis suis ꝑsecutorib⁹ reddebant (Magis autē augebatur credētium in dño multitudo virorū ac mulierū (Nullus enim sexus a regno dei excludit̄ (ita vt in plateas) que late erant (eijcerēt infirmos ⁊ ponerent in lectulis ac grabatis: vt veniente Petro saltē vmbra illius obumbraret quēq̄ illoꝝ: ⁊ liberarent̄ ab īfirmitatib⁹ suis) Lyra. in quo ponitur differētia petri ad alius apl̄os in operatiōe miraculoꝝ. Nā alij apostoli curabāt alios infirmos per tactū manuū sicut iam supra dictū est. Per manus autem ⁊c̄. Petrus autē nō solum per tactum: sed etiam per vmbrā quod maius est quod fiebat ad ostendendū ꝙ erat principalis apostolus: ergo nominat̄ p̄nceps apostolorū. Et quia christus nō legitur curasse per vmbrā sicut petrus: ideo in petro videtur impletū fuisse quod dixit christus J. xiiij. Qui credit ī me opera que ego facio ⁊ ip̄e faciet: ⁊ maiora hoꝝ faciet Cōcurrebat aūt mltitudo vicinaꝝ ciuitatū in hierusalē: afferētes egros ⁊ vexatos a spiritibus immūdis: qui curabant̄ ⁊c̄.

plebe. Erāt vnanimiter om̄es in porticu salomonis. Ceterorū autem nemo audebat coniūgere se illis: sed magnificabat eos populus. Magis aūt augebat̄ credentium in dño multitudo virorū ac mulierū: ita vt in plateas eijcerēt infirmos: ⁊ ponerēt in lectulis ac grabatis: vt veniēte petro saltem vmbra illius obumbraret quēq̄ illorum: liberarentur ab infirmitatibus suis Concurrebat autem et multitudo vicinarum ciuitatū hierusalem afferentes egros: ⁊ vexatos a spiritib⁹ immūdis qui curabantur om̄es: et magnificabāt Jesum christum.

In die sctē trinita. ij. Coꝝ. xiij.

Gaudete perfecti estote exhortamini: id

Gaudete: ꝑfecti estote ⁊c̄. Ante initiū illli⁹ epl̄e scribit sanctus Pau. in eo. ca. In ore duoꝝ vel triū testiū stat oē v̄bū Tunc sequit̄ p̄sens epl̄a. (Gaudete: ꝑfecti estote) Quia hodie festū sancte trinitatis ꝑagim⁹: necesse est aliq̄ de sancta trinitate breuiter loqui. Uñ Aug. j. li. de trinita. Hoc itaq̄ vera et pia fide credendū est ꝙ trinitas sit vn⁹ solus ⁊ verus deus scz pater ⁊ fili⁹ ⁊ spiritussctūs: ⁊ hec trinitas vni⁹ eiusdēq̄ substātie vel essentie credit̄ que ē summū bonū. Itē Aug⁹ dicit. Hec vera sancta trinitas nihil maius est in tribus ꝑsonis simul nominatis q̄ in vna q̄libet simul ⁊ per se dicta: qꝛ vna queq̄ ꝑsona plena est substantia in se: non tamen tres substantie sūt sed vnus deus ⁊ vna substantia: vna potētia vna eternitas: vna magnitudo: vna bonitas ⁊ vna eēntia pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus. Item sciendū ꝙ beata trinitas fideliter est credēda: ⁊ nō curiose inuestigāda. Uñ Bern̄. Scrutari hoc temeritas est credere pietas: nosse vita eterna (Fratres) Ly. in veritate fidei ꝑsistētes (gaudete (ad virtuosum em̄ ꝑtinet de opibus virtutum gaudere (ꝑfecti estote). i. ad ꝑfectionē cōsequēdā tendite: qꝛ sicut nauis in flumine posita ꝑ aq̄ motū descēdit nisi remiget̄ in ꝯtrariū: sic aīa ex corruptiōe carnis ⁊ ꝓnitate ꝯtinuo ad malū descēdit a ꝑfectiōe nisi conet̄ in ꝯtrariū (exhortantiū) vos maiores illos qui sunt minores (idip̄m sapite) scz vos minores cū maiorib⁹ (pacē habe-

In festo Trini. et corpis xpi Episto.

bete) quā xps nobis hereditarie ꝓseruādā reliq̄t vtz Job. xliij. Pacē relinq̄ vob ꝛc. (ꝛ deus pacis). i. dator ꝛ amator pacis (ꝛ dilectiōis) qz charitas ꝓcomitat verā pacē eo q̄ p charitatē deus est in hoīe et ipse in eo (erit vobiscū) per gratiam in presenti et gloriā in futuro. (Gratia dñi nostri iesu xpi et charitas dei ꝛ cōicatio sancti spūs) Guiber. lug. In illis xbis innuit trinitatē pſonarū Primo pſonā filij: ibi (gratia dñi nri iesu xpi) Secūdo pſonā patris: ibi (ꝛ charitas dei). i. patris. Tertio pſonā spiritussancti: ibi (et cōicatio sanctispiritus) sit semp cum omnibus vobis. Amen.

O Altitudo diuitiarū sapiētie et sciētie ꝛc. Aū initium illius eple scribit sanctus Paulus in eo. ca. di. Noli altū sapere sed time ꝛc. Tunc sequit p̄sens epla (O altitudo diuitiarū) Hoz. i. abūdātie et copiositatis (sapiētie) q̄ est de diuinis et spūalibus de qua Esa. xl. dicit: Nō est inuestigatio sapientie eius. Et in Ps. cxlvj. Et sapiētie eius nō est numerus (ꝛ sciētie dei) que est de rebus humanis. Ad Coll. iij. In ipso sunt omnes thesauri sapiētie ꝛ scientie (q̄ incōprehensibilia sunt iudicia eius) Hoz. id est dispositiones eius de oībus rebus. Unde Ps. xxxv. Iudicia eius abyssus multa (et inuestigabiles vie eius) id est impletiones dispositionis: in quibus omnibus est misericordia et veritas. Unde Psalm. xxiiij. Universe vie domini misericordia et veritas. Quorū rōnes a nobis non possunt attingi. vñ Eccē. viij. Intelleri qd oīm operū dñi nulla possit hō inuenire rōnē (Quis enim cognouit sensum dñi). de dispositione rerum. q. d. nullus (aut q̄s ꝓsiliarius eius fuit) Uincē. dās ei ꝓsilia q̄liter sic vel sic res disponeret: q̄si diceret nullus (aut quis prior dedit illi et retribuet ei). q. d. nullus: qz hoc est ipossibile: qz oēm virtutem nō solū operandi sed etiā cogitādi ꝛ essendi ab ipso habemus: qd declarat hic consequenter dicens (Qui ex ipso ꝛ p ipm ꝛ in ipso sunt oīa) Hoz. superiora inferiora et media: spiritualia corporalia ꝛ ex vtrisq̄ cōposita Et in istis xbis innuit apls deitatē personarū in essentia diuina. In hoc q̄ dicit ex ipso innuit pſonā patris: per hoc q̄ dicit per ipm filij: per hoc q̄ dicit in ipso: innuit personā spiritussancti Ecce distinctio seu pluralitas personarum (Ipsi honor et gloria) ecce vnitas essentie. Nō enim dicit ipsis sed ipsi honor ꝛ gloria in secula seculorum Amen.

Altitudo diuitiarū sapiētie ꝛ sciētie dei q̄ incōprehensibilia sunt iudicia eius: ꝛ inuestigabiles vie eius: q̄s enim cognouit sensum dñi: aut quis cōsiliarius eius fuit: aut q̄s prior dedit illi et retribuet ei? Quia ex ipso et per ipm et in ipso sunt oīa Ipsi gria in secula seculorum Amē.

In festo corpis xpi. j. Cor. xi.

Conuenientibus vobis in vnum iam nō est dñicam cenā manducare. Unusquisq̄ enim suam cenam sumit in manducando. Et alius quidem esurit alius autem ebriatur. Nūquid domos non habetis ad manducandum et bibendum aut ecclesiam dei contemnitis et confundite eos qui non habent. Quid dicam vobis laudem vos in hoc non laudo. Ego enim accepi a domino quod et tradidi vobis quia dominus iesus in qua nocte tradebatur accepit panem et gratias agens fregit et dixit. Accipite et manducate hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur. Hoc facite in meam commemorationem. Similiter et calicem postquam cenatum est dicens. Hic calix nouum testamentum est in meo sanguine. Hoc facite quotiescumque bibetis in meam commemorationem. Quotiescumque enim manducabitis panem hunc et calicem bibetis mortem domini annuntiabitis donec veniat. Itaque quicumque manducauerit panem hunc vel biberit calicem domini indigne reus erit corporis et sanguinis domini. Probet autem seipsum homo et sic de pane illo edat et de calice bibat. Qui enim manducat et bibit indigne iudicium sibi manducat et bibit non dijudicans corpus domini. Propter hoc inter vos multi infirmi et infirmatiuum et dormiunt multi. Quod si nos nos iudicaremus non iudicaremur. Cum iudicamur autem a domino castigamur ut non cum hoc mundo damnemur. Itaque fratres mei cum conuenitis ad manducandum inuicem inuicem expectate. Si quis esurit domi manducet ut non in iudicium conueniatis. Cetera autem cum venero disponam.

Conuenientibus vobis in vnū iā nō est dñicam ꝛc. Ante initiū illius epistole scribit sanctus Paulus in eo. c. ipis Corinthijs dicēs. Si quis autē videt cōtentiosus esse: nos talem cōsuetudinē non habemus neq̄ ecclesia dei. Hoc autē precipio nō laudans q̄ non in melius sed in deterius cōuenitis. Tunc postmodum sequit presens epla (Conuenientibus vobis

in vnum.) Sed ex quo hodie peragitur festum corpis xpi sicut hoc sacrm post cenā a xpo institutū est: euangeliū ⁊ epistola cōcordāt: quia in euāgelio habet de fructu digne cōmunicantium: vbi dicit. Qui manducat hunc panē viuet in eternū: sic per oppositū in epistola hodierna habet de periculis idigne cōmunicātiū: sicut patet in textu eple presentis (Fratres: Cōuenientibus vobis in vnū) Ly. ad pcipiēdum eucharistie sacramentum (iam nō est) id est nō licet vobis (dominicam cenam manducare. Unusquisq; eñ suā cenam presumit ad manducandū) Ly. ante susceptionē sacramenti pparabāt sibi cibaria ⁊ portabant ad ecclesiaz comedētes et bibētes anteq̄ sumerent sacramentū et sic laute comedebant ⁊ bibebāt pauperes autem esuriebāt: ergo dicit: ⁊ alius quidez esurit: alius aūt ebrius est. (Nunqd domos nō habetis ad manducandū et bibendū) scz domos non consecratas (aut ecclesiam dei contemnitis) Lyra. q. d. certitudinaliter in hoc cōtemptus ecclesie que consecrata est (⁊ cōfunditis eos) id est pauperes (qui non habent) scz laute comedere coram tanta multitudine (quid dicā vobis) Lyra. sup hoc facta (laudo vos) supple in alijs (in hoc nō laudo) sed vitupero (Ego enim accepi a domino) Lyra. mihi reuelante (quod et tradidi vobis: quoniam dominus iesus) qui est institutor sacramentorū ⁊ nō alius (in qua nocte tradebatur) Hor. i. imminēte passione: cuius nocte traditio facta est: id est in vespera noctis: (accepit panem) et benedixit: vt habetur Matth. xxvj. (⁊ grās agens) Lyra. vt doceret nos in omib⁹ grās agere deo (fregit ⁊ dixit. Accipite ⁊ māducate: hoc est corpus meū) scz cōtentū sub specie panis: quia panis trāssubstantiatur in verum corpus christi diuina virtute p cōuersionem: solis accidentibus remanētibus (quod pro vobis tradet. Hoc facite in meā commemorationē) Hor. id est in memoriā mee mortis ⁊ passionis. (Similit et calicē) scz accepit (postq̄ cenauit) et vinū in calice contentum consecrauit in sanguinē suum (dicēs: Hic calix) Hor. id est contentum in hoc calice (nouum testamentum est in meo sanguine) Lyra. nouū testamentū cōfirmatū est sanguine christi effusio. (Hoc facite quotiēscūq; bibetis) Hor. scz sanguinem meum in specie vini (in meam cōmemorationē) id est in memoriā passionis mee. (Quotiēscūq; enim manducabitis panem hunc et calicem bibetis) Lyra. id est hoc sacramentū in quo sub specie panis continetur verum corpus christi: ⁊ sub specie vini ver⁹ sanguis christi (mortē domini annunciabitis) ipsam representando per hoc sacramētum (donec veniat) scilicet ad iudicium: per quod intelligitur q celebratio huius sacramēti no

quisq; eñ suā cenā pſumit ad mā ducādum. Et alius quidē esurit: alt⁹ aūt ebri⁹ est. Nunqd domos nō habetis ad māducādū et bibēdum. Aut ecclesiā dei cōtemnitis ⁊ confunditis eos qui nō habent. Quid dicā vobis? Laudo vos: in hoc non laudo. Ego enim accepi a dño qd̄ et tradidi vobis quoniam dominus Jesus in qua nocte tradebatur: accepit panem et gratias agens fregit ⁊ dixit. Accipite et manducate. Hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur. Hoc facite in meam commemorationem. Similiter ⁊ calicem postq̄ cenauit dicens: Hic calix nouū testamentum est/ in meo sanguine. Hoc facite quotienscūq; bibetis in meam commemorationem. Quotienscūq; enim manducabitis panem hunc et calicē bibetis: mortē domini annunciabitis do-

deficiet in eccl̃ia vsq; ad finẽ mũdi. Matt. vlti. Ecce ego vobiscum sum vsq; ad ꝯsummationẽ seculi (Itaq; quicunq; mãducauerit panẽ ⁊ biberit calicẽ dñi indigne) Lyr. scz cũ volũtate peccandi mortalr̃ de fururo vel impenitẽs de p̃terito (reꝰ erit corporis et sanguinis dñi.) Glo. i. penas mortis xp̃i exoluet. i. puniet̃ ac si xp̃m occideret (Probet aũt seip̃m homo). Ly. scz ꝓpriã cõscientiã diligenter examinãdo ⁊ emendãdo (et sic ꝺ pane illo edat) scz fructuose (⁊ ꝺ calice bibat) Lyra. fit aũt hic mẽtio de duplici specie. s. panis ⁊ vini. Nã in p̃mitiua ecclesia sic dabat̃ fidelibꝰ: sz ꝓpt̃ periculũ effusionis sanguinis mõ dat laicis tm̃ sub specie panis sacerdos tamẽ celebrãs accipit sb̃ vtraq; specie: nõ tm̃ celebrãs ꝓ se sed etiã ꝓ alijs (Qui em̃ manducat ⁊ bibit indigne) Gor. i. irreuerenter vel existẽs in crimine (iudicium sibi mãducat ⁊ bibit). i. ad suã dãnationem sumit (nõ dijudicans corpus dñi) Lyra. i. discernens ab alijs cibis: sumẽs eodẽ mõ sicut alios cibos corporales.

Deus charitas ẽ. In hoc apparuit charitas dei ⁊c̃. Ante initiũ illiꝰ epistole scribit sanctus Johãnes di. Ip̃i de mũdo sunt: ⁊ ideo de mũdo loquunt̃: et mundus eos audit. Nos ex deo sumus charissimi: diligamus inuicem: quia charitas ex deo est. Tũc sequit̃ epl̃a hodier. (Deus charitas est) vbi scz Johannes apl̃us et euangelista quẽ xp̃s p̃ ceteris dilexit maxime commendat nobis charitatẽ dei ⁊ ꝓximi sic similiter in euã. hodi. sctũs Lucas dicit nobis de quodã diuite: qui nec circa deũ nec circa proximũ. s. pauperẽ lazarũ aliqua dilectione mouebatur sz induebat̃ purpura ⁊ bysso: et epulabat̃ quotidie splendide: iõ sepultꝰ est in inferno. Et si volumus hoc malũ euadere: tũc debemꝰ deum ⁊ ꝓximũ diligere (qꝛ deus charitas est) Ly. increata: si sicut est bonitas ⁊ sapientia (In hoc) velut in certissimo signo (apparuit charitas dei in nobis) id est ostẽsa ẽ erga nos (qm̃ filiũ suũ vnigenitũ) nõ seruum (misit) scz deꝰ pater (in mundũ). s. in humanitate assumpta (vt viuamꝰ ꝑ eũ.) Uin. ⁊ nõ iudicemur per eum (in hoc) id est in hac missione (est charitas manifesta nõ quasi nos dilexerimus deũ: sz qm̃ ipse prior dilexit nos) scz p̃destinãdo: vocando: iustificando: (⁊ misit filiũ suũ propitiationẽ) Uincen. ⁊ deus nobis ꝓpitiat̃ ꝑ ipsum (ꝓ pctis nostris) scz tollẽdis (charissimi: si deus dilexit nos: ⁊ nos debemus alterutrũ). s. exemplo xp̃i inuicẽ (diligere) Uincen. si deus diligit nos: tũc debemus diligere id qꝺ deꝰ diligit: sed deus diligit omnẽ hominẽ: ergo ⁊ nos quẽlibet hominem debemus diligere. (Deũ nemo vidit vnq̃) Uincẽ. in p̃senti deꝰ nõ põt videri sicut est: sed solũ in futura vita. Uñ Augu. dicit ꝙ ꝯcessum fuit Paulo ⁊ Moysi vide

nec veniat. Itaq; quicũq; manducauerit panẽ ⁊ biberit calicem domini indigne: reus erit corporis ⁊ sanguinis domini. Probet aũt seipsum homo: et sic de pane illo edat ⁊ de calice bibat. Qui enim mãducat ⁊ bibit indigne: iudiciũ sibi manducat ⁊ bibit non dijudicans corpus domini.

Dominica p̃ma post festũ Trinitatis. j. Joh. iiij.

Deus charitas est. In hoc apparuit charitas dei ĩ nobis: qm̃ filiũ suũ vnigenitũ misit deus in mundũ vt viuamus per eum. In hoc est charitas nõ quasi dilexerimus deũ: sed quoniã ip̃e prior dilexit nos ⁊ misit filium suuz ꝓpitiationem pro pctis nostris. Charissimi si deꝰ dilexit nos: ⁊ nos debemus alterutrum diligere. Deum nemo vidit

re diuinã essentiam: sed hoc fuit in raptu ⁊ trãsitorie ⁊ non mãsiue: qz tũc fuerũt rapti extra sensus corporis. (Si diligim⁹ inui.) scz ex sincera charitate: (de⁹ in nobis manet) p gratiã inhabitantẽ (⁊ charitas eius in nobis pfecta est)

Tunc em charitas dei pfecta est in nobis: qm eum diligimus: non solum in se sed etiã ĩ sua imagine id est in homine (in hoc intelligimus.) id ẽ cognoni mus (qm in eo ma/ nemus) per charitatem qua deum dilimus (⁊ ipe in nob) per charitatẽ q̃ nos diligit (quoniam de spiritusancto) scz ab ipo procedente (dedit nobis: et nos) Lyra. i. ego Johannes ⁊ alij aplí mecũ (vidimus). s. ei⁹ humanitatẽ oculis corporalib⁹ ⁊ eius diuinitatẽ oculis mentalibus: non in se: sed in effectib⁹ suis: qz viderunt eum faciẽtem miracula ⁊ tutẽ toti⁹ creature trãscẽdẽtia (⁊ testificamur) de visis que vidimus (qm pater misit filiũ suum) eiusdem nature ⁊ potestatis cum eo (saluatorem mũdi) p passionẽ in hũanitate assumpta (Quisquis cõfessus fuerit) Sor. i. ꝓfessione pfecti cordis: oris ⁊ opis: nõ diminuta vnius vocis. Aũ apls. Confitenꝭ se nosse deũ factis aũt negãt (qm iesus est fili⁹ dei) ita q̃ idem est filius dei ⁊ filius hoĩs (deus in eo manet). s. p gratiam (⁊ ipse in deo) vt refugio. vñ Ps. lxxix. Dñe refugiũ factus es nobis (⁊ nos). s. aplí (cognouim⁹). s. q̃ iesus est fili⁹ dei (⁊ credim⁹ charitati quã habet de⁹ in nob) Ly. id est credimus ipsum specialiter habitare nobiscũ per charitatẽ (deus charitas est) vñ Augu. sup illo verbo. Si in singulis locis sacre scripture nihil aliud diceret de charitate: nisi q̃ deus charitas est: nõ aliud q̃ charitatem querere deberemus. Nõ enim charitas poterat altiꝰ cõmẽdari q̃ q̃ deus diceret (et qui manet in charitate in deo manet) Ain. tanq̃ palmes in vite: tanq̃ membrũ in corpe (et de⁹ in eo) manet tanq̃ habitator in domo: tanq̃ spõsus in thalamo: tanq̃ sacerdos in tẽplo. vñ Ber. Quia deus charitas est: et ideo charitate nihil melius est: et q̃ manet in charitate in deo manet: iõ charitate nihil est securius et deus in eo: et iõ charitate nihil iocundius (in hoc pfecta est charitas dei nobiscum). i. pfecta esse ostẽdit (vt fiduciã habeam⁹ in die iudicij.) Aincẽ. Si talem fiduciã habeamus ad deũ q̃ audemus secure apparere in cõspectu eius ⁊ reddere ei votũ: tũc indubitanter habemus perfectam charitatem (quia sicut ille est) Ly. benefaciẽs de celo iustis ⁊ iniustis (⁊ nos sumus in hoc mũdo). s. pro amore eius amicos et inimicos diligẽdo (Timor nõ est in charitate) q̃ intelligit de timore seruili inquantũ seruilis est: non aũt intelligit de filiali: quia ille timor stat cum charitate perfecta (sz perfecta charitas foris mittit timorem) quia charitas etiã q̃cũq̃ excludit timorẽ seruilẽ (qm timor penam habet). i. timore seruili pena debet: qz facit cauere peccatũ solum modo ne puniat: nõ ꝓpter detestationem vicij: nec ꝓpter vitandã offensam dei sicut

vnq̃. Si diligimus inuicẽ deus in nobis manet ⁊ charitas eius in nobis pfecta est. In hoc intelligimus qm in eo manemus ⁊ ipse in nobis: qm de spũsancto suo dedit nobis: Et nos vidimus ⁊ testificamur: qm pater misit filiũ suum saluatorem mũdi: Quisq̃s cõfessus fuerit qm iesus est filius dei: deus in eo manet ⁊ ipse in deo. Et nos cognouimus ⁊ credimus charitati quã habet de⁹ in nobis. Deus charitas est ⁊ qui manet in charitate in deo manet et de⁹ in eo: In hoc perfecta est charitas dei nobiscũ vt fiduciã habeamus in die iudicij: qz sicut ille est ⁊ nos sum⁹ in hoc mundo: timor nõ est in charitate: sed pfecta charitas foris mittit timorẽ: qm timor penã habet.

fur quãdoq; dimittit furari propter suspendiũ (qui aũt timet) Ly. hoc mõ (nõ est perfectus in charitate) .i. nõ habet charitatem ipm pficientẽ (nos ergo diligam⁹ deum.) Hoz. dilectione pfecta (quoniã deus prior dilexit nos) q̃ nos ipsos: immo cũ adhuc inimici essemus dilexit inimicos vt faceret amicos: dilexit iniustos: vt faceret iustos: dilexit egros: vt faceret sanos. (Si q̃s dixerit qm̃ diligo deum: et fratrẽ suũ oderit) q̃ est imago dei (mendax est) Ly. qz dilectio primi includit in dilectione dei (q̃ non diligit fratrem suũ quẽ videt) Hoz: vnde eũ plenius cognoscit (deum quez non videt). i. quem min⁹ cognoscit (q̃modo potest diligere) Unde Aug. In uisa quippe diligere possumus: incognita nequaq̃ (et hoc mandatũ habemus a deo) scz de dilectione dei et proximi. (vt qui diligit deũ) Hoz. ppter se: (diligat z fratrem suuz) ppter deum. Duo enim sunt mandata charitatis: scz dei et primi nec põt vnus diligi sine alio.

Qui autem timet nõ est pfectus in charitate. Nos ergo diligam⁹ deum: quoniã deus prior dilexit nos. Si quis dixerit quoniam diligo deum z fratrem suum oderit mendax est. Qui enim nõ diligit fratrem suũ quem videt: deũ quez nõ videt quomodo potest diligere? Et hoc mãdatum habemus a deo: vt qui diligit deum/diligat z fratrem suum.

Dñica secũda post festum Trinitatis. j. Johannis. iij.

Nolite mirari si odit vos mũdus. Nos scimus qm̃ trãslati sumus de morte ad vitam quoniam diligimus fratres. Qui nõ diligit manet i morte. Omnis qui odit fratrem suuz homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida nõ habet vitam eternam in se manẽtem: in hoc cognouimus charitatẽ dei: qm̃ ille pro nobis aiam suã posuit: et nos

aũt eius iusta. Tũc statim sequit pñs epla q̃ cõcordat cũ euãgelio hodierno in q euãgelio pagit de cena vite eterne: ad quã cenã puenit p charitatẽ dei z primi: de q̃ habet plenius in epla pñti: Aũ dicit Johannes (Charissimi nolite mirari) quasi insolutum (si odit vos mundus). i. mundi amatores: quia non est nouũ illud iurgium: sed fuit a principio mundi inter bonos et malos: sicut patet inter Cayn et Abel: inter Ysaac z Ismael: inter Jacob et Esau. (Nos scimus) Ly. certitudine fidei (qm̃ trãslati sum⁹ de morte) scz culpe ad vitam gratie (qm̃ diligim⁹ fratres) qz opa bona i charitate facta sũt meritoria (q̃ nõ diligit manet in morte) quia caret charitate que est vita aie. (Omis qui odit fratrem suũ homicida est) quia primo occidit animã ppriam: scõo animã proximi inquantum in se ẽ: quia puocat ipsum ad odium mutuum (z scitis quoniã omis homicida nõ habet vitã eternã) Hoz. i. non habet christum qui est vita eterna (in se manentẽ) Hoc dicit ad differentiam vite nature que est vita transiens (In hoc) tãq̃ in signo certissimo (cognouimus charitatem dei). i. christi erga nos (qm̃ ille pro nobis) indignus (animã suã). i. vitam corporalem (posuit). i. morti crucis exposuit (et nos) exemplo eius (debemus aias) Lyra id est vitam corporalem (pro fratribus po

Nolite mirari si odit vos mũdus Nos scimus z. Aũ initium illius epistole scribit sanctus Johannes in eodem capi. dicens: Charissimi hec est annũciatio quã audistis ab initio vt diligatis alterutrum non sicut Cayn qui ex maligno erat et occidit fratrem suũ: z ppter quid occidit euz quoniã opera eius maligna erant: fratris

here) id est pro salute eorꝝ spirituali ponere. Et hoc debitum patet ex ordine charitatis: ꝑm quem deus super omnia diligẽdus ⁊ pꝰ ipsum anima ꝓpria: ⁊ loco tertio anima proximi: quarto ⁊ vltimo ꝓprium corpus. (qui habuerit substantiã huiꝰ mũdi). Uincen. Id est bona temporalia (⁊ viderit fratrem suum). Id est proximum. (necesse habere). Lyra. scꝫ necessitatem extremaꝫ (et clauserit viscera sua (affectum interiorem nõ compatiẽdo ei ⁊ subuentionẽ denegãdo (quomodo charitas dei.) Gorra. que a deo infunditur: ⁊ qua deꝰ diligitur (manet in eo). q. d. nullo modo: quia non potest diligi deus sine proximo nec econuerso etiaꝫ: quia charitas benigna est: id ẽ largus egenis: ⁊ in casu extreme necessitatis tenet etiã quilibet de necessario dare. vnde Ambrosius. pasche fame morientẽ: si nõ pauisti occidisti (Filioli mei) scꝫ quos per euangelium genui (nõ diligamus verbo neqꝫ lingua) verbo tm̃ diligit qui hoc quod ꝓmittit non soluit (sed opere) id est exhibitione beneficij (⁊ veritate) scꝫ pure intentionis. Glo. vt simplici intentione beneficia prestemus: non ꝓpter iactantiam: nec ꝓpter temporale lucrum.

Humiliamini sub potenti manu dei vt vos exaltet ⁊c. Ante initium illiꝰ epistole scribit sctũs Petrus in eo. ca. Deus superbis resistit: humilibus aũt dat gr̃am. Tunc statim sequit̃ epistola presens in q̃ beatus petrus docet nos quomodo habere debeamus nos ad deũ dicens: (Humiliamini) Gor. humilitate volũtaria nõ coacta (sub potẽti manu dei) vel nos humiliabimus nos ei: vel ipse opprimet nos: qꝛ manũ eius effugere ĩpossibile est (vt vos exaltet) quia omnis qui se humiliat exaltabitur. vt ptꝫ Lu. xviij. (in tempore visitationis) Id est in die iudicij quando deus iudicabit mũdum et reddet tunc vnicuiqꝫ ꝑm opera sua (omnem sollicitudinem vestrã) scꝫ corporis ⁊ anĩe (ꝓijciẽtes in eum) vnde Augu. Proijcete in deum: non est em̃ tam crudelis vt se subtrahat et te cadere permittat (qm̃ ipsi cura est ꝺ vob̃) scꝫ specialis (sobrij estote) in victu ⁊ vestitu (⁊ vigilate) Id est diligenter a peccatis cauete (qꝛ aduersarius vester diabolus) qui semꝑ bonis ⁊ fidelibꝰ aduersatur tanq̃ leo rugiens): per seuitiam: (circuit) per maliciam (querens quem deuoret) incorporando sibi per mortalẽ culpam (cui resistite) Gor. eius suggestionibꝰ non acquiescẽdo. Unde Jaco. iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis (fortes ĩ fide) tanq̃ in scuto (scientes eandem passionẽ) id est cõsimilẽ tribulationẽ ⁊ tẽptationem quã vos sustinetis (esfieri). s. a diabolo (q̃ in mũdo est vr̃e fraternitati). i. vr̃is fratribus per mũdũ dispersis: q̃si diceret: nõ putetis tẽptatione carere eo ꝙ fideles estis: ĩmo magis tẽptabimini: ḡ cauete vos diligenter ne sup̃bimini. Uñ dr̃ Ecc̃i. ij. Filij

debemus animas pro fratribꝰ ponere. Qui habuerit substantiam huius mundi ⁊ viderit fratrez suum necesse habere: clauserit viscera sua ab eo: quomõ charitas dei manet in eo? Filioli mei non diligamꝰ verbo neqꝫ lingua: sed opere et veritate.

Dñica tertia post festum Trinitatis. j. Petri. v.

Humiliamĩ sub potenti manu dei: vt vos exaltet in tempore visitationis: omnem sollicitudinem vestram ꝓijcientes in eũ: quoniã ipsi cura est de vobis. Sobrij estote ⁊ vigilate: qꝛ aduersarius vester diabolus tanq̃ leo rugiẽs circuit q̃rẽs quẽ deuoret. Cui resistite fortes in fide scientes eandẽ passionẽ ei q̃ in mũdo ẽ vr̃e fraternitati fieri

accedẽs ad seruitutẽ dei sta in iusticia et timore: ⁊ p̃para aĩaz tuã ad temptationem. (Deus aũt) scz qui ẽ dator (om̃is gratie) Gor. qr bonoꝝ temporaliũ: naturaliũ spũalium ⁊ eternoꝝ (q̃ vocauit) vocatione interiori ꝑ inspirationẽ ⁊ exteriori ꝑ p̃dicationẽ (in eternam suã gl̃iaz). s. finaliť cõsequendã (in xp̃o iesu). i. ꝑ iesum (ipsi gloria ⁊ imperium) scz ad alios (in secula seculorum) id est in eternum.

Deus autem omis gratie qui vocauit nos in eternam suã gloriam in xp̃o iesu: ipsi gloria et imperiũ in secula seculorum Amen.

Dominica quarta post festum Trinitatis. ad Roma. viij.

Existimo em̃ ꝙ non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriã que reuelabitur in nobis. Nam expectatio creature reuelationem filiorum dei expectat Vanitati em̃ creatura subiecta est nõ volens sed propter eum qui subiecit eam in spe. Quia ⁊ ipsa creatura liberabitur a senectute corruptionis in libertatẽ glorie filiorũ dei: scimus em̃ ꝙ omnis creatura ingemiscit ⁊ parturit vsqꝫ adhuc. Non solum autẽ illa: sed ⁊ nosipsi primitias spiritus habẽtes: ⁊ ipsi

Existimo em̃ ꝙ non sunt cõdigne passiones ⁊c. Aũ initiũ illius epistole scribit sanctus paulus in eo. ca. d. Si filij et heredes: heredes quidem dei coheredes aũt christi: si tamẽ compatimur vt simul glorificemur. Tũc statim iequiť presens epl̃a. sn qua apostol⁹ paulus hortatur nos vt patienter toleremus passiones et persecutiones hui⁹ mundi qr ad futurã gl̃iam non ꝑueniť nisi per tolerantiã patiẽter passionũ ⁊ qualescũqꝫ sint tales passiones tẽporales: nõ tamen sunt cõdigne ad futuram gloriam: hoc ostendit apostolus paulus qui fuit raptus vsqꝫ ad tertium celum: et vidit maguitudinem glorie celestis. Et visis illis gaudijs post hoc dixit (Fratres existimo) Vincen. i. vere scio (ꝙ non sunt condigne) id est equales (passiones huius tp̃is) Gor. i. tp̃ales ⁊ momentanee (ad futurã gloriã) scz ꝓmerendã (q̃ reuelabiť in nobis) Vin. tã malis q̃ bonis: sed diuersi mode: qr q̃uis in gloria futura ab omnib⁹ cognoscetur ⁊ videbitur: tñ hoc erit bonis ad gaudium ⁊ ad salutem: malis ad omnẽ tristiciã ⁊ penam (nã expectatio creature) Lyra. i. hominis qui est omnis creatura. Marci vlti. Predicate euangeliũ om̃i creature. i. homini) reuelationem filioꝝ dei) Ly. in btitudine celesti vbi de⁹ clare videbiť (expectat) scz patientiam. (Vanitati em̃). i. passibilitati morti et itinerationi (creatura) id ẽ hũana natura (subiecta est non volẽs) id ẽ ꝓpria volũtate est hoc ꝓpť peccatũ Ade qđ nõ est volũtariũ in nob (sz ꝓpť eum). i. ꝓpť deum: (q̃ subiecit eã ĩ spe.) scz resurrectionis future (qr ⁊ ipsa creatura). i. humana natura (liberabiť a seruitute corruptiõis) scz qñ in resurrectione ex gloria aĩe erit corpus immortale. (Scim⁹ em̃ ꝙ omnis creatura) scz irrationalis (ingemiscit et parturit vsqꝫ adhuc) hic apl̃us inducit nos ad tolerãtiam passionis duplici exemplo. Primum est creaturarũ irrõnaliũ que sustinẽt multa: ⁊ tamẽ nõ habẽt spem remunerationis sicut nos habemus. Scđm exemplũ est ipsorum apostolorum: qui primitus et plenius ceteris credentibus spiritum sanctum susceperũt: ⁊ patiẽter tolerabãt multa aduersa ⁊ dilationem glorie in spe resurrectionis future: ergo dicit (nõ soluz illa) scz rõnalis creatura (sed ⁊ nosipsi) scz apostoli (primitias spiritum habentes) Lyra. id est in maiori plenitudine spiritum sctm̃ habentes (⁊ ipsi intra nos gemimus) existentes in tribulationibus (adoptionem

filiorum dei expectantes) id est premiũ qđ reseruat̃ filijs adoptionis (redemptionem corporis nostri) quia tunc erit corpus immortale: et sic redimetur a corruptione in christo iesu domino nostro.

intra nos gemimus adoptionem filiorum dei expectantes redẽptionem corporis nostri in christo iesu domino nostro.

Dominica quinta post festum Trinitatis .j. Pet. iij. 3

Omnes vnanimes in oratione estote cõpatiẽtes: fraternitatis amatores: misericordes: modesti: humiles: non reddentes malum pro malo: vel maledicnm ꝓ maledicto: sed ecõtrario benedicentes: Quia in hoc vocati estis vt benedictionez hereditate possideatis. Qui em̃ vult vitam diligere ⁊ videre dies bonos: coerceat linguam suam a malo et labia eius ne loquantur dolum. Declinet autem a malo et faciat bonum: inquirat pacem/ et sequat̃ eaz: qꝛ oculi dñi sup̃ iustos ⁊ aures eius in p̃ces eoꝝ. Vultus aũt domini sup̃faciẽtes mala. Et quis est qui vobis noceat si boni emulatores fueritis? sed ⁊ si quid patimini propter iusticiam beati

Omnes vnanimes ĩ orõe estote ⁊c̃. Aũ initiũ illi⁹ epl̃e scribit sctũs petrus in eo. capi. di. Mlieres sb̃dite sint viris suis: sicut sara obediebat abrae dominũ eũ vocãdo: cuius est̃ filij bñfaciẽtes. Tũc sequit̃ epistola hodier. in qua apl̃us petr⁹ instruit nos quõ vnusquisq̃ se ad alterũ habere debeat di. (Omẽs vnanimes in orõe estote ⁊c̃. Gor. i. cor vnũ ⁊ aĩam vnã habentes nõ dissentiẽtes: (cõpatiẽtes) ad inuicẽ sic̃ membra vnius corpis mystici ip̃i⁹ xp̃i: ꝑ hoc alleuiat̃ ille q̃ patit̃ cũ ꝑcipit alios sibi cõpatiẽtes vt dicit philosophus. ij. rhetoricoꝝ (fraterni. amatores). i. frat̃ne vnitatis ⁊ ꝯcordie ꝯseruatores (modesti:) scz in oĩbus debitũ modũ seruãdo (misericordes.) scz elemosynas indigentibus tribuendo (humiles) scz omĩa bona deo attribuendo ⁊ nihil vobis (nõ reddentes malũ ꝓ malo:) in factis iniuriosis (nec maledictũ ꝓ maledicto) verbis cõtẽtiosis (sed ecõtrario benedicentes) verbis benignis et pacificis: (quia in hoc vocati estis) scz ad fidem christi (vt benedictionẽ dei: scz de qua dicit̃ Matth. xxv. Venite bñdicti patris mei ⁊c̃. (hereditate possideatis). s. celeste regnum qđ nõ dat̃ maledictis. Unde apl̃s. Neq̃ maledicti neq̃ rapaces regnũ dei possidebunt (q̃ enim vult vitã diligere) scz vitam beatã in q̃ nullus morit̃ (⁊ videre dies bonos:) scz in beatitudine celesti: vbi dies noctib⁹ nõ interrũpunt̃: faciat scz qđ sequit̃ (coerceat linguã suã a ma) id est a malo colloquio in aperto: Aũ apl̃us. j. Corin. xv. Corrumpũt bonos mores colloq̃a praua (⁊ labia ei⁹ ne loquant̃ dolũ) .i. malum in occulto ꝓximum decipiẽdo (declinet autẽ a malo) in ope (⁊ faciat bonũ) he em̃ sunt due partes iusticie (inq̃rat pacẽ) cũ ꝓximo etiã iniurioso (⁊ seq̃tur eã). s. ꝑfeete (qꝛ oculi dñi super iustos) ad remunerandũ (⁊ aures eius). i. voluntates (in p̃ces eorum) exaudiendi (vultus aũt dñi) scz ire ĩdignatiões (sup̃facientes mala) ad puniendũ eos (⁊ q̃s est) hõ vel etiã diabolus (q̃ vob̃ noce.) id est nocere possit: scz a bono violenter retrahendo. q. d. nullus (si boni) Nota boni est hic genitiũi casus (emulatores) id ẽ amatores (fueritis. Sed ⁊ si quid) id ẽ modicum (patimini) in presenti tempore (propter iusticiam beati) estis iam in spe: tandẽ in re: vt dicit̃ Matth. v. Beati q̃ persecuti-

onem patiunt ꝓpter iusticiã qm̃ ipsorum est regnũ celoꝝ (Timorem autẽ eoꝝ ne timueritis) Ly. i. timorẽ eijcientem a bono virtutis (vt nõ conturbemini) impatiẽter aduersa sustinendo (dominum autem xp̃m sanctificate) id est firmate (in cordib⁹ vestris). i. sibi firmiter adherendo.

Timorem aũt eorum ne timueritis vt non cõturbemini. Dominũ autem christum sanctificate in cordibus vestris.

Dominica sexta post festũ Trinitats. ad Roma. vj.

Quicũq; baptizati sumus in xp̃o iesu ꝛc̃. Añ initium illi⁹ epl'e scribit sctũs paulus dicẽs: Ubi abũdat delictũ supabũdabit ꝛ gr̃a. Et sic̃ regnauit peccatũ in mortẽ: sic et gratia regnat per iusticiã in vitã eternaz per iesum xp̃m dñm nostrũ. Tũc sequit̃ epl'a hodier. in qua apl's hortat̃ nos ad vite ꝑfectionẽ: q̃ cõsistit in hoc ꝙ pctis mortui soli deo viuamus. vñ dicit: (Fratres: Quicunq; baptisati sum⁹). i. nos cuiuscũq; ꝯditionis et sexus fuerim⁹ (in xp̃o iesu). i. ĩ forma tradita a xp̃o in euãgelio Mat. vl. Euntes in mundũ vniuersum p̃dicate euangelium omni creature baptizantes eos in nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritussancti. Illa forma verborum nõ debet mutari: ꝛ nihil debet addi vel minui (in morte ipsius baptizati sum⁹) id est in virtute mortis ipsius. Baptismus enim habet virtutem ex passione christi. In cuius signum de latere ipsius christi exiuit sanguis et aqua: vt patet Joh. xix. vt significaret̃ ꝙ aqua baptismi habet virtutem a sanguine passionis christi. (Cõsepulti em̃ sum⁹ cũ illo ꝑ baptismũ in mortẽ) q̃si diceret: in baptismo similes sum⁹ morti christi. Ubi notandũ ꝙ baptismus tenet similitudinem mortis xp̃i in tribus. Primo qꝛ baptism⁹ totũ baptizatũ in se includit ꝛ tegit: sicut sepultura totũ xp̃m inclusit. Scdo: qꝛ ibi triduo fuit inclusus sic fit trina immersio in baptismo nisi vn⁹ aliter habeat. Tertio: qꝛ sicut sepult⁹ plene quiescit ab omi molestia: sic baptizatus ab omi culpa et pena: quia totũ relaxatur in baptismo: (vt quomõ surrexit xp̃s a mortuis) id ẽ a loco mortuoꝝ scz de sepulchro (ꝑ gloriam patris) id ẽ ad laudem ꝛ gl'iam dei patris (ita nos in nouitate vite ambulemus) de bono ĩ melius proficiendo (si em̃ cõplãtati) Uin. id est firmiter adherendo christo sicut radix plante adheret (facti sum⁹ similitudini mortis ei⁹) id est sicut xp̃s post mortẽ resurrexit corporaliter: sic et nos postq̃ eĩ semel mortui fuerimus peccato debemus fieri noui homines spiritualiter (simul ꝛ resurrectiõis erimus) id est sicut ipse surrexit a morte pene ad vitã glorie: sic ꝛ nos a morte culpe ad vitã gratie. (Hoc scientes: quia vetus homo noster:) Id est vomes peccati quem ab adam q̃ est vetus homo traximus (simul crucifixus ẽ) Id est delibatus est in baptismo: vt iã nos cogere non possit ad peccandũ (vt destruatur corpus peccati): id est congeries prauorum operum (vt vltra seruiamus peccato) sed deo quia nemo potest duob⁹ dominis seruire. Matth. vj. (qui enim mortuus est peccato). Lyr. Id est configuratus morti xp̃i per baptismum (iustificatus est a pctõ)

Quicũq; baptizati sumus in xp̃o iesu in morte ipsius baptizati sum⁹. Consepulti eĩ sum⁹ cũ illo ꝑ baptismũ in mortem: vt quõ surrexit xp̃s a mortuis per gloriam patris: ita ꝛ nos in nouitate vite ambulemus Si enim complãtati facti sumus similitudini mortis eius: simul et resurrectionis erimus. Hoc scientes quia vetus homo noster simł crucifixus est vt destruat̃ corpus pcti vt vltra nõ seruiam⁹ peccato. Qui em̃ mortuus est iustificatus

qꝛ baptismus delet culpā ⁊ penā (si autem mortui sum⁹ cū xp̄o: credim⁹ qꝛ simul etiaꝫ viuem⁹ cū eo) Hor. s. in gl̄ia celesti (sciētes ꝙ xp̄s resurgēs ex mor. iā nō morit̄ mors illi vltra nō dominabit̄) Ly. qꝛ resurrexit ad vitā immortalē. (ꝙ em̄ mor. ē pctō) scꝫ xp̄s ꝓ pctō tollēdo (mortu⁹ est sel̄) qꝛ vnica mors xp̄i sufficit ad tollendū oīa pctā p̄terita: presētia et futura (ꝙ āt vi.). s. ip̄e xp̄us (viuit deo). i. ad sil̄itudinem dei patris vt sicut pater non pōt mori sic nec xp̄s filius dei ⁊ homīs (ita et vos estimate vos mortuos q̄dem esse pctō) ꝑ totalem diuisionem culpe. Et notāter dicit estimate: non pro certa reputate: qꝛ nescit hō si finaliter mortuus est pctō: Juxta illud Eccs. ix. Et tñ nescit hō vtruꝫ amore vel odio dignus sit (viuentes aūt deo) id ē ad honorē dei: (in xp̄o iesu dño nostro). i. in fide Jesu christi.

Humanū dico ꝓpter infirmitatē ⁊c. Añ initiū illius epl̄e scribit sanctus Paulus in eo. c. di. Fratres: serui fuistis peccati: liberati aūt nunc a pctō serui facti estis iusticie. Tunc statim sequit̄ p̄sens epistola: in qua apostolus paulus hortatur nos ad faciendū bona opera ad viuendū s̄m iusticiam dicens (Humanū dico) Sorra. i. quoddā leue vobis precipio. Onus em̄ iusticie quod vult eis imponere leue est: vt ptꝫ Matt. xj. Jugum em̄ meū suaue est ⁊ onus meum leue (ꝓpter infirmitatē carnis vestre) Caro em̄ in prinicpio creationis fuit fortis ⁊ sana ⁊ obediens anime: sed ꝓpter peccatū facta est debilis ⁊ īfirma: aggrauans ⁊ deprimens aīam. Unde Sap̄. ix. Corp⁹ qđ corrūpit̄ aggrauat aīam (sicut em̄ exhibuistis membra vr̄a seruire immūdicie) Hor. i. ad seruiendū pctīs carnalibus (⁊ iniquitati) id est peccatis sp̄ūalibus (ad iniquitatē) id est ad cōsummationē (ita nō exhibite mēbra vestra) Ly. per bonam cōsuetudinem abilitantes ea (seruire iusticie). q. d. illud est leue scꝫ ꝙ nō plus laboris requirit̄ in seruitio dei q̄ ducit ad gloriam q̄ in seruitio diaboli q̄ ducit ad gehennā (in sanctificationē) id est sanctitatis cōsummationē. (cum em̄ serui essetis peccati: liberi fuistis iusticie) Lyra. i. spoliati a bono iusticie (quē ergo fructuꝫ) id est vtilitatē (habuistis tūc in illis) sup. pctīs (in quib⁹ nūc). i. post penitentiā (erubescitis). q. d. nullā vtilitatē habuistis: sed maximū dānū (nā finis illoꝝ). s. pctō seruiētiū (mors est). s. eterna (nūc ꝟo libe. a pctō) Lyr. ꝑ ei⁹ dimissionē (serui aūt facti đo) ꝑ iusticie operationē (habetis fructū vestrū) Uiucē. id ē vtilitatē vr̄aꝫ (in sanctificationē) Ly.

est a pctō. Si autē mortui sumus cū xp̄o credimus: quia simul etiā viuemus cum christo: Scientes ꝙ christus resurgens ex mortuis iam nō moritur mors illi vltra nō dñabit̄: Qꝛ em̄ mortuus est pctō mortuus est semel. Qꝛ aūt viuit: viuit deo: ita ⁊ vos existimate vos mortuos quidem esse peccato viuentes autem deo. In christo iesu domino nostro.

Dñica septima ad Roma. vj.

Humanum dico ꝓpter infirmitatem carnis vestre: sicut enim exhibuistis membra vestra seruire īmundicie et iniquitati ad iniquitatem: ita tūc exhibete membra vr̄a seruire iusticie in sanctificationē. Cū em̄ serui essetis peccati liberi fuistis iusticie: quē ergo fructuꝫ habuistis tunc in illis in quib⁹ nūc erubescitis? Nam finis illorum mors est. Nunc vero liberati a peccato serui autem facti deo habetis fructum vestrum in sanctificationem

id est ĩ gratiã in p̃senti (finẽ v̄o). s. vltimũ (vitã eternã). i. in futuro gloriam eternaz (stipendia eñ pcti) Uiuc. i. p̃miationes q̃ debent̃ militib⁹ diaboli (mors est). s. cul/pe ⁊ cõsequẽter pene (gr̃a aũt dei). i. p̃mium pro bono opere ĩ gr̃a dei factũ (vita eterna ĩ iesu christo dño nr̃o). i. ꝑ xp̃m iesuz dñm nostrum tanq̃ mediatorẽ

Debitores sum⁹ non carni ⁊c̃. Ante initum illius epistole scribit sanctus Pau. di. Qui eñ ꝑm carnẽ sũt q̃ carnis sunt sapiunt: qui v̄o ꝑm spiritum sũt: que sunt spirit⁹ sentiunt: nã pruden tia carnis mors est prudẽtia aũt spirit⁹ vita et pax. Qm̃ sapiẽtia carnis inimica est a deo. Tũc sequit̃ p̃sens epl̃a: in q̃ apl̃us hortat̃ nos ad mortificationem carnis et ad imitationẽ spũs vel rõnis vt ꝑm spm̃ viuamus ⁊ ad hoc adducit rationes: scz ꝓpter debitum: et ꝓpter future mercedis magnitudinem. Unde dicit (Frẽs debitores sumus) scz spiritui sancto vel rationi ꝓprie (non carni vt ꝑm carnem viuamus) scz ĩ voluptatib⁹ carnis (Si eñ ꝑm carnẽ) Gor. i. ꝑm carnis desideria et voluptates (vixeritis) vita corꝑali (moriemini) morte spũali et etiã eterna (si aũt spũ). i. rõne (facta). i. oꝑa (carnis mortifi.) penit⁹ ea abijciendo ⁊ fugiẽdo (viuetis (vita spũali hic in iusticia et in futuro in gloria (Quicũq; eñ spũ dei agunt̃) Gor. i. reguntur (hi filij dei sunt) seruientes non timore seruili sed timore filiali (nõ enim accepistis spiritum seruitutis iterũ in timore) sicut in veteri lege que fuit lex timoris (sed accepistis spm̃ adoptiõis filioꝝ dei). i. spiritũ sanctũ datorẽ bonorũ ꝑ quẽ fit adoptio filiorũ dei qđ ex bonitate est et misericordia dei (in quo clamam⁹ abba pater) Lyra. abba pater duo sũt nomina idem significãtia vnũ hebraicũ alterũ latinũ: ad significandum duplicẽ dei paternitatẽ Una est cõmunis bonis et malis: qꝛ est pater creationis oĩm hominũ Alia specialis gratie adoptiõe: đ qua hic dicit̃ (Ip̃e enim spiritus testimoniũ reddit spiritui nr̃o) cũ eñ spũs noster ꝑ spiritũ sanctũ bonũ agit est signũ diuine filiationis. Hoc aũt signo q̃si quodã testimonio nos certificat (q̃ sum⁹ filij đi) Uincen. non per naturam sicut christ⁹: sed per adoptionem per spm̃ sctm̃ (Si autem filij dei) Gor. sumus (⁊ heredes) erimus (heredes quidem dei (cui⁹ beatitudine fruimur (coheredes autẽ christi) in quo et cum quo beati erimus.

finem vero vitam eternã. Stipendia enim peccati mors gratia autem dei vita eterna in christo Jesu domino nostro.

Dñica. VIII. Ad Roma. viij.

Debitores sumus nõ carni vt ꝑm carnem viuamus. Si enim ꝑm carnẽ vixeritis. moriemini. Si autẽ spiritu facta carnis mortificaueritis: viuetis. Quicũq; eñ spiritu dei agũtur hi sunt filij dei. Non eñ accepistis spiritũ seruitutis in timore: sed accepistis spiritu adoptionis filiorũ dei: in quo clamamus abba pater Ipse enim spiritus testimoniũ reddit spiritui nostro q̃ sumus filij dei. Si autem filij et heredes. Heredes quidem dei coheredes autem christi.

Domica nona. j. Corinth. x.

Non simus concupiscentes maloꝝ sicut et il-

Non sim⁹ ꝯcupiscẽtes maloꝝ ⁊c̃. Pro intellectu illi⁹ epl̃e attendere oportet beneficia ppl̃o iudaico ĩ deserto exhibita a deo. s. transitũ ꝑ mare rubrũ: defensionem colũne: cibationẽ mãne: ⁊ sic de alijs: que omnia deus miraculo se eis exhibuit: ipsi aũt de tantis bñficijs ingrati existẽtes cõ-

cupierũt carnes comedere paruipẽdentes manna. Itẽ idolatriã cõmiserũt adorãdo vitulũ. Itẽ fornicati sunt cũ madianitis cõtra p̃ceptũ dñi. Itẽ ꝯtra Moysen ⁊ aaron murmurauerũt: ⁊ sic de alijs. Et ideo plagas ĩ hodierna epistola exp̃ssas incurrerũt. Monet ergo nos sanct⁹ Paulus in hodierna epistola ne talia faciam⁹: qꝛ si similes ei fuerimus ĩ culpa: erim⁹ eis similes in pena. Ergo dicit (Fratres nõ simus cõcupiscẽtes malorũ) quo ad effectũ (sicut ⁊ illi cõcupierũt) de q̃b⁹ dr̃ Ps̃. lxxvij. Concupierunt cõcupiscentiã ⁊c̃. Et Nu. xj. dr̃ Vulgus ꝓmiscuum flagellauit ⁊c̃. q. d. non peccem⁹ sicut et illi (neq; idolatre efficiamini) Vincẽ. Honorẽ soli deo debitum idolis ⁊ creaturis nullo mõ exhibeatis (sicut q̃dã ex ipsis) scz ex filijs Israel fuerunt qui sibi vitulum conflatilem fecerunt: et ipsum pro deo adorauerunt: vt habet̃ Numeri. xxv. (quemadmodũ scriptum est) Exod̃. xxxij. (Sedit populus manducare) coram idolo: scz vitulo (et resurrexerunt ludere) id ẽ ludos facere: sicut choreas in venerationẽ vituli. Notandum ꝙ sicut olim fuerũt diuersa idola inter infideles: ita et nũc inter christianos: quia aliqui colũt diuitias: aliqui honores: aliqui corporis delitias: aliqui pueros et vxores. Unde Augu. Hoc ab homine colitur quod pre ceteris diligitur (neq; fornicemur) Vincentius: id est actum luxuriosum extra ꝓpriam cõiugem nullo modo perpetremus (sicut quidaz ex ipsis fornicati suut) Lyr. scz cũ mulierib⁹ madianitis: vt habet̃ Num̃. xxv. (⁊ ceciderũt vna die vigintitria milia) Ly. Nec est hoc cõtra illud qd̃ dr̃. Num̃. xv. ꝙ ceciderunt vigintiquattuor milia: quia minor numerus concludit̃ maiore: ⁊ ideo concluditur: qd̃ verũ est de maiori est etiam verꝝ de minori (neq; tẽptemus xp̃m) Gor. diffidendo de ei⁹ potẽtia (sicut quidã eorũ tẽptauerũt) scz ip̃m deum dicẽtes illud. Ps̃. lxxvij. Nunq̃d poterit ⁊c̃. (et a serpentib⁹ perierũt) qꝛ dñs iratus: misit cõtra eos serpẽtes ignitos: et quẽcunq; momorderũt statim moriebatur: donec moyses ex iussu dñi serpentem eneũ erexit ad cuius aspectũ sanabant̃: vt habet̃ Numeri. xxj. (neq; murmurauerũt) scz cõtra deum vel prelatos eius (sicut quidam eoꝝ murmurauerũt) cõtra Moysen. Numeri. xvj. et Exod̃. xvj. murmurauit omnis congregatio ⁊c̃. (et perierũt ab exterminatore) scz ab angelo eos ꝑcutiente (Hec autem omnia in figura cõtingebant illis) scz ad designandũ ꝙ sic vel grauius fiet nobis si fuerimus sil̃es eis (Scripta sunt autẽ ad correptionem nostram.) Vincentius. punitiones ⁊ pene inflicte iudeis in veteri testamento sũt scripte ad nostram correcttonem: vt visis vel auditis illis penis caueamus peccata cõsimilia: ne in illas vel maiores penas incidamus (in quos fines seculorum deuenerunt) Lyra. id est in nos qui sumus iam in sexta etate seculi: que durat vsq; in finẽ mũdi (ita qui se existimat stare) Vincẽ. i. opinat̃ se esse in gratia fine charitate dei (videat) id est caueat (ne cadat) scz ab illa gratia per peccatum mortale (temptatio vos nõ apprehen

li cõcupierũt: neq; idolatre efficiamini: sicut quidam ex ipsis: quẽadmodum scriptũ est. Sedit populus mãducare ⁊ bibere: ⁊ surrexerũt ludere. Neq; fornicemur sicut quidaz ex ipsis fornicati sunt ⁊ ceciderũt vna die vigintitria milia. Neq; temptemus christum sicut quidã eorũ temptauerũt: et a serpentib⁹ perierũt: neq; murmuraueritis sicut quidam murmurauerunt ⁊ perierunt ab exterminatore. Hec aũt omnia in figura contingebãt illis. Scripta sunt autẽ ad correptionẽ nostrã in quos fines seculorũ deuenerũt. Itaq; qui se existimat stare videat ne cadat Temptatio vos nõ apprehẽdat

dat nisi humana) Uinc. q. d. si tẽptatio cõ surgit in vobis: v deatis ꝙ vos nõ apprehendat ꝑ ꝯsensum: qꝛ si ꝯsensum adhibueritis: nõ est tẽptatio humana sed diabolica. Uñ Greg. in pastorali. Humanũ est in corde tẽptationẽ ꝑpeti demoniacũ ꝟo in tẽptationis certamine supari (Fidelis aũt deꝰ est) Ly. in ꝓmissis implendis (qui non patiat̃ vos tẽptari supra id qđ potestis) qꝛ ꝓmisit adiutoriũ in temptationibꝰ positis: si fideliter recurrãt ad ipsum (sed faciet cũ temptatione etiã ꝓuentũ) vos adiuuando: vt ipsa temptatio vobis ꝓueniat ad augmentũ meriti ꝑ eiꝰ supationẽ: (vt possitis sustinere) Uin. ne cadatis in pctm̃ ⁊ in consensum. Unde Augu. Dabolus plerũq; vult nocere ⁊ nõ potest: qꝛ ptãs eius est sub potestate dei. Nam si tantũ posset nocere diabolus quantũ vellet: aliquis iustorum non remaneret.

nisi humana: fidelis autẽ deus est qui non patietur vos temptari supra id quod potestis. Sed faciet cum temptatione etiam prouentum vt possitis sustinere.

Dominica decima. j. Coꝝ. xij.

Scitis quoniam cum gẽtes essetis ad simulachra muta: prout ducebamini euntes. Ideo notũ vobis facio ꝙ nemo in spũ dei loquẽs dicit anathema Jesu. Et nemo põt dicere dñs iesus nisi in spũsctõ. Diuisiones gr̃arũ sunt: idẽ autẽ spũs. Et diuisiones ministrationũ sunt idẽ autẽ dominꝰ. Et diuisiones operationum sunt: idem vero deus.

Scitis qm̃ cum gẽtes essetis ⁊c̃. Ante initiũ illius epistole scribit sctũs Pau. dicẽs: ꝙ si nosmetipsos dijudicarem⁹ nõ vtiq; iudicaremur. Dum autẽ iudicamur a dño corripimur vt nõ cũ hoc mũdo damnemur Tunc sequitur epl̃a hodier. in qua apl̃s loquit̃ de donis spũsscti: ostendẽs ꝙ oĩm donoꝝ auetor est spũssctũs: et nullus põt facere aliqđ bonũ meritoriũ saltẽ vite eterne nisi in spũsctõ. Et hoc apl̃us ostendit experimento vite ꝑterite dicẽs: (Scitis qm̃ cũ gentes essetis) Ly. scꝫ gẽtiliter viuentes absq; dei gr̃a ante cõuersionem ad fidem (ad simulachra muta euntes) ea adoranda. Colebãt em̃ gẽtes idola Martis: Mercurij: ⁊ sic de aliis: ⁊ dicebant̃ muta: qꝛ ꝑ se vel ex se nõ habebãt aptitudinẽ loquẽdi: q̃uis diabolus ꝑ ea qñq; dederit responsa (ꝓut ducebamini) scꝫ a maligno spiritu: sicut equus ⁊ mulus: q̃bus non est intellcetus (ideo notũ vobis facio ꝙ nemo in spiritu dei loquẽs) Ly. gratia dĩ vtens (dicit anathema iesu). i. blasphemiã aliquã de Jesu dño nostro (⁊ nemo põt dicere dñs Jesus cõfitendo ipsus suũ dñm et saluatorẽ: scꝫ ꝙ ipse sit veraciter dñs: et ipse seruus eiꝰ (nisi in spiritusancto). i. ꝑ spiritũsanctũ a q̃ est omne verũ. Unde Ambrosius. Om̃e verũ a quocũq; dicatur a spiritusancto ẽ (Diuisiones vero gratiarũ sunt). ¶ Nota ꝙ gratias hic appellat diuersos gradus ⁊ ordines qui sũt in ecclesia (idem autẽ spiritus) scꝫ sanctꝰ est distributor graduuꝫ ⁊ ordinũ ⁊ officioꝝ (⁊ diuisiones ministrationũ sunt). i. diuersi effectꝰ gratie q̃bꝰ alij seruiũt alijs: ⁊ sic ordinãt in proximũ Hoc exemplũ dedit nobis xp̃s. Uñ Matth. xx. Filius homis nõ ⁊c̃. Jtẽ. j. Pe. iiij. Unusquisq; sicut accepit. ⁊c̃. (idem aũt dñs). i. xp̃s filius dei dãs singulis ꝓ volũtate sua (et diuisiones operationũ sunt). i. diuersi actus gratie q̃tuꝫ ad se: per quã gr̃aꝫ facit opera meritoria: quedã maiora: quedã minora opera (idẽ ꝟo deus). s. pater. Et notandũ ꝙ apostolus ponit hic tria nomina vt intelligat̃ ꝙ totius trinitatis sunt dona gratiarũ: quo ad ꝑsonam spũssancti dicit: (idem autẽ spiritus) quo ad personam filij (idem autẽ dñs) quo ad personam patris dicit (idem autẽ deꝰ) sed ne videretur di

stinctio nobis substātie ⁊ opationis subiū
git idemptitatē substantie ⁊ opationis triū
personarū (qui) scz deus pater: deus filius:
deus spūssanctus: vnus existēs deus (opa-
tur oīa) scz necessaria saluti (in omnibus)
non oīa in singulis
quia vni non tribuit
omnia: sed in oībus
oīa: vt qđ quis in se
nō habet habeat in
alio: sicut in huma-
no corpe oculus so
lus videt: sed non si
bi soli: sz toti corpo-
ri vt sic maneat cha
ritas et humilitas:
Uñ Esa. xxvj. Om-
nia opa nr̄a opera-
tus est ī nobis (Uni
cuiqz aūt) .s. fideliū
(datur manifestatio
spiritus) .i. gratia q̄
manifestat spiritum
inesse (ad vtilitatē)
scz ecclesie (Alij q̄-
dem per spiritū) scz
sanctum (datur ser-
mo sapientie) scz lo-
quendi de cōtēpla-
tione celestium (alij
autē sermo scientie)
scz loquēdi de actio
ne temporaliū) ꝟm
eundem spiritū. Al-
teri autem fides) .i.
cōstantia vel sermo
fidei (in eodē spiritu
Alij gr̄a sanitatū.)
scz curādi infirmos
(in vno spiritu. Alij
operatio virtutū) id est miraculoꝝ que sūt
supra naturā (Alij ꝓphetia) .s. p̄dicere fu-
tura (alij discretio spirituū) Gor. i. gr̄a dis-
ceruendi quo spū dicunt̄ .i. bono vel malo:
quia etiaz diabolus bona seductorie dicit
(Alij genera linguarū) .i. loq̄ diuersis lin
guis (Alij interpretatio sermonū) .i. inter
p̄tatio obscuritatū scripture q̄ sūt in ꝓphe
tis ⁊ euāgelijs ⁊ in ep̄lis (Hec autē oīa) li-
cet diuersa sint (operat̄ vnus atqz idē spūs
diuidens singulis ꝓut vult) id est gratis: ⁊
sicut cuiqz scit expedire.

Notum vobis facio euangeliū qđ ⁊c.
Ante initiū illius ep̄le scribit sanctus
paul⁹ dicēs: Si q̄s
ignorat ignorabit̄:
omīa aūt honeste et
ꝟm ordinē fiāt in vo
bis. Tunc statim se
quit̄ p̄sens epistola
in qua apostol⁹ cō-
mendat nobis do-
ctrinā euangelicam
ꝑ quaz peruenit̄ ad
gloriam resurrectio
nis dicēs (Frēs) .i.
o Corinthij q̄ estis
frēs ī xp̄o sicut oēs
in xp̄o per fidem ge-
niti (notū vobis fa-
cio) Lyra. i. ad me-
moriā reduco (euan-
geliū) .i. doctrinam
euāgelicā (qđ p̄dica
ui) .i. denūciaui (vo
bis qđ accepistis.)
Uincē. corde credē-
do ⁊ ore ꝯfitēdo (in
quo ⁊ statis) .i. per-
manere et stare de-
betis (ꝑ qđ ⁊ saluā-
mini) iā in spe ⁊ tan
dem in re (q̄ ratione
p̄dicauerim vobis)
Gor. scz ꝑ christi re
surrectionē (nisi fru-
stra credidistis) id ē
sine aliqua vtilitate
quia fides sine ope-
ribus mortua est (tradidi em̄ vobis in pri-
mis) Ly. i. inter p̄ncipalia credenda: quia
articuli fidei sunt p̄ncipia: ex quibus alia
credenda deducunt̄ (quod ⁊ accepi) per re-
uelationē a spiritu sancto (qm̄ christ⁹ mor-
tuus est pro peccatis nostris) Lyr. non su-
is: vt patet Esaie. liij. Propter scelus ⁊c.
Item eodem. Ip̄e aūt vulneratus ⁊c. (ꝟm
scripturas) scilicet ipsorum prophetarum.

qui operatur omnia in omnibus.
Unicuiqz autē datur manifesta-
tio spiritus ad vtilitatē. Alij qui-
dem per spiritū datur sermo sapi-
entie. Alij autē sermo scientie ꝟm
eundem spiritum. Alteri autē fi-
des in eodem spiritu. Alij gratia
sanitatū in vno spiritu. Alij ope-
ratio virtutū. Alij ꝓphetia. Alij
discretio spirituū. Alij genera lin-
guarū. Alij interpretatio sermo-
num. Hec autem omnia operatur
vnus atqz idem spiritus: diuiden
do singulis prout vult.

Dñica vndecima .j. Corin. xv.

Notū vobis fa-
cio euangeliū qđ predica-
ui vobis: qđ ⁊ accepistis: in quo ⁊
statis: per quod et saluamini: qua
ratione predicauerim vobis si te-
netis: nisi frustra credidistis. Tra-
didi enim vobis in p̄mis qđ ⁊ ac-
cepi quoniā christus mortuus est
ꝓ peccatis nostris ꝟm scripturas:

q̃ passionẽ xp̃i p̃dixerũt. vñ Hiere. xj. Ego q̃si agn⁹ ⁊c̃. Itẽ Esa. liij. Sicut ouis ad occisionẽ ⁊c̃. (⁊ qꝛ sepult⁹ est) Ly. vt veritas mortis ei⁹ ꝓbaret (⁊ qꝛ resurrexit tertia die ſm scriptu.) vñ Osee. vj. Viuificabit nos ⁊c̃. (et qꝛ visus est) lꝫ. post resurrectionem suã (cephe). i. petro) ⁊ post hec vndeci). s. apl̃is: q̃ apparitio facta fuit p⁹ dies octo sue resurrectionis p̃sente Thoma. Joh. xx. (deinde visus est plusq̃ q̃ngentis fratrib⁹ simul) et illa apparitio facta fuit in galilea: in q̃ apparuit apl̃is et multis alijs xp̃i fidelib⁹ (ex quib⁹ multi manẽt vsq̃ adhuc) viuẽtes in illo tpe. Gor. q̃ testes sũt huius si ab eis req̃rat: (quidã aũt dormi.) scꝫ morte corꝑali q̃ d̃r dormitio: qꝛ erit in spe resurrectiõis future (deinde visus ẽ iacobo). s. alphei q̃ dict⁹ est frat̃ dñi: ⁊ qꝛ fuit ep̃s hierosolymitan⁹: q̃ etiã sic̃ dicit Haymo: vouerat se nõ mãducaturum quousq̃ dñm post resurrectionẽ vidisset: ideo xp̃s ei apparuit: tñ hoc nõ legit̃ in euange. (deinde apl̃is oĩb⁹). s. visus est: et hoc factũ est in die ascẽsionis: vt pꝫ Mat. vlti. (Nouissime aũt oĩm). i. post ascensionem xp̃i in celũ (tanq̃ abor. vi. est et mi.) scꝫ in via qñ iui Damascũ: vt patꝫ Act. ix. Ly. vocat aũt se abortiuũ: qꝛ abortiu⁹ d̃r vet⁹ q̃ nascit̃ extra tp̃s debitũ: vel q̃ cũ violẽtia ducit̃ de vtero sic apl̃us: qꝛ alij renati fuerũt añ aduẽtũ spũsctĩ: ip̃e aũt post. Itẽ alij ꝯuersi fuerũt sponte: ip̃e q̃si violẽter in actu ꝑsecutionis fidei (Ego eñ sum minimus apl̃oꝝ) qꝛ vltim⁹ tpe (q̃ nõ suꝫ dignus vocari apl̃s). s. si mea p̃cedentia merita attendant̃ (qñ ꝑsecut⁹ suꝫ ecclesiã dei.) Ly. qd̃ alij nõ fecerũt ⁊ in hoc minor fuit alijs apl̃is: licet ex gr̃a dei fact⁹ fuerit valde magnus. (Gr̃a aũt dei sum id qd̃ sum:) scꝫ apl̃s xp̃i qꝛ sine gr̃a dei hõ nihil ẽ (⁊ gr̃a ei⁹ in me vacua non fuit). i. carẽs bonis opib⁹. Sequit̃ in textu post epl̃aꝫ illam sꝫ oĩbus illis abũdãtius laboraui. Nullus eñ apl̃oꝝ legit̃ in tot terris ⁊ ꝓuincijs predicasse: nec tot tribulationes in terra ⁊ mari sustinuisse.

⁊ qꝛ sepultus est: et qꝛ resurrexit tertia die ſm scripturas: ⁊ quia visus est cephe: ⁊ post hec vndecim Deinde visus est plusq̃ quingentis fratrib⁹ simul ex quib⁹ multi manent vsq̃ adhuc: quidam aũt dormierũt. Deinde visus est Jacobo. Deinde apl̃is omibus. Nouissime autez oĩm tanq̃ abortiuo visus est ⁊ mihi. Ego eñ sum minimus apostoloꝝ: qui nõ sum dignus vocari apl̃s: qñ persecutus sum ecclesiã dei. Gratia autez dei sum id qd̃ sum. Et gratia eius in me vacua nõ fuit.

Dñica. XII. ij. Corinth. iij.

Fiduciam talem habemus per christum ad deum non ꝙ sufficientes simus cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis: sed sufficiẽtia nostra ex

Fiduciã talẽ habem⁹ ⁊c̃. Ante initiũ illi⁹ epl̃e scribit sctũs Paul⁹ di. christi bonus odor sũm⁹ deo in his qui salui fiunt: et in his q̃ pereũt ⁊ alijs quidem odor mortis in mortem: alijs autez odor vite in vitam. Tũc sequit̃ pñs epistola in q̃ apl̃s ostendit cõfitendũ esse in deo: ⁊ hoc ꝓpt̃ nostrum defectũ ⁊ diuinũ eius adiutoriũ: qd̃ specialiter modo tempore gratie deus paratus est nobis impendere. vnde dicit (Fiduciam talem habem⁹ ad deũ) scꝫ qui est vn⁹ in substãtia ⁊ trinus in ꝑsonis (ꝑ xp̃m) id est ex merito passiõis xp̃i: ꝑ gr̃aꝫ christi possum⁹ saluari (nõ ꝙ suffici. sim⁹ cogitare aliq̃d) sup. boni (a nobis q̃si ex nob.) q̃uis eñ omne bonũ qd̃ agim⁹ sit a nobis vt cã secundaria: non tñ ex vobis vt causa p̃maria deus eñ est qui operatur in nobis velle ⁊ p̃ficere (sed sufficientia nostra) Gorra. id est cogitãdi: volendi: faciendi bonũ (ex

deo est) vt ptz Job. xv. Sine me nihil potestis facere (q̃ ⁊ idoneos nos fecit ministros). s. vita ⁊ sciẽtia (noui testamenti). i. euãgelij (nõ littera). i. nõ existẽtis in littera tm̃ sicut lex Moysi: qꝛ euãgelij parabolaz nõ semp ad litterã intelligimus) sed spũ). i. ad sensuz spiritualẽ (Littera em̃ occidit) qꝛ testamentum vetus cognitionem peccati dabat: nõ tñ gratiã (spirit⁹ aũt). i. spũssctñs qui datur in sacr̃is noui restumẽti (viuificat) id est viuere facit (ꝙ si ministratio mortis). i. legis mosaice mortẽ tꝑalem inferẽtis trãsgressorib⁹ (lr̃is deformata in lapidib⁹). i. scripta in tabulis lapideis (fuit in gloria). i. reuerentia (ita vt non possent intendere filij israel ĩ faciẽ moysi) ¶ Nota ꝙ Exodi. xxxij. dicit̃ ꝙ ex colloq̃o dei in monte sinai facies Moysi fuit facta q̃si cornuta non ꝙ fuissent realia cornua: sed q̃si quidam radij ꝓcedentes sursum añgulariter in figura cornuũ. Et dicit̃ ibidez ꝙ filij Israel nõ potuerũt intendere in faciez eius: ⁊ cuz deberet eis loqui: oportebat ꝙ velamẽ apponebat ante faciem eius (hoc ꝓpter gloriã) id est claritatẽ (vultus eius que euaeuat̃) qꝛ illa gloria in Moyse non diu ꝑmansit sed transiuit (quomodo non magis ministrando spirittus) id est noui testamẽti (erit in gloia (supple eterna (nam si ministratio damnationis) id est veteris legis: que ideo dicitur ministratio damnationis: eo ꝙ non poterat ab ea saluari (in gloria est: multomagis ministerium iusticie) id est legis euãgelice (abundat in gloria) id est perducit ad gloriam.

deo est: Qui et idoneos nos fecit ministros noui testamẽti nõ littera sed spiritu. Littera em̃ occidit spirit⁹ autẽ viuificat. Quia si ministratio mortis litteris deformata in lapidibus fuit in gloria: ita vt non possent intendere filij israel in faciem Moysi propter gloriam vultus eius que euacuat̃ quõ nõ magis ministratio spirit⁹ erit in gloria? Nã si ministratio dãnationis in gloria est: multomagis abũdat ministeriũ iusticie in gl̃ia

Dominica. XIII. Gal. iij.

Abrae dicte sũt ꝓmissiones ⁊ semini eius Nõ dicit: ⁊ seminibus: q̃si in multis: sed quasi in vno: et semini tuo qui est christus. Hoc autem dico testamentum cõfirmatum a deo.

Abrae dicte sunt ꝓmissiones ⁊ semini eius ⁊c̃. Ante initiũ illi⁹ epl̃e scribit sanct⁹ Pau. di. Scriptũ est Gen̄. xv. Credidit Abraã deo et reputatũ est ei ad iusticiã. Tunc sequit̃ p̃sens epl̃a. Abraaz dicte sũt ꝓmissiões ⁊c̃. Ubi notandũ ꝙ galathe gẽtiles fuerũt greci: et ꝑ apl̃m paulũ ad fidez christi cõuersi sunt ⁊ recedente ab eis apostolo ꝑ pseudo apostolos fuerunt seducte et decepti: ita ꝙ ad obseruationẽ legalium veteris testamenti verterẽtur: q̃si per fidẽ xp̃i absq̃ legalium obseruatione saluari nõ possent: quod falsũ est: quos apl̃s ad veraz fidem reuocat ĩ epistola hodier. dicẽs: (Fratres. abrae dicte sunt) sup. a deo (promissiones) eterne (et semini eius) sez christo: quia per eum promittebatur danda benedictio: vt patz Gen̄. xxij. In semine tuo bñdicent̃ oẽs gentes (nõ dicit ⁊ seminib⁹ q̃si multis sed q̃si in vno: et semini tuo q̃ est xp̃us.) Uincen. Illa promissio Abrae impleta fuit qñ xp̃s ex Matia virgine natus fuit: ⁊ post christi aduẽtũ cessauit lex in cerimonijs et figuris. (Hoc autẽ dico testamentũ cõfirmatũ a deo) id est ꝓmissiones ille per modum testamenti sunt confirmate a deo cum iuramẽto diuino: vt patet Gen̄. xxij. Per memetip̃m iuraui dicit dñs ⁊c̃. Uincen̄. Testamentũ dicit̃ scriptura autẽtica volũtate testatoris et testiũ roborata: ⁊ qꝛ ꝓmissio illa fuit iuramento

dei firmata:ideo bene dicit testamentũ(qꝛ post q̃dringẽtos ⁊ triginra annos facta ẽ lex)ideo sic littera ꝯstruẽda est. Lex q̃ post quadringentos ⁊ triginta annos facta est id est data in mõte sinai a ꝓmissiõe abrae Moysi.⁊ per tantũ tp̃s fuerũt filij Jsrael in egypto:vt habetur Exod.xij. Jllis annis expletis ea dem die regressus ẽ oĩs exercitus. Computant autẽ hi anni a ꝓmissione prima facta Abraevsqꝫ ad dationẽ legis (non irritum facit ad euacuandam ꝓmissionem) Ly.i.nõ euacuat promissionem. Abrae factam quasi irritam:qñ tñ faceret si daret hereditas ⁊ bñdictio ex lege(nã si ex lege hereditas) .i. beatitudo eterna (iam nõ) esset(ex ꝓmissione) et ita euacuaretur et frustraret promissio facta Abrae :ꝙ aũt hoc nõ est:hoc ꝓbat di. (Abrae autẽ per repromissionẽ donauit deus) sup.beatitudinem ⁊ gloriã ⁊ benedictionẽ : nõ ꝓpter legem sed ꝓpter ꝓmissionem: hoc est propter fidem xp̃i sepe ꝓmissi: quia Abraam hoc credidit qđ deus sibi ꝓmisit.⁊ sic patꝫ ꝙ om̃es antiqui qui iustificati sunt:ex ipsa fide christi iustificati sunt: ⁊ nõ ꝓpter opera legis. Nam ipsi crediderunt hoc futurũ qđ nunc credimus p̃terituꝫ :⁊ ideo iustificati sunt et nõ ꝓpter legẽ:qꝛ Abraã iustificatus est:⁊ legem tñ non habuit:qꝛ multo tpe ante legẽ vixit. Aũ Bern̄.dicit :Multi ante saluatoris aduentũ deũ omnipotentem timentes ⁊ diligentes sue salutis gratissimũ promissorẽ credentes in ꝓmissione fidelẽ:sperantes certissimũ redemptorẽ in hac fide ⁊ expectatione saluati sunt. Aũ Augu.nemo liberat a dãnatiõe q̃ facta ẽ ꝑ adam nisi ꝑ fidem dñi nr̃i iesu xp̃i (quid igit lex) Ly.i.ad q̃d fuit vtilis.q.d. qꝛ ergo lex nõ iustificauit:sed sola fides .q̃re ergo posita est ⁊ data. Ad hoc rñdetur ꝙ tñ nõ iutiliter data est sed (ꝓpter trãsgressionẽ posita est).i. propter punitiones pctõꝝ:qꝛ in lege determinãtur graues pene :determinatis vitijs: quarũ terrore cohibebãtur homines a pctis (donec veniret semen) id est xp̃s(cui)id est de quo (ꝓmiserat) vtꝫ Gen̄.xxij. Jn semine tuo benedicentur om̃es gentes)ordinata ꝑ angelos) id est ministerio angelorũ. Ly. lex em̃ nõ fuit data immediate a deo sed ꝑ angeluꝫ qui loquebat Moysi in monte sinai(ĩ manu mediatoris).i.in potestate xp̃i:vt scꝫ duraret q̃tũ vellet qꝛ venit in mundũ qñ sibi placuit:nõ statim post hoĩs casum(mediator autẽ vnius nõ est)sed duoꝝ extremoꝝ que ꝯiungit (deus aũt vnus est)scꝫ xp̃s qui est vnus cũ patre ⁊ spũsancto:⁊ hoc est ꝟm diuinã naturã. Et est etiã mediator dei et hominũ:recõciliãs hoĩes deo pr̃i: ⁊ hoc ꝟm humanã natnrã (lex ergo aduersus ꝓmissa dei Absit) Uincẽ.q.d.nullo mõ lex fuit cõtra ꝓmissa dei: q̃uis ꝓmissio fuit perfectior q̃ lex(Si em̃ data esset lex que posset viuificare).i .vitã eternã ꝯferre(vere ex lege esset iusticia)⁊ nõ ex ꝓmissione Abrae (sed cõclusit scriptura).i .lex moysi que ẽ lex scripta(oĩa sub pctõ)Ly.inq̃tũ ostẽdebat pctm̃ nec tñ mũdabat(vt ꝓmissio eterne btitudinis ex fide iesu xp̃i daret credentib⁹)Ly.fide formata: q̃ facit tẽdere ĩ deũ

quia post quadringẽtos ⁊ triginta annos facta est lex: nõ irritum facit ad euacuandã ꝓmissionem. Nam si ex lege hereditas : iã non ex ꝓmissione. Abrae aũt ꝑ repromissionẽ donauit de⁹. Quid igit lex ꝓpter trãsgressionẽ posita est donec veniret semẽ cui ꝓmiserat ordinata ꝑ angelos in manu mediatoris. Mediator autẽ vnius nõ est:deus autẽ vnus est Lex ergo aduersus ꝓmissa dei:absit. Si em̃ data esset lex que posset viuificare vere ex lege esset iusticia. Sꝫ cõclusit scriptura oĩa sub peccato vt ꝓmissio ex fide Jesu christi daretur credentibus.

Dominica.XIIII. Ad Gal.v.

Spiritu ambulate et desideria carnis nō pficietis. Caro em̄ concupiscit aduersus spiritū: spūs aūt aduersus carnem. Hec enim sibijnuicem aduersant̄: vt nō quecunq; vultis illa faciatis: q̄ si spiritu ducemini nō estis sub lege. Manifesta aūt sunt opa carnis: que sunt fornicatio: immundicia: impudicitia: luxuria: idoloꝝ seruitus: veneficia: inimicitie: contentiones: emulationes ire/rixe/dissentiones/secte/inuidie/homicidia/ebrietates/comesationes: ⁊ his similia. Que p̄dico vobis sicut p̄dixi: qm̄ qui talis agunt regnū dei nō consequētur. Fructus aūt spiritus est charitas: gaudiū: pax: patientia: longanimitas: bonitas: benignitas.

Spiritu ambulate ⁊c̄. Ante initiū illius epl̄e scribit sanct⁹ Paulus di. Oīs lex in vno sermone implet̄. Diliges ꝓximum tuū sicut teip̄m. Tunc sequitur p̄sens epl̄a Ubi notandū q̄ epl̄a ⁊ euāg. in hoc cōcordant: qꝛ sicut euangeliū dixit de decem leprosis q̄ sunt a xp̄o mūdati: sic epistola enumerat opera carnis q̄ leprā spūalem que horribilior ē lepra corporali: inducunt: Hortatur autē nos apostol⁹ in hac epl̄a vt caute ambulem⁹: di. (Spū ambulate.) Uinc. i. s̄m spm̄ diuinū opa vestra facite (⁊ desideria carnis) id est delectationes cōcupiscētias que caro suggerit (nō pficietis) id est ope nō implebitis (Caro em̄ concu. aduer. spm̄) Lyra. i. sensualitas cōtra rōnē (spūs autē sup. ecōuerso (aduersus carnē. Hec em̄ sibijnuicem aduersantur). s. caro ⁊ spirit⁹ Caro ⁊ natiōe terrestris: spūs autē celestis ⁊ dum vnūqd̄q; ad patriā tendi fit pugna vehemēs intantū (vt nō quecūq; vultis) s̄m rationē (illa faciatis) impediti motu sensualitatis (q̄ si spū ducemini) Ly. seq̄ntes instinctū spūssti (nō estis sub lege) Gor. q̄ mala agētib⁹ posita est vt puniant̄ ꝓ excessib⁹ suis (manifesta autē sunt opa carnis) qꝛ sunt sensibilia (q̄ sūt fornicatio) Ly. q̄tū ad ꝯcubitū soluti cū soluta (īmundicia) Gor. i. pctm̄ ꝯtra naturā: qd̄ est ī nominabile (impudicitia) hoc est in gestibus vel actibus vel osculis: vel alijs circūstantijs illicitis (luxuria) est nomen generale ad vitium illud (idolorum seruitus) Ly. vt patz de Salomone. iij. Regs. xj. q̄ ex ardore libidinis cū mulieribus alienigenis motus fuit ad sequendū deos earū (veneficia) Ly. i. sortilegia que rōne libidinis solent fieri (inimicitie) Ly. latētes aīo (contētiōes) in v̄bis clamorosis (emulationes) in factis (ire: rixe) in affectu nocēdi vt qn̄ seinuicē pcutiunt vel ledūt (dissensiones). i. bene fieri ptes incipiūt ⁊ scismata (secte). i. hereses (inuidie) in anīo (homicidia) ī facto (ebrietates) Gor. i. assidue potationes quo ad supfluitatē ī potu (comesatiōes) supflue quo ad cibū (⁊ his similia) ad q̄ caro est pna: sic̄ vestimētorū et lectorū ⁊ mollicies balneorū: ⁊ sic de alijs (q̄ p̄dico vobis) scz aūq̄ veniat dies iudicij: qꝛ tūc penitere non poteritis: sicut ore dixi vobis ante hāc epistolā: (qm̄ qui talia agunt). i. aliquid horū (regnū dei nō cōsequent̄) Uincē. ex hoc sequit̄ q̄ illa pctā iaz enumerata in littera sunt peccata mortalia: quia nihil separat a deo nisi mortale peccatū Post hoc describit vitā spūalem dicens (Fruct⁹ aūt spūs). i. opa spūssancti (est charitas) sine q̄ ea que sequunt̄ non valent: ideo preponit̄ (gaudium). i. puritas conscientie ⁊ exultatio mētis: ⁊ hec est digna leticia (pax) id est ꝯcordia quo ad ꝓximū q̄ se nō inquietāt ⁊ turbāt (patiētia). s. scz ī tolerātia aduersitatū (lōganimitas). s. in exspectatione p̄miorū (bonitas) id est dulcedo animi interius (benignitas) id est largitas rerum ostendens bonitatem animi Job extra p opera

(mãsuetudo) q̃ ẽ tractabilis ⁊ cõseruatiuꝰ cum alijs (fides).i. certitudo de inuisibilibus: vt credat oĩa credẽda: ⁊ non alia (modestia) vt hõ seruet modum in dictis: in factis ⁊ in oĩbꝰ agẽdis (ꝯtinẽtia) vt hõ etiam aliqñ a licito se abstineat ꝓpt̃ deũ (castitas) vt recte vtat̃ licitis: vt vxore ⁊ huiusmodi (aduersus hmõi).s.opa (nõ est lex) posita: sꝫ malis imposita ẽ lex vt iniq̃tas eoꝝ per penas legis puniat̃: sed bonis imposita ẽ crux xp̃i: ergo dicit) q̃ autẽ sũt xp̃i).i. xp̃i boni imitatores: (carnẽ suã crucifixerũt) id ẽ xp̃o crucifixo se ꝯformauerũt affligẽdo (carnẽ suã cruci. cũ vicijs ⁊ cõcupi.) Ly. ita q̃ ꝯcupiscẽtie et vitia mortua sunt in eis.

mãsuetudo: fides: modestia: continentia: castitas: aduersns huiusmodi nõ est lex. Qui aũt sũt christi carnem suã crucifixerũt cum vitijs ⁊ concupiscẽtijs.

Dominica.XV. Gala.vj.

SI spiritu viuimus spiritu ambulemus. Non efficiamur inanis glorie cupidi inuicem ꝓuocãtes: inuicem inuidentes. Fratres: ⁊ si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto vos qui spiritales estis huiusmodi instruite ĩ spiritu lenitatis: considerãs teip̃m ne ⁊ tu tenteris Alter alterius onera portate: ⁊ sic adimplebitis legem christi. Nam si qnis existimat se aliquid esse cũ nihil sit ipse se seducit. Opus autem suum probet vnusquisq̃. ⁊ sic in semetipso tantum gloriam habebit et non in altero.

SI spũ viuimꝰ spiritu ⁊c̃. Aũ in itiũ illius epl̃e scribit sanctꝰ Paulꝰ dicẽs. Qui sunt xp̃i carnẽ suã crucifixerunt cũ vitijs ⁊ concupiscentijs. Tũc statim sequit̃ epl̃a p̃sens que cũ euãgelio hodierno cõcordari põt hoc mõ. In euangel̃. dicit̃. Nemo põt duobus dñis seruire. Duo dñi sunt caro ⁊ spiritus. In epistola Xo dicitur qualiter spiritu sit ambulandũ ⁊ non ꝟm carnẽ. Itẽ in euãg. ꝓhibet̃ sollicitudo vite p̃sentis: in epl̃a hortat̃ ad opa spũs viuificãtis. Aũ apl̃s dicit (Fratres: si spũ viuimus) .i. ꝑ spm̃sanctũ (spũ ⁊ ambulemꝰ) sequẽdo ⁊ instinctũ spũssancti in operibus nostris vel dictamen recte rationis. Et qꝛ bonum opus ꝓut frequẽter est occasio vane glorie: ideo subdit (Non efficiamur inanis glorie cupidi inuicẽ ꝓuocantes) Ly. verbis iniuriosis (inuicẽ inuidẽtes) de bonis ꝓximoꝝ dolentes. Post hoc apl̃s ĩducit nos ad mutuã supportationẽ di. (Fratres ⁊ si occupatus fuerit homo) Ly. ꝑ aliquã passionẽ iusurgentẽ: vel ꝑ aliquã ignorantiã (in aliq̃ delicto) Ubi sciẽdũ q̃ peccatũ est perpetratio mali: et delictum desertio boni: (vos qui spiritales estis).i. ꝑfectiores ĩ vita ⁊ sciẽtia (huiusmodi ĩstruite).i. ad bonum reducite (in spiritu lenitatis).i. rõnabiliter ⁊ leniter non in impetu furoris (cõsiderãtes teipsum).i. fragilitatem ꝓpriã (ne ⁊ tu tenteris) id ẽ in sil̃e pctm̃ cadere ꝑmittaris: sicut Petrꝰ cadere ꝑmissus est: vt sciret cõpati casibus subditoꝝ (Alter alterius onera portate) id est infirmitates mutuas ⁊ labores subueniendo mutuo (et sic adimplebitis legẽ xp̃i) q̃ est lex charitatꝭ. Gor. Lex em̃ Moysi fuit lex terroris: lex xp̃i lex amoris. Unde Aug. Breuis differẽtia legꝭ ⁊ euãgelij timor ⁊ amor (Nã si q̃s existi. se aliq̃d esse).i. magnũ q̃d de se sentiẽs ĩ suꝑbia (cũ nihil sit) de se nisi vnitas ⁊ pctm̃: vt patet.j. Coꝝ.iiij. Quid habes qd̃ nõ accepisti (ipse se seducit) id ẽ seorsum a veritate se ducit: quia per hoc in contemptũ fratris et in alia peccata cadit: ideo subdit (opꝰ aũt suũ ꝓbet vnusquisq̃) id est diligẽter examinet (⁊ sic in semetipo tm̃).i. in testimonia ꝓprie consciẽtie (gloriã habebit ⁊ non in altero).i. in falsa lau-

ritate)scz dei ⁊ proximi (solliciti)sup. sitis (seruare vnitatem spūs).i. vnitatē ecclesie quā facit spūsanctus: ⁊ p oppositum eius schisma facit diabolus (in vinculo pacis) sicut eū vinculū corpale vnit ligata inter spūs sic pax ⁊ trāq̄llitas seruāt vnitatem credentiū (vnū corpus)sup. sitis quod est corpus xpi mysticū: ⁊ q̄ debem⁹ in charitate sicut membra corpis (⁊ vnus spūs) Ain.i. idē velle ⁊ nolle)sicut vocati estis ī vna spe) scz beatitudinis eterne (vocatiōis vre) ad fidem catholicā: p que habebitis vitam eternam. (vn⁹ domin⁹)scz cui seruitis (vna fides)qz licet arridi sint multi in fide catholica: tū vna ē fides (vnū baptisma) Aincē. q̄ regeneramur (vnus deus ⁊ pater omnium(.s. p creationē: ⁊ ideo nemo potest alteri se preferre: (q̄ est sup oēs)scz creatures per excellentiam (⁊ per oia) p generalem rerū gubernationē (⁊ in oibus nobis)scz fidelibus specialiter est per gratiā(q̄ est bñdictus in secula seculorum Amen. ¶ Postilla

Gratias ago deo meo sp ⁊c. Aū initium illius epl'e scribit sctūs paulus salutās amicabiliter Corinthios di. Gratia vobis ⁊ pax a deo pre nostro ⁊ domio iesu xpo. Tūc statim sequit pūs epla: q̄ cōcordat cū euāgelio hodierno ī hoc: qz in euāgelio legit de magno mādato dilectionis qō absq̄ dono gratie pfici nō pōt: vt ergo hoc mandatū maguū implere possumus: tūc apl's Paulus in epistola hodierna nos inducit ad gratiā obtinendā ⁊ p̄ncipaliter per gratiarūactiones: quia gratiarūactio ē ad plus vandū inuitatio: ergo apl'us dicit in epla. (Gratias ago) Glo. corde: ore: et opere. Hic mos est apl'i: qz fere omnes epistolas suas incipit a gratiarūactione (deo meo semp) Lyr. i. oibus hoziis mihi ad orandū cōgruis et deputatis. (pro vobis)sicut p filijs meis charissimis (gratia dei) .i. ppter gratiam dei: (que data est vobis in christo iesu) Ain cen.i. ex meritis et virtute Jesu christi. (quia in ēmnibus) scz ptinentib⁹ ad salutem (diuites facti estis iu illo) scz xpo (in omni verbo)doctrine (⁊ in omni scientia) id est intelligentia scripturarū: (sicut testimonium christi) Hoz. i. testimonium nostruz de christo (pfirmatum est in vobis).i. a vobis firmiter retentū (ita vt nihil vob⁹ desit in vlla gratia) ad salutem necessaria: (expectātib⁹ reuela. (Hoz. i. clarā visionē ⁊ cognitionē (dñi nostri iesu xpi)q̄ erit in patria celesti (q̄ ⁊ pfirmabat vos (in donis collatis (vsq̄ in finē).i. vsq̄ ad mortē(vt sitis sine crimine) Ly. id est pctō mortali qz pctū veniale nō pōt etiā a pfectis oīno vitari. Aū Prouer. xxv. Septies in die cadit iustus ⁊ resurget (in die aduēt⁹ dñi nostri iesu xpi) id est in die iud cij: qz q̄ sine crimine mortali in die mortis inueniet: iū die iudicij sine crimine presentabit.

ritate. Sollicitī seruare vnitatem spūs in vinculo pacis. Vnū corpus ⁊ vnus spūs sicut vocati estis in vna spe vocationis vre. Vnus dñs/ vna fides/ vnum baptisma/ vnus deus ⁊ pater omniū: qui est sup omnes ⁊ per oia ⁊ in omibus nobis. Qui est benedictus in secula seculorum Amen.

Dominica decima octaua. j. Corinth. j.

Gratias ago deo meo semp. p vobis in xpo iesu: quia in omnibus diuites facti estis in illo in omni verbo ⁊ in omni scientia: sicut testimonium xpi cōfirmatū est in vobis: ita vt nihil vobis desit in vlla gratia expectantibus reuelationē dñi nostri iesu xpi: qui ⁊ cōfirmabit vos vsq̄ in finē sine crimine in die aduentus dñi nostri iesu christi.

Renouamini spū mentis ꝛc. Añ initium illius epl'e scribit sctūs paulus di. Un⁹ dñs vna fides: vnū baptisma: vn⁹ de⁹ et pr̄ oīm. Tūc sequit̄ epl'a hodier. q̄ ī hoc ꝯcordat cū euāgelio hodierno. qꝛ in euāg. legit̄ de paralytico quem dñs curauit: sic in epl'a apl'ꝰ mouet paralyticos ī aīa: vt erigant̄ spūaliter a paralysi ad bona opa dicēs: (Renouamini) Ly. ꝑ gr̄az dei (spū mētis vr̄e) id est ī spū q̄ est mēs vestra (ꝛ induite nouum hoīem) Tho. vetus hō est adam ꝑ quez pctm̄ in oēs hoīes introiuit: sed nou⁹ hō est xp̄s qui est primū p̄ncipiuz innouationis et renouationis: qm̄ sic in Adam om̄es moriunt̄ ita ꝛ ī christo oēs viuificabuntur: (qui) scz nouus hō xp̄s (s̄m deū creat⁹ est). i. a spūsctō conceptus est in vtero virginis: ꝛ de ea natus est (in iusticia.) opis (ꝛ sctītate) cordis (veritatis) oris. Lyra. qꝛ nō fuit in xp̄o duplicitas vel falsitas aliq̄ vel hypocrisis: vt ptz. j. Petri. ij. Qui pctm̄ non fecit: nec inuētus est dolus in ore ei⁹ (propter qd̄ deponentes mendaciū) Ly. ꝑ qd̄ ꝓxim⁹ defraudat̄ (loq̄mini ꝟitatē vnusq̄sq̄ cū ꝓxi. suo) ꝑ quā cū eo recte viuit̄ (qm̄ sum⁹ īuicē mem.) Uin. Nā vnū membrū nō decipit alteꝝ in eodē corpe: sz plus cōdolet ꝛ adiuuat alterū: sic q̄ os seruit capiti: oculi pedib⁹: ꝛ sic de alijs mēbris (Irascimini) cōtra peccātes (ꝛ nolite peccare.) nimis aspere arguendo. vñ Ecc̄i. vij. Noli esse iustus multū (Sol nō occidat super iracundiā vestrā). i. nō duret vsq̄ ad occasuz solis (Nolite locū dare diabolo) Uin. id est in ira ꝑseuerādo (q̄ furabat̄) Ly. añ cōuersionem de errore gētili: (iā nō furet̄) scz xp̄ianitatis tēpore (magis aūt laboret operando manibus suis) Gor. vnusquisq̄ manib⁹ suis diligenter ꝛ strēnue qꝛ q̄ nō laborat nō māducet (qd̄ bonū est) id est vtile ꝛ honestum (vt habeat) nō tm̄ vñ viuat: sz ꝛ vnde tribuat necessitatem patienti) id est indigenti.

Uidete itaq̄ q̄mō caute ābuletis ꝛc. Añ initiuz illi⁹ epl'e scribit sanctus paulus dicens Surge q̄ dormis et exurge a mortuis et illuminabit te xp̄s. Tūc sequit̄ epl'a hodierna q̄ ꝯcordat cū euāgel'. hodier. Nā in euāgelio legit̄ de nuptijs ꝛ quō q̄daz q̄ nō fuit indut⁹ veste nuptiali traditus fuit ad tenebras exteriores: sic in epl'a p̄nti paulus monet nos vt caute ꝛ sapienter ambulem⁹ ad illas nuptias de q̄bus dicit euāge. ne vestē nuptialē sine q̄ ad tenebras exteriores ꝓijciemur ꝑdamus: di. (Frēs) Gor. filij eiusdez. s. p̄ris dei: ꝛ eiusdē matris. s. eccl'ie (Uidete) Gor. oculo interiori: nō tm̄ exteriori (quō caute ambu.) ꝓpt̄ vie ꝑicula q̄ sunt multa ꝛ varia (Non q̄si insipiētes: sz vt sapiētes) ī oīb⁹ ꝓuidētes (redimētes tp̄s) Ly. s. bonis operibus insistētes (qm̄ dies mali sunt) Uin. Dies s̄m se boni sunt: et a deo ꝑ oīa bene ordi-

Dñica.XIX.Ad Eph.iiij.

Renouamini spiritu mentis vestre: ꝛ induite nouum hominem qui s̄m deuz creatus est in iusticia ꝛ sanctitate veritatis: ꝓpter qd̄ deponentes mendacium loquimini veritatem vnusquisq̄ cum proximo suo: qui sumus inuicem membra. Irascimini ꝛ nolite peccare. Sol non occidat sup iracundiā vestrā. Nolite locū dare diabolo. Qui furabatur iam nō furet̄. Magis aūt laboret operādo manib⁹ suis quod bonū est vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti.

Dñica Uicesima ad Eph.v.

Uidete itaq̄ q̄modo caute ambuletis. Nō quasi insipientes sed vt sapiētes redimentes tempus: quoniaz dies mali sunt. Propterea nolite

nati: sed dicunt mali occasionaliter vel per accidēs ꝓpter miseriā ⁊ penalitatē q̄s patiunt hoīes dieb⁹ illis: vel ꝓpter pctā vel malicias hoīm: q̄ supabundāt dieb⁹ istis: qꝛ iā totus mūdus in maligno positus est (propterea) quia dies mali sunt (nolite fieri imprudētes: sꝫ intelligētes q̄ sit voluntas dei) Uin. vt sm illā opemini: vt sic volūtas vestra diuine volūtati cōformet (⁊ nolite inebriari vino) Uincen. i. vltra necessitatem ⁊ mēsurā vti vino (in q̄ est luxuria). s. non formaliter: sed effectiue ⁊ causaliter: vt patuit in Loth: qui post vinū cōmisit incestū: vt patet Gen. xix. (sed impleamī spūsctō) Lyr. q̄ dat sobriis et castis (loquētes vobismet.) Uinc. i. instruentes nō solum alios: sed etiā vosmetipos (in psalmis). i. in ꝟbis sacre scp̄ture de laude dei (⁊ canticis spiritalibus:) id est in ꝟbis sacre scripture de gaudijs eternis tractantibus (cātantes ⁊ psallentes in cordibus vestris dño) Uincē. i. ad honorē dño (gratias agentes semp ꝓ oībus). s. donis qꝛ gratitudo bñficij accepti disponit ad receptionem alterius (in nomīe dñi nr̄i iesu xp̄i) Gor. i. ad exaltationē dñi nr̄i iesu xp̄i q̄ dr̄ dñs ꝓpter potestatē: noster ꝓpt̄ charitatē: iesus ꝓpt̄ salutē: xp̄s ꝓpt̄ benignitatē (deo ⁊ pr̄i). s. dō ꝑ creationē: pr̄i ꝑ gubernationē ⁊ ꝯuersationē. (Subiecti in.) nō solū subditi p̄latis humiliter ⁊ cū timore obediendo: sed etiā p̄lati humiliter ⁊ cū timore curā eorū sollicite gerendo (in timore xp̄i) q̄ est custodia omniū p̄dictoꝝ.

fieri imprudētes sed intelligētes que sit voluntas dei: ⁊ nolite inebriari vino in quo est luxuria sed impleamini spūsancto loquentes vobismetipsis in psalmis ⁊ hymnis ⁊ cāticis spiritalib⁹ cantantes et psallentes in cordib⁹ vr̄is dño Gr̄as agētes semp ꝓ oīb⁹ in noīe dñi nr̄i iesu xp̄i deo ⁊ pr̄i. Subiecti inuicem in timore christi.

Dñica. XXI. ad Ephe. vj.

Confortamini in domino ⁊ in potentia virtutis ei⁹. Induite vos armaturā dei vt possitis stare aduersus insidias diaboli. Quoniā nō est nob̄ colluctatio aduersus carnē et sanguinē: sꝫ aduersus p̄ncipes ⁊ ptātes: aduersus mūdi rectores tene

Confortamini in dño ⁊ in potētia ⁊c. Añ initiū illius epl̄e scribit sctūs paulus in eo. ca. dicens: Serui obedite dominis vestris carnalibus cū omni timore in simplicitate cordis vestri sicut xp̄o: non ad oculū seruientes q̄si hominibus placentes: sed vt serui christi facientes volūtatem dei ex animo cū bona voluntate seruientes sicut domino ⁊ nō hominib⁹. Tunc sequit̄ p̄sens epistola in qua apostolus nos instruit de bello ⁊ armis cōtra diabolum q̄ nos multipliciter impugnat dicēs: (Cōfortamini in domino) Gor. cōtra bellum diaboli (⁊ in potentia virtutis ei⁹) ipse em̄ dat virtutē ⁊ fortitudinem plebi sue (Induite vos armaturā dei) Ly. id est virtutibus que sunt arma militū christi: (vt possitis stare) absq̄ casu peccati mortalis (aduersus insidias diaboli) qui est mille artifex (qm̄ non est nobis colluctatio aduersus carnem ⁊ sanguinē). i. aduersus hoīes q̄ sunt caro ⁊ sanguis ⁊ ꝑ cōsequēs visibiles (sed aduersus p̄ncipes et ptātes) Uincen. per principes intelligunt̄ mediocres demones qui presunt minoribus: et per potestates intelligunt̄ maiores demones. Nam de singulis ordinib⁹ ceciderūt alqui: in quibus naturalia remāserunt integra: vt dicit Dionysius in celesti hierarchia: ⁊ inferiores demones obediūt superioribus: vt magis possint nocere hoībus (aduersus mūdi rectores). i. aduersus demones q̄ regūt mundū. i. mūdialiter viuētes (tenebrarū harū) scꝫ q̄ hoīes mūdiales

habent tenebrosas animas: ⁊ sunt in tenebris vitioꝝ: ⁊ perducent̄ post hoc ad tenebras exteriores (cōtra spūalia neq̄tie). i. cōtra malignos spūs (in celestibus). i. existētes in hoc aere caliginoso: de q̄b⁹ dr̄ Mat. xiij. Aues celi comederunt illud. s. semē seminatū. i. v̄bū dei (propterea accipite armaturā dei) id est v̄tutes quib⁹ deus suos milites armat nō armaturā mūdi: quia cū hostes sunt spiritales: nihil valet cōtra eos armatura corporalis (vt possitis resiste.) Lyra. insultibus demonum (in die malo) id est p̄sentivita: vbi imminet pugna tentationū (⁊ in omnibus) tam prosperis q̄ aduersis (perfecti stare) ita q̄ nō frangamini in aduersis nec eleuemini ꝓsperis (state ergo succincti lūbos vestros) id ē carnales concupiscētias cingulo castitatis frenātes (in veritate) Gor. non simulatorie vt hypocrite: qui sunt q̄si virgines fatue habentes vasa sine oleo. (Indute loricam iusticie) Ly. Sicut enim lorica cooperit totū corpus: sic iusticia reddit vnicuiq; debitū (⁊ calciati pedes). i. affectiones sint munite v̄tutibus ne a vitijs deturbent̄ (in p̄parationē euangelij pacis) vt sitis p̄parati ad p̄dicandū euāgeliū xp̄i q̄ annūciatis pacē eternā (in oībus) Gor. s. prelijs: siue ill tis a carne: siue a mūdo: siue a diabolo (sumētes scutū fidei) Uin. i. fidem ꝓ scuto. de quo dr̄ Ps̄. xc. Scuto circūdabit te veritas ei⁹. Sicut em̄ scutū p̄mo recipit ictus: sic p̄me impugnatiōes sūt ex pte fidei. Item sicut scuto ꝓregit̄ sinistra pars corpis: sic fides habet solū ꝓtegere in hac vita: qꝛ nō erit fides post hāc vitā: (in quo possitis omnia tela nequissimi) Gor. i. acutas tentationes diaboli (ignea). i. de vitio ad vitiū inflāmantia (extinguere). i. supare (⁊ galeā salutis assumere). i. charitatem Sicut enim galea superponitur alijs armis sic charitas aliis virtutibus preponitur (⁊ gladiū spiritus). i. gladiū spiritualē (q̄d est verbū dei). i. qꝛ percussus verbo dei diuidit̄ a mundo. De hoc gladio dicit̄ Matth. x. Nō veni mittere pacem sed gladiū ⁊c.

brarū harū ꝯtra spūalia nequitie in celestibus: ꝓpterea accipite armaturā dei: vt possitis resistere in die malo ⁊ in omibus ꝑfecti stare State ergo succincti lūbos vr̄os in veritate: ⁊ induite loricā iusticie et calciati pedes in p̄parationem euāgelij pacis in oībus sumentes scutū fidei: in q̄ possitis omīa tela nequissimi ignea extiguere: ⁊ galeam salutis assumere: ⁊ gladium spiritus q̄d est verbum dei.

Dñica. XXII. ad Phil. j.

Confidimus in dño iesu: qꝛ qui cepit in vobis opus bonū ꝑficiet vsq; in diē christi Jesu. Sic est mihi iustum hoc sentire pro omnibus vobis:

Confidimus in dño Jesu: quia q̄ cepit in nobis ⁊c. Ante initiū illi⁹ epistole scribit sanctus Paulus salutando Philippeñ. dicens: Gratia vobis ⁊ pax a d̄o patre nostro et dño Jesu xp̄o. Tūc sequit̄ epistola presens. Ubi notandū q̄ epistola presens ⁊ euangelium hodiernum concordant: quia in euangelio mouemur ad habendam charitatem: non vt tm̄ benefaciamus ꝓximo: sed etiam dimittamus iniurias nobis ab eo illatas: vt ptz in euangelio. Et ad illam perfectā charitatem inducit nos apostolus in presenti epistola: vt patebit in textu dicens (Fratres: Confidimus) Uincen. i. fiduciā habemus (in dño iesu) non aliqua alia creatura (qꝛ qui cepit in vobis opus bonum perficiet) Ly. sicut inchoatio operis boni est a deo: ita ⁊ cōsummatio (vsq; in diē iesu christi) Uincen. id est ad mortem cuiuslibet hominis: ⁊ tūc reddet vnicuiq; iuxta opera sua. (Sicut est mihi iustum hoc sentire). i. bonam opinionē habere (pro oībus vobis) qꝛ dilectio facit bonū opinari de dilecto:

ergo subdit̄ (eo q̄ habeam vos in corde) Gorra.i.in intimo affectu charitatis (et in vinculis meis) Gor.i.in vinculis ꝓ euāgelio patiēdo (ꝛ in defensiōe euāgelij).i. dū euāgeliū ꝯtra īfideles defēdo (ꝛ ꝓ ꝯfirmatione).i.dū īfirmos ī doctrinā euāgelij scz cōsirmo: cum in oīb⁹ his iā enumeratis memor vestri suz: desiderās. (vos oēs esse socios gaudij mei) future remunerationis: qr quāto plures socij: tanto magis gaudium (Testis em̄ mihi ē de⁹) Uin.i.p̄bet testimoniū (quō cupiam vos esse in visceribꝰ iesu xp̄i).i. intimo amore Jesu xp̄i (ꝛ hoc oro vt charitas vr̄a magis ac magis abūdet) Ly. qr charitas sp̄ crescere pōt (in om̄i scīa) scz discretionis vt ametis proximos ꝛ vitia eoꝝ non ametis (et in omni sensu).s.diligēter: qr oīb⁹ bonis q̄ videt ī eo quē amat congaudet: et malis ei⁹ compatit̄ (vt ꝓbetis potio.) Uin.i.ꝓbare possitis nō solū bona: sz etiā potiora.i.meliora ea sequēdo (et sitis sinceres).i.puri ꝛ mūdi ī vobis (ꝛ sine offensa).s.ꝓximis vr̄is (in diē xp̄i) id ē vsq̄ in finē vite (repleti fructu iusticie).i.bonis operib⁹ q̄ sunt fruct⁹ iusticie (ꝑ iesuz xp̄m) a cuius gratia venit omne meritū (in laudem ꝛ gloriā dei) Uincē.vt digne possitis deum laudare ꝛ glorificare.

eo q̄ habeā vos in corde ꝛ in vinculis meis: ꝛ in defensione ꝛ in cōfirmatione euāgelij socios gaudij mei oēs vos esse. Testis em̄ ē mihi de⁹ quō cupiā vos oēs in visceribus iesu xp̄i: ꝛ hoc oro vt charitas vr̄a magis ac magis abūdet ī oī scīa ꝛ in oī sensu vt ꝓbetis potiora: vt sitis sinceres et sine offensa in diem christi: Repleti fructu iusticie per iesum xp̄m in laudem ꝛ gloriam dei.

Dn̄ica.XXIII.ad Phil.iiij.

Imitatores mei estote et obseruate eos qui ita ambulant sicut habetis formam nostram: multi enim ambulant quos sepe dicebā vobis: Nunc autē et flens dico inimicos crucis christi: quorum finis interitus: quorum deus venter est: et gloria in cōfusione ipsorū qui ter

Imitatores mei estote ꝛ obserua. eos ꝛc̄. Ante initiū illius epl̄e scribit sctūs Paulus in eo.ca.dicēs: Frēs ego me non arbitror cōprehēdisse: vnū aūt Ly.sup.est qd̄ de me assero: q̄ quidē retro sunt obliuiscens: ad ea vero q̄ sunt priora attendēs me ipsum. Tunc sequit̄ epl̄a p̄sens. Ubi notādū q̄ epl̄a ꝛ euāgeliū ꝯcordāt. Nā in euāgelio legit̄ qualiter imaginē dei.i.aīaz silitudine sua īsignitam deo reddere debemus: cum dicitur Reddite que sūt cesaris cesari: ꝛ q̄ sunt dei deo: sic in epl̄a hodierna apl̄s hortatur nos vt reddamus deo imaginez suā: ꝛ hoc fit imitando doctrinam ipsi⁹ apl̄i: ḡ dicit (Frēs: imitato. mei esto.) scz in fide et charitate (ꝛ obserua. eos.) id est attendite diligēter vt vos eis cōformetis (q̄ ita ambulāt) de virtute in vtutē (sicut habetis formā nostram) scz viuēdi vobis traditam verbo: exēplo et scripto (multi em̄ ambulāt).s.via perueria (q̄s sepe dicebā vobis) cū essem pn̄s vobiscū (Nunc aūt ꝛ flēs dico) Hic notat̄ cōpassio apl̄i q̄ fleuit alioꝝ miseriam ꝛ perditionē: ꝛ ꝑ hoc inducere nos volens ad cōpassionē ꝓximoꝝ (inimicos crucis xp̄i) qr eoꝝ vita erat cruci xp̄i cōtraria: qr in delitijs viuebāt: q̄les fuerūt gulosi et luxuriosi (quoꝝ finis interit⁹).s.etern⁹: qr in fine ꝯsequunt̄ penā eternā (quoꝝ de⁹ vē. est) qr studēt ei satisfacere in oībus. Et q̄cq̄d faciunt pro ventre faciunt: ꝛ ip̄m tanq̄ deum colūt (ꝛ gloria eorum) scz temporalis (in ꝯfusione ip̄oꝝ).i.ꝑducet eos ad cōfusionē eternā (qui terrena sapiunt) Lyra.

tñmō ⁊ nō celestia (Nostra aūt ꝯuersatio in celis est) Gor. i. sīle ꝯuersationi celestiū: q̄uis sum⁹ in terra (vñ et saluatorē) Gor. tam animarū q̄ corporū (expectam⁹) venturū ad iudiciū (dñm nr̄m Jesum xp̄m qui reformabit). s. in generali resurrectione (corp⁹ humilitatis nostre) Lyra. nā in nobis modo est humiliationis occasio eo q̄ est corruptibile ⁊ putrefactibile et corrodetur a vermibus: et in cineres resoluet̄ (cōfiguratū) id est assimilatū (corpori claritatis sue.) quia sancti resurgēt in corpore glorioso sicut et xp̄s resurrexit (s̄m operationē) id est potentiā operandi (q̄ possit etiā subijcere sibi om̄ia) propter creationem em̄ omnia sunt sibi subiecta q̄ de nihilo facta sunt: et nisi cōseruarētur a deo inesse in nihilum redigerentur (itaq̄ fratres mei charissimi) Lyra. i. mihi iuncti dilectione spirituali (et desiderātissimi) q̄ desiderabat eos videre tēporaliter hic in vita: ⁊ eternaliter in patria (gaudiū meū) de vestro p̄fectu (⁊ corona mea) doctorib⁹ em̄ debet̄ corona specialis q̄ d̄r aureola (sic state). s. firmi cōtra tribulatiōes hui⁹ mūdi (in dño charissimi) itaq̄ ab eo nullo mō euellamini (Euchodiā rogo ⁊ synticen deprecor id ip̄m sapere in dño) Ly. i. firmiter stare. Iste erāt due matrone q̄s cōfortat speāliter apl̄s: tū ꝓpter fragilitatis sexū: tū q̄ ministrauerāt sibi necessaria: ⁊ alijs p̄dicatoribus vt ostēderet se gratū (etiam rogo et te ger.) est nomen ꝓpriū (cōpar). i. socius ⁊ adiutor meus in p̄dicatiōe (adiuua illas). s. mulieres (que mecum laborauerūt in euangelio) scz mihi necessaria ministrādo: et nō solū mecū: sed (cū Clemente et ceteris adiutorib⁹ meis) in predicatione verbi dei ipsis. s. sicut ⁊ mihi necessaria ministrando.

rena sapiūt. Nostra autē cōuersatio in celis est: vnde etiā saluatorem expectamus dñm nr̄m iesum xp̄m qui reformabit corp⁹ humilitatis nostre cōfiguratū corpori claritatis sue s̄m operationē qua possit etiam subijcere sibi om̄ia iesus xp̄s dñs noster. Itaq̄ fratres mei charissimi ⁊ desiderantissimi gaudium meum ⁊ corona mea sic state in domio charissimi. Euchodiam rogo ⁊ synticen deprecor id ipsum sapere in dño. Etiam rogo ⁊ te germane compar: adiuua illas que mecū laborauerūt in euāgelio cum Clemente et ceteris adiutoribus meis.

Dñica. XXIIII. ad Colossen. j.

Non cessamus pro vobis orantes ⁊ postulantes vt impleamini agnitione volūtatis eius: in omni sapientia

Non cessamus ꝓ vobis orātes et postulātes vt ⁊c̄. Ante initium illius epistole scribit sctūs Pau. in e. ca. di. salutādo amicabiliter Collocenses. Gr̄a vobis et pax a deo patre nr̄o ⁊ dño nostro Jesu xp̄o: gr̄as agim⁹ deo ⁊ pr̄i dñi nr̄i Jesu xp̄i semꝑ ꝓ vobis orātes. s. ego Paulus et Timotheus discipul⁹ meus audientes fidem vr̄am in xp̄o et dilectionē quā habetis in om̄es sanctos ꝓpter spem que reposita est vobis ī celis Tunc statim sequitur pñs epl̄a. Notādum q̄ euangeliū ⁊ epistola presens cōcordāt: quia in euangelio legitur de filia archisynagogi iayri mortua quā domin⁹ ad deuotam petitionē patris resuscitauit. Sic etiam in epistola p̄senti apostol⁹ nos hortatur ad deuotam orationē per quem mens in deum eleuat̄ dicēs (Fratres. Nō cessamus) Gor. horis oportunis. (pro vobis orantes) Ly. mente (⁊ postulātes). s. ore (vt impleamini agnitione voluntatis eius) vt plenius diuinā voluntatē cognoscatis quid velit ⁊ quid nō (in omni sapiētia) q̄tum ad cognitionē rerum ad vitam actiuā ꝑtinentiū (⁊ intellectu spiritali q̄tū

ad cognitionē spiritua liū ad ꝯtemplatiuā vitaꝫ ꝑtinentium (vt ambuletis digne) scꝫ ꝑ viā hui⁹ vite ad patriā (deo ꝑ oīa placētes) ꝑ rectā intētionē ⁊ bonā volūtatē (in omni opere bono fructificātes). i. per bonaꝫ operationē ad deū: ad ꝓximū ⁊ ad seipsum (⁊ crescentes in scientia dei). i. in cognitiōe diuinitatis (In omni virtute cōfortatis ꝟm potētiā claritatis ei⁹). i. ꝟm filiū qui est claritas patris: ꝑ quā cōfortamur in bono. (in omui patiētia) Ly. aduersoꝝ tolerātiaꝫ (et longanimitate) per certā ꝑmioꝝ expectationē (cū gaudio) Gor. non ex tristicia aut necessitate (in christo Jesu domino nostro.

¶ Postilla

Ecce dies venient dicit dñs. ⁊c. Ante initiū illi⁹ ꝓphetie locutus est dñs deus per ꝓphetā Hieremiā dicēs: Ve pastorib⁹ qui dispergūt et dilacerāt gregem pascue mee dicit domin⁹. Ideo hec dicit dominus deus israel ad pastores qui pascunt populum meum. Vos dispersistis gregem et eiecistis eos: ⁊ nō visitastis eos. Ecce ego visitabo super vos maliciaꝫ studiorum vestroꝝ ait dominus. Ecce cōgregabo reliquias gregis mei de omnibus terris ad quas eieceram eos. Post hoc sequitur epistola hodierna que est vltima dñica anni. Pro quo notandū ꝙ ꝑma et vltima dñica ecclia agit ꝺ aduētu christi: in signū ꝙ ipse est alpha ⁊ o: primus ⁊ nouissimus ꝑmus in dignitate: nouissimus in seruitute. Aū Bern. Nemo illi sublimior: nemo illi humilior. Item in signum ꝙ cuncta nostra operatio ab ipo semꝑ incipit ⁊ ꝑ ipsum cepta finitur. (Ecce dies venient dicit dñs) Lyra. scꝫ xp̄i veri dei ⁊ hoīs. (et suscitabo Dauid germen iustū) id est xp̄m q̄ fact⁹ est ex semine dauid ꝟm carnē (et regnabit rex) Matth. xxviij. Data est mihi oīs potestas in celo ⁊ ī terra (et sapiens erit) sapientia increata ⁊ creata (⁊ faciet iudicium) discretiōis in p̄senti discernēdo fideles ab infidelib⁹ vocādo aliquos ad fidem: et dimittēdo aliq̄s suo iusto iudicio: lꝫ nobis occulto (et iusticiā in terra) scꝫ dando legē euāgelicā: qui cōtinet ꝑfectā iusticiam. (In diebus illis saluabitur iuda). i. quicunq̄ veraciter confitetur corde et ore nomen dñi (⁊ israel habitabit confidēter) istud refertur ad statū ecclesie triūphantis vbi est summa securitas (et hoc ē nomen qꝺ vocabunt eum dñs iustus noster) id est iustificans nos (ꝓpter hoc ecce dies veniēt dicit dñs: ⁊ nō dicēt vlta viuit dñs q̄ eduxit filios israel de terra egypti). s. per

et intellectu spiritali: vt ambuletis digne deo per omnia placētes in omni opere bono fructificātes ⁊ crescentes in sciētia dei. In omni virtute cōfortati ꝟm potētiam claritatis. In omni patiētia ⁊ longanimitate: cum gaudio gratias agentes deo et patri qui dignos nos fecit in patrē sortis sanctoruꝫ in lumine: qui eripuit nos de potestate tenebrarū ⁊ trāstulit in regnū filij dilectionis sue: in quo habemus redemptionē et remissionem peccatorū: per iesum christū dominū nostrum.

Dñica. XXV. Hiere. xxiij.

Ecce dies veniēt dicit dñs: et suscitabo Dauid germen iustū et regnabit rex ⁊ sapiens erit: ⁊ faciet iudiciū ⁊ iusticiā iñ terra. In diebus illis saluabit̄ iuda: ⁊ israel habitabit confidenter. Et hoc est nomen quod vocabunt eum: domin⁹ iustus noster propter hoc ecce dies venient dicit dominus: et nō dicent vltra viuit dominus qui eduxit filios israel de terra egypti: sed viuit do

In festo dedicationis Epistola

Moysen: qꝛ sicut ad p̄sentiā maioris luminis minus obfuscat̄: sic aduenientе beneficio incarnatiōis iesu xp̄i et redēptiōis nr̄e ꝑ eū ꝑfecte obfuscata sunt oīa bn̄ficia q̄ fuerūt in veteri lege tanq̄ modica aut nulla respectiue (sed viuit dn̄s qui eduxit ⁊ adduxit) Glo. ordina. per christū (semē domus israel de terra aq̄lonis: de cunctis terris ad quas eiecerā eos illuc) Lyr. Ista adductio intelligitur de vocatiōe ad fidē christi: quia de omnibus partibus terre sunt aliq̄ vocati: ⁊ ista vocatio maior est ⁊ excellentior in comparabiliter omnibus beneficijs veteris testa. (⁊ habitabunt in terra sua) in ecclesia militante: ⁊ postea triū/phante: que est terra viuētiū promissa fidelibus in premium: dicit dominus omnipotens.

minus q̄ eduxit ⁊ adduxit semen dom⁹ israel de terra aq̄lonis: ⁊ de cūctis terris ad quas eiecerā eos illuc: ⁊ habitabūt in terra sua. Dicit dn̄s omnipotens.

In festo dedicatiōis. Apo. xxj

Vidi ciuitatē sāctam Hierusalem nouā descendētē de celo a deo paratam sicut spōsam ornatam viro suo. Et audiui vocem magnam de throno dicentem. Ecce tabernaculum dei cum hominibus: et habitabit cum eis et ipsi populus eius erūt et ipse deus cum eis erit eorū deus. Et absterget deus omnem lachrymam ab oculis eorū: et mors vltra nō erit/ neq̄ luctus: neq̄ clamor: neq̄ dolor erit vltra: que pri

Vidi ciuitatem sanctā Hierl̄m nouā descendentē ⁊c. Ante initiū illi⁹ epistole scribit sanct⁹ Johānes in eo. ca. dicens. Vidi celum nouū ⁊ terrā nouā: primum em̄ celum ⁊ prima terra abijt. Lyr. Hec omnia in fine mūdi innouabunt̄ ⁊ in melius mutabunt̄ in claritate: vt ptz Lu. xxj. Celū et terra transibūt: nō q̄tū ad substantiā: sed q̄tum ad formā: ⁊ hoc totū cedet ad gloriā electorū qui ex creaturis laudant deū. Tūc sequit̄ epl̄a p̄sens (In diebus illis.) Hic sanctus Johānes describit innouationē humane nature q̄tuz ad electos dicens (Vidi ciuitatē sanctā hierl̄m) Ly. i. electorū societatem ꝑfecta charitate vnitā (nouā) Ly. quantū ad corporis gloriā. Corpa em̄ sanctoꝝ que nō sunt corruptibilia: grossa et ponderosa et obscura: resurgent immortalia: subtilia: agilia: clara: Et hoc fiet ex gloria animarū ad corpa redūdantia (descēdentē de celo) Lyr. Nam anime beate descēdent de celo vt corpora resumant: et in iudicio compareant (a deo paratā) Ly. dotib⁹ anime et corporis (sicut spōsam ornatā) virtutibus (viro suo). i. ad honorem viri sui: scz xp̄i (Et audiui vocem magnā de throno) scz diuīe maiestatis (dicētē. Ecce tabernaculū dei cū hominibus: et habitabit cū eis) Ly. Habitatio em̄ dei cū hoīb⁹ erit inseparabil̄: qꝛ beati sp̄ habebant apertā visionē ⁊ ꝑfectionē (Et ipsi ppl̄s eius erunt) scz beati erūt sicut ⁊ ipse beatus est. Vn̄ in Ps̄. cxliij. Beatus ppl̄s cuius dn̄s de⁹ eius Vn̄ et Leuit̄. xxvj. Ego ero vester de⁹ vosq̄ erit mihi populus (⁊ ipse deus cuz eis erit eoꝝ deus) Glo. ordin̄. qꝛ nunq̄ ab eis expellet̄: quia nunq̄ peccabūt contra deū. (Et absterget deus omnē lachrymā ab oculis eorū) diuerse sunt lachryme q̄bus in hac vita affliguntur electi: ⁊ ideo in futurū fugatis doloribus om̄is lachryma ab oculis eorū dicitur abstergi (⁊ mors vltra nō erit.) id est separatio anime ⁊ corporis (neq̄ luctus) ꝑ alienis miserijs (neq̄ clamor) scz de pugna spiritus ad carnē (neq̄ dolor) de peccatis propriis (erit vltra) Esa. lj. Leticia sempiterna sup̄ capita eorum: gaudiū et leticiam tenebūt: ⁊ fugiet dolor: et gemitus (que prima abierunt) Haymo: in presenti vita boni hec iam enumerata sustinēt: sed

in futura vita nihil mali sustinebūt (Et dixit qui sedebat in throno) scz deus omnipotēs qui presidet ecclesie sue (Ecce noua facio omnia) Lyra. scz celos et elementa et electorum corpora: vt patz Esa. lxv. Ecce ego creo celos nouos et terrā nouā.

Corde enim creditur ad iusticiam: ore autem confessio fit. Ante initium illi⁹ epistole scribit sanctus Paulus in eodem ca. vi. Si cōfitearis in ore tuo dōm iesum: et in corde tuo credideris q deus illū excitauit a mortuis: salu⁹ eris. Tunc statim sequit epistola p̄sens (Fratres corde creditur ad iusticiā) Hor. id est ad iustificationē habendam (ore autem confessio fit ad salutē) id est ad pfectionem salutis: necesse enim est fidem confiteri pro loco et tempore: in signum huius recipit homo sacramentū cōfirmationis i fronte. Unde dicitur in decre. Cōfirmatio: ideo in fronte ponitur: vt a recipiente fides sine erubescentia publicetur: de conse. dis. v. nouissime. Unde Luce. xij. Qui me confessus fuerit coram hominibus cōfiteboz et ego eum coza patre meo (dicit enim scriptura) sacra veraciter (Omnis qui credit in illum nō confundet) supple eternaliter (Nō enim est distinctio iudei et greci) Lyra. quantū ad iusticiā que est per fidem christi (nā idem dōs omniū) scz iudeorum et gentilium (diues in omnes.) Hor. id est ditans omnes (qui inuocāt illum) scz fide et opere (Omnis enim quicunqz inuocauerit) nō verbotenus sed corde intimo (nomen dōi). i. filiuz patris in q̄ sicut p nomine est notificatio (salu⁹ erit) ab eterno supplicio. (Quō ergo inuocabunt in quez nō crediderūt) Ly. q. v. nullo mō: quia oro p̄supponit fidē orātis (aut quō credēt ei quē nō audierūt) qz fides p̄supponit auditū vel a deo intus per inspirationem: vel ab homine exterius per predicationem (Quō autē audiēt sine p̄dicante) Actus autē p̄dicandi p̄supponit auctoritatē officij: ideo dicit (quō vero p̄dicabūt nisi mittant) scz a deo: sicut olim pphete vel apostoli et eius locū tenētes sicut p̄dicatozes alij Hozra. aliter autem nō est p̄dicādū sicut nec ipse xp̄s fili⁹ dei predicare voluit nisi missus a patre: vt patz Lu. iiij. Oportet me etiā alijs ciuitatibus euāgelisare regnū dei qz ad hoc missus sum. (Scriptum est) Esaie. lij. (Quā speciosi) id ē bene formati sunt (pedes euāgelisantium pacem) id est reōciliationem hoīs ad deum (euangelisantiū bona) scilicet futura. (Sed nō omnes obediunt euāgelio) Hor. quasi diceret. Omnes quidē audiunt: sed

ma abierūt. Et dixit q̄ sedebat in throno. Ecce noua facio omnia.

Finit pars prima de tpe.

Incipit Postilla de sanctis.

In festo sancti Andree apostoli. ad Romanos. x.

Corde enim creditur ad iusticiā: ore autē cōfessio fit ad salutem. Dicit enim scriptura. Omnis qui credit in illum non cōfundetur. Non enim est distinctio iudei et greci. Nam idem dominus omniū diues in omnes qui inuocāt illum: omnis enim qui cunqz inuocauerit nomē domini saluus erit. Quomodo ergo inuocabūt in quem nō crediderūt: aut quomodo credent ei quē non audierunt? Quomodo autez audient sine predicante? Quomodo vero predicabunt nisi mittantur? Sicut scriptum est. Quam speciosi pedes euangelisantiū pacem euangelisantium bona. Sed non omnes obediunt euangelio.

In festo cõceptionis Marie virgi.

non oẽs obediũt euãgelio p̃dicationẽ eius recipiẽdo: qz gẽtiles ⁊ iudei ⁊ heretici obediũt: sz solũ boni xp̃iani (Esaias eñ dicit) vt habet Esa. liij. (Dñe q̃s credidit auditui nostro) Hoz. qs̃ a nobis audiuit qs̃ a te audiuimus. q. d. aliquis credit sed non omnes (Ergo fides ex auditu) Hez. et si de⁹ intus doceat tñ p̃dicator exteri⁹ nũciat (auditus autẽ p verbũ xp̃i) loquens in apostolis: vt patz Matth. x. Non eñ vos estis q̃ loquimini: sed spiritus p̃ris vestri qui loquit̃ in vobis. Item Lu. x. Qui vos audit me audit ⁊c. (Sed dico: Nunquid nõ audierũt) Ly. id ẽ habent excusationem sue infidelitatis propter defectuz publicationis: q̃si di. non ad quod inducit auctoritatẽ ꝓphete dauid: que habetur in Ps̃. xviij. (Et quidem) Hozra. i. certe (in omnem terraz) quantum ad teeras medias (exiuit son⁹) id est fama (eozum: ⁊ in fines orbis terre) Id est in terras extremas (verba eorum) id est predicatio vel auditus p̃dicationis eozum.

Esaias eñ dicit. Domine q̃s credidit auditui nostro. Ergo fides ex auditu: auditus aũt per verbũ christi. Sed dico: Nũquid nõ audierunt: Et quidem in omnẽ terrã exiuit sonus eoz: ⁊ in fines orbis terre veba eorum.

In festo sancti Nicolai ep̃i ⁊ cõfessoris Epl̃a: Ecce sacerdos magnus ⁊c. Quere infra in cõi sanctorum de cõfessoribus.

In festo conceptionis gloriose virginis Marie Prouer. viij.

Dominus posse dit me ab initio viarũ suarum antecq̃ quicq̃ faceret a principio ab eterno ordinata sum ⁊ ex antiquis: antecq̃ terra fieret. Necdum erant abyssi: ⁊ ego iam cõcepta eram. Necdum fontes aquarum eruperant: necdum montes graui molle cõstiterant. Ante omnes colles ego parturiebar. Adhuc terram non fecerat ⁊ flumina ⁊ cardines orbis terre. Quando preparabat celos aderã. Quãdo certa lege ⁊ gyro vallabat abyssos

Dominus posse dit me ab initio viarum suarum antecq̃ quicq̃ ⁊c. In festo ꝓceptionis beate virginis Marie pro epistola presens lectio fm̃ seculares legit: que lectio principaliter exponitur de eterna sapientia que christus est filius Marie virginis. Honor autem filij est honor matris et econuerso: honor matris est honor filij. Unde Berñ. omel. iiij. super Missus est dicit. Non est dubium quicquid in laudibus matris proferimus ad filium pertinere: et rursum cum filium honoram⁹ a laudib⁹ matris non recedim⁹. Unde dicit eterna sapientia: (Dominus possedit me ab initio viarum suarum) Lyra. id ẽ operum suozum (antecq̃ quicq̃ faceret a principio) id est ante omnem creationem. (Ab eterno ordinata sum ⁊c. Necdum erant abyssi: et ego iam cõcepta eram necdum fontes aq̃rum eruperant) scz de lucis subterraneis (necdum montes graui molle constiterant) id est sup terram planam eleuati (ante omnes colles ego parturiebar) id est procedebam a fecunditate paterna: (adhuc terrã nõ fecerat ⁊ flumina). i. creaturã visibilẽ (et car. oz. ter.). i. ptes mundi p̃ncipales: q̃ sũt oriẽs ⁊ occidẽs: auster ⁊ aq̃lo. (Qñ p̃para. celos aderã) indiuisa eñ sũt opa trinitatis: ⁊ ideo filius q̃ est sapientia genita sp opat̃ cũ pre. vt ptz Job. v. Pater meus vsq̃ mõ operatur ⁊ ego operoz (quãdo certa lege ⁊ gyro vallabat abyssos) id est concauitates vbi ꝓgregate sunt aque: vt apparet arida habitationi hoim et aãlium terrestriũ apta.

(Qñ ethera firmabat sursum).i.sperã ignis q̃ naturaliter sursuz ferꝛ:illa eñ ꝑs elementoꝝ que contigua est spere lune ether vocaꝛ(ꝛ librabat fontes aquaꝝ)cõstituẽs eos in põdere:in numero et mẽsura (qñ circũdabat mari terminũ suũ)ne effluere ꝛ operiret aridã (qñ appẽdebat fundamẽta terre).i. ꝑtes inferiores terre circa centrũ:que sũt quedam fundamenta superiorum partium(cum eo erã cuncta componens)qꝛ indinisa sunt opera trinitatis (Et delectabar per singulos dies)id est eternaliter gaudebam cum patre et spiritusancto (ludens corã eo omni tempore: ꝛ ludens in orbe terrarum).i. ludũ faciẽs de orbe terrarũ: qui similis est ludo pile que de vno transfertur ad aliũ ꝟm quãdam reuolutionem qꝛ regna terre transfert atq; ꝯstituit de gente in gentem (et delitie mee esse cum filijs hominum) scꝫ per gratiam(Nunc ergo filij)scꝫ ꝑ adoptionẽ(audite me) scꝫ per debitam attentionem. (Beati qui custodiunt:vias meas)id est viã mãdatorum ꝛ viam cõsilioꝝ(audite disciplinã)de moribꝰ humanis(ꝛ estote sapiẽtes)in diuinis (et nolite abijcere eã. Beatus homo q̃ audit me)scꝫ mihi obediẽdo(ꝛ q̃ vigilat ad fores meas quotidie)scꝫ in loco diuini cultus deuote orãdo(ꝛ obseruat ad postes ostij mei: qui me inuenerit)per gratiã(inueniet vitã)scꝫ eternã(ꝛ hauriet salutẽ a domino)qui est fons salutis.

Quãdo ethera firmabat sursum ꝛ librabat fontes aquarũ. Quando circũdabat mari terminũ suũ: ꝛ legem ponebat aquis ne transiret fines suos. Quãdo appendebat fundamẽta terre: cum eo erã cuncta componẽs. Et delectabar per singulos dies ludens corã eo omni tẽpore: ludens ĩ orbe terrarum:et delitie mee esse cũ filijs hominũ. Nunc ergo filij audite me: beati qui cnstodiunt vias meas. Audite disciplinam et estote sapientes:ꝛ nolite abijcere eam. Beatus homo qui audit me:ꝛ qui vigilat ad fores meas quotidie: et obseruat ad postes ostij mei:qui me inuenerit inueniet vitã ꝛ hauriet salutem a dño.

In festo sancti Thome apostoli epl'a. Jam nõ estis hospites ꝛc̃ q̃re infra in cõmuni sanctoꝝ.

In festo sancti Stephani prothomartyris. Actu. vij.

In diebus illis: Stephanus plenus gratia ꝛ fortitudine faciebat ꝓdigia ꝛ signa magna in populo. Surrexerunt aũt quidã de synagoga que

In diebus illis Stephanꝰ plenus gratia ꝛ fortitudine ꝛc̃. Ante initium illiꝰ epl'e scribit sctũs Luc̃. ꝙ post ascẽsionẽ xp̃i verbũ dñi crescebat ꝛ multiplicabaꝛ numerus discipuloꝝ in hierusalem: valde multa etiã tnrba sacerdotũ obediebat fidei: Tunc statim sequiꝛ p̃sens epl'a(Stephanus aũt ple.gratia) Ly.ad bñ opandã (ꝛ fortitudĩe)adnersa tolerando(faciebat ꝓdigia et signa magna in populo) ad veritatẽ fidei catholice confirmandam (Surrexerunt autem quidã de synagoga q̃ appellabatur libertinoꝝ) a regione sic nominatorũ:vt dicit glo.in terli. (et cyrenẽsiũ) a cyrene ciuitate(et alexãdrinorũ)id est ab alexãdria metropoli egypti (et eorũ qui erant a cilicia et asia)nomĩa sunt regionum iudee propinquarũ(disputantes cũ stephano) fidem catholicã verb̃ quãtũ poterãt impugnãdo(ꝛ nõ poterant resistere sapiẽtie ꝛ spũi q̃ loq̃baꝛ) .s.ꝟm ꝙ ꝓmiserat saluator di. Luc̃.xxj. Ego dabo vobis os ꝛ sapientiam cui nõ poterũt resi-

stere ⁊ contradicere oēs aduersarij vestri. Tūc post redarguebat eos acriter dicens: (Dura ceruice).i.obstinata mēte(⁊ incircūcisi cordib⁹ ⁊ auribus).i.a vitijs ⁊ sordibus(vos semp spirtuisancto restitistis)q̄ locut⁹ ē p ꝓphetas de xp̄o(cui⁹ nunc ꝓditores ⁊ homicide fuistis) Ly.ei⁹ crucifixionem procurādo(Audientes autem hec dissecabantur cordibus suis.) Ly.qr nō habebāt rationez interficiendi eū: ⁊ tamē omnibus modis interficere volebant: ⁊ sic dissecabant̄ interi⁹: qr passio preualens discrepabat a ratione recta (Et stridebant dentib⁹ in eū) sicut canes rabidi. (Cū aūt eēt stephanus plenus spūsctō intēdēs in celū)vbi fiduciā suā collocauerat(vidit gloriaz dei)ad confortationem suam ex speciali gratia(⁊ iesuz stātem a dextris virtutis dei) Ly. ad designādum ꝙ erat paratus ad eius roborationem: quia stare proprium est adiuuātis in prelio: sedere autem proprium est iudicātis vel regnantis. (Et ait: Ecce video celos apertos: et filium hominis stantē a dextris virtutis dei) Non est hic intelligendum ꝙ celi fuerint diuisi cum sint incorruptibiles sed quia sic clare vidit ac si nullum eēt obstaculum inter medium(Exclamantes autē voce magna)ne audirēt Stephani verba(ꝯtinuerūt aures suas.⁊ impetū fecerūt vnauimiter in eū)non rōne sed furia moti (⁊ eijciētes eum extra ciuitatē lapidabāt) tanq̄ blasphemū. Mod⁹ em̄ erat blasphemos extra ciuitatem lapidari. Un̄ dixit dominus ad moysen. Leuit.xxiiij. Educ blasphemum: et obruet eum omnis populus lapidib⁹ (Et deposuerūt vestimēta sua secus pedes adolescētis q̄ vocabatur Saulus) Lyra. vt expeditius et scelerius eum interficerēt(⁊ lapidabāt Stephanū inuocantem ⁊ dicentē. Domine iesu suscipe spiritū meum. Positis autē genibus) Lyra. vt in orādo modus esset deuotus: (clamauit voce magna)que ꝓcedebat exaffectu magno ad proximorū salutem dicens(Dn̄e ne statuas illis hoc peccatum) Lyra. reseruādo eis penā eternā sed da eis penitentiam. Unde Beda: Stephanus pro se ipso stando orauit: sed pro inimicis flexis genib⁹ ⁊c̄. (Et cum hoc dixisset(ex feruore charitatis: ſm dictum saluatoris. Matth.v. Orate pro calumnianti-

appellabat̄ libertinoꝝ ⁊ cyrenensium ⁊ alexandrinorū: ⁊ eorū qui erant a cilitia et asia disputantes cum Stephano. Et nō poterant resistere sapiētie ⁊ spiritui qui loquebat̄. Dura ceruice ⁊ incircūcisi cordib⁹ ⁊ auribus: vos semp spirituisancto restitistis ⁊c̄. cui⁹ nūc ꝓditores ⁊ homicide fuistis. Audientes autē hec dissecabant̄ cordibus suis: et stridebāt dentibus in eum. Cū autem esset Stephanus plenus spiritusctō intendēs in celum vidit gloriā dei et iesum stantē a dextris virtutis dei ⁊ ait Ecce video celos apertos: et filiū hominis stantē a dextris virtutis dei. Exclamantes autē voce magna continuerūt aures suas: ⁊ impetum fecerunt vnanimiter in eū Et eijcientes eum extra ciuitatez lapidabāt. Et testes deposuerūt vestimenta sua secus pedes adolescentis: qui vocabatur saulus. Et lapidabant Stephanū inuocantem et dicentem: Domine Jesu suscipe spiritum meum. Po-

bus et persequētibus vos(obdormiuit in domino) Nam anima eius sanctissima absorpta fuit in abysso superne claritatis ⁊c̄. Sequitur in textu (Saulus autē erat consentiēs neci eius. Facta est aūt illa die ꝑsecutio magna in ecclesia q̄ erat hierosoly-

qr ꝓm doctores cõmuniter in illo triduo fuit rapt⁹ vsq̃ ad celum tertium (⁊ nõ mãducauit neq̃ bibit) Ly. lustentatus illa visione sicut et moyses. xl. dieb⁹ in mõte synai (Erat aũt q̃dã discipulus Damasci noĩe ananias.) Ly. qui de iudaismo ad fidez xp̃i cõuersus fuit: scĩa et vita famosus (et dixit ad illũ ĩ visu dñs: Anania. At ille ait Ecce ego domĩe Et dñs ad eũ. Surge ⁊ vade in vicũ q̃ vocatur rect⁹ et quere in domo iude) Ly. hospes eĩ pauli iudas vocabat (Saulũ nomine tharsensem) de tharso noĩe oziũ dum (ecce eĩ ozat) est eĩ oratio eleuatio mentis ad deum iuq̃t Hug. ĩ de ozõe Fuerat aũt vsq̃ ad tertiũ celũ raptus et ex illo raptu egressus deo gratias agebat (⁊ vidit) in reuelatione dñi (virum ananiam nomine) ita q̃ reuelatio fuit sibi facta nõ solũ de ꝓsona sed etiã de ꝓ prio noĩe (introeuntem ⁊ imponentẽ sibi man⁹ vt visum recipiat) Ly. Nec autẽ impositio erat ad curationẽ corꝑalem sicut de btõ laurentio legit q̃ ponebat man⁹ sup̃ ceco ꝓ oculis nihil videbat. Ad manus autez illum trahentes introduxerunt Damascum. Et erat ibi tribus diebus non videns: ⁊ nõ mãducauit neq̃ bibit. Erat autem quidam discipulus Damasci nomine Ananias: et dixit ad illum in visu dominus: Anania. At ille ait: Ecce ego domine. Et dominus ad eum. Surge ⁊ vade in vicum qui vocatur rectus et quere in domo iude saulum nomie tharsensem. Ecce enim orat. Et vidit virum Ananiam nomine introeuntem et imponentem sibi man⁹ vt visum recipiat: respõdit autem Ananias. Domine audiui a multis de viro hoc quanta mala fecerit de sanctis tuis in hierusalem. Et hic habet potestatem a principibus sacerdotum alligandi omnes qui inuocant nomen tuum. Dixit autem ad eum dominus. Vade: quoniam vas electionis est mihi iste: vt portet nomen meum corã gentib⁹ ⁊ regib⁹ et filijs israel. Ego eĩ ostendam illi quãta oporteat eum pro nomine meo pati: et abijt Ananias ⁊ introiuit in domum: et imponens ei manus dixit. Saule frater dominus misit me Jesus qui apparuit tibi in via qua veniebas vt videas et implearis spiritusancto. Et confestim ceciderunt ab oculis eius tã q̃ squame ⁊ visum recepit. Et surgens baptizatus est. Et cum accepissent cibum confortatus est fuit cum discipulis qui erant Damasci. Et continuo in synagogis predicabat xp̃m quoniam hic est filius dei. Stupebant autem omnes qui audiebant et dicebant: Nonne hic est qui expugnabat in hierusalem eos qui inuocabant nomen istum et huc ad hoc venerat vt illos vinctos duceret principibus sacerdotum. Saulus autem magis conualescebat et confundebat habitantes damascum affirmans hic est christus. Et cum transissent dies multi consilium fecerunt iudei vt interficerent eum. Notum autem factum est saulo insidiis illorum. Custodiebant autem portas die ac nocte vt eum interficerent. Accipientes autem discipuli eius nocte per murum demiserunt eum in sporta. Cum autem venisset saulus in hierusalem temptabat iungere se discipulis. Et omnes timebant eum credentes quod non esset discipulus. Barnabas autem assumpsit eum et duxit ad apostolos et narrauit illis quomodo in via vidisset dominum et quia locutus esset ei et quomodo in damasco fiducialiter egisset in nomine iesu. Et erat cum illis introiens et exiens in hierusalem fiducialiter agens in nomine domini. Loquebatur quoque et disputabat cum gentilibus. Et ecce conabantur illum interficere. Quod cognoscentes fratres deduxerunt eum in cesaria et dimiserunt eum in tarsum. Ecclesie quidem per totam iudeam et galileam et samariam habebant pacem. Edificabantur ambulantes in timore domini et consolatione spiritusancti. Factum autem est dum circuiret omnes petrus venit et ad sanctos habitantes lydam. Inuenit autem ibi quendam hominem nomine eneam octo annis iacentem in lectulo qui erat paralyticus. Et ait illi petrus eneas sanat te iesus christus surge et sternito tibi. Et continuo surrexit. Et viderunt eum omnes habitantes lydam et saron qui conuersi sunt ad dominum. Fuit autem quedam discipula joppe nomine tabita quod interpretatur dorcas. Hec erat plena operibus bonis et elemosinis quas faciebat. Factum autem est in diebus illis infirmata est et mortua est. Quam cum lauarent posuerunt eam in cenaculo. Cum autem esset lydda prope joppe audientes discipuli quia petrus esset ibi mittunt duos viros ad eum rogantes ne pertranseat usque ad nos. Surgens autem petrus abiit cum eis. Quem cum peruenisset ducunt eum in cenaculum. Et stabant circa eum omnes uidue flentes et ostendebant illi tunicas et pallia quecumque fecerat illis dorcas cum esset cum illis. Eiectis autem omnibus petrus ad genua procidit et orauit. Et conuersus ad corpus ait tabita surge. Et aperuit oculos suos et cum vidisset petrum sedit. Dedit illi manum et erexit eam. Et cum vocasset sanctos et viduas adstare fecit eam uiuam. Factum autem est per totum joppe et crediderunt multi in domino. Et factum est dum moraretur dies multos apud simonem quendam coriarium. Erat autem quidam vir in cesarea nomine cornelius centurio cohortis quae dicitur italica. Pius et timens deum cum omni domo sua faciens eleemosinas multas plebi et deprecans deum semper. Hic vidit in apparitione manifeste quasi hora diei nona angelum dei introeuntem ad se et dicentem sibi cornelius. At ille intuens eum timuit dicens quid est domine. Dixit autem illi orationes tue et eleemosinae tue ascenderunt in memoriam coram deo. Et nunc mittit viros in joppe et accersit simonem qui cognominatur petrus. Hic hospitatur apud quendam simonem coriarium cuius domus est iuxta mare. Hic dicet tibi quid te oporteat facere. Et cum abiisset angelus qui loquebatur cornelio vocauit duos domesticos suos et militem timentem se de illis qui erant ei subditi. Et cum hec omnia exposuisset misit eos in joppe. Sequenti autem die cum illi iter facerent et appropinquarent ciuitati ascendit petrus in superiora domus ut oraret circa horam sextam. Et cum esset in cibum parare cecidit super eum mentis excessus. Et uidit celum apertum et descendere quasi linteum magnum quatuor initiis demissum de celo in terra. In quo erant omnia quadrupedia terre et bestie et reptilia et volucres celi. Et factum est dum

cibum confortatus est) duplici cõfortatione. s. spiritu ⁊ corpore (Fuit autem cum discipulis qui erant Damasci per dies aliq̃t: ⁊ cõtinuo ingressus synagogam p̃dicabat iesum qm̃ hic est filius dei) statim post baptismum. Ex illo patet q̃ doctrinã euangelicam non habuit ab homine: sed a deo. (Stupebãt autem omnes qui eũ audiebant) de tanta subita mutatione per quam atrocissimus fidei persecutor factor factus cõstãtissimus eius predicator (et dicebant Nonne hic est q̃ expugnabat in hierusalem eos qui inuocabant nomẽ istud: ⁊ huc ad hoc venit vt vinctos illos duceret ad p̃ncipes sacerdotum. Saulus autem multomagis conualescebat:) scz procedens semp̃ de bono in melius (et confundebat iudeos q̃ habitabãt Damasci: affirmans q̃niã hic est christus) Lyra. id ẽ q̃ iesus nazarenus est vere christus in lege ⁊ p̃phetis promissus. Quod declarabat per scripturas veteris testamenti quas p̃us didicerat a Gamaliele: ⁊ postea m̃lto perfectius a deo illustrante.

pisset cibũ ꝓfortatus est. Fuit autem cum discipulis qui erant Damasci per dies aliquot. Et continuo ingressus in synagogas predicabat Jesum quoniam hic est filius dei. Stupebant autem omnes qui eum audiebãt ⁊ dicebãt. Nõne hic est qui expugnabat in hierusalem eos qui inuocabãt nomen istud? Et huc ad hoc venit vt vinctos illos duceret ad principes sacerdotum. Saulus autem multomagis conualescebat ⁊ confundebat iudeos qui habitabant Damasci: affirmans quoniam hic est christus.

In festo purificationis sancte Marie virginis. Malach. iij.

Et dicit dominus deus: Ecce ego mitto angelum meum: ⁊ preparabit viam ante faciem meã: et statim veniet ad templũ sanctũ suũ dñator quẽ vos queritis ⁊ angelus testamenti quẽ vos vultis. Ecce venit dicit dñs exercituum. Et quis poterit cogitare diẽ aduentus eius? ⁊ quis stabit ad videndum eum?

uentus in carnem: cum dicit (Hec dicit dominus deus). s. pater (Ecce ego mitto angelum meum) Ly. i. Johannem baptistã qui magis duxit in terris vitã angelicã q̃ bũanã q̃ etiã hec scripta intelligant̃ de Johãne baptista hoc p̃z Mat. xj. vbi xp̃s dixit de Johã. Hic est de q̃ scriptuz est. (Ecce ego mitto angelũ meũ: et p̃parabit viã añ faciẽ meam). i. añ filiũ: q̃ p̃dicatio ⁊ baptismus iohãnis fuerũt q̃dã p̃parationes ad baptismum ⁊ p̃dicationem xp̃i (⁊ statim veniet ad templũ sctm̃ suum). i. in hierusalem qua ibi christus hodie fuit oblatus a matre: ⁊ recept̃ a symone: ⁊ postmodum ibi pluries predicauit: ⁊ ibidẽ multa miracla fecit (dominator quem vos queritis) id est quez vos desiderans (et angelus testamẽti) id est christus q̃ fuit nuncius noui testamnti (quẽ vos vultis) videlicet Jesus christus desiderat̃ a sanctis patrib̃ et p̃phetis. Scõd̃o denũciat̃ hic aduẽtus christi in iudiciũ cũ dicit (Ecce venit dicit dñs exercituuz.) Lyra. i. veniet certitudinaliter ad iudiciũ (Et quis poterit cogitare diẽ aduẽntus eius). q. d. nullus. vñ Matth. xxiij. De die illa ⁊ hora nemo scit: neq̃ angeli celoꝝ nisi solus p̃r (⁊ quis stabit) id est poterit stare (ad videndũ eũ)

Hec dicit dñs deus: Ecce ego mitto angelum ⁊c. In presenti epistola nunciatur vterq̃ aduentus christi scz in carnem: ⁊ in iudiciũ: ⁊ primo denunciat̃ p̃mus ad-

Ly. qꝛ sicut p̄mus aduētus fuit in humilitate ⁊ mãsuetudine: ita ⁊ secūdus erit ĩ potestate et terrore (Ipse em̄ q̄si ignis cõflãs ⁊ q̄si herba fullonnꝫ) Ista referunt ad primũ ⁊ ad secūdũ aduentũ: cum em̄ dicitur Ipse enim q̄si ignis conflans: ad secūdũ aduentũ pertinet: et q̄si herba fullonum ad p̄mum. Nã herba fullonum q̄ vtũtur fullones ad purificandum vestes ⁊ faciēdũ eas nitidas mitius ⁊ suauius lauat sordes pannoꝝ ignis autem cũ magna violentia purgat metallum: sic in p̄mo aduētu christi cũ magna mãsuetudine ⁊ quadã suauitate penitentie purgabit peccatores in secūdo aduētu purgabit per ignem (et sedebit dñs). s. in iudicio (⁊ conflans et emũdans argentũ) qꝛ sicut argentũ conflatur in igne vt purgetur: emēdatã aũt in thesauros reponit: sic fiet in die iudicij: nã in igne purgabunt electi: q̄ nõdũ pleni sunt purgati in purgatorio: quatenꝰ purgati transeat in thesauros dñi: vt sint ibi q̄si aurum ⁊ argentũ (⁊ purgabit filios leui) Per leui hic intelligit sacerdotalis dignitas: purgandi ergo sunt ministri sacerdotalis officij (⁊ colabit eos quasi aurũ et q̄si argentũ) ad ꝑfectã mũdiciã deducēdo (⁊ erũt offerētes dño sacrificia in iusticia) scꝫ opeꝝ (⁊ placebit dño sacrificiũ). i. oblatum ꝓ (iuda ⁊ hierl̄m). i. ꝓ hoĩbꝰ actiuis q̄ intelligunt per iudam: ⁊ contemplatiuis qui intelligunt per hierusalem (sicut dies seculi ⁊ sicut anni antiqui). i. sicut placuit sacrificiũ Abel: Melchisedech ⁊ Abraã ⁊ alioꝝ sctõꝝ patrũ in seculis preteritis ⁊ annis antiquis (dicit dñs omnipotens

Ipse em̄ quasi ignis cõflans ⁊ q̄si herba fullonum. Et sedebit conflans ⁊ emundans argentum: et purgabit filios leui. Et colabit eos quasi aurum ⁊ quasi argentũ et erunt duo offerentes sacrificia in iusticia: Et placebit domino sacrificium iuda ⁊ hierusalem sicut dies seculi: ⁊ sicut anni antiqui: dicit dñs omnipotens.

In cathedra sancti Petri apostoli. j. Petri. j.

Petrus apostolus Jesu christi electis aduenis dispersionis ponthi: galathie capadocie. Asie et bithinie: ſm p̄scientiã dei pr̄is in sanctificationem spiritus: in obedientiã et aspersionẽ sanguinis Jesu christi

Petrꝰ apl̄s iesu xp̄i electꝭ aduenis ⁊c. Notandũ ꝙ simon petrus filius Johanna ꝓuincie galilee: vico de bethsaida frater Andree apl̄i discipulus saluatoris scribit hãc epl̄aꝫ proselitis id est his q̄ p̄mo de gentilitate ad iudaismum: et postmodũ de iudaismo ad xp̄m cõuersi erant q̄ pro fide xp̄i patiebant ⁊ dispersi erãt post lapidationem sctĩ Stephani Illis scribit a Rhoma tp̄e Claudij cesaris. vñ hic dicitur (Petrꝰ) Lyra. Primo em̄ vocatꝰ fuit. Simõ: sed postea a xp̄o noĩatꝰ est petrꝰ a petra q̄ est xp̄s propter fidei firmitatez (apl̄s iesu xp̄i) id est missus a Jesu xp̄o. Gor. Ecce nomẽ officij nobile officiũ ẽ eẽ nũciũ siue legatũ xp̄i (electꝭ). s. a deo ad fidem catholicã (aduenis). s. q̄ de gẽtilitate venerẽt ad iudaismũ: ⁊ de iudaismo ad fidẽ xp̄i (dispsionis). i. q̄ sũt de dispsiõe extra terrã iudee: ⁊ illis videt btũs petrus spãliter scribere: qꝺ ptꝫ ex hoc qꝺ subditur (ponthi) Gor. ꝓuincia grecie est iuxta mare (galathie) ꝓuincia est aq̄ galathie dicti sunt (asie) minoris. s. in q̄ p̄dicauit Johes euãge. Asia v̄o maior est media ꝑs orbis (bithinie) alia ꝓuiucia: ⁊ oẽs iste ꝓuincie sunt grecoꝝ: in his ꝓuincijs dispersi erant (ſm p̄scientiã dei pr̄is) Lyr. ⁊ accipit hic p̄sciẽtia ꝓ p̄destinatione (in sctificationem spũs) Lyr. talis enim sanctificatio appropriat spũi sancto (in obediẽtia) id est ꝑ obedientiam (⁊ aspersionẽ sanguinis iesu xp̄i)

qui fuit obediēs vsq; a dmortē: mortē autē crucis. Phil. ij. Ab hac autē passione hūc efficaciā oīa sacramenta noue legis q̄ sunt instrumēta nr̄e sctificationis (gratia vob̄) in presenti (ꝛ pax) in futuro (multiplicet:) quia tunc quietabit tot⁹ hoīs appetitus (Bn̄dict⁹ de⁹) Ly. q̄tū ad totā trinitatem (ꝛ pater dn̄i nostri Jesu xp̄i qui ꝑm magnā miserirordiam suā) Lyra. ꝛ nō ꝑm merita nr̄a (regenerauit nos). s. in sacramento baptismi: ꝑ qd̄ efficimur filij dei adoptiui: (in spem viuā). i. certā (per resurrectionez iesu xp̄i ex mortuis ꝑ quā habemus certitudinē future glorificatiōis: qꝛ cū eēt hō passibilis sicut ꝛ nos ad vitā immortalē resurrexit: ꝛ qꝛ filij adoptiui habēt ius in hereditatē ꝑticipatiōe: ido subdit (in heredita.) Gor. in futuro habendā: (incorruptibilem.) Ly. nam hereditas celestis nunq̄ deficit (et incontaminatam) quia nihil immundū recipit (ꝛ immarcessibilē) nā suum decorē nunq̄ minuit (conseruatā in celis) Beda. Non in presenti dandā: sed tempore prefinito reddendā (in vobis) id est per illud quod in vobis est per gratiā et liberꝝ arbitrium ꝛ per bona merita vestra (qui custodimini in virtute dei) nō vestra. Unde ps̄. cxxxvj. Nisi dominus custodierit ciuitatē (per fidem) quo facit homines fortes ad perseuerandū (in salutē) Ly. cōsequendam (paratam reuelari) et ostendi et dari quē modo latet (in tempore nouissimo) Ly. id est in finali iudicio. Nam electi apparebūt gloriosi in aīa ꝛ corpore (in quo) scz tpe nouissimo (exultabitis). s. eternaliter (Modicū nūc si oportet ꝯtristari) Ly. tpaliter (in varijs tēptationib⁹) Gor. tā interiorib⁹: q̄ ad ipsarum multiplicitatē. vn̄ ps̄. xxxiij. Multe tribulationes iustorū. Et Act. xiiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnuz celorum (vt ꝓbatio fidei vestre multo p̄ciosior sit auro qd̄ ꝑ ignem ꝓbat̄) Lyr. Sicut aurum in fornace ꝓiectū inde nō deteriorat̄: sed purius et melius efficit̄ sic ꝛc̄. (inueniatur) Gor. i. cedat (in laudem) hoīm (et gloriam) angelorū (ꝛ honorem) dei (in reuelationē iesu xp̄i) domini nostri id est tēpore iudicij in q̄ xp̄s manifestabit gloriā electorum.

gratia vobis et pax multiplicet̄. Bn̄dict⁹ de⁹ ꝛ pater dn̄i nr̄i Jesu christi: qui ꝑm misericordiam suam magnam regenerauit nos in spem viuam per resurrectionem Jesu christi ex mortuis in hereditatē incorruptibilem ꝛ incontaminatā ꝛ imarcessibilē conseruatā in celis in vobis qui in v̄tute dei custodimini per fidem in salutē parataz reuelari in tempore nouissimo/in quo exultabitis. Modicū nunc si oportet contristari in varijs tēptationib⁹: vt ꝓbatio fidei vestre multo p̄ciosior sit auro qd̄ ꝑ ignem ꝓbat̄: inueniat̄ in laudē ꝛ gloriam ꝛ honorem in reuelatione Jesu christi.

In festo sancti Matthie apostoli. Actuum. j.

Exurgēs petrus in medio fratrū suoꝝ dixit

¶ Postilla

Exurgens Petrus in medio fratꝝ suoꝝ dixit ꝛc̄. Ante initium illius epistole scribit sanctus Lucas in eodem capitulo dicens: q̄ postq̄ Christus in die ascensionis videntibus discipulis eleuatus est in celum: tūc omnes simul reuersi sunt in Hierosolymā a monte qui vocatur oliueti: qui est iuxta hierosolymā sabbati habens iter Lyra. id est mille passus: quia non licet iudeis in sabbato vltra tale spatium ambulare. Et cū introissent in cenaculū: ascendebāt vbi manebāt petrus ꝛ iohānes ꝛ iacobus: andreas philippus ꝛ thomas: bartholome⁹ ꝛ mattheus: iacob⁹ alphei: scz fili⁹: hoc d̄r

ad differentiã alteri⁹ iacobi q̃ fuit fili⁹ zebedei: ⁊ Simõ zelotes: ⁊ Judas iacobi: hoc d̃r ad differentiã iude ꝓditoris. Hi omẽs erãt ꝑseuerãtes vnanimiter in oratione cũ mulieribus. Ly. deuotis que erant secute iesuz a galilea ⁊ maria matre iesu et fratribus eius. i. alijs de cognatione Jesu quorũ plures erant ibi ⁊c̃. Tunc statim sequit̃ pñs epl̃a (In dieb⁹ illis:) Lyr. i. tpe medio int̃ ascensionẽ dñi ⁊ penthecostes (Exurgẽs petrus) tãq̃ ꝑncipalis (Erat aũt turba hominũ simul fere centũ viginti. Viri frẽs oportet impleri scripturã quã ꝑdixit spiritussanct⁹ ꝑ os Dauid) cuius verbũ nõ põt falsum (de iuda q̃ fuit dux eoꝝ q̃ cõprehẽderũt Jesum: q̃ cõnumerat⁹ erat in nob̃) Lyra. id est vnus de duodecim apl̃is (⁊ sortit⁹ ẽ sortẽ ministerij hui⁹.) Lyr. i. dignitatem apostolicã quã habuit ꝑ xp̃i electionẽ sicut dicitur Joh̃. vj Nonne duodecim vos elegi: et vn⁹ ex vobis diabolus est. Sors enim aliquãdo accipit̃ pro parte: et sic accipit̃ hic: quia in partem apostolorũ vocatus est (⁊ hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis) Ly. i. possideri fecit ab alijs: quia triginta denarios quibus inique xp̃m vendiderat in templum ꝓiecit: ex quibus principes sacerdotũ emerũt agrum ꝓ sepultura peregrinoꝝ: vt habet̃ Matth̃. xxvij. ⁊ etiã aliqui volũt ꝙ iudas fuit ibi sepultus: ⁊ sic possedit agrũ illũ (⁊ suspensus crepuit medius. Et diffusa sunt oĩa viscera eius) Ly. vt pena' corresponderet culpe Justũ enim erat vt viscera q̃ tantã ꝓditionẽ cõceperãt enormiter de ventre caderẽt (⁊ notum factum est). s. enorme factum iude (omnib⁹ habitãtibus hierusalem: ita vt appellaret̃ ager ille). s. emptus de p̃cio sãguinis xp̃i (lĩgua eoꝝ) id ẽ principiũ sacerdotũ q̃ emerũt agrũ illuz (acheldemach hoc ẽ ager sanguĩs Scriptũ est em̃ in libro psalmorũ. Fiat cõmoratio). i. habitatio (eoꝝ deserta et nõ sit q̃ inhabitet in ea) Hoc scribitur in ps̃. lxviij. In q̃ ꝑdixit dauid penã sacerdotũ xp̃i mortẽ ꝓcurantiuz: in penã em̃ mortis xp̃i tẽplũ et ciuitas hierusalẽ fuerunt cõbusta ꝑ romanos: et sacerdotes partim ĩterfecti et partim captiuati: (⁊ ep̃atũ ei⁹ accipiat alt̃) hoc habet̃ Ps̃. cviij. In q̃ dauid ꝑdixit penã iude ꝓditoris qui xp̃m vendidit principib⁹ sacerdotũ. Isto em̃ iuda ꝑ suspensionẽ mortuo Matthias successit ei in apostolatu. Apostolatus vel ep̃atus dicit̃: vñ iam episcopi successores sunt apostolorũ: vt d̃r in decre. Et hoc est qd̃ d̃r hic: ⁊ ep̃atũ ei⁹ accipiat alter. s. sctũs Matthias. (Oportet ergo) ad reintegrandũ numerũ apostolicũ (ex his viris qui nobiscũ sunt cõgregati in omni tpe q̃ intrauit ⁊ exiuit inter nos dñs iesus) Ly. s. q̃ ꝑ experiẽtiã nouerũt ꝯuersationem ei⁹ iesu xp̃i (incipiẽs a baptismate Johannis vsq̃ in diem qua assumptus est

Erat autem turba hominũ simul fere centũ viginti. Viri frẽs oportet impleri scripturã quã predixit spũssanctus per os dauid de iuda qui fuit dux eorũ qui comprehenderunt iesum: qui cõnumeratus erat in nobis: ⁊ sortitus est sortem ministerij hui⁹: ⁊ hic quidem possedit agrũ de mercede iniquitatis et suspensus crepuit medius. Et diffusa sunt omnia viscera eius. Et notum factum est omnib⁹ habitantibus hierusalem: ita vt appelleretur ager ille lingua eorum acheldemach: hoc est ager sanguinis. Scriptum est enim in libro psalmorum. Fiat commoratio eorum deserta: et non fit qui inhabitet in ea: et episcopatum eius accipiat alter. Oportet ergo ex his viris qui nobiscũ sunt cõgregati in omni tempore quo intrauit ⁊ exiuit inter nos dñs Jesus incipiẽs

In festo annũciationis Marie virgi.

a nobis) Ly. non enim legit iesum docuisse publice ⁊ miracula fecisse nisi postq̃ baptizatus fuit a Johãne (testem resurrectiõis eius nobiscũ fieri vnũ ex istis ⁊ statuerunt duos) Ly. tãq̃ magis notabiles (Joseph qui vocatus est barsabas q̃ cognominatus est iustus: ⁊ matthiã). Ly. licet enim istos duos elegisset notabiliores alijs: tñ ignorabant quis eorum esset dignior ad apostolatũ: ppterea super hoc implorauerunt diuinũ iudicium (⁊ orãtes dixerunt Tu domine qui nosti corda omnium: ostende quez elegeris ex his duobus vnũ accipere locum ministerij hui⁹ ⁊ apostolat⁹ de quo preuaricatus est Judas vt abiret in locum suum: et dederunt sortes eis) Beda super Act⁹ apostolorum matthias ante pentheosten: ordinãdus sorte q̃ritur: qr nondũ plenitudo spũsanti in ecclesia diffusa est: sepe aũt diaconi postea non sorte sz electione apl⁹ ⁊ sũt ordinati: ppt hoc prohibet ronabilit tal electio extra de sorti. c. vl. nõ tñ peccauerũt apli eligendo Matthiam p sortẽ: qr nondũ erat phibitum. Et qr hoc fecerunt familiari consilio spiritusanti: qõ nõ est trahendũ ad consequentiã (⁊ cecidit sors sup Matthiã) Ly. Iste ioseph fuit cognatus xpi ⁊ tñ sibi preposuit Matthiam: per hoc ostendẽs q̃ ad officia ecclesiastica non sunt hoies ex consanguinitate ꝓmouendi (⁊ annumeratus est cum vndecim apostolis.

a baptismate Johãnis vsq̃ in die qua assumptus est nobis testem resurrectionis eius nobiscum fieri vnum ex istis: ⁊ statuerunt duos: Joseph qui vocatur barsabas qui cognominatus est iustus et Matthiam: et orantes dixerunt: Tu domine qui corda nosti omnium: ostende quem elegeris ex his duobus vnum accipere locũ ministerij hui⁹ et apostolatus de quo ꝓuaricatus est iudas vt abiret in locum suũ: ⁊ dederũt sortes eis. Et cecidit sors sup Matthiã: ⁊ annumeratus est cum vndecim apostolis.

In festo annunciationis Marie virginis Esaie. xi.

Egredietur virga de radice iesse: ⁊ flos de radice eius ascendet: ⁊ requiescet super eum spũs dñi: spiritus sapientie ⁊ intellectus: spiritus consilij ⁊ fortitudinis spiritus scientie ⁊ pietatis. Et replebit eum spiritus timoris domini: non fm visio

Egredietur virga de radice iesse: ⁊ flos de radice eius ascendet.

Sciendũ q̃ ista ꝓphetia exponit ad lram de xpo a doctoribus catholicis: iudei tñ adhuc expectant futurũ qõ nos xpiani dicimus esse impletũ in xpo iesu vt fm hoc dicit hic (Hec dicit dñs: egredietur virga de radice iesse) Ly. id est virgo maria que dicit virga gracilis paupertate ⁊ hũilitate: flexibilis pietate (⁊ flos de radice ei⁹ ascendet). i. xps qui dicit flos rõne puritatis: qm̃ nullũ peccatum actuale seu originale habuit in eo locũ j. Pet. ij. Qui peccatũ nõ fecit: nec inuent⁹ ẽ dolus in ore ei⁹. Et qr ꝓtulit fructũ nostre salutis. Et or ascendet de radice iesse: qr pr̃ dauid vocatus fuit Isai et iesse: xps aũt descendit de dauid (⁊ requiescet sup eũ spũs domini) Lyr. qr in baptismo ei⁹ apparuit spũsanct⁹ in specie colũbe sup eũ Matthei. iij. ad designãdũ plenitudinẽ oĩs grẽ i eo (spũs sapie) Lyr. i. doctor sapiẽtie: vel spũs q̃ est sapia (⁊ intellectus: spũs consilij ⁊ fortitudinis: spũs sciẽtie ⁊ pietatis: ⁊ replebit eũ spũs timoris dñi.) Ly. ista oia dona ꝓfectissime fuerũt in aia xpi: q̃ fuit ꝓfectissima in oĩb⁹ donis ⁊ carismatib⁹ spũsancti (non fm visio

non oculoꝝ) corporaliũ (iudicabit) christꝰ p̃scientiã nam cognoscit omnia que sunt: fuerunt vel erũt: quantũcũq; sunt occulta: quia homo videt ea que patent: deus autẽ intuetur cor (neq; ſm auditum aurium arguet) Lyr. id ẽ non ĩdigebit edoceri de veritate ab aliquo: quia per seipsum cognoscit. vnde Job. ij. Opus ei nõ erat vt q̃s testimonium perhiberet de homine: ip̃e enim sciebat quid esset in homine. (sed iudicabit in iusticia paupes) scz euãgelicos iudicãs eos diuitijs celestibus dignos. Unde Matth. v. Bti pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnũ celorum (et arguet in equitate pro mãsuetis terre.) Lyra. quod fuit impletum quãdo pharise os arguit pro apl̃is quos notabant false de transgressione sabbati scz quando euellabant spicas manibus in die sabbati (et percutiet terram) id est homines terrenos (virga oris sui) id est doctrina sua arguendo eorum peccata. (et spiritu labiorum suorum interficiet impium.) Lyr. id est antichristũ: ſm q̃ dicit̃ ij. Thessal. ij. Et tũc reuelabit̃ ille iniquꝰ quem dominꝰ iesus interficiet spiritu oris sui: et destruet illustratione aduentus sui: (ꝛ erit iusticia cingulum lumborum eius: et fides cinctorium renum eius) Lyra. id est iusti ꝛ fideles adherebunt sibi sicut cingulum ꝛ lumbare adherent homini: ꝛ hoc patz impletum in apostolis alijsq; discipulis et fidelibus sibi per fidem et charitatẽ adherentibus.

In diebus illis. Locutus est dominꝰ ad achaz ꝛc. Ista scriptura Esaie prophete loquit̃ de dño nr̃o Jesu christo. Unde dicitur (In diebus illis) scz quãdo Esaias ꝓphetauit (locutus est dominus) per Esaiam ꝓphetam (ad Achaz) qui fuit idolatra pessimus: ꝛ regnauit sedecim annis inhierusalem. Esaias ꝓpheta predixit liberationem populi de potentia duoꝝ regum: scz regis Tyrie et regis samarie: Per quam liberationem figurabat̃ vera liberatio generis humani de potestate hostis antiq̃. Verumtamen qꝛ achaz credere noluit: tunc dixit Esaias (Pete tibi signum) Lyra. liberationis tue: et populi tui ab hostibus (a domino deo tuo) Lyra. et nõ ab idolis que tu colis. (in profundum inferni) scz vt aliquis reducatur ab inferis: et annunciet tibi: sicut factum fuit in transfiguratione domini quando venit Moyses ab inferis ꝛ apparuit cum Helya qui adhuc est in paradiso (siue in excelsum supra) ac si dicat. Si vis habere signum de celo sicut habuit Ezechias rex: quando sol decem lineis regressus est. Et tempore Josue quando sol et luna steterunt in bellogabaon. (Et dixit Achaz: non petã) Siquidem achaz signum petere renuit: ne in signo glorificaretur dominus: ꝛ vilipenderent̃ idola que colebat: ꝛ ideo dixit: Non petam: et vt excusationem haberet non petendi: subiunxit: (et nõ tẽptabo dominum) ac si diceret Si peterem signum: temptarem deum: et facerem contra legem: que dicit̃ Matthei iiij. Scriptum est. Non tẽptabis dominũ deum tuum. Sed ex quo iussus fuit: petere debuisset: tñ alia trãslatio habet: Non pe

nem ocnloruz iudicauit: neq; ſm auditum auriũ arguet: sed iudicabit in iusticia pauperes: ꝛ arguet in equitate pro mansuetis terre: ꝛ percutiet terrã virga oris tui ꝛ spiritu labiorum suorum interficiet impium. Et erit iusticia cingulum lumborum eiꝰ: ꝛ fides cinctorium renum eius.

Item de eodem festo ſm seculares Esa. vij.

In diebus illis: Locutus est dñs ad achaz dicens: Pete tibi signũ a domino deo tuo in profundum inferni: siue in excelsuz supra: ꝛ dixit achaz Non petam: ꝛ non tẽptabo dñm.

In festo Philippi et Jacobi Epi.

Et dixit. Audite ergo domus dauid. Nunquid parũ est vobis molestos esse hominibus: quia molesti estis et deo meo? propter hoc dabit dominus ipse vobis signũ: Ecce virgo concipiet et pariet filium: et vocabitur nomẽ eius emanuel. Butyrum et mel comedet vt sciat reprobare malum: et eligere bonum.

In festo apostolorũ Philippi et Jacobi. Sap̃. v.

Stabũt iusti in magna constantia aduersus eos qui se angustiauerunt: et qui abstulerũt labores eorũ. Videntes turbabũtur timore horribili: ⁊ mirabuntur in subitatione insperate salutis: dicẽtes intra se penitentiã agẽtes: ⁊ pre angustia spiritus gementes. Hi sunt quos habuimus aliquãdo in derisum: et in similitudinem improperij. Non insensati vitam illorum estimabamus insaniam et finem illorum sine honore. Ecce quomodo computati sunt inter filios dei et inter sanctos sors illorum est.

Et dixit. Audite ergo domus dauid. Nunquid parũ est vobis molestos esse hominibus: quia molesti estis et deo meo? propter hoc dabit dominus ipse vobis signũ: Ecce virgo concipiet et pariet filium: et vocabitur nomẽ eius emanuel. Butyrum et mel comedet vt sciat reprobare malum: et eligere bonum. Ly. Et ⁊ nõ exaltabo dñm. q. d. nolo vt dato signo exaltet deũ: ppter qõ Esaias ppheta tulit di. (Audite ergo domũ dauid). q. d. Rex nõ vult audire: audiatis vos domus dauid (nunq̃d parũ vobis est molestos eẽ hoĩb̃) .i. pphetis quos sepe molestabant dcridẽdo: affligendo et occidẽdo: vtz. iiij. Reg. ij. Par. in multis locis (qz molesti estis ⁊ deo meo). s. signũ ab eo oblatũ renuẽdo ne nomen eius glorificetur (propter hoc) scz ad declarationẽ noĩs iui principalr. (dabit dñs ipse vobis signũ). s. liberationis vestre: q̃uis sitis ingrati: qz deũ multa bona facit inuitis et ingratis: vt dicitur Matthei. v. Pater vester celestis solem suũ oriri facit super bonos et malos ⁊c. (Ecce virgo concipiet et pariet fi.) Lyra. Beata virgo Maria a prophetis denunciata: que cõcepit et peperit manens virgo: (et vocabitur nomen eius emanuel) qõ est interpretatũ nobiscuz deus (butyrũ ⁊ mel comedet) Lyr. hoc dicitur ad denotandum veram eius humanitatẽ: qz talis nutriẽ homo maxime ĩ pueritia (vt sciat reprobare malũ ⁊ eligere bonũ) Nã ipsius xp̃i infantia nõ minuit eius saptẽtiã: nec plus sciuit adultus q̃ puulus: sed plus ostẽdit saptentiã suã adultus q̃ paruulus Stabunt iusti) Ly. s. tpe iudicij (in magna constantia) qz pfecti cũ christo iudicabũt (aduersus eos q̃ se angustiauerũt) Lyr. iuferẽdo nocumẽtũ eis in psonis (et qui abstulerũt labores eorũ) eis nocẽdo in reb̃ tpalib̃ (videntes autẽ turbabant timore horribili: et mirabuntur in subitatione insperate salutis dicẽtes) Lyr. qz videbũt iustos et gloriosos in corpore ⁊ aĩa: quod tũ nõ crediderãt futuũ (et p̃ angustia spũs gemẽtes intra se penitentiã agentes) sed sine fructu: tũ qz sũt extra statum meriti et demeriti: tum q̃a non dolent propter offensam dei sed ꝓpter penas inferni. (Hi sũt quos aliq̃n̄ habuim̃ in derisũ) scz in p̃senti vita (et in similitudinẽ ĩ improperij) Ly. qz improperantes aliquibus ponebãt xp̃ianos in exẽplũ dicẽtes. Ita miser fias sicut talis xp̃ianus vel iustus. (nos insensati) Lyra. p ignorãtiã futurorum bonoũ (vitã illoũ estimabamus insaniã) eo q̃ cõtẽnebant tpalem felicitatẽ et psperitatẽ (⁊ finem illorũ sine honore) quia moriebantur in contemptum presentis vite (quomodo cõputati sunt inter filios dei) id est inter angelos (et inter sanctos sors illorũ est) ad quoũ cõsortiũ tunc erunt assumendi cum corpore ⁊ anima.

Confido de vobis i dño ꝛc. Galathe sunt greci: ꝛ isti seducti erãt a via veritatis ꝑ falsos apl'os qui ꝑdicabãt simul circũcisionẽ cũ euãgelio esse necessariã ad salutẽ: ꝛ illos apl's Paul⁹ i ꝑsenti epl'a reuocat ad viã veritatis vi. (Frẽs: cõfido de vobis) Lyra. ꝙ ad monitionem meam vos corrigatis (i domino). i. ꝑ adiutorium dei (ꝙ nihil aliud sapiatis) nisi veritatẽ euãgelij quaz ꝑdicaui vobis. (qui aũt conturbat vos) Ly. asserẽdo ꝙ sine circumcisiõe saluari nõ poterĩ (portabit iudiciũ) Hor. i. sustinebit odemnationẽ (quicũq; est ille). i. quantũcũq; sit (ego aũt fratres si circũ. adhuc ꝑdico) Lyra dicendo ꝙ necessaria sit ad salutẽ (q̃d adhuc persecutionẽ patior) scz a iudeis. q. d. non paterer si ita esset quia ꝑ nulla re perseqn unk me iudei nisi hac causa ꝛc. (ergo euacuatũ est scandalũ crucis) id est scandaluz quo iudei in mea ꝑdicatione scandalizabãtur: qz iudei nõ scandalizabank de paulo ꝑdicãte iesum nazarenũ crucifixũ fuisse sed ꝑdicabat eum verũ christũ eẽ ꝛ circumcisionem euacuasse (vtinam abscindãtur) Ly. totaliter a vobis separentur (qui vos conturbãt) dicentes ꝙ circumcisio sit vobis necessuria ad salutem (Quicũq; eñ volunt placere) scz iudeis (in carne) id ẽ in legalibus obseruantijs (bi cogũt vos circũcidi) Ly. i. ad hoc vos inducunt (tm̃ sup. hoc faciũt (vt crucis xp̃i psecutionẽ.) Hor. i. psecutionẽ que ꝑ ꝑdicatiõe crucis xp̃i inferk (nõ patiank). s. a iudeis: qui pseq̃bank ꝑdicatores crucis (neqz eñ q̃ circũcidunk) Ly. scz falsi apostoli (legem custodiũt) quia in multis transgrediebantur (sed volunt vos circumcidi vt in carne vr̃a glorienk) scz apud iudeos de vestra circũcisione: iactando se ꝑ multos ꝓselitos legis fecerũt (Mihi aũt absit gloriari nisi in cruce dñi nr̃i iesu xp̃i) Lyra: i fide ꝛ ꝑdicatione xp̃i crucifixi (per quẽ) scz xp̃m crucifixum (mihi mundus crucifixus est) Lyr. id est cõcupiscentia mũdi mortua ẽ nullã habẽs virtutẽ in me (ꝛego mũdo) qz amplius nihil mundanum quero

In festo inuentiõis sancte crucis. Ad Gala. v.

Confido de vobis in domio ꝙ nihil aliud sapiatis. Qui autẽ cõturbat vos portabit iudicium quicunqz est ille. Ego aũt fratres si circumcisionem adhuc predico: quid adhuc psecutionẽ patior. Ergo euacuatum est scandalum crucis: vtinaz abscindãtur qui vos conturbant. Quicũqz eñ volũt placere in carne hi cogunt vos circũcidi: tm̃ vt crucis christi persecutionẽ nõ patiank. Neqz eñ qui circũcidunk legem custodiunt: sed volunt vos circũcidi: vt in carne vestra gloriẽtur. Mihi autẽ absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu christi per quem mihi mũdus crucifixus est et ego mundo.

In festo sancti Johannis baptiste. Esaie. xlix.

Audite insule et attẽdite ppl'i de lõge dñs

Audite insule: ꝛ attẽdite populi ꝛc. Ante i nitium illi⁹ ꝓphetie habek ꝙ cuz educer et dñs filios israel de egypto aquam de petra produxit eis i deserto: ꝛ scidit petram ꝛ fluxerunt aque. Nõ est pax impiis dicit dñs. Tũc statim sequitur presens lectio q̃ principaliter exponitur de christo (Hec dicit dominus. Audite israel) Glo. ordina. sub insularum nomine alloquit dominus deus in persona filij ecclesias de gẽtibus collectas: (ꝛ attendite populi de lõge) id est ab extremis terre (dñs ab vtero vocauit me: et de ventre

In festo Petri et Pauli apl'o. Epistola.

matris mee recordatus est noīs mei) Ly. hoc dicit in ꝑsona xp̄i hoīs de quo adhuc existēte in vtero matris dixit dn̄s ꝑ angelū suū ad ioseph Matth. j. Vocabis nomen ei⁹ Jesum. Ipse em̄ saluū faciet ppl'm suū a pctis eoꝝ (et posuit os meū quasi gladium acutum) Ly. in quo notatur efficacia ꝟbi xp̄i ad extirpandum vitia (in vmbra manus sue) id est potestatis sue. (ꝓtexit me (non em̄ fuit captus a iudeis nisi quādo voluit et se spōte obtulit: vtz Joh. xviij. Dixi vobis qꝛ ego sum: si ergo me queritis: sinte hos abire (ꝛ posuit me sicut sagittam electaz) In hebreo habet clarā. i. lunatam: ꝑ hoc intelligitur puritas et claritas doctrine xp̄i (in pha. sua). i. in sua ꝓuidentia (abscondit me) scz vsqꝫ ad tempus reuelatōis mee (ꝛ dixit mihi: seru⁹ me⁹ es tu) rōne humanitatis in q̄ accepit formā serui: vtz Philipeñ. j. Semet ip̄m exinaniuit formā serui accipiēs israel sic noīat xp̄s qꝛ de populo israel natus (qꝛ in te glorificabor.) ꝑ miracula diuine potestatis et excellentie demonstratiua (et nunc dicit dominus formans me ex vtero seruum sibi) Lyr. qꝛ ab instāti in incarnatione fuit diuinitus corp⁹ xp̄i formatū ꝛ animatū: ꝛ sic extunc perfectus fuit christ⁹ oībus scientijs et carismatibus (dedi te in lucem gentiū) Ly. ꝛ hoc per susceptionē luminis fidei (vt sis salus mea) id est a me missa ꝛ data (vsqꝫ ad extremum terre) Ly. ꝛ hoc modo dixit xp̄s apostolis Act. j. Eritis mihi testes in hierl'm ꝛ in oī iudea et samaria et vsqꝫ ad vltimum terre (Reges videbūt) Ly. mirabilia ī virtute noīs xp̄i fienda per apostolos ꝛ per eorū successores (et ꝯsurgent p̄ncipes) ad statū fidei christiane: qd̄ maxime patuit tp̄ibus cōstantini (ꝛ adorabūt dn̄m deū tuū sctm̄ israel) scz deum patrē (qui elegit te) ly. s. xp̄m hominē ad opus redemptionis hūane

ab vtero vocauit me: de vētre matris mee recordatus est nominis mei. Et posuit os meū quasi gladium acutū: in vmbra manus sue protexit me: et posuit me sicut sagittam electam: in pharetra sua abscondit me: et dixit mihi. Seruus meus es tu israel: quia in te glorificabor. Et ego dixi: inuacuum laboraui: sine causa ꝛ vane fortitudinem meā consumpsi. Ergo iudiciū meū cum domino ꝛ opus meū cum deo meo. Et nunc dicit dn̄s formans me ex vtero seruum sibi. Ecce dedi te in lucem gentiū vt sis salus mea vsqꝫ ad extremū terre. Reges videbunt et consurgent principes: et adorabunt propter dominū deum tuū et sanctū israel qui elegit te.

In festo beatoꝝ Petri et Pauli apostolorum. Actu. xij.

Misit herodes rex manus vt affligeret quosdā de ecclesia. Occidit autē Jacobū fratrem iohānis gladio. Videns aūt quia placeret iudeis

Misit Herodes rex man⁹ vt affligeret quosdaz de ecclesia ꝛc. Añ initium illius lectionis scribit sanct⁹ lucas ꝙ sanctus Paulus et sanct⁹ Barnabas predicauer̄t in Antiochia per integruz annum et docuerūt multam turbaz: ita vt cognominarētur primum Antiochie discipuli christiani. Ly. Ante enim credentes in christum vocabantur tantuz discipuli: sed tunc ceperunt noīari christiani a christo. In his autē diebus superuenerūt ab hierosolymis ꝓphete Antiochiam. Et surgens vnus ex eis nomine Agabus: significabat per spiritū sanctū famem magnā futurā in vniuerso orbe terrarum: que facta est sub Claudio cesare. Di-

scipuli autē prout quisq; habeat ꝓposue/
runt singuli in ministeriū eorū mittere ha-
bitantibus in iudea fratribus. Ly. fuerāt
eñ bonis tpalibus spoliati in ꝑsecutione
que mota fuit ī morte stephani: ꝓpter qd
indigebant ab aliis
credentibus auxilia
ri: maxime tempore
famis: quod et fece-
runt mittētes ad se-
niores. s. curā mul-
titudinis habentes
per man⁹ barnabe
ꝛ pauli. Tūc statim
sequit̄ p̄sens lectio.
(In dieb⁹ illis ꝛc̄.)
Pro intellectu litte
re sciēdū: ꝙ tres fue
runt Herodes in iu
dea: de quibus scri-
ptura facit mētionē
Prim⁹ fuit herodes
ascalonita: et iste fu
it institut⁹ rex iudee
a romanis: cui⁹ pa-
ter fuit idumeus: et
tēpore isti⁹ herodis
natus est xp̄s: ꝛ iste
herodes occidit pu-
eros innocentes: vt
habet̄ Matt. ij. Se
cūdus vocatus fuit
herodes antipas: ꝛ iste decollauit iohānē
baptistā. Tertius vocatus fuit agrippa: et
licet iste in p̄ncipio fuerit pauper tamē po-
stea fauentib⁹ sibi duobus imperatoribus
romanis: scz Gaio ꝛ Claudio: fuit eleuat⁹
ad regnum ꝛ iste de Roma veniens in iu-
deam honorifice valde fuit receptus a iu-
deis: ꝓpter qd in fauorē eorū occidit Ja-
cobū fratrem Johānis: ꝛ incarcerauit pe-
trū. Uñ versus. Ascalonita necat pueros
antipa Johannē: agrippa Jacobum: clau
dens in carcere Petrum. Et hoc est quod
dicit̄ in principio presentis lectionis. (In
dieb⁹ illis: Misit herodes rex manus) id
est in potestatē suam (vt affligeret quosdā
de ecclesia) sup. credentiū (occidit aūt Ja-
cobū fratrē Johannis gladio) nō solū eñ
christianos afflixit sed etiā occidit (videns
autē qꝛ placeret iudeis) scz occasio iacobi
(apposuit apprehēdere ꝛ petrū) Glo. or.
quia plus placeret iudeis si princeps occi
deretur (Erant aūt dies azymorum) Ly.
quādo apprehendit
petrū ꝛ hoc additur
ad significandū cau
sam q̄re non statim
occidit petruz: sicut
fecerat d̄ iacobo: vo
lebat eñ expectare
trāsitum solēnitatis
paschalis: in qua iu
dei septem dieb⁹ ve
scunt̄ panib⁹ azymo
rū ꝛ etiā qꝛ non lice
bat in pascha quēq̄
occidere (Quē cuz
apprehendisset mi-
sit in carcerē) Lyr.
ne posset effugere:
(tradēs in quattuor
quaternionibus mi-
litū ad custodiēdū)
Dicitur aūt quater-
nio qui habet quat-
tuor milites sub se:
sicut cēturio qui ha-
bet centum (volēs
post pascha ꝓduce-
re euz populo) .i. ex
ponere morti pro voluntate populi (Et pe-
trus quidē seruabat̄ in carcere. Oratio āt
fiebat sine intermissione ab ecclesia ad de-
um ꝓ eo) Ly. vt xp̄us adhuc in vita serua
ret suum vicariū (Cum aūt ꝓducturus eū
esset herodes). s. de carcere vt occideretur
(in ip̄a nocte) immediate p̄cedēte (erat pe
trus dormiēs inter duos milites vinctus
cathenis duabus: ꝛ custodes ante ostium
custodiebāt carcerē) Ly. Petrus ita custo
ditus fuit: ꝙ nō patebat ei euasiōis via hu
mana: sed qꝛ deficiēte humano subsidio so-
let a desse diuinū: ideo subdit̄ (ꝛ ecce ange-
lus dñi astitit) ad petri liberationem (ꝛ lu-
mē reful. in ha. carceris. s. ad ei⁹ cōsolatio-
nē (ꝑcussoq; latere petri excitauit eū dicēs:
Surge velociter: ꝛ ceciderunt cathene de-

apposuit apprehēdere et petrum
Erant aūt dies azymorum. Quē
cum apprehendisset misit in carce
rem tradensq; eū q̄ttuor quater-
nionibus militū ad custodiendū
volens post pascha ꝓducere eum
populo. Et petrus quidem serua
bat̄ in carcere: oratio autez fiebat
sine intermissione ab ecclesia ad
deum pro eo. Cum aūt producturus
eum esset Herodes in ipsa no
cte erat petr⁹ dormiens inter du-
os milites vinctus cathenis dua
bus: et custodes ante ostium cu-
stodiebant carcerem. Et ecce an-
gelus domini astitit et lumē reful
sit in habitaculo: percussoq; late-
re Petri: excitauit eū dicēs. Sur-
ge velociter: et ceciderunt cathe-

manibus eius (Dixit aũt angelus ad eum precingere) Ly. vt sis aptus ad ambulandum: resoluerat em̃ Petrus cingulũ suum vt vestis posset pedes cooperire contra frigiditatẽ carceris (⁊ calcia te caligas tuas) Ly. Est autẽ caliga genꝰ calciamẽti nõ habẽt; coriũ sup pedes (⁊ fecit sic. Et dixit illi. Circũda tibi vestimẽtũ tuũ ⁊ seq̃re me. Et exiens sequebat̃ eum. Et nesciebat quia verum est qd̃ fiebat per angelũ: estimabat aũt se visuz videre) Ly. Fortitudo em̃ carceris ⁊ diligens custodia fecerat sibi imaginationem de euadendi impotẽtia: ꝓpter quod rem gestam somniũ estimabat. (Transeuntes aũt primã) Glo. or. primum quaternionem cũ suis (⁊ secundam custodiã) id est scd̃m quaternionez cũ suis: qui oẽs erãt oppssi somno (venerunt ad portã ferream) Lyra. erat exterior pars carcer; (q̃ ducit ad ciuitatem: q̃ vltro apta est eis) ꝟtute diuina vel angelica (Et exeuntes processerunt vicum vnũ) ad maiorẽ Petri assecurationẽ (et cõtinuo discessit ab eo angelus) subito desperãdo. (Et petrus ad se reuersus dixit. Nunc scio vere qꝛ misit dñs ãgelũ suũ ⁊ eripuit me de manu herodis: et de omni expectatione plebis iudeorum) Lyra. tũc enim percepit ꝙ non erat somniũ sed res gesta.

ne de manibꝰ eius. Dixit autem angelus ad eũ: precingere et calcia te caligas tuas: ⁊ fecit sic et dixit illi. Circũda tibi vestimentum tuum ⁊ sequere me. Et exiens sequebat̃ eũ: ⁊ nesciebat qꝛ verũ est qd̃ fiebat per angelum. Existimabat aũt se visum videre. Trãseuntes autem p̃mã ⁊ secundam custodiam venerunt ad portam ferreã q̃ ducit ad ciuitatẽ que vltro aperta est eis: ⁊ exeuntes ꝓcesserũt vicum vnum: ⁊ cõtinuo discessit ab eo angelus. Et petrꝰ ad se reuersus dixit: Nunc scio vere quia misit dñs angelum suam: et eripuit me de manu herodis ⁊ de om̃i expectatione plebis iudeoꝝ.

In festo visitationis virginis Marie. Cantico. ij.

Ecce iste venit saliens in montibus transiliens colles. Sil̃is est dilectꝰ meus capree hinnuloqꝫ ceruoꝝ. En ip̃e stat post parietẽ nr̃m respiciens ꝑ fenestras: ꝓspiciẽs per cancellos

Ecce iste venit saliens in mõtibus ⁊c. Ante initiũ illius lectionis habet̃ in eo. ca. Leua eius sub capite meo: ⁊ dextera illiꝰ amplexabit̃ me. Tunc sequit̃ p̃sens epistola. (Ecce iste venit saliens in montibus trãsiliẽs.) Glo. de sinu patris ĩ vterum ꝟgsnis de vtero virginis in p̃sepium: de p̃sepio ĩ mũdũ: de mũdo in patibulũ: de patibulo ĩ sepulchrũ: de sepulchro ecõuerso ĩ mũdum: ⁊ de mũdo ad patris dexterã (Similis est dilectꝰ meus capree) ꝓpter visum acutum qꝛ tãtũ acumen habet in videndo ꝙ a remotis videt venatorem venientem: et loca alta ascendit: ⁊ a venatore non videt̃ sꝫ venatorem videt. Sic spũaliter deus cuncta videt: vt habet̃ ad Heb. iiij. Omĩa nuda et aperta sunt oculis eius (hinnuloqꝫ ceruorũ). i. fetui cerui vel capree propter velocitatẽ. Hinnulus eĩ se cornibus nõ potest defendere: et ideo fugit ĩsequẽtes q̃diu põt (en ip̃e stat post parietẽ nostrũ) id ẽ carnẽ assumẽdo: diuitas em̃ latet in humanitate (respiciẽs per fenestrã) id est ꝑ apostolos illuminantes ecclesiam: sicut em̃ ꝑ fenestram radius solis illuminat domum: sic christus ꝑ apostolos ecclesiã illuminauit (ꝓspiciẽs) id ẽ delonge aspiciẽs (ꝑ cãcellos). i. ꝑ patriarchas eccl̃iaz illuminãdo: sic em̃ ꝑ foramẽ

magnū transit magnū lumen: ⁊ per paruū foramē paruū lumē transit: sic per apl'os sicut per fenestras magnas magnū lumē in eccl'ia luxit: per patriarchas parū de lumine trāsit sicut ꝑ parua foramina que cācelli dicunt. Sunt eñ cancelli ꝑua foramina in fenestra virgulata ꝑ virgas cācellatas: ꝑ quos modicū de lumine trāsit. (En dilect⁹ me⁹).i. xp̄s (loquitur mihi: Surge) scz ab ocio (ꝓpera) qꝛ via in q̄ es ꝑiculosa est (amica mea) ꝑ charitatis latitudinez (colūba mea) per intētionis rectitudinē (formosa mea) per morum honestatē (et veni) scz ī tuā recreationē (Jam enim hyems transijt) id est congelatio paganorū nolētium fidē recipere (imber abijt ⁊ recessit).i. tyrannoꝝ ꝑsecutio (flores apparuerunt).i. odores bonoꝝ opeꝝ (in terra nr̄a).i. ī ecclesia (tp̄s putationis aduenit).i. tp̄us ad resecandū vitia (Vox turturis).id ē sp̄ūssancti (audita est in terra nostra).i. in cordibus electorū: quia sicut turtur in occulto cantat ⁊ in cantu gemit: sic spiritussctūs occulta reuelat: vt aīam in qua habitat gemere facit per penitētiā (Fic⁹ ꝓtulit grossos suos) Ficus eñ p̄mo fert fruct⁹ īutiles Scd̄o v̄o vtiles ⁊ maturos: sic simil'r synagoga p̄mo ꝓtulit fructus īmaturos ⁊ īutiles: deinde xp̄m ⁊ apl'os tanq̄ fruct⁹ maturos ⁊ vtiles nobis ministrauit (vinee florentes).i. ecclesie ꝑticulares virtutib⁹ suis (dederūt odorē suū. Surge ꝓpera amica mea ⁊ veni colūba mea in foramīb⁹ petre) id est xp̄i vulnerib⁹ (in cauerna macerie.) id ē lateris xp̄i vulnere (ostēde mihi faciē tuam).i. cōuersationē tuā non alienā sicu hipocrite (Sonet vox tua).i. p̄dicatio tua (in auribus meis a scz honorem meum (vox eñ tua dulcis).i. p̄dicatio tua (⁊ facies tua decora) scz qñ p̄dicationi correspondet vita.

En dilectus meus loqnitur mihi Surge propera amica mea: colūba mea: formosa mea ⁊ veni. Jaz eñ hyems trāsijt: imber abijt ⁊ recessit. Flores apparuerūt in terra nostra: tempus putationis aduenit. Vox turturis audita est ī terra nostra. Ficus protulit grossos suos. Vinee florentes dederunt odorem suū. Surge propera amica mea/sponsa mea/⁊ veni colūba mea in foraminib⁹ petre in cauerna macerie. Ostende mihi faciez tuam. Sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis ⁊ facies tua decora.

In festo beate marie Magdalene: Prouer. xxxj.

Mulierez fortē q̄s inueniet ꝓcul ⁊ d̄ vltimis finibus p̄ciū ei⁹. Cōfidit in ea cor viri sui: et spolijs non indi-

Mulierē fortem q̄s inueniet: ꝓcul ⁊ de vltimis ⁊c̄. Ante initiū illi⁹ lectionis locut⁹ est spiritussanct⁹ ꝑ Salomonē dicēs. Aperi os tuuz decerne qd̄ iustum est et iudica pauperē lyra.i. exequere iusticiam pro pauperibus qñ habēt iustam causam. Tūc sequit̄ p̄ñs epistola (Mulierē fortem q̄s īueniet.) In ista epl'a ponit̄ commēdatio fortis mulieris. Et doctores catholici cōmuniter dicūt q̄ per mulierē fortē intelligit̄ sacra scriptura. Et hāc expositionē prosequit̄ Nico. de lyra. super presentē epistolā dicēs (Mulierē fortem) id est sacrā scripturā: que cōtinet scientiam ⁊ inuiolabilē veritatē (quis īueniet).q.d. pauci attingūt ad eius plenā noticiā (procul ⁊ de vltimis finib⁹ p̄ciū eius. Confidit in ea cor viri sui) scz de bono premio recipiendo. Dicit̄ hic vir eius doctor bon⁹ in cuius persona dicit̄ Sap̄. viij. Hanc amaui ⁊ exq̄siui a iuuentute mea: ⁊ q̄siui sponsam mihi eā assumere (⁊ spolijs nō indigebit) quia in premio duplicē stolam habebit scz stolā corꝑis et stolam aīe (reddet ei) scz

In festo beate marie Magdale. Episto.

spon so tali (bonũ ⁊ nõ malũ oĩb⁹ dieb⁹ vi te sue). s. bonũ gr̃e in p̃senti ⁊ glorie in futuro (q̃siuit lanã ⁊ linũ: ⁊ operata est consilio manuũ suarũ) Per lanũ ⁊ linũ intelligũtur hic dicta sctõrũ doctorũ ad declarationem veritatis sacre scripture (Facta est quasi nauis institoris delonge portãs panez suũ) Ly. Sicut em̃ in naui institoris portant̃ diuersa vite hũane necessaria: sic in sacra scriptura continent̃ oĩa necessaria ad salutẽ (De nocte surrexit) id est surgere fecit. Amor em̃ sacre scripture inducit doctores bonos ⁊ discipulos ad surgendũ de nocte pro studio et oratiõe (deditq; predam domesticis suis ⁊ cibaria ancillis suis) In hebreo habetur annonam: q: sacra scriptura reficit studẽtes in ea fideliter et diligenter (considerauit agr̃) Ager iste ẽ disciplina studij celestis: vt dicit Greg. homel. xxxvij. (⁊ emit eu3) id est emi fecit a studentibus p̃ domationẽ carnis: redigendo eã in obsequiũ spũs (De fructu manuum suarũ plan. vineã). i. exẽplo vite ⁊ verbo doctrina fecit fideliũ multiplicationem q̃ sunt palmites vinee dñi: vt dicit Grego. homel. vij. (Accinxit fortitu. lũ. suos). i. accingi fecit lũbos studiosor̃ cingulo castitatis (En roborauit bra. suũ) p̃ multiplicationẽ boni op̃is (Gusta. ⁊ vi. q: ho. est nego. ei⁹) Ly. per experientiã dulcedinis ex studio sacre scripture resultantis (non extinguet̃ i nocte). i. in morte (lucerna eius) id est claritas sue noticie: sed magis augebit̃ (Manũ suã misit ad fortia) In hebreo habet̃ ad vertebrũ: q̃ est q̃dã circulus aliquantulũ ponderosus in inferiori p̃te fuse posit⁹: vt recte et ornate ⁊ expedite vertatur: et huic dicto consonat q̃ subdit̃ (et digiti ei⁹ apprehenderunt fusum) Per vertebrũ hic intelligitur recta intẽtio opus dirigens. (Manum suã aperuit ĩopi: et palmas suas extẽdit ad pauperem) Lyra. Scriptura em̃ sacra quasi vbiq; inducit ad opera misericordie. (Non timebit domui sue a frigorib⁹ nimis) id est a pena gehenne: s̃m q̃ dicit rabbi Salomon allegans illud Job xxiiij. Ab aquis niuium transiet ad calorem nimiũ. Et loquit̃ hic de homine damnato (Omnes em̃ domestici eius) id ẽ boni doctores et discipuli. (vestiti sũt duplicib⁹). i. virtutib⁹ intellectualibus ⁊ moralibus q̃ sunt vestes anime. (Strangulatam vestem) id est diuersis coloribꝰ intextã (fecit sibi) q: sacra scriptura de omni genere virtutũ ⁊ donoru3 tractat ⁊ ad ea ducit (byssus). s. castitatis (et purpura) charitatis (indumentũ eius). i. vere studentiũ in ea sciẽtia pariter ⁊ vita (Nobilis in portis vir ei⁹). i. doctor bon⁹ qui dicitur nobilis (in portis) id est inter sapientes antiquitus sedentes ad reddendũ veritatis iudiciu3: ideo subdit̃ (q̃n sederit cum

gebit. Reddet ei bonum et non malum omnibus diebus vite sue Quesiuit lanam et linum: et operata est consilio manuũ suarum. Facta est quasi nauis ĩstitoris de longe portans panem suum. De nocte surrexit: deditq; predã domesticis suis: ⁊ cibaria ancillis suis. Considerauit agrum et emit eum. De fructu manuum suaru3 plantauit vineam. Accinxit fortitudine lumbos suos: et roborauit brachium suum. Gustabit et vidit q: bona est negociatio eius Non extinguetur in nocte lucerna eius. Manum suam misit ad fortia: et digiti eius apprehenderunt fusum. Manum suam aperuit inopi et palmas suas extẽdit ad pauperẽ. Non timebit domui sue a frigoribus nimis. Oẽs em̃ domestici eius vestiti sunt duplicibus. Strãgulatam vestem fecit sibi: byssus ⁊ purpura indumen-

senatoribꝰ terre).i.cum sapientibꝰ qui habēt regere terrā et iudicare (syndonē fecit ⁊ vendidit: ⁊ cingulū tradidit chananeo) In hebreo habeť mercatori. Per syndonē q̄ est vestis linea ⁊ mūda: intelligiť puritas mētis: ꝑ cingulū vero castitas corporis. Vñ dicit Grego. homel. xxij. Lūbos em̄ p̄cingimus cum carnis luxuriā per continentiā coartamus. Diciť autem sacra scriptura ista facere: eo ꝙ ad ea inducit (Fortitudo).i.constātia mētis (⁊ decor) exterioris honestatꝭ (indumentum eius et ridebit) id ē ridere faciet studentes in ea fideliter (in die nouissimo) quando audient vocē domini dicentis. Venite benedicti p̄ris mei ⁊c̄ (Os suū aperuit sapientie) qꝛ sacra scriptura docet sapientiā desursum descendentē (⁊ lex clementie in lingua eius:) quia tam in nouo q̄ in veteri testamento sacra scriptura ad clemētiam inducit. (Cōsiderauit).i.cōsiderare fecit (semitas domꝰ sue).i.cōscientie secreta credētiū ī ea: qꝛ hic labor ē optimus: ⁊ ideo sequiť (⁊ panē ociosa nō comedit: Surrexerūt filij eiꝰ).i.discipuli studiosi (⁊ beatis. p̄di.) qꝛ sacrā scripturā sup oēz aliam extollunt (vir eius ⁊ laudauit eam) Ly: doctor bonus qui doctrinā suam incipit a cōmēdatione sacre scripture (Multe filie) Ly.i. philosophorū et sapientium scripture (ꝯgregauerūt diuitias) id est multas cognitiōes veritatis (tu supergressa es vniuersas) qꝛ sacra scriptura multo plures veritates tradit q̄ alie scripture: ⁊ etiā p̄ores: alias puriores: qꝛ in ea nulla falsitas admisceť: cū immediate emanat a p̄ma veritate: scripture vero humanitus adinuēte ⁊ si contineant multas veritates: tamē habēt admixtas mlt̄as falsitates: sicut ptz in scripturꝭ. Aristotelis ⁊ alioꝝ philosophorum: qui negant creationē mūdi ⁊c̄. (Fallax gr̄a ⁊ vana ē pulchritudo) scz verborū rhetoricoꝝ ī humanis scripturꝭ et maxime poeticis: in quibus sub ornatis v̄bis latēt multe falsitates (mulier timens deum) id est sacra scriptura que quasi vbiq̄ inducit ad dei reuerentiā ⁊ timorem (ipsa laudabiť).s.p̄ceteris scripturis. (Date ei de fructu manuū suarū).i.studentibꝰ in ea dabiť fructꝰ gloriosus (et landēt eā in portis opera eius) id est sapientes in portis sedentes cum iudicibus: ⁊ isti sapientes dicunť opera sacre scripture: inquantum per eius studiū sapiētiam consequuntur.

tum eiꝰ. Nobilis in portis vir eiꝰ quando sederit cum senatoribus terre. Syndonē fecit ⁊ vendidit: ⁊ cingulū tradidit chananeo. Fortitudo ⁊ decor indumentum eius ⁊ ridebit in die nouissimo. Os suum aperuit sapiētie: ⁊ lex clementie in lingua eius. Cōsiderauit semitas domꝰ sue: ⁊ panē ociosa nō comedit. Surrexerūt filij eiꝰ ⁊ beatissimam p̄dicauerūt: vir eius ⁊ laudauit eam. Multe filie cōgregauerunt diuitias: tu supergressa es vniuersas. Fallax gratia et vana est pulchritudo: mulier timens dñm ip̄a laudabiť. Date ei de fructu manuū suarū: ⁊ laudent eum in portis opera eius.

Item de eodem festo ſm seculares. ad Roma. v.

Sicut per vnius delictum in omnes homi-

Sicut ꝑ vnius delictum in oēs hoīes in condemnationem ⁊c̄. Ante initiū illius epistole scribit sanctus paulus in eodem capi. dicens: Si enim vnius delicto mors regnauit ꝑ vnū: multo magis abundantia gratie et donationis ⁊ iusticie accipientes in vita scz beata regnabūt per vnū scz iesum christum. Tūc sequitur presens epistola (Fratres. Sicut ꝑ vnius delictū)

Ly. scz Ade (omnes homines in cōdemnationē) Gor. simul anime ⁊ corpis dānationem (sic per vnius hominis iusticiā). s. christi (oēs hoīes in iustificationem vite) Ly. sicut per delictū Ade per propagationem ⁊ originale peccatum omnes homines incurrunt damnationem simul anime et corporis (sic per vnius hoīs) scz christi passionē omnes sunt liberati ab eterna damnatione (Sicut eñ ꝑ inobedientiā vni⁹ hoīs) scz Ade (peccatores constituti sunt multi: ita per vnius) scz christi (obedientiaz constituenť multi.) Lyra. qz sicut ꝑ inobedientiā ade comedentis lignum vetitum posteri facti sūt iniusti: sic ꝑ obediētiā xp̄i in ligno crucis passi: om̄es sunt iustificati quantum ad sufficiētiā: sed ꝙ per gratiā christi nō omnes iustificantur hoc non ꝓuenit ex sdefectu gr̄e: sz ex defectu hominū eā repellentiū (lex autez subītrauit) post culpam vel legem naturalem (vt abūdaret delictum). i. abundantius cognosceretur delictum: multa eñ erant pctā ante egem q̄ non credebantur esse peccata vel non esse tanta. Rom̄. iij. Per legē cognitio pctī (vbi autē abūdauit delictū) per legē (supabundauit ⁊ gratia) per xp̄m peccatoribus veniā cōferendo (vt sicut regnauit peccatum in mortē) Ly. i. potētiā habuit deijciēdi ad mortem eternā (ita ⁊ gratia regnet per iusticiā in vitam eternā) potenter nos inducendo in vitā eternam (Per iesum christū dominum nostrū) qui est mediator dei et hominum.

nes in cōdēnationē sic ⁊ ꝑ vnius iusticiā in oēs hoīes in iustificationem vite. Sicut eñ ꝑ inobedientius vnius hoīs pctōres constituti sunt multi: ita ⁊ ꝑ vnius obedientiam iusti constituentur multi. Lex aūt subintrauit vt abūdaret delictū. Ubi aūt abundauit delictū: supabūdauit ⁊ gr̄a: vt sicut regnauit pctm̄ in mortem: ita ⁊ gr̄a regnet ꝑ iusticiā in vitā eternam. Per iesum xp̄m dn̄m ur̄m.

In festo sancti Jacobi apostoli. Epistola. Jā nō estis hospites ⁊ adue. ⁊c̄. Quere infra in cōmuni sanctoꝝ de apostolis.

In vincula sancti Petri Epla Misit herodes manū vt affligeret. Quere ante in festo sanctorū Petri ⁊ Pauli apostoloꝝ.

In festo sancti Laurentij martyris. ij. Corinth̄. x.

Qui parce seminat parce ⁊ metet. Et q̄ seminat in bn̄dictionibus: de benedictionib⁹ ⁊ metet. Unusq̄sq̄z ꝓut destinauit ī corde suo nō ex tristicia aut ex necessitate Hilarē eñ datorem diligit deus potens est

Qui parce seminat ꝑce et metet q̄ et seminat ⁊c̄. Ante initiū illi⁹ epistole scribit sanctus paulus dicēs: Prouidem⁹ enim bona nō solum corā deo: sed etiā corā hoīb⁹. Tūc sequiť presens epistola (Fratres: q̄ parce seminat) scilz dando paruam elemosynam (parce et metet) Lyr. i. min⁹ in p̄mio recipiet (et qui seminat in benedictionibus). s. largiter dādo (de benedictionib⁹ ⁊ metet) id est largā retributionem in p̄mio habebit (vnusquisq̄z) supple det (ꝓut destinauit ī corde suo) id est ordinauit propria voluntate (non ex tristicia) Glo. que enim dat vt careat tedio interpellantis non vt reficiat viscera indigentis: ⁊ meritum et rem perdit (aut ex necessitate) id est coact⁹: sed spōte ⁊ hilariter (Hilarem enim datorem diligit deus) id est approbat ⁊ remunerat: qz facit actū ꝟtuosum (Potens est autem deus omnem gratiam) Gor nō solū hanc gratiā largitionis

elemosynarū: sz etiā quācūq; aliā (abūdare facere in vob) Ly. vt sic nō doleatis de facto: sz magꝭ gaudeatꝭ (vt in oīb⁹) scz tēporalib⁹ ⁊ spūalib⁹ (semp oēm sufficientiā habētes) tā in volūtate interiori q̄ in facultate exteriori (abundetꝭ ī oē op⁹ bonū) scz ī datiōe elemosynarū ⁊ ī alijs bonis opib⁹ virtutū (sicut scriptū est) in ps. cxj (Dispsit) Ly. nam elemosyna plurib⁹ est facienda: (dedit paupib⁹) nō histrionib⁹ et alijs psonis indignis (iusticia eius) q̄ sic dat elemosynā (manet in seculū seculi). i. eternaliter: quia merces iusticie est corona eterna (Qui aūt amministrat semē seminā ti) Lyra. i. de⁹ q̄ dat facultatē ⁊ volūtatē dandi elemosynam (⁊ panē ad manducādū p̄stabit). i. necessaria victus: hoc em̄ videt cōiter accidere: q̄ dantes elemosynas magꝭ abūdant in tpalibus: q̄ elemosynas pauperibus indigētib⁹ denegātes: ⁊ si aliquādo contingit eos depauperari: de⁹ hoc ordinat ad mai⁹ bonū ipsorū spūale (et multiplicabit semē vestrum) Ly. i. volūtatem ⁊ facultatē elemosynas faciendi (et augebit incrementa frugū iusticie vestre) Ly. i. mercedem que ex hoc in patria colligetur.

In oībus requiē q̄siui: ⁊ in heredi. ⁊c. Hodie beata virgo celos ascendens: requiem quā quesiuit inuenit. Hodie sup oēs āgelor̄ choros fidelit̄ exaltata pacem ⁊ requiē q̄siuit: ⁊ qd̄ q̄siuit inuenit: ergo dicit (In oībus requiē q̄siui) ac si dicat. Int̄ oīa ⁊ in omni desiderio ⁊ ope q̄siui requiē ⁊ pacē. s. tpis: pectoris ⁊ eternitatꝭ. Et datū est mihi q̄ (in hereditate dñi morabor) vbi sūma pax ⁊ req̄es: ⁊ mētis desiderio hec quesiui. (Tūc) tpe a deo patre prefinito: ipe pater oīpotens (precepit) Gabrieli ⁊ p gabrielem (⁊ dixit mihi creator oīm) salutationē angelicā: cuius effect⁹ subditur (et qui creauit me: requieuit ī tabernaculo meo.) Creator em̄ huius virginis de⁹ est qui requieuit in vtero ei⁹ nouem mensib⁹ ⁊ sex dieb⁹ in q̄ vtero sicut miles in tabernaculo armaturā nostre humanitatꝭ accepit cōtra diabolū pugnaturus (⁊ dixit mihi) id est v̄bo spūali impssit mihi duplicem actiue ⁊ cōtemplatiue vite ꝯuersationē: qd̄ apparet cū dicit (In iacob inhabita ⁊ in israel hereditare ⁊ in electis meis mitte radices) ac si di. vtriusq; vite exēplum electis ⁊ p̄destinatis meis tribus: exemplū em̄ comparatur radici. Nā sicut ex radice ꝓcedit virga: ⁊ de virga fructus: sic de exemplo cōcipit̄ affectio: ⁊ ex affectione ꝓcedit opus (et sic in syon firmata sum) id est in vita speculatiua (⁊ in ciuitate sanctificata) id est in vita actiua (similiter requieui) pace pectoris

autem deus oēm gratiā abundare facere in vobis: vt in omnibus semp oēm sufficientiaz habentes abundetis in omne opus bonum sicut scriptum est. Dispersit dedit pauperibus: iusticia ei⁹ manet in seculum seculi. Qui autē administrat semen seminā ti et panem ad māducandū p̄stabit ⁊ multiplicabit semen vestrū et augebit incrementa frugū iusticie vestre.

In festo assumptionis virginis Marie. Eccli. xxiiij.

In omnibus requiem quesiui et in hereditate domini morabor. Tūc precepit et dixit mihi creator omnium et qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Et dixit mihi: In iacob inhabita et in israel hereditare: et in electis meis mitte radices. Ab initio et ante secula creata sum: et vsq; ad futurum seculum nō desinā: ⁊ in habitatione sancta corā ipo ministraui: ⁊ sic in

In festo assumptionis Marie virgi.

(⁊ in hierusalem potestas mea) id est in visione pacis. Notādū q̄ hic per ciuitatem intelligit̄ vita actiua: que in cōmuni hominum habitatione gerit̄: per syon ⁊ hierl̄m cōtemplatiua demōstratur (et radicaui) id est radices misi (in populo honorificato: ⁊ in ꝑtes dei mei hereditas illi⁹). i. ꝑ fructū de radicibus istis ꝓcedentē erit hereditas illi⁹ ppl̄i: (⁊ in plenitudīe sanctorū detētio mea:) id ē mora ⁊ ꝑseuerātia mea erit in plenitudine sctōꝝ (Quasi cedrus exaltata sū in lybano et q̄si cypressus ī mōte syō) In lybano q̄ interp̄tat̄ cādor significat̄ cādor virginitatis. Lyban⁹ etiā est arbor thuris de q̄ procedit thus quod cremat̄ in sacrificijs in suauitatē odoris: et talis arbor btā virgo est hui⁹ filius q̄si thus in igne passionis cremat⁹ est et in hui⁹ hostia fragrātia delectat⁹ est de⁹ oīpotens. Iste cedrus odore serpētes fugat: bene ḡ ꝯuenit matri xp̄i: qr odore nomīs sue demones expellit. Cyp̄ssus est arbor medēdis apta corporib⁹: sic btā ꝟgo ꝑ ei⁹ intercessionē aīab⁹. Syō interp̄tat̄ speculū. Speculū homī reddit imaginē suā: deformat⁹ em̄ erat hō ꝑ pctm̄: sz ꝑ btām virginē q̄ fons est gratie reddit̄ imago homī: quā ip̄a impetrat peccatori a filio suo iesu xp̄o. (Quasi palma exaltata suz in cades: ⁊ q̄si plātatio rose in hiericho) palma in florib⁹ angusta dilatādo ascendit ad supiora. Cades interp̄tat̄ trāslatio: vnde btē virginis trāslatio est ei⁹ assumptio: sic hodierna die exaltata est sicut palma: sicut Salomō dicit: Que est ista q̄ ꝓcessit sicut aurora ꝯsurgens pulchra vt luna: electa vt sol: hec em̄ in vtero sanctificata: in natiuitate sua claruit vt aurora: in conceptione filij ꝑ gratiā cōfirmata claruit vt luna: hodie assumpta in celū clarescit vt sol. Hiericho interp̄tat̄ luna: ⁊ in rosa signatur martyriū. Rosa igit̄ in luna est martyriū mentis in carne lucida. Uñ syme on senex dixit ad bedtam ꝟginem. Tuam ip̄ius aīam pertrāsiuit gladius doloris. Passa est igit̄ btā virgo martyriū in aīa. (Quasi oliua speciosa in campis). i. fons misericordie illis pctōrib⁹ q̄ ambulāt in cāpo: id ē lata via q̄ ducit ad vitā (⁊ q̄si platanus exaltata sum iuxta aquā in plateis: Platan⁹ latis folijs vmbrā faciens refrigerat exteri⁹ ⁊ interius: hō aūt estuat dupliciter exteri⁹ in tribulationib⁹: interi⁹ in tēptatiōibus. Ut ergo in ꝟgine plenū ostēdat̄ refrigeriū: dicitur platan⁹ iuxta aquā in plateis: qr ꝯtra estū interioris tētatiōis ⁊ exterioris incendium p̄stat remediū. (Sicut cynamomū ⁊ balsamū aromatizās adorem dedi) Cynamomū quāto ḡcili⁹ tāto meli⁹ ⁊ odorati⁹: sicut btā ꝟgo gracilis extenuata ꝑ abstinētiā: ⁊ acceptior deo: ⁊ mūdo odoratior fuit Silr̄ ⁊ in balsamo designat̄ opinio sanctitatis (Quasi myrrha electa dedi suauitatē odoris.) Illa myrrha ē electa q̄ manat ab arbore minime vulnerata: illa aūt est minime p̄ciosa q̄ de arboris vulnere manat: ꝑ myrrhā significat̄ amara mortificatio: q̄ si ex aīa pectoris vulnerata manat min⁹ est p̄ciosa: si aūt absq; vulnere pctī deo oblata fuerit: gratior erit deo ⁊ odore suauior.

syon firmata sum: ⁊ in ciuitate sanctificata similiter reqnieui: ⁊ i hierusalem potestas mea. Et radicaui in populo honorificato: ⁊ i partes dei mei hereditas illius: et in plenitudine sctōꝝ detentio mea. Quasi cedrus exaltata sum in lybano: ⁊ q̄si cypressus in mōte syō. Quasi palma exaltata sum in cades: ⁊ q̄si plātatio rose i hiericho. Quasi oliua speciosa in cāpis: et quasi platanus exaltata suz iuxta aquam in plateis. Sicut cynamomum et balsamū aromatizās odorem dedi: quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris.

In festo natiuitatis Marie virginis. Eccl̄i. xxiiij.

Ego q̃si vitis fructificaui ꝛc̃. In natiuitate btē ꝟginis Marie legit̃ pro epistola lectio illa sumpta de eccl̃iastico. xxiiij q̃ p̃ncipalit̃ exponit̃ de xp̃o filio btē ꝟgis honor aũt filij est honor mr̃is ꝛ econuerso honor matris ē honor filij. vñ dicit beata ꝟgo (Ecce q̃si vitis) Hic cõparat beata ꝟgo se viti. Primo ꝓpt̃ vmbrã Nã sicut vitis gratã vmbrã facit: sic btã virgo obũbrando nos ꝓtegit. vñ ps̃. Sub vmbra alarũ tuarũ ꝛc̃. Scdo ꝓpt̃ florẽ flos siquidem vitis odore serpentes fugat: sic nomẽ beate virginis Marie fugat demões (fructificaui suauitatẽ odoris) qꝛ sicut sine lesione vitis de vite ꝓcedit odoris suauitas ꝛ idẽ odor lõge lateq̃ diffundit̃: sic de ꝟgine Maria sine lesione pudoris ꝓcessit filiꝰ: cuiꝰ potestas et bonitas replet orbẽ terrarũ (ꝛ flores mei fructus honoris ꝛ honestatis). i. abũdãtie ꝛ opulẽtie (Ego mater pulchre dile.) hec ē charitas q̃ dilexit dñz: quã nõ maculauit aliqd̃ pctĩ ꝯtagiũ (ꝛ timoris) In timore signat̃ humilitas. Nã ex hũilitate extimuit ad excellentiam salutatiõis angelice. Vñ angelus ad eã. Ne timeas Maria (et agnitionis.) In agnitione fides intelligit̃. Nã ꝑ fidẽ agnouit qd̃ credidit. Vñ Elizabeth dixit ad eã: Btã q̃ credidisti: qm̃ ꝑficient̃ ea q̃ dicta sũt tibi a dño (ꝛ sctẽ spei: in me gr̃a oĩs vie et veritatis) ac si dicat. In me ē ille ꝑ carnis assumptionẽ: a quo ē vita ꝛ veritas (ĩ me omnis spes vite ꝛ virtutis. Trãsite ad me oẽs q̃ concupiscitis me) ac si dicat: omnes qui me desideratis habere fautricem ꝛ adiutricẽ. (Trãsite ad me). i. ad sil̃itudinem ꝛ cõformitatẽ meã: vt sitis imitatores humilitatis mee: castitatis ꝛ pauptatis (et a generatiouibꝰ meis implemini) He sunt ille gñatiões de q̃bꝰ d̃r: Emissiões tue paradisus malorꝫ punicorꝫ ꝛc̃. Sequẽs clausula illiꝰ ep̃le exponit̃ de filio ꝟginis marie (spũs em̃ meus) scz spũsctũs q̃ cõiter ꝓcedit a pr̃e ꝛ filio: ꝛ q̃ hic dat̃ in via inspirationẽ gratiarũ (sup mel dulcis: et hereditas mea sup mel ꝛ fauũ) scz incõparabiliter (memoria mea in generatione seculorꝫ) qꝛ sapientiam dei hoĩes et angeli sine fine laudabunt (q̃ edũt me adhuc esurient: et q̃ bibuut me adhuc sitient.) Edamus em̃ dei sapientiã ꝛ bibamus: qꝛ in ipsa plena est ꝛ ꝑfecta refectio. Siquidem in corporalibus rebus appetitus placet: experientia displicet: sed spũalis delectatio tãto plus a comedente esurit̃: quanto plus ab esuriente comedit̃: eterna enim satietas auget desiderium: ecõtrario mũdana refectio desideriũ extinguit et tediũ facit. Vñ ꝛ de angelis dictuz est. Fruunt̃ nec fastidium: sed magis frui sitiũt. (Qui audit me) obediendo mãdatis meis (non confundetur) sed eterna mercede coronabitur (et q̃ opant̃ in me). i. q̃ sic opant̃ vt maneant in me ꝛ ego in eis (nõ peccabũt) Qui em̃ manet in deo nõ peccat mortaliter (q̃ elucidãt me) scz p̃dicãdo verbo ꝛ exẽplo (vitã eternam habebunt) qꝛ sicut d̃r Dañ. xij. Qui aũt docti fuerint fulgebũt q̃si splendor firmamenti: ꝛ qui ad iusticiã erudiũt multos q̃si stelle in perpetuas eternitates..

Ego quasi vitis fructificaui suauitatẽ odoris: et flores mei fructus honoris ꝛ honestatis. Ego mr̃ pulchre dilectionis ꝛ timoris ꝛ agnitiõis et sctẽ spei. In me gr̃a oĩs vie ꝛ veritatis: in me oĩs spes vite ꝛ ꝟtutis Trãsite ad me oẽs q̃ cõcupiscitis me: ꝛ a generationibus meis implemini. Spũs em̃ meus sup mel dulcis: ꝛ hereditas mea sup mel ꝛ fauũ: ꝛ memoria mea in generatione seculorum. Qui edũt me adhuc esurient: q̃ bibunt me adhuc sitient. Qui audit me non cõfundetur: ꝛ q̃ operant̃ in me nõ peccabunt: qui elucidant me vitaz eternam habebunt.

In festo sancti Matthei Epistola.

Unicuiq; nostrū data est gr̄a ꝑm mensuram ꝛc̄. Aū initiū illi⁹ epl̄e scribit sctūs Paulus dicēs: Unus dn̄s: vna fides vnū baptisma: vnus deus ꝛ pater omniū: qui est super omnes et per omīa ꝛ in omnibus nobis Tunc sequitur statim presens epistola (Unicuiq; nostrū) Lyra. scz christi fideliū (data est gratia ꝑm mēsurā donatiōis christi) id est prout voluit dare plus ꝛ min⁹ ꝑm ordinationē dispositionis sue (propter quod dicit) supple scriptura in ps̄. lxvij. (Ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem: dedit dona hominibus) scz christus in ascensione sua captiuam duxit captiuitatem. id est patres q̄ prius tenebantur in lymbo. (dedit dona) scz spiritusſancti (hominibus) in die penthecostes visibiliter scz igneis linguis. (Qd̄ aūt ascēdit quid est) id ē q̄liter est intelligendū (nisi quia et descendit primū) scz in sua morte (in inferiores partes terre) scz ad lymbum patrum in inferno: qui dicitur esse sub terra (q̄ descendit ipse est.) scz idē in ꝑsona (et qui ascēdit sup omnes celos vt adimpleret oīa). s. scripta a ꝓphetis qui non solū ꝓphetauerunt de eius incarnatione: morte ꝛ resurrectione: sed etiā de eius ascensione (et ipse dedit quosdam quidē apl̄os) Ly. scz duodecim ad ordinādū ꝛ regendū ecclesiam (quosdā aūt ꝓphetas) ad futurā p̄dicendū (alios v̄o euāgelistas.) scz q̄ttuor ad scribendū euāgelia (alios aūt pastores) scz ad curā aīarū (et doctores) ad informandū sermonibus ppl̄m (ad cōsummationē sanctorum in opus ministerij). i. ꝑfectionē fideliū in moribus et fide (in edificationē corpis xp̄i) Lyr. s. mystici qd̄ est eccl̄ia: in qua apl̄is succedunt episcopi: prophetis autem habentes gratiam scripturarū sanctarum obscura interpretādi: euāgelistis archidiaconi diaconi: pastoribus ꝑ quos intelliguntur septuaginta discipuli succedunt sacerdotes curati: doctoribus omnes exercentes debitum actum docēdi seu p̄dicandi (donec) Ly. i. dicta officia exercebūtur in ecclesia militāte: (occurramus om̄es in vnitatē fidei) id ē q̄ sumus vniti in fide ꝛ cognitione xp̄i (in virum perfectū) Id est occurramus christo veniēti ad iudiciū: qui est vir omnino perfectus. (in mensurā etatis plenitudinis xp̄i (om̄es eñ resurgent in etate xxxiij. annoꝝ q̄ ē etas plena ꝛ ꝑfecta ꝛ in qua xp̄s passus fuit. Hec oīa Lyra ponit.

In exaltatione sancte crucis Epistola.

Hoc eñ sentite in vobis qd̄ et in xp̄o ꝛc̄. Illam epistolam quere ante dominica palmarum.

In festo beati Matthei apostoli. Ephes. iiij.

Unicuiq; nostrū data est gr̄a ꝑm mēsuram donationis xp̄i: propter qd̄ dicit: Ascendens in altum captiuā duxit captiuitatē dedit dona hominibus. Qd̄ aūt ascendit quid est nisi qꝛ ꝛ descēdit primū in inferiores partes terre. Qui descendit ipse est q̄ ascendit sup omēs celos vt adimpleret oīa. Et ipse dedit quosdā quidem apostolos: alios aūt ꝓphās: alios v̄o euāgelistas: alios autem pastores ꝛ doctores ad cōsummationem sanctoruz in opus ministerij in edificationem corporis christi donec occurram⁹ omnes in vnitatem fidei et agnitionis filij dei in virum perfectum in mensuram etatis plenitudinis christi.

In festo sancti Michaelis et omnium angelorum. Apoca. j.

Significauit deus q̄ oportet fieri cito ꝛc. Añ initiū illius lectionis scribit sctūs Johānes in p̄ncipio illi⁹ libri dicēs: Apocalypsis iesu xp̄i quā dedit illi de⁹ pater palam facere seruis suis: q̄ oportet fieri cito. Tūc sequit̄ statī presens epl̄a (In dieb⁹ illis: Significauit de⁹ q̄ oportet fieri cito.) Ex q̄ hodie peragitur festū omniū angelorū: tunc in illa lectione q̄ hodie in missa ꝓ epl̄a legitur: ostēdit̄ qualiter dñs ministerio angelorū sua reuelat mysteria ꝛ secreta: ꝛ qualiter ad beatum iohannē euāgelistā: quē christus specialiter dilexit: per angelū reuelatio ꝑuenit. Dicit itaq; beatus Johānnes (Significauit deus que oportet fieri cito). i. ea que ecclesie futura erant siue ꝓspera siue aduersa (loq̄ns per angelum suū seruo suo Johāni) angelus eñ apparebat in similitudīe hoīs loquens iohanni (qui testimoniū ꝑhibuit verbo dei) in principio sui euangelij cū dixit: In principio erat verbū (ꝛ testimoniū iesu xp̄i). i. de iesu christo cū dixit. Et verbum caro factum est ꝛ habitabit in nobis (quecūq; vidit) oculis corporalibus in ei⁹ conuersatione: miraculorū opatione: morte ꝛ resurrectione: sicut patet in euangelio quod ipse iohannes scripsit (Beatus q̄ legit) sibi vel alijs (ꝛ qui audit) aure mentis (verba ꝓphetie huius et seruat ea) scz ope (que in ea scripta sunt) non enim auditores sed factores iustificabunt̄ apud deum (tempus eñ ꝓpe est) Ly. id est cito transiens. q. d. labor patientie breuis est: premium beatitudinis eternū: ideo aduersa non debent nos frāgere nec prospera leuare. (Johānes septē ecclesijs que sunt in asia) sibi specialiter cōmissis: ꝛ ab ipsis specialiter dilectis. s. (gratia vobis) in p̄senti vita (ꝛ pax) ī futura. Nā ibi quietabitur totaliter appetitus humanus (ab eo) scz christo (qui ē) essentialiter coetern⁹ deo patri (ꝛ qui erat) scz cum deo patre ī creatione mūdi (ꝛ venturus est) scz in gloria patris in die iudicij (et septem spiritus.) Ly. i. vniuersitati angelorꝫ: q̄ sunt ministri nostre salutis (qui in cōspectu throni eius sunt) parati exequi eius voluntatem (et a Jesu christo: qui est testis fidelis) paterne glorie ꝛ maiestatis: (primogenitus mortuorum) id est primus inter resurgentes a mortuis. Licet eñ ante ipsum lazarus ꝛ plures alij fuerint a morte resuscitati: hoc tamen fuit ad vitam mortalem: quia post resurrectionem ecōuerso mortui sunt: sed christus surrexit ad vitam immortalē: quia mars illi vltra non dominabit̄: vt d̄r ad Roma. vj. (et principes regum terre.) Propter qd̄ dixit post suā resurrectionem. Data est mihi modo oīs potestas in celo ꝛ in terra: vt patz Matth̄. vlti. (qui dilexit nos) id est sola dilectione sua: ꝛ non meritis nostris (ꝛ lauit nos a pctīs nr̄is) Ly. originalibus ꝛ actualib⁹ (in sanguine suo) qꝛ sacramentū baptismi: ꝛ etiā sacramentū penitentie quibus delet̄ originale ꝛ etiam actuale peccatum efficaciam habet a passione christi.

Significauit deus q̄ oportet fieri cito: loquens ꝑ angelum seruo suo iohāni qui testimoniū ꝑhibuit verbo dei et testimoniū iesu christi quecūq; vidit. Beatus qui legit ꝛ audit v̄ba ꝓphetie ꝛ seruat ea q̄ ī ea scripta sunt: Tempus eñ ꝓpe est Johannes septem ecclesijs q̄ sunt in Asia. Gr̄a vobis et pax ab eo qui est ꝛ q̄ erat ꝛ qui ventur⁹ est: ꝛ a septem spiritib⁹: qui in cōspectu throni ei⁹ sunt: ꝛ a iesu xp̄o q̄ est testis fidelis p̄mogenitus mortuorū ꝛ princeps regnū terre q̄ dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo.

In festo sanctorum apostolorꝫ Simonis ꝛ iude.

In festo omnium sanctorum Epl'a.

Ecce ego iohannes ⁊c. Lectio ista legit̄ in festo oīm sctōꝝ: ꝓ eo ꝙ in ipsa agit̄ de numerositate sctōꝝ ⁊ etiā de gr̄arū actione quā sctī reddunt dño q̄ est sctūssanctorū. Dicit ḡ sctūs Johes. (Ecce ego io. vi. alte. angelū). scz iesuz xp̄m quē dicit angelū tanq̄ a deo pr̄e missum (ascēdē tē ab ortu sol'). i. de sinu pr̄is (habētē signum dei viui) ꝑ qd̄ apparet ꝙ ip̄e sit verus de⁹. Hoc aūt signū est potentia pr̄i eq̄tis ⁊ immunitas pctī (⁊ clamauit) scz angel⁹ iste (voce magna). i. cum magno impio (q̄ttuor angelis). i. vniuersis malignis spiritib⁹: q̄ ꝑ q̄ttuor mūdi partes impedire nitunt̄ salutē hoīm (q̄bus datū est). i. ꝑmissuz est nocere terre et mari dicēs (Nolite nocere terre). i. illis qui terrenis sunt dediti sicut auari (et mari) id est illis q̄ in voluptatib⁹ carnis viuūt sicut luxuriosi ⁊ crapulosi (neq̄ arbo.) id est illis q̄ se extollūt super alios sicut supbi: hec em̄ prohibitio ē refrenatio q̄ dñs malignos spūs refrenat ne noceant q̄ntum cupiūt iustis vel pctōrib⁹ p̄destinatis ad vitā eternā (q̄adusq̄ signem⁹) scz ego interius: ⁊ ministri mei exteri⁹ (seruos dei nr̄i) scz signo crucis (in fronti. eorum). i. ita eos signem⁹ signo fidei ꝙ ipsa fides in cōfessione manifeste appareat. Et ponit̄ ibi quoadusq̄ ꝓ nunq̄: quia nunq̄ nocebunt maligni spūs electis dei q̄b⁹ oīa cooperant̄ in bonū. Roma. viij. q̄ si cadūt fortiores resurgūt. vñ Amb. Cert⁹ sum ꝙ de⁹ nullū electoꝝ suoꝝ cadere ꝑmitteret si eum meliorē a casu suo resurrecturū nō sētiret (⁊ ego io. au) .i. intellexi (nūerū signatoꝝ cētū q̄dragīta q̄ttuor milia signati ex oī tribu filiorū isrl'). i. ex oībus gentib⁹ fidē iacob imitantib⁹: hūc aūt numeruz ꝑ duodecim sequēs scp̄tura diuidit ⁊ vnicuiq̄ tribui assignat. xij. milia. Itē attēdendum ꝙ hic iudas p̄ponitur rubē p̄mogenito ꝓpter dignitatem: qr̄ de tribu iuda natus est xp̄s. Et hic p̄termittit̄ dan: de q̄ nascet̄ antichrist⁹ et loco isti⁹ ponit̄ b̄ manasses: q̄ fuit fili⁹ ioseph quē frēs sui vēdiderūt: ⁊ duct⁹ fuit in egyptum ⁊ ibi genuit duos filios: Effraim et manasses. Et effraim b̄ nō ponit̄: qd̄ ideo fit: qr̄ d̄ effraim nat⁹ est hieroboā q̄ fecit scisma ⁊ diuisionē in isrl' ꝑ ꝙ oñdit̄ ꝙ scismatici ⁊ heretici a numero sctōꝝ sunt penit⁹ alieni (Post hec vitur. mag. quā dinu. ne. po. ex oīb⁹ gen.) scz barbaris natiōib⁹ (⁊ tribu.). s. vni⁹ gētis. s. filioꝝ isrl' (⁊ ꝑplis) singularū vrbiū (⁊ linguis) q̄ in vna gēte q̄nq̄ diuerse sunt (⁊ erāt stā. añ thro.) q̄si ꝑati obedire deo (in

Scimus qm̄ diligentib⁹ deum Istam epl'am q̄re infra in cōmuni sanctorum apostoloꝝ.

In festo oīm sctōꝝ. Apo. vij.

Ecce ego iohannes vidi alterum angeluz ascendentē ab ortu sol' hñtē signū dei viui: et clamauit voce magna q̄tuor angel' q̄bus datū est nocere terre ⁊ mari dicēs. Nolite nocere terre ⁊ mari neq̄ arboribus quoadusq̄ signem⁹ seruos dei nr̄i in frontib⁹ eoꝝ. Et ego iohānes audiui numeꝝ signatoꝝ centū q̄dragintaq̄ttuor milia signati ex oīi tribu filiorū israel. Post hec vidi turbam magnā quā dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus ⁊ tribub⁹ ⁊ ꝑplis ⁊ liguis stātes añ thronū: ⁊ in cōspectu agni amicti stol' albis: ⁊ palme in manibus eoꝝ: Et clamabant voce magna dicētes. Salus deo nostro q̄ sedet sup thronū et agno. Et oēs angeli stabāt in circuitu throni et senioꝝ ⁊ q̄ttuor aīalium: ⁊ ceciderunt in ꝯspectu throni ī facies suas: ⁊ adorauerūt deum dicentes:

cōspectu agni).s.vt ꝯspicerent ab agno.i. Jesu xp̄o(amicti sto.al.).i.de albatis per baptismū ⁊ pniaz ī hac vita pñti(⁊ pal.).i. gl̄ia triūphal.(ī ma.e.).i.opib⁹ eoꝝ qd̄ ad statū futuruz ptinet (⁊ clama.voce magna) reddētes ꝓ salute sua dño gratiarūactiōes(dicentes Salus deo nr̄o).s. deo pr̄i(q̄ sedet sup̄ thronū).i.sup̄ sctōs suos in q̄b⁹ iudicat et scribit (agno)scz filio dei(⁊ oēs angeli stabāt)tanq̄ deo obedire parati.(in circuitu throni et seniorū ⁊ q̄ttuor aīalium).i.ep̄oꝝ et pr̄iarcharū iam in celo regnantium(et ceciderunt in conspectu throni ī facies suas et adorauerūt deū) scz humiliātes se corā d̄o(dicēces amē) Istud aūt est confirmatio huius laudis (Bñdictio).i.laus (et claritas).i.īpassibilitas(⁊ sapiētia) q̄ nouit omīa (et honor).i.renerētia(et gr̄arūactio)pro collatis bñficijs(et virtus).i.potentia operādi(⁊ fortitudo).i. effectus virtutes superne potentie(deo nostro in secula seculorum amen.)

Scimus qm̄ diligentibus deum oīa ⁊c̄. Añ initiū illius epl̄e scribit sanctus Paulus in eo. ca.di. Nō sunt condigne passiones huius tp̄is ad futurā gl̄iaz q̄ reuelabit in nobis. Tūc sequit pñs epl̄a(Frēs: Scimus eñ diligen.deū)Gor.i.charitatē dei ⁊ ꝓximi hñtib⁹)oīa coo.in bonū).s.ꝑ spm̄sctm̄ tā ꝓspera q̄ aduersa:⁊ ecōtrario mal̄ oīa cooperant in malum: (his q̄ s̄m ꝓpositū) Lyr.in p̄destinationē(vocati sunt scti) id est in p̄senti ꝑ gratiam:istis etiā pctā ꝓpria in bonū ꝓueniunt:qꝛ fortiores ⁊ cautiores resurgūt ⁊ etiā in gloria ad bonum eorū facit peccatoꝝ memoriā:sic cicatrices vulneruz ad gl̄iam militis q̄ in bello finaliter triūphauit(Nā q̄s p̄sciuit).i.añq̄ essent cognouit(et p̄destinauit).s.illis gr̄am in pñti ⁊ gl̄iam in futuro preparauit(ꝯfor.fieri ima.fi.sui)Ly. qꝛ filiatio d̄i adoptiua:est q̄dā similitudo filiationis naturalis diuīe(vt sit ipse p̄moge.ī mul.fra.) id est int̄ multos fratres.s.omēs fideles Vñ Heb.j. non cōfūdit frēs eos vocare di. Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis(q̄s aūt p̄destinauit).Gor.i.ab eterno ad gl̄iaz elegit(hos ⁊ vocauit)ad fidem adducēdo:⁊ hoc vl̄ exteri⁹ ꝑ p̄dicatiōez vel interi⁹ ꝑ inspirationē(⁊ q̄s vo. hos ⁊c̄.)pctōꝝ remissione ⁊ bona opatiōe. (q̄s aūt iusti.)pctā remittēdo(illos ⁊ ma.) in v̄tutib⁹ āplificādo vel in gl̄ia exaltādo

Amen. Bñdictio ⁊ claritas ⁊ sapientia ⁊ gratiarumactio ⁊ honor ⁊ virtus et fortitudo deo nostro.

In festo sancti Martini episcopi epistola.

Ecce sacerdos magnus q̄ in diebꝰ suis placuit deo. Quā epl̄az Quere infra in cōmuni sanctoꝝ.

Item de sancta Elizabeth Mulierem fortem quis inueniet hanc epistolā quere ante in festo Marie magdalene.

In festo sancte Katherine virginis ⁊ martyris. Qui gloriat̄ in dño gloriet̄. Hāc epistolā quere īfra in cōmuni sanctorum

Incipit postilla de cōmuni sanctorum. Et primo de apostolis. ad Roma.xiij.

Incipit postilla de cōmuni sanctorū.

(Quid ergo dicem⁹ ad hec. Si de⁹ ꝓ nobis) scz nos adiuuās. Si hic accipit̄ ꝓ qr: qr de⁹ est ꝓ electis (quis cōtra nos) .q.d. nullus: ⁊ qr nnll⁹ pōt resistere potestati diuine (qui etiam ꝓprio filio suo) id est naturali (non pepercit: sed pro nobis) scilz peccatorib⁹ (oībus tradidit illū) ex maxima dilecrione ad electos (quomodo nō etiā cum illo (scz nobis donata. (oīa nobis donauit ad salutem necessaria: gratiam in presenti ⁊ gloriam in futuro (quis accusabit aduersus electos dei) scz in iudicio finali q.d. null⁹: ⁊ cā subdit̄ (deus qui iustificat (sentētiādo pro electis: iō ꝑs aduersa demonum nō audebit mutire (quis est q̄ cōdēnet) .q.d. null⁹ (Jesus q̄ mortuus est) Gor. ꝓ nobis reconciliandis: (immo qui ⁊ resurrexit) ꝓ nobis resuscitandis (qui est ad dexterā dei) pro nobis in celum eleuandis) qui etiam interpellat ꝓ nobis) Lyra. apud patrē: ostēdendo latus et vulnera. Et sic tollitur omnis condemnationis causa. Unde Bern̄. Mater ostēdit filio pectus ⁊ vbera filius ostendit patri latus ⁊ vulnera: nulla potest esse repulsa vbi sunt tot amoris insignia. (Quis ergo nos separabit a charitate christi). quasi diceret: nullus. Nihil enim potest hominem a deo saparare nisi peccatū mortale (Tribulatio: an angustia an ꝑsecutio: an fames: an nuditas: an periculū: an gladius) Nunq̄d ergo separabunt nos ista a charitate xp̄i. Non: qr charitas oīa suffert: oīa sustinet. j. Coꝝ. xiij. (Sicut scriptū est) in ps̄. xliij. Quia ꝓpt̄ te mortificamur tota die) id est varij tormentis ducimur ad mortem quasi continue: sicut patuit in apostolis et martyrib⁹ (estimati sum⁹ sicut oues occisiōis) Lyra. quarū occisio reputatur vtilis: sic tyranni bona martyrum capiebāt: et cū hoc obsequiū se prestare deo reputabāt vt pz Joh. v. Venit hora vt omnis qui īterficit vos arbitretur obsequiū se p̄stare deo. (Sed in his oīb⁹). s. posui (supamus). i. vincim⁹ (ꝓpter euz). i. eius virtutem (q̄ dilexit nos Cert⁹ sū em̄ qr neqꝫ mors) Lyr. i. timor mortis (neqꝫ vita). i. amor vite (neqꝫ angeli). s. infimi (neqꝫ p̄ncipat⁹). i. medij (neqꝫ v̄tutes). i. sup̄mi. s. prime hierarchie: quoꝝ ē facere miracula: ⁊ per hos etiā intelligunt̄ alij sup̄iores illis (neqꝫ instantia) id est presentia mala vel bona (neqꝫ futura) mala vel bona: (neqꝫ fortitudo). i. alicui⁹ violentia (neqꝫ alti.) id ē prosperitas fortune (neqꝫ ꝓfun.). i. aduersitas (neqꝫ creatura alia) a p̄dictis (poterit nos saparare ⁊c̄.) q̄ deū diligim⁹ (q̄ est in xp̄o ⁊c̄. (sup. nobis ostēsa. Quia maiorē charitatē nemo habet ⁊c̄. Joh. xv.

Quid ergo dicemus ad hec? Si deus pro nobis quis contra nos? qui etiā ꝓprio filio suo nō pepercit: sed ꝓ oībus nobis tradidit illum. Quō nō etiā cuz illo oīa nobis donauit: q̄s accusabit aduersus electos dei deus qui iustificat q̄s est qui cōdemnet? christ⁹ iesus qui mortuus est imo qui et resurrexit: qui est ad dexterā dei q̄ etiā interpellat ꝓ nobis. Quis ergo separabit nos a charitate xp̄i Tribulatio: an angustia: an fames: an nuditas: an periculū: an ꝑsecutio: an gladius? Sicut scriptum est. Quia ꝓpter te mortificamur tota die: estimati sum⁹ sicut oues occisionis Sed in his oībus superamus ꝓpter eū q̄ dilexit nos. Certus sum em̄ qr neqꝫ mors: neqꝫ vita: neqꝫ angeli: neqꝫ p̄ncipat⁹: neqꝫ virtutes: neqꝫ instātia. neqꝫ futura: neqꝫ fortitudo: neqꝫ altitudo: neqꝫ ꝓfundum: neqꝫ creatura alia poterit nos separare a charitate dei: q̄ est in xp̄o iesu dn̄o nr̄o.

Item alia epistola de apostolis. Ad Ephe. ij.

IAm nō estis hospites ⁊ aduene: sed estis ciues sanctorū et domestici dei sup edificati super fundamentū apostolorū et ꝓphetarū ipso summo angulare lapide Christo iesu: in quo omnis edificatio constructa crescit in templū sanctū in dño in quo et vos coedificamini in habitaculū dei in spiritu sancto.

Sequit̄ nunc epistola de euangelistis. Ecc̄i. xv

QVi timet deuz faciet bonum: et qui cōtinens est iusticie appꝑhendet illam ⁊ obuiabit illi quasi mater honorificata ⁊ quasi mulier a virginitate suscipiet illum. Cibabit illū pane vite et intellectus ⁊ aqua sapientie salutaris potabit illū: et firmabit̄ in illo ⁊ nō flectet̄: et continebit illū ⁊ nō confundet̄: ⁊ exaltabit illum apud proximos suos

IAm non estis hospites ⁊ aduene ⁊c. Añ initiū illi⁹ epl'e scribit sctūs Paulus in eo. ca. vi. De⁹ q̄ diues est in miscdia ꝓpter nimiā charitatē suā qua dilexit nos cū essem⁹ mortui pctis ꝯuiuificauit nos in xp̄o: cui⁹ gratia estis saluati. Postmodū sequit̄ pñs epl'a post pauca (Fratres. Jā nō estis hospites et aduene) Lyr. a deo ⁊ a sctis ei⁹ (sed estis ciues sctōꝝ). i. d̄ numero eoꝝ (⁊ domestici dei). i. in ei⁹ ecclesia recepti (supedificati). i. instructi (super fundamentū apl'oꝝ ⁊ ꝓphetarū) id ē super doctrinaz noui ⁊ veteris testamenti (ipso summo angulari lapide xp̄o iesu) Lyr. in edificatione templi Salomonis vt dicit̄. Fuit quidā lapis pluries: reiectus ab edificātib⁹ eo q̄ nō ꝯueniebat loco cui applicabat̄ finaliter tamen optime sedit in summitate edificij ī angulo duos parietes coniungendo et fuit figura christi iudeos ⁊ gētiles tanq̄ duos parietes ī vnā ecclesiam coniūgentis. Unde d̄r in ps̄. cxvij. Lapidē quem reprobauerunt edificantes: hic factus est in caput anguli: a domino factū est istud: ⁊ istā figurā ponit hic apl's vt dictū est (in quo omnis edificatio cōstructa) tam a iudeis q̄ a gentibus (crescit) scz per augmētū v̄tutū (in tem. san. in dño). i. quousq̄ sit tēplū dñi sctm̄ (in quo ⁊ vos coedifi.) cum alijs fidelib⁹) in habitaculū dei in spū sctō). i. ipso cooperāte: sine quo nullū opus est acceptū deo

QVi timet deū faciet bonū ⁊c. Añ initiū illius lectiōis habetur in p̄cedētica. Beat⁹ vir q̄ in sapiētia morabit̄: et q̄ in iusticia meditabit̄: et in sensu cogitabit circūspectionez dei. Tūc postmodū seq̄tur pñs lectio (Qui timet deū) Lyr. s. timore filiali. (faciet bonum) supple op⁹ (et qui cōtinens est iusticie) Lyra. id est tenēs eam in corde simul et opere (apprehendet illaz). s. sapientiā diuinā (et obuiabit illi.) Nam p̄occupat se q̄ se concupiscūt: vl' illis prior se ostēdit. Sap̄. vj. (q̄si mater honorificata) Lyr. i. omni honore digna (cibabit illum pa. vi.) id est v̄bo sacre scripture. Uñ Matth̄. iiij. Nō ī solo pane viuit hō: sed in omni verbo q̄d ꝓcedit de ore dei (⁊ aqua sapientie salutaris potabit illū). s. spūssctī: de qua d̄r Joh̄. iiij. Qui biberit ex aq̄ quā ego dabo ei fiet in eo fons aq̄ salientis in vitā eternā (⁊ firmabit̄ ī illo) Ly. deo firmiter adherēdo (⁊ nō flectetur) a rectitudine iusticie (et ꝯtinebit illū). i. deus continebit eum secū ꝑseuerātiā in domo (⁊ nō cōfumdet̄) cū reprobis: sz honorabit̄ cū electis. Jō sequit̄ (exaltabit illū apud ꝓximos suos) Ly. i. apud sctōs suos q̄ sunt deo ꝓpinqui: ⁊ qz talis non solum proficit sibi ad salutē: sep

etiã alijs: hic sequit̃ (⁊ in medio eccl̃ie aperuit os eius) scz ad docẽdũ ppl̃m (⁊ impleuit illũ spiritu sapiẽtie) ad dcgustãdũ diuina (⁊ intelleet⁹) ad ꝓponendũ ea lucide ĩ ecclesia (⁊ stola glorie) scz corꝑis ⁊ aĩe (induit eũ) qđ semꝑ fit ꝑseuerãtib⁹ in exemplari vita et salutari doctrina (iocunditatem ⁊ exultationem thesaurisabit super eũ). i. multiplicabit ⁊ qm̃ hec gloria nõ est trãsitoria: nõ subditur (⁊ noĩe eterno hereditabit illũ dominus deus noster

Beatus vir qui inuent⁹ est ⁊c̃. Ante initiũ illi⁹ lectionis habet̃. Qui aurũ diligit nõ iustificabit̃ Tũc postmodũ sequit̃ p̃sens lectio. (Beat⁹ vir) scz diues in acquisitiõe scz iusta (qui inuentus ẽ sine macula.) scz cupiditatis ⁊ auaritie (⁊ qui post auꝝ nõ abijt) Lyra. per cõcupiscentiã malã sed magis aurũ secutũ est eũ cuius obsequia vsus est in operibus pijs et honestis (nec sperauit in pecunia et thesauris) ibi cõstituendo finẽ suum (Quis ẽ hic et laudabimus eũ) .q. di. rarus est et laude dign⁹ fecit em̃ mirabilia ĩ vita sua) Illa em̃ que rara sunt homĩes mirant̃ (qui ꝓbatus est in illo) scz auro (⁊ ꝑfectus inuẽtus est) in operibus liberalitatis ⁊ misericordie (⁊ erit illi gl̃ia eterna) Uñ Matthei. xxv. Uenite bendicti patris mei ⁊c̃.

Et in medio ecclesie aꝑuit os ei⁹: ⁊ impleuit illũ spiritu sapientie ⁊ intellectus: et stola glorie vestiet eum. Iocunditatẽ et exultationẽ thesaurisauit suꝑ illum: et nomĩe eterno hereditabit illum.

Item epistola de vno martyre Ecclesiastici. xxxj.

Beatus vir qui inuẽtus est sine macula: et qui post aurũ nõ abijt: nec sperauit in pecunia ⁊ thesauris. Quis est hic et laudabim⁹ eũ? Fecit em̃ mirabilia in vita sua. Qui ꝓbatus est in illo: ⁊ ꝑfectus inuentus est: erit illi gl̃ia eterna. Qui potuit trãsgredi ⁊ nõ est transgressus: facere mala ⁊ nõ fecit. Ideo stabilita sunt bona illius in domino: et elemosynas illius enarrabit omnis ecclesia sanctoꝝ.

Item alia epistola de vno martyre. Prouerbio. iij.

Beatus homo q̃ inuenit sapiẽtiã: ⁊ q̃ affluit prudentia melior est acquisitio

(qui potuit trãsgredi) nã diuitie dãt oportunitatẽ faciẽdi mala (⁊ nõ est trãsgressus facere mala ⁊ nõ fecit) per stabilitatẽ volũtatis eius in bono (ideo stabilita sũt bona illi⁹ in dño) Nã ꝓ tꝑalibus recipit eterna (⁊ elemosynas illi⁹ enarrabit oĩs eccl̃ia sanctorũ) scz ad informationẽ aliorũ.

Beat⁹ homo q̃ inuenit sapientiã ⁊c̃. Añ initiũ illius lectionis habet̃. Quẽ em̃ diligit de⁹ corripit et quasi pater in filio cõplacet sibi. Tũc statim seq̃tur pñs lectio (Beatus homo qui inuenit sapiẽtiã) Lyr. i. noticiã ꝺ diuinis (⁊ q̃ affluit prudentiã) in agibilibus humanis (Melior est aq̃sitio ei⁹ negociatiõe auri et argẽti) tanto meliora sũt spiritualia bona corporalibus (p̃mi ⁊ purissimi fructus eius (Et notãter dicit p̃mi qꝛ nullũ opus bonum est nisi ꝟtute prudẽtie dirigat̃ (⁊ purissimi) qꝛ bona spirttu/alia nõ habẽt aliqđ malum admixtũ: sicut frequẽter habẽt corporalia: sicut aurũ: argẽtũ: ⁊ similia habẽt annexam sollicitudinẽ eleuationem mentis ad deũ mpedientem: ideo subdit̃ (p̃ciosior est cunctis opibus: sapientia ⁊ oĩa que desiderant̃ huic nõ valent cõparari. Longitudo dierũ in dextera eius) qꝛ talis p̃mo ⁊ p̃ncipaliter habet aspectũ ad celestia ⁊ eterna (⁊ ĩ sinistra illi⁹ diuitie

Beatus vir qui in sapientia morabitur et qui in iusticia ꝛc. Ante initium illius lectionis habetur in eodem ca. dicens: Beatus vir qui nõ est lapsus verbo ex ore suo. Tũc post hoc sequitur presens lectio nõ post pauca (Beatus vir qui in sapientia morabitur) Lyra. meditando diuina: quorum cognitio proprie dicitur sapientia: quasi sapida scientia (et q̃ in iusticia sua meditabitur) reddendo deo debitum cultũ ꝛ proximo suo amorem fraternuz (et in sensu cogitabit circumspectionẽ dei) id est q̃ deus circũspicit omnia vbiq; Unde dicit ad Hebre. iiij. Omnia nuda ꝛ aperta sũt oculis eius (Cibabit illum pane vite) id ẽ verbo sacre scriptu/re (et intellectus: et aqua sapientie salutaris potabit illuz) id est gratia spiritus sancti (ꝛ firmabitur in illo.) Lyra. deo firmiter adherendo (et non flectetur) scilicet a rectitudĩe iusticie (et continebit illum ꝛ non cõfundetur.) scz cum reprobis sed honorabitur cum electis (ꝛ exaltabit illuz apud primos suos) id ẽ apud sanctos suos qui sunt deo propinqui (et noĩe eterno hereditabit illũ dõs deus noster.

ꝛ gloria) quia secundario et ex consequenti aspectũ ad temporalia bene administrãda. (Cie eius vie pie pulchre: et omnes semite eius pacifice:) q̃ nullã turpitudinem admittit: et ad decorem virtutum inducit: et sic hominem pacificum reddit: redigendo vires inferiores in obsequiuz rationis (Lignum vite et his qui apprehẽderint eam) Lyra. Sicut enim per lignum vite continuabatur vita: vt sic homo manẽs in statu innocentie de vita nature transiisset ad vitam glorie sine morte media: sic et sapientia de vita gratie ducit hominem ad vitam glorie sine morte mortalis culpe inter media: dum tamen hic in ea perseuerat (Et qui tenuerit eã beatus) quia certitudinaliter ad beatitudinẽ deducet. (Dominꝰ sapientia fundauit terram) per sapientiam suam (stabiliuit celos prudentia) quia sunt incorruptibiles (sapientia illius eruperunt abyssi) et hoc tempore diluuij: vt habetur Genesis. vij. Rupti sunt omnes fontes abyssi magne. (Et nubes rore concrescũt) quia calore solis eleuantur exaltationes humide: et condensantur in nubes.

eius negociatione auri et argenti primi et purissimi fructꝰ eius pretiosior est cunctis opibus sapientie: et omnia que desiderantur huic non valent comparari. Longitudo dierum in dextera eius: ꝛ in sinistra illiꝰ diuitie ꝛ gloria. Cie eius vie pulchre: ꝛ omnes semite eius pacifice. Lignuz vite est his qui apprehenderint eam: ꝛ qui tenuerint eam beati. Dominus sapientia fundauit terram: stabiliuit celos prudentia. Sapientia illius eruperunt abyssi: ꝛ nubes rore prudentia.

Item alia epistola de vno martyre. Ecci. xiiij.

Beatus vir q̃ in

sapientia morabitur: ꝛ qui in iusticia sua meditabitur: et in sensu cogitabit circumspectionez dei. Cibabit illum pane vite ꝛ intellectus: ꝛ aqua sapientie salutaris potabit illum. Et firmabitur in illo et non flectetur: et continebit illum ꝛ nõ confundetur ꝛ exaltabit illum apud proximos suos: ꝛ nomine eterno hereditabit illũ dominus deus noster.

Item alia epistola de vno martyre. Eccledastici. xxxix.

De pluribus martyribus. Epl'a

Iustus cor suũ tradet ꝛc. Añ initiũ illius lectionis habet in eo. ca. Sapientiam oĩm antiquoꝝ exq̃rit sapiens ꝛ narrationem virorum nominatorũ cõseruabit. Tunc sequitur presens lectio siue epistola post pauca (Iustus cor suũ tradet) Ly. voluntarie (ad vigilandum diluculo:) id est a iuuẽtute (ad dominũ qui fecit illum) scz ad ipsuz intentionẽ dirigẽs deuote ꝛ attente (et in conspectu altissimi deprecabit) pro impetratione sapiẽtie: (aperiet os suum in oratione pro peccatis delictis suis) scz emendãdis (deprecabitur) vt sic ad receptionem diuine sapientie disponatur: (si em̃ dñs magnus voluerit spũ intelligentie replebit illũ ꝛ ipe) spũ intelligentie replet⁹ (tanq̃ imbres) id est abũdanter (mittet eloquia sapientie sue) ad docendum ignorãtes: (et in oratione confitebitur domino) totum effectum attribuens honori diuino (et ipse) scz deus (diriget cõsiliũ ei⁹) in agendis (ꝛ in absconditis suis cõsiliabitur) scz obscura clarius sibi reuelãdo (ꝛ ipse) a deo illuminatus (palam faciet disciplinã doctrine sue) sibi reuelata alijs ꝓpalando (ꝛ in lege testamenti dñi gl'iabit.) Hec em̃ est gloria sapientia in lege dñi meditari (collaudabũt multi sapientiã eius) non dicit omnes: quia homines mundani ip̃m reputant imprudentẽ: eo q̃ non querit sciẽtiam lucratiuam (ꝛ vsq̃ in seculum nõ delebit) scz doctrina sapientie eius: vt patet Matth. xxiiij. Celum ꝛ terra transibunt: verba aũt mea non transibunt (non recedet memoria eius) scz sapientis (et nomen eius requiret a generatione ĩ generationem:) quia per doctrinaz ab ea scriptam remanebit nomen eius inter homines q̃ vtunt illis scriptis ad ꝓfectuz suũ et ad salutẽ animarũ suarum.

Iustus cor suuz tradet ad vigilandũ diluculo ad dñm q̃ fecit illũ: ꝛ in ꝯspectu altissimi deprecabit. Aperiet os suũ in oratione ꝓ pctis ꝛ delictis suis deprecabit. Si enim dñs magnus voluerit spũ intelligentie replebit illũ ꝛ ipe tanq̃ imbres mittet eloq̃a sapiẽtie sue: ꝛ ĩ orone cõfitebit dño. Et ipe diriget ꝯsiliũ ꝛ disciplinã: ꝛ in abscõditis suis cõsiliabit. Ipe palam faciet disciplinam doctrine sue: in lege testamẽti domini gl'iabit. Collaudabunt multi sapientiã ei⁹: ꝛ vsq̃ in seculum nõ delebit. Non recedet memoria eius et nomen eius req̃ret a generatione in generationẽ.

Epistola de pluribus martyribus. Sapien. iij.

Iustoruz anime in manu dei sunt: et non tanget illos tormentum mortis

Iustorũ anime in manu dei sũt et non tanget illos tormentum mortis ꝛc. Ante initium illius lectionis habetur sic: Inuidia diaboli mors intrauit in orbem terrarum: imitantur autẽ illũ q̃ sunt ex parte ei⁹. Tunc sequit p̃sens lectio siue epistola. (Iustoruz anime in manu dei sunt) Lyra. Sunt enim anime iustoruz immortales et separate a corporibus ꝑ mortem: ꝛ sunt in manu diuine misericordie per securitatem glorie cõsequende. Nã tempore passionis christi postq̃ aperta est ianua glorie: si non habent aliquid ad purgandum: statim euolant ad gloriaz. Si autem habent aliquid ad purgandum detinentur in manu diuine iusticie in pena purgatorij ad tẽpus. Sunt tamen secure de beatitudine cõsequenda: ergo dicitur hic. (Iustorum anime in manu dei sunt: ꝛ non tãget illos tormentum mortis) scz tormentum gehenne

(visi sunt oculis insipientium mori) totaliter in anima ⁊ corpore (⁊ estimata est afflictio exitus illorū: et ab itinere iusto abierūt in exterminiū) de hoc mundo reputata ē mera afflictio ab illis qui aliā vitam hominis nō credunt post hanc vitam (et qđ a nobis ē exterminij) ſm errorē illoꝝ qui dicūt hoīes recedentes a nobis ꝑ mortē totaliter exterminari (illi autē) scz iusti (sūt in pace. Et si corā hoībus tormēta passi sunt: ipes illoꝝ īmortalitate plena est) qꝛ nō potest amitti: īmortalitas vero Ade non fuit plena: qꝛ amitti poterat et fuit amissa: (In paucis vexati) .i. tribulati (in multis bene disponēt) per gloriā anime et corꝑis (qm̄ deꝰ temptauit eos) .s. vt virtus sapiērie eorum nota fieret alijs ad exemplum imitationis (et inuenit eos dignos se. Tāq̄ aurum in fornace probauit illos) .s. ꝙ nō deteriorātur sed meliorant̄ (⁊ in tempore tribulatronis erit respectus illorū) nō solū quātum ad animam: sed etiā q̄tuz ad corpus resurget gloriosum. (Fulgebunt iusti) per dotē claritatis (⁊ tanquā scintille in arundineto discurrent (per dotem agilitatis (iudicabunt nationes. (nam perfecti iudicabunt cum christo in iudicio finali (⁊ dominabunt populis: ⁊ regnabit dominus illorum in perpetuum.

Visi sunt oculis insipientiū mori ⁊ estimata est afflictio exitus illorum. Et ab itinere iusto abierunt in exterminiū. Et qđ a nobis est iter exterminij: illi autē sunt in pace. Et si corā hominibus tormēta passi sunt species illorū īmortalitate plena est. In paucis vexati: in multis bene disponent̄: qm̄ deus tēptauit eos: ⁊ inuenit eos dignos se. Tanq̄ aurū in fornace ꝓbauit illos: ⁊ q̄si holocausta hostiam accepit illos ⁊ in tpe erit respectus illorū. Fulgebūt iusti ⁊ tanq̄ scintille in arūdineto discurrēt: Judicabūt natiōes ⁊ dom[illegible]būtur populis. Et regnabit [illegible] illorum imperpetuum.

Item alia epistola de martyribus. Sapieñ. v.

Iusti aūt imperpetuū viuent et apud dñm est merces eorū: et cogitatio illorum apud altissimū. Ideo accipient regnum decoris et dyadema speciei de manu domini: quoniaz dextera sua teget eos: et brachio sancto suo defendet illos. Et acci

Iusti aūt in perpetuum viuent: ⁊ apud dominū ⁊c. Ante initiū illiꝰ lectionis habet̄ in eo. ca. ꝙ dānati in inferno quotidie clamant. Quid nobis ꝓfuit superbia aut diuitiarū iactantia q̄d cōtulit nobis transierunt oīa illa tanq̄ vmbra. Tunc sequitur presens lectio que hodie pro epistola in missa legit̄: in qua demonstrat̄ que sit merces martyrum: qualiter a dño ꝓtecti: qualiter a domino armati ad pugnam cōtra inimicos fidei ꝓcesserunt: ⁊ sic ad eternam beatitudinem ꝑuenerunt: ergo hic dicit̄ (Iusti aūt imꝑpetuum viuent.) scz vita glorie (et apud dominū est merces eorū) scz a quo sperant premiari: non a mundo (et cogitatio illorū apud altissimum) ad cuiꝰ honorem ordinant facta sua.) Ideo accipiēt regnū decoris: et dyadema speciei de manu dñi) scz celestem gloriā vbi nihil est turpe (quoniam dextera sua teget eos) reponēdo eos in beatitudinez que ꝑ dexterā ītelligit̄ (et brachio sctō suo defendet illos) In hoc designat̄ securitas btitudinis q̄ne a nullo pōt offerri Post hoc describit miseriā iniquoꝝ dicēs: (⁊ accipiet armaturā zelus illiꝰ) Nā ex zelo iusticie ꝓcedit ad turbationē malorum

(⁊ armabit creaturam ad vltionem inimicoꝝ) Ly. nā oīb⁹ creaturis vtet ad afflictionē reproboꝝ: sic econuerso oēs creature cedēt ad gl̄iam electoꝝ (Induet ꝑ thorace iusticiā) a quo nō poterit deflecti cū ipse sit regula iusticie (⁊ accipiet ꝑ galea iudiciū certū) Nam iudicando nō pōt deficere (Sumet scutū inexpugnabile equitatē) que ita erit euidēs ꝙ nullus eam poterit impugnare (ibūt directe emissiones fulgurum) ad afflictionem maloꝝ (et ad certū locū deducet illos domin⁹ de⁹ noster) Nā ſm ꝙ dñs p̄ordinauit de ipsis: ita ⁊ ipsi p̄dicatiōis ⁊ passiōis certa loca adiecerūt

Reddet de⁹ omnē mercedē laborum sanctoꝝ ⁊c. Ante initium illius lectiōis habet in eodem ca. Sapientia eterna venditum iustum scz ioseph quē fratres sui vendiderunt nō dereliquit: sed a pctōrib⁹ liberauit eū: descēditq; cū illo in foueam: et in vinculis nō dereliquit illū: ⁊ mendaces oñdit qui maculauerunt eū: et dedit illi claritatē eternā. Tunc sequit̄ p̄ñs lectio siue epl̄a (Reddet deus) scz iustis. (oēm mer. la. suoꝝ) Ly. Nam de mādato dñi filij israel recedētes spoliauerūt egyptū scz mutuo a vicinis vasa aurea et argentea a cōmodādo: ⁊ hoc in recōpēsatiōe laboꝝ q̄b⁹ iniusta aggrauauerant eos egyptij: vt habet Exo. xij. (⁊ deduxit illos in via mirabili. Et fuit illis ī velamēto diei: ⁊ in luce stellaꝝ nocte) Nā colūna nobis ꝑ diem ignis ꝑ noctem (transtulit illos ꝑ mare rubrū ⁊ trāsuexit illos per aquam nimiam Inimicos aūt illoꝝ dimersit in mare: et ab altitu. inferorū) id est de profundo maris (eduxit illos Ideo iusti tule. spo. impiorum) viderūt eñ egyptios mortuos sup litt⁹ maris Exod. xiiij. ⁊ spoliauerūt eos armis preciosis: et ſm hebreos ista p̄da fuit maior q̄ illa q̄ p̄us spoliauerūt egyptū vasis aureis ⁊ argenteis (et decantauerūt dñe sctm̄ nomen tuum) dicentes illud canticū Cantemus dño: gl̄iose eñ magnificatus est: equū ⁊ ascēsorē deiecit in mare (⁊ victricē manū tuā). i. potentiā tuam egyptios submergētē (laudaue. pa. do. deus nr̄)

Lingua sapientum ornat sciētiā ⁊c. Añ initiū illius lectiōis habet in eo. c. Rñsio mollis frāgit irā ſmo dur⁹ suscitat furorē. Tūc statim sequit̄ p̄ñs lectio (Lingua sa. ornat sciētiā) qz debito tp̄e ⁊ loco gratiose ꝓponit eā (os fautorū ebu. stul.) qz īpetuose ꝓfert eā. (In omni loco ocu. dñi ꝯtēp. bo. ⁊ malos: lin. placabilis). i. suauis eloquia erga proximū et

piet armaturā zelus illius: et armabit creatnrā ad vltionē inimicorū. Induet pro thorace iusticiā et accipiet A galea iudiciū certū. Sumet scutum inexpugnabile equitatē: ibūt directe remissiones fulgurū: et ad certū locum deducet illos dñs deus noster.

Item alia epistola de plurib⁹ martyribus. Sap. x.

Reddet de⁹ oēm mercedē laboꝝ sctōꝝ suorū ⁊ deduxit illos in via mirabili Et fuit illis ī velamēto diei: ⁊ ī luce stellaꝝ nocte. Trāstulit illos ꝑ mare rubrū ⁊ transuexit illos ꝑ aquā nimiā: inimicos aūt illorū dimersit in mare: et ab altitudine inferoꝝ eduxit illos. Iō iusti tulerūt spolia impioꝝ ⁊ decātauerāt dñe sctm̄ nomē tuū: ⁊ victricē manū tuam laudauerūt pariter dñe de⁹ nr̄

Item alia epl̄a de plurib⁹ martyribus. Prouerbio. xv.

Lingua sapientum ornat sciētiam: os fatuorū ebulit stulticiā. In omni lo

co oculi dñi ꝓtēplant̄ bonos ⁊ malos: lingua placabilis lignuz vite q̄ aūt ĩmoderata est ꝓteret spiritū Domus iusti plurima fortitudo: ⁊ in fructib⁹ impij ꝓturbatio. Labia sapiētū disseminabūt scientiā: cor stultorū dissimile erit: victime impiorū abominabiles dño: vota iustorū placabilia. Qui sequit̄ iusticiam diligetur a domino.

Alia epl̄a de pluri. mar. Prou. x

Expectatio iusto rū leticia: spes aūt impiorū pibit fortitudo simplicis via dñi ⁊ pauor his qui operant̄ malum Justus in eternū non cōmouebit̄ impij aūt nō habitabūt sup terrā. Os iusti parturiet sapientiā: lingua prauorū peribit. Labia iusti ꝓsiderāt placita: ⁊ os impiorū peruersa. Simplicitas iustorum diriget eos: ⁊ supplātatio puersorū vastabit illos. Justicia rectorū liberabit eos: ⁊ in insidijs suis capientur iniqui. Justus de angustia liberat⁹ est: et tradet̄ impius p eo. Simulator ore decipit amicū suū iusti autē liberabuntur scientia.

dōtioni intēta erga deū ad ipm placandū (lignū vite) qz sicut p lignū vite cōtinebatur vita corpalis: ita p talē linguā vita spiritualis (Que aūt ĩmoderata est). s. ad loquēdū (oteret spiritū) qz ĩ multiloquio nō deerit peccatū (Domus iusti plurima fortitudo) qz dñs ptegit eā (⁊ ĩ fructib⁹) .i. in opibus (impij ꝓturbatio) qz mal⁹ nō pōt habere pacē ad primū: nec etiā ad seipm (Labia sapiētū disseminabūt sciētiā). s. ppl'm docendo (cor stultorū dissimile erit). s. cordi sapiētis et etiā stbijpsi: qz diuersis et varijs cogitatiōib⁹ agitat̄ (victime impiorū abominabiles domino) sic̄ oblatio Cayn: qz fuit ō alieno vel mala volūtate (vota iustorū placabilia (sicut patz de Abel: qz ad abel respexit dñs et ad munera ei⁹ (q̄ seq̄t̄ iusticiā) p̄m eā operādo (diliget̄ a dño) q̄ est regula iusticie.

Expectatio iustorū leticia ⁊c Ante initiū illius lectiōis habet̄ in eo. cap̄. sic. Timor dñi apponit dies: et anni ipiorū breuiabūt̄. Tunc stati seq̄t̄ pñs epl'a. Expectatio iustorū leticia). i. btitudo eterna q̄ hz anne rā leticiā (spes aūt im. pe.). i. p̄sūptio eorū pibit: qz p̄sumūt habere btitudinē sine meritis dicētes. Ne⁹ nō fecit nos ad vānādū sed ad saluādū (fortitudo sim. via dñi) sez ei⁹ iusticia simplices ⁊ rectores p̄miādo (⁊ pauor his q̄ opan. ma.). s. ipios puniēdo (Just⁹ in eternū nō cōmouebit̄). s. a stabilitate virtutis (ipij aūt nō ha. sup terrā) sez viuentiū (os iusti pturiet sapiētiā). s. alios docēdo (lingua pra uorū peribit) Aūt dines epulo ĩ inferno existēs magz crucibat̄ in lingua q̄ in alijs mēbris: vt ptz Lu. xvj. labia iusti cōsiderāt placita. s. deo ⁊ hoībus (et os impiorū puersa). i. blasphemias ꝗ deū ⁊ iniurias cōtra primū. Simplicitas iusto). s. q̄ pcedunt in factis suis sine plica dolositatis (diriget eos) ad beatitudinē (⁊ supplātatio puersorū) q̄ decipiūt simplices (vastabit illos) in pena inferni ⁊ etiā aliq̄s ppt̄ hoc destruunt̄ in vita p̄senti (iusticia rectorū liberabit eos). s. a morte gehēne (⁊ ĩ insidijs suis capiēt̄ iniq̄) sicut iniq̄ iudices insidiātes susanne fuerūt adiudicati morti (Just⁹ ō angustia liberat⁹ est: et tra. impi⁹ p eo) qd̄ ptz de dauid iusto. q̄ fuit in regnū restitutus: ⁊ impi⁹ absolū cū trib⁹ lanceis trās fossus: vtz. ij. Reg. xviij. (Simulator). i. hypocrita q̄ simulat sanctitatē (ore decipit amicū suū). i. illū a quo sperat pmoueri cui adulat̄ (iusti aūt liberabunt̄) sez ab ista deceptiōe (scientia) sez qua discernit̄ inter sciētiatē verā ⁊ fictā

Expositio Justorum

(In bonis iustorũ exaltabiť ciuitas) scz a deo: sicut Ezechias orationibus ⁊ lachrymis suis saluauit ciuitatẽ hierusalem a sennacherib: vtz. iiij. Regꝝ. xix. Similꝝ sctũs Basilij in nouo testa. oꝝone sua ciuitatẽ a Juliano apostata.

Sancti ꝑ fidẽ vicerũt regna operati sunt ⁊c. In hac epistola commemorat apls patientiã ⁊ passiões ⁊ victorias ⁊ fidẽ sanctorũ martyrũ: cui virtute patientes fuerunt ⁊ victores extiterunt: dicẽs. (Sancti ꝑ fidẽ vicerũt regna) sicut patet ĩ martyribus qui vicerũt reges et ꝓsides (operati sũt iusticiã adepti sunt repromissiones) Lygratie in via et glie in ꝓria (Obturauerũt oza leonũ) sicut legitur de Daniele misso in lacum leonũ: et de plib⁹ martyrib⁹ et ꝗginibus Legitur in legẽdis sanctorũ q̃ fuerunt proiecti anre leones ⁊ vrsos: ⁊ tũ manserũt illesi (extinxerũt impetũ ignis) sicut tres pueri missi a Nabuchodonosor in fornacem ignis: quibus ignis nõ nocuit: nec eos in aliq̃ ꝓristauit. Simile etiã legiť de pluribus sanctis martyrib⁹ ⁊ virginib⁹ in nouo testamẽto (Effugauerũt aciẽ gladij). i. exercitum accinctũ gladijs: vt Dauid ⁊ alij multi reges ⁊ ꝓncipes diuino adiutorio vicerunt exercitus magnos et fortes in veteri et etiã in nouo testamento (Cõualuerũt de infirmitate) ꝑ orationẽ ⁊ penitentiã: vt Ezechias Job ⁊ Thobias ⁊c. Siłe legiť de sctis noui testamẽti: q̃ mlti ĩfirmi sũt curati ꝑ orões sctorũ ⁊ ꝑ pniam (Fortes facti sunt in bello:) sicut Josue ⁊ Iudas machabeus cum filijs suis: qui fortiter bellando obtinuerunt terras ⁊ ciuitates (Castra verterũt exterorũ) id est inimicorũ quos verterunt in fugam (acceperunt mulieres) id est matres (de resurrectione mortuos suos). i. pueros suos resuscitatos: sicut ꝑ Heliam et Heliseũ in veteri testamento: ⁊ etiã multi defuncti in nouo testamento resuscitati sunt per christum ⁊ apostolos ⁊ ꝑ alios sanctos: sicut patet in legendis sanctorum (alij aũt distenti sunt) scz seculo et alijs tormentis ꝓpť fidem vnⁿ veri dei. (Mõ suscipiẽtes redemptionẽ). i. non accipiẽtes liberationẽ sicut sanctⁿ Andreas: qui de cruce deponi noluit: et sic de alijs (vt meliorẽ inueniret resurrectionẽ) vt q̃nto grauiora sustinerẽt ꝑ xp̃o tanto gloriosius coronarentur (Alij vero ludibria ⁊ verbera experti: insuper ⁊ vincula ⁊ carceres: lapidati sunt) vt Hieremias ⁊ Zacharias filiⁿ Joiade (secti sunt) sicut Esaias serra lignea ex iussu regꝝ Manasse (tentati sunt). s. ꝓmissionibus ꝓsecutorũ ⁊ blandimentis munerũ: vt ad idolatriã inclinarentur (in occisione gladij mortui sunt) qz multi in veteri testamento nolentes ꝓsentire in idolatriã gladio ꝓcussi sunt. Et oia iam enumerata etiã in nouo testamẽto sanctis martyribus ⁊ etiam virginibus contigerunt ꝓpter fidem domini nostri iesu christi. Post hoc descẽdit ad hemitas ⁊ sanctos qui nõ effuderũt sanguinem suũ ꝓpter fidem catholicam: dicens.

In bonis iustorum exaltabiť ciuitas: et in perditione impiorum erit laudatio.

Item epistola de plurib⁹ martyribus. Hebreo. xj.

Sancti per fidez vicerũt regna: operati sũt iusticiam adepti sunt repromissiones. Obturauerũt oza leonum: extinxerunt impetum ignis: effugauerũt aciẽ gladij: cõualuerunt de ĩfirmitate: fortes scti sunt ĩ bello. Castra verterũt exterorũ: acceperunt mulieres de resurrectiõe mortuos suos. Alij autẽ distenti sunt nõ suscipiẽtes redemptionẽ: vt meliorẽ iuenirẽt resurrectionẽ. Alij ꝗo ludibria ⁊ verbera experti: insup ⁊ vincula ⁊ carceres: lapidati sunt: secti sũt: tẽtati sũt: in oc-

(Circũierũt) ꝑ deserta ⁊ ꝑ mlta mũdi loca (in melotis.) Ubi notãdũ ꝙ melota ẽ aĩal cui⁹ pellis ẽ hispida sicẽ pellis ericij (⁊ ĩ pel libus caprinis) Nã illis pedib⁹ tegebã tur scti. i. hoĩes silvestres viuẽtes ĩ desertis locis sicut helyas ⁊ sctũs Johannes bap. ⁊ sic d̃ alijs (egẽtes). s. necessarijs (angustiati) scz anxietatib⁹ (afflicti) laborib⁹ ⁊ pressuris (quib⁹). i. quoꝝ cõuersatione ⁊ habitatione (dignus non erat mũdus). i. amatores mũdi nõ erãt digni tantoꝝ viroꝝ ꝑsentia (in solitudinibus errãtes: et in mon. ⁊ spe. ⁊ in ca. terre) Spelũce a natura facte sũt. Cauerne arte vl̃ casu facte sũt: talia eñ loca inhabitabãt antiq̃ patres vt eẽnt in loco apto diuine ꝯtẽplationi (⁊ hi oẽs) scz ꝑdicti sci (testimonio fidei). i. fide eoꝝ attestante (ꝓbati). i. probabiles (inuenti sunt in xp̃o Jesu domino nostro.

Ecce sacerd̃ magn⁹ q̃ in dieb⁹ ⁊c̃. Añ initiũ illius lectionis habet̃ sic: Enoch placuit deo ⁊ trãslatus est in paradisum viu⁹. Ubi sciendum ꝙ hic sub nomĩe Enoch designat̃ laus isti⁹ magni sacerdotis ⁊ ep̃i: cuius festũ hodie in eccl̃ia ꝑagit̃ cũ d̃r: (Ecce sacerdos magn⁹ q̃ in dieb⁹ suis pla. deo: ⁊ inuent⁹ est iust⁹: ⁊ in tpe iracũdie fact⁹ est recõ.). i. cã recõciliatiõis diuine (nõ est inuentus sil̃is illi) in gl̃ia. s. in opeꝝ ꝟtnoso (q̃ cõseruaret legem excelsi). s. legẽ naturalem menti humane impssam (iõ iureiurando fecit illũ dñs cre. in ple. suã) Ly. hoc ꝓprie dictũ est de Abraã: vt habet̃ Geñ. xxij. Per memetip̃m iuraui dicit dñs: qꝛ fecisti hanc rem: ⁊ non pepcisti vnigenito tuo ꝓpt̃ me: benedicã tibi: ⁊ multiplicabo semẽ tuũ sicut stellas celi et sicut harenã q̃ est in littore maris ⁊c̃. sed hic attribuit̃ illi sctõ cõfessori cui⁹ festum hodie ꝑagim⁹ (bñdictio. oĩm gẽtiũ dedit illi). i. dñs gratiosuz eũ feci in cõspectu oĩm gẽtiũ inter quas habitauit (⁊ testamentũ suum). i. pactũ (confirmauit sup caput ei⁹ cognouit eũ in benedictionib⁹ suis) id ẽ approbauit tãq̃ dignũ suis bñdictiõibus (cõseruauit illi miscdiaz suã: ⁊ inuenit gratiã corã oculis dñi: magnificauit eũ in cõspectu regum: ⁊ dedit illi coronam gl̃ie. Statuit illi testamẽtũ sempiter. ⁊c̃.). i. ꝑncipẽ sacerdotũ (⁊ btĩficauit illũ in gl̃ia. Fungi sacerdotio: ⁊ habere laudẽ in noĩe ipsius. Et offerre illi incẽsuz dignum in odorem suauitatis.

cisione gladij mortui sunt. Circũierũt in melotis ⁊ ĩ pellib⁹ caꝑnis. Egentes: angustiati: afflicti q̃b⁹ dign⁹ nõ erat mũdus: in solitudinib⁹ errãtes: ⁊ mõtib⁹ ⁊ spelũcis ⁊ in cauernis terre. Et hi oẽs testimonio fidei probati inuenti sunt in christo iesu dño nr̃o.

Epistola de vno cõfessore ⁊ põtifice. Eccl̃i. xliiij.

Ecce sacerdos magnus qui in dieb⁹ suis placuit deo: ⁊ inuẽtus est iust⁹ ⁊ in tẽpore iracũdie fact⁹ est recõciliatio Nõ ẽ inuent⁹ sil̃is illi: q̃ ꝯseruaret legem excelsi. Jdeo iureiurando fecit illũ dñs crescere in plebẽ suã. Bñdictionẽ oĩm gentiũ dedit illi et testamentũ suũ confirmauit super caput eius. Cognouit eum in benedictionibus suis: cõseruauit illi misd̃iam suã: ⁊ inuenit gr̃am corã oculis dñi. Magnificauit eũ in cõspectu regũ: ⁊ dedit illi coronam glorie. Statuit illi testamentum eternũ: ⁊ dedit illi sacerdotiũ magnũ: ⁊ beatificauit illũ in gl̃ia. Fũgi sacerdotio: ⁊ habere laudez in noĩe ipsi⁹. Et offerre illi incensum dignũ in odorem suauitatis.

De vno confessore Epistola

Dilectus deo ⁊ homib⁹ ⁊c. In verbis huius lectionis quo ad litterā cōmēdatus est moyses a puericia sic fuit gratiosus vt esset diligibilis omnib⁹: propter qd̄ filia regis in puericia ipsius eum in filium adoptauit vt habet Exod. ij. Et hic sub nomine ipsius moysi designat laus istius sancti cōfessoris cuius festum hodie in ecclesia peragit: cum dicit: (Dilect⁹ deo ⁊ hominib⁹ cuius memoria in benedictione) Lyr. in omni bono. (Similem illum fecit ī gloria sanctorum). s. videndo diuinā essentiam: sicut dicit Augustin⁹ ad Paulinū de videndo deū (et magnificauit ad euz in timore inimicorum) id est egyptiorum inter quos fuit magnus valde (⁊ in verbis suis mōstra placauit) quia plage egypti monstruose cessauerūt ad ei⁹ orationem (Glorificauit illum in cōspectu regum) scz Pharaonis regis egypti et seon et og: vt habetur Nume. xx. (et iussit illi corā populo suo) scz in mōte synai: vbi populus loquentē audiuit: vt habet Exo. xx. (et ostendit illi gloriā suā) scz in visione per essentiam (in fide) id ē in fidelitate: fuit em̄ valde fidelis (et lenitate ipsius.) Unde dicitur Nume. xij. Erat em̄ Moyses vir mitissimus super om̄es homines qui morabant in terra (sanctum fecit illum). i. mundū ⁊ firmū (et elegit eum ex omni carne) scz ad educendū filios Israel de egypto: ⁊ vt esset legislator veteris testamenti (Audiuit em̄ eū ⁊ vocē ipsius). s. de p̄cantē pro relaxatione peccati israel in fabricatione vituli: vt ptz Exo. xxxij. (⁊ induxit illū in nube: ⁊ dedit illi cor ad p̄cepta) id est dei opa adimplenda ⁊ alijs dicēda (⁊ legē vite et discipline)

Item alia epistola de vno confessore. Eccl. xv

Dilectus deo et hominibus cuius memoria in benedictione est. Similem illum fecit in gloria sanctorum: et magnificauit eum in timore inimicorum: ⁊ in verbis suis mōstra placauit. Glorificauit illum in cōspectu regum: ⁊ iussit illi corā populo suo: et ostendit illi gloriam suam: in fide ⁊ lenitate ipsius sanctum fecit illum: et elegit eum ex omni carne. Audiuit enim eum ⁊ vocem ipsius: ⁊ induxit illū ī nube. Et dedit illi cor ad p̄cepta ⁊ legem vite ⁊ discipline.

Item alia epistola de vno confessore. Sapien. x.

Iustum deduxit dn̄s p vias rectas: et ostendit illi regnū dei: et dedit illi scientiam sanctorum. Honestauit illū

Iustum deduxit dn̄s per vias rectas: ⁊ ostēdit illi regnū dei ⁊c. In verbis huius lectionis cōmendatus est Iacob pater filioꝝ isrl: q̄ iustus fuit in mesopotamiā iuit fugiens iram fratris sui Esau: vt habet Gen̄ xxvij. Et hic sub nomine iacob designatur laus istius sancti cōfessoris cui⁹ festū hodie celebrat: cum d̄r (Iustum deduxit dn̄s p vias rectas: ⁊ ostendit illi regnuz d̄i) scz qn̄ vidit scalā cui⁹ summitas tāgebat celos ⁊ dn̄m innixum scale: vt patz Gen̄. xxviij. Tūc ei habuit reuelationez de supna hierl'm: id circo euigilās dixit: Nō est hic aliud: nisi dom⁹ dei ⁊ porta celi (⁊ dedit illi sciētiā sctōꝝ). i. noticiā de sctis angelis q̄s vidit ascēdētes ⁊ descēdentes p illā scalā (Honestauit illū in la.) id est reddit eū diuitē ⁊ inclytū pro laboribus suis in custodiēdis ouib⁹ laban auunculi sui: vt ptz Gen̄. xxx. Ditatus est hō ille vltra modum ⁊c. (et compleuit labores illius:) quando deo protegente recessit de mesopotamia cū vxorib⁹ et liberis ⁊ diuitijs suis (in fraude circūueniētiū illi affuit)

id est Laban et filiorũ suorũ: qui nitebantur eum decipere: mutãdo frequẽter mercedẽ suam: vt patz Geñ. xxj. illa affuit multiplicando greges: que ſm pactum debebant cedere in mercedem Jacob (et honestum fecit eum) ditando eum temporalibus et spiritualibus diuitijs (et custodiuit eum ab inimicis: et a seductoribꝰ tutauit illum.) id est a laban et eiꝰ filijs in sequentibꝰ Jacob recedentem ad spoliandum eum vt habetur Genesis xxxj. (et certamẽ forte dedit illi) scilicet cum angelo luctanti: vt habetur Genesis. xxxij. (vt vinceret: et sciret quoniã omniũ potentior est sapientia) scz Esau fratrem suuz proprium sibi aduersantẽ: ad hoc enim fuit illa luctatio: vt Jacob assecurareť de victoria cõtra Esau quem nimis timebat: idcirco dixit sibi angelus. Si contra deum fortis fuistis: quãtomagis cõtra homines preualebis. Post hoc ponit aliud exemplum de Joseph quem vendiderunt fratres sui Jsmaelitis dicens: (Hec venditũ iustum) scz Joseph (nõ dereliquit: sed a peccatoribus liberauit eum:) id est a fratribns suis eum occidere volentibus (descẽditq; cum illo in foneam). i. in carcerẽ regis egypti: vt patet Geñ. xxxix. Unde dicitur ibidem. Fuit autem dominus cum Joseph: deditq; ei gratiam in conspectu principis carceris (ꝛ in vinculis non dereliquit eũ donec offerret illi sceptrum regni) id est dominationem in regno egypti post regem immediate. vt patet Genesis. xlj. (et potentiam aduersus eos qui eum deprimebant) scilicet super Phutifar et vxorem eius quibus superior factus fuit (et mendaces ostendit qui maculauerunt illum) scilicet imponendo sibi iniuste adulteriũ. Nã malicia mulieris fuit detecta (et dedit illi claritatẽ eternaz) scilicet bone fame q̃ manet adhuc: manebit vsq; in finem (dominus deus noster.)

in laboribus: et cõpleuit labores illius. In fraude circũueniẽtium illi affuit: ꝛ honestum fecit illum. Custodiuit eum ab inimicis: et a seductoribus tutauit euz. Et certamen forte dedit illi vt vinceret: et sciret quoniam omnium potentior est sapientia. Hec venditum iustum non dereliquit: sed a peccatoribus liberauit eum. Descenditq; cum illo in foueã: ꝛ in vinculis non dereliquit eum donec afferret illi sceptrum regni: ꝛ potentiam aduersus eos qui eũ deprimebant. Et mẽdaces ostẽdit qui maculauerunt illum: et dedit illi claritatem eternam dominꝰ deus noster.

Item alia epistola de vno confessore. Sap̃. vij.

Optaui et datꝰ est mihi sensus: ꝛ inuocaui: ꝛ venit in me spiritus sapiẽtie.

¶ Postilla

Optaui et datus est mihi sensus et inuocaui: et venit in me spiritus sapiẽtie ꝛc. Sapien. vij. Ante initium illius lectionis dicit rex salomõ sic. Nemo ex regibꝰ aliud habuit natiuitatis initium. Unus ergo introitus est omnibus ad vitam et similis exitus. Tunc sequitur presens lectio. Salomon desiderauit a deo sibi dari sapientiam dicens. (Optaui) scilicet sapiẽtie donum (et datus est mihi sensus) id est donum sapientie et intellectus (ꝛ inuocaui et venit in me spiritus sapientie.) id est spiritussanctus qui dat sapientiam: (et preposui illam regnis et sedibus: ꝛ diuitias nihil esse dixi in comparatione illius: nec comparaui illi lapidem preciosum quoniam omne aurum in comparatione illius harena est exigua: et tanquã lutum estimabitur argentum in conspectu illius)

Et rō est: qꝛ diuitie tpales cōes sūt bonis ⁊ malis: ⁊ freq̄nter cōcedunt̄ malis plusq̄ bonis: vt ptz ad sensuz: sapīa aūt vera de q̄ hic fit sermo: solis bonis cōcedit̄. Ideo bona exteriora respectu ipi⁹ vere sapiētie nullius valoris sunt reputanda (sup salutē ⁊ speciem) .i. sup sanitatē corpis et ei⁹ pulchritudinē (dilexi illā.) qꝛ sanitas ⁊ pulchritudo sunt ꝑfectōes corpis: sapientia vo ꝑfectus est mētis: ⁊ ideo quāto aīa est melior corpe tanto sapientia est illis p̄ferēda (⁊ ꝓposui ꝑ luce habere illam) qꝛ sicut lux corporalis dirigit ī corporalib⁹ sic sapientia in spiritualibus: (qm̄ inextinguibile est lumē illius: venerunt aūt mihi om̄ia bona parit̄ cū illa) qd̄ ptz iij. Reg. iij. vbi dr̄ q̄ Salomon petendo sapientiā a dño nō solū illā obtinuit: sz etiā cū illa diuitias et honores sup oēs reges (et innumerabilis honestas ꝑ man⁹ illius) id est per opa ipsius que per manus designatur eo q̄ manus est organum organoꝝ vt ptz .iij. li. de aīa (⁊ letatus suz in oīb⁹: qm̄ aūcedebat me ista sapīa.) oñdēdo mihi q̄liter agere deberē (⁊ ignorabā) .s. tāq̄ ipāz haberē (qm̄ hoꝝ oīm mater est) scz ipa habita cognoui (quoniam sine fictione didici) scz a deo a quo ipsam deuote postulaui: vt patz .iij. Regū .iij. Et a nathan propheta cui fui traditus ad erudiendū (et sine inuidia cōtco) vbo dei vl̄ scripto. Scripsit em̄ multos libros ad nostrā eruditionē (⁊ honestatē illius nō abscondo) Nā oēs reges circūquaq̄ desiderabāt āudire sapiētiā salomōis (infinitus eī thesaur⁹ ē hoīb⁹) .i. inappc̄iabil̄ (quo q̄ vsi sūt) opa sapientis exercendo (ꝑticipes facti sunt amicitie dei) .s. tāq̄ cōformes ei in opib⁹ suis: q̄ cōformitas cā est dilectiōis. vt ptz Ecc̄i. x ij. Om̄e aīal diligit sibi simile

Et preposui illā regnis ⁊ sedibus ⁊ diuitias nihil esse dixi incomparatione illi⁹. Nec cōparaui illi lapidem p̄ciosum: qm̄ omne auꝝ in comparatione illius arena est exigua: ⁊ tanq̄ lutū estimabit̄ argentū in conspectu illius. Super salutem ⁊ speciē dilexi illā: et ꝓposui pro luce habere illā: quoniam inextinguibile est lumē illi⁹. Venerunt aūt mihi oīa bona pariter cū illa: ⁊ innumerabilis honestas per manus illius. Et letatus sum in omnibus quoniā antecedebat me ista sapiētia: ⁊ ignorabam qm̄ horum omniū mater est. Quoniā sine fictione didici: ⁊ sine inuidia cōmunico et honestatē illi⁹ nō abscōdo. Infinit⁹ em̄ thesaur⁹ ē hominib⁹ quo q̄ vsi sunt ꝑticipes facti sunt amicitie dei.

Epistola de vno confessore et pontifice. Ad Hebre. v.

Omnis nāq̄ pōtifex ex hoīb⁹ assumptus pro hominibus cōstituit̄ in his q̄ sunt ad deuz vt offerat dona et sacrificia pro pctis. Qui condolere

Omnis nāq̄ pōtifex ex hoī. ⁊c. Aū initiū illi⁹ epl̄e scribit sctūs paulus dicēs: Nō em̄ habemus pōtificē q̄ non possit cōpati infirmitatib⁹ nr̄is: tēptatū aūt ꝑ oīa. Adeam⁹ ergo cuz fiducia ad thronū gratie ei⁹ vt misericordiā ꝯsequamur ⁊ gr̄am īueniam⁹. Tunc seq̄t̄ pñs epl̄a (Oīs nāq̄ pōtifex) Glo. s̄m legē: (ex hoīb⁹) .i. de numero hoīm (assumptus) non introductus (pro hoīb⁹) scz saluādis (cōstituit̄) vt per euz a deo impetrent misericordiam: debet em̄ eē mediator dei ⁊ hoīum (ī his q̄ sūt ad deū) Ly. in spūalib⁹ ⁊ diuinis (vt offe. do.) id ē volūtarie oblata: nō violenter extorta (⁊ sacrificia ꝑ peccatis) scz populi (qui condolere possit his qui ignorāt ⁊ errant) .i. qui

peccāt ex infirmitate (qm̄ ⁊ ip̄e) scz pōtifex (circūdatus est infirmitate) Ly. debet em̄ pontifex moueri ad cōpassionē ⁊ misericordiam ex consideratione ꝓprie fragilitatis. vñ ⁊ dñs ꝑmisit beatū petrū in peccatū cadere: vt sciret alijs cōpati ex cōsiderationibus proprij delicti (Et ꝓpterea) scz quia infirmus est et in miserijs circūdatus (debz quemadmodū pro populo) sibi subdito (ita etiā et ꝓ semetipso offerre dona pro pctis) scz suis dimittendis sicut et pro peccatis populi (Nec q̄sq̄ sibi assumat honorē) scz pōtificatus (sz q̄ vocatur a deo tanq̄ aaron) Ille enim a deo vocatur qui debito modo instituit (Sic ⁊ christus nō semetipsum clarificauit ita vt pontifex fieret) scz assumendo sibi honorem pontificatus: (sed qui locutus est ad eū): scz pater qui clarificauit ipsum filium dicēs: (Filius me⁹) scz naturalis non adoptiuus (es tu) singulariter (ego hodie) id est in eternitate (genui te) ille qui sic locutus est ad eū clarificauit eū (quēadmodū ⁊ in alio loco dicit) id est in Ps. cix (Tu es sacerdos in eternum). nō ad tempus sicut aaron (ꝑm ordinem melchisedech:) Id est ꝑm dignitatem et ritum ordinis sacerdotalis melchisedech.

posset his qui ignorāt ⁊ errāt qm̄ ⁊ ip̄e circumdatus est infirmitate ⁊ ꝓpterea debet quemadmoduz ꝓ ppl̄o: ita etiam pro semetip̄o offerre dona ꝓ pctis: nec quisq̄ sibi assumat honorem: sed qui vocat̄ a deo tanq̄ aaron. Sic ⁊ christus non semetip̄m clarificauit vt pontifex fieret: sed qui locutus est ad eum. Filius meus es tu: ego hodie genui te: quemadmodū et in alio loco dicit: Tu es sacerdos in eternū ꝑm ordinē melchisedech.

Epistola de virginibus. ij. Corinth. x. et. xj.

Qui gloriat̄ in domino glorietur. Non enim qui seipsum commendat ille probat⁹ est: sed quem deus cōmendat. Hic incipit vndecimū capitulum. Utinaz sustineretis modicum quid insipientie mee: sed ⁊ supportate me. Emulor enim vos dei emulatione. Despondi enim vos vni viro virginem castam exhibere christo:

Alia epistola de virginibus. j. Corinth. vij.

Qui gloriat̄ in domino glie̅t. Nō em̄ q̄ seip̄m ⁊c̄. Añ initiū illi⁹ epl̄e scribit sctūs Paulus in eo. ca. dicens: Non audemus nō inserere aut cōparare quibusdam qui seipsos cōmendant. Tunc sequit̄ presens epistola: (Fratres: Qui gloriat̄.) Gorra. siue ego siue alius (in dño glie̅t) Lyra. q. d. de bono opere non mihi gloriā attribuo: sz deo a quo omne bonuz est sicut a principali agente (Non enim qui seipsum commēdat) scz ꝓpriam gloriam querens: (ille probatus est (id est approbatus a deo: (sed quem deus cōmendat) Lyr. id est cōmendabilem facit virtutibus.

¶ Hic incipit vndecimū capitulū (Utinā sustineretis modicum quid insipiētie mee) Gor. q̄ modicum gloriarer de regimine meo quia reuera plus possem gloriari: qd̄ tñ ꝑm estimationem indiscretoruz reputat̄ insipientia (sed et supportate me) Gorra. id est patiēter audite sicut subditi prelatum suum. (emulor em̄ vos). Ly. id est feruēter diligo (dei emulatione). i. charitatiua dilectione: (despondi em̄ vos) scz ānulo fidei (vni viro) scz xp̄o (virginē) Ly. q̄tum ad fidei integritatem (castam) q̄tum ad vite puritatez (exhibere xp̄o) qui solus est sponsus ecclesie.

De virginibus Epistola

De virginibus p̄ceptū non habeo ꝛc̄. Aūn initiū illi⁹ epl̄e scribit sctūs Paulus in eo.ca. Sctīficat⁹ est vir fidel' ꝑ mulierē fidelē. Tūc sequit̄ pn̄s epl̄a q̄ legit̄ in missa de virginibus. (Frēs: de virginibus p̄ceptū non habeo) Hor. s. vt ꝯtineāt vl' nubāt (ꝯsiliū āt do) Ly. tāq̄ de meliori bono. s. de ꝯtinēdo (tāq̄ miscōiam ꝯsecutus a deo) Hor. i. apl'atū mihi misericorditer ꝯcessuz (vt sim fidelis) in dispēsatione mihi credita vn̄ credendū est mihi in consisijs vnde ex hoc habet̄ q̄ acq̄escendū est consilio p̄lati: (Existimo em̄ hoc esse bonū) Hor. scz manere in virginitate (ꝓpter instantem necessitatē: qm̄ homini bonū est sic esse) Ly. s. ad vitandū occupationē circa necessaria vite p̄sentis: q̄ incūbit cōiugatis circa prouisionē vxoris et ꝓlis ꝑ quā hō retrahit̄ a bono cōtēplationis ꝛ diuine dilectiōis. (Alligatus es vxori noli querere solutionē) Ly. quia forsitan caderes per incōtinentiā: experti eī delectationē venereorū in actu coniugali: reuertunt̄ ad eā de facili (solut⁹ es ab vxore noli q̄rere vxorē) si vis ꝯtinere qd̄ mai⁹ est bonū (si aūt acceperis vxorē nō pec.) Ly. qz hoc est licitū viro et etiā mulieri (ꝛ si nupserit v̄go nō pecca.) ꝛ hoc manifeste est cōtra illos hereticos q̄ condēnant matrimoniū (tribulationem tamen carnis habebūt hmōi) Horra. s. cōiugati: qz habebūt sollicitudinem ꝛ affectionem pro rebus necessarijs procurandis et sibi ꝛ pueris suis. Vn̄ leuius est eē sine cōiugio (ego aūt vob̄ par.) Lyra. q. d. nō solū ostēdā vob̄ viā ꝑfectionis q̄ difficilis est in obseruātia v̄ginitatis: sz etiā matrimoniū concedo: ad qd̄ licite potestis accedere cōdescēdēdo in hoc infirmitati vr̄e (hoc itaq̄ dico frēs tp̄us breue ē) Lyr. s. vite hūane: ꝗ q̄libet debet inq̄tū pōt ad ꝑfectionē conari q̄diu hz tp̄s merendi (Reliquū ē). i. hoc solū: restat ad agendū (vt q̄ habēt vxores tāq̄ nō habētes sint) Lyr. qd̄ fit dupliciter. Uno mō vt reddāt debitū nō tn̄ exigāt. Alio mō ꝑfectus vt vterq̄ cōiugium de cōi cōsensu incipiāt ꝯtinere propter maius bonum adipiscendū (et qui flent). i. tristicie materiā hn̄t q̄ frequētius ꝯtingit ī matrimonio ꝓpt̄ varios casus ꝯtingētes circa cōiugem ꝓlem ꝛ familiā (tāq̄ nō flētes) scz patientes sustinēdo: ex spe retributionis et̄ne ꝯsolationē recipiēdo. (et qui gaudēt). i. materiā gaudendi habent ex aliq̄ tp̄ali ꝓsperitate circa se ꝛ ꝓlem vel familiā ꝯtin gentē (tāq̄ nō gaudētes) cogitando q̄ nō est multū gandendū nisi de bonis spūalib⁹ ꝛ et̄nis: ꝓsperitas em̄ tp̄alis frequēter vergit magꝭ ī nocumētū (et q̄ emūt tāq̄ pos.) Ly. cogitādo q̄ non habemus h̄ manentē ciuitatē sz futurā inq̄rim⁹ (ꝛ q̄ vtū. hoc mū.) ly. i. q̄ pn̄t vti bonis huius mūdi: eo q̄ sūt diuites ꝛ corꝑe sani (tāq̄ nō vtār) scz accipiēdo de bonis pn̄tib⁹ q̄to min⁹ p̄t fieri: salua tn̄ decētia stat⁹ ꝛ ꝑ

De virginibus p̄ceptum non habeo: cōsilium aūt do tanq̄ misericordiam consecutus a deo vt sim fidelis. Existimo enim hoc bonū esse propter instantem necessitatem: qm̄ homini bonū est sic esse. Alligat⁹ es vxori noli querere solutionem. Solut⁹ es ab vxore: noli querere vxorem. Si aūt acceperis vxorem non peccasti. Et si nupserit virgo nō peccauit. Tribulationē tamē carnis habebūt hmōi. Ego autez vob̄ parco: hoc itaq̄ dico fratres Tēpus breue est. Reliquū est vt qui habēt vxores tanq̄ nō habentes sint: et qui flent tanq̄ nō flentes: ꝛ qui gaudent tanq̄ nō gaudentes: et qui emunt tanq̄ non possidentes: et qui vtuntur hoc mundo: tanq̄ non vtantur. Preterit enim figura huius mundi.

sonaꝝ (ꝑterit eñ figu. huiꝰ mũ.) q.d. mũdana q̃si nihil estimãda sũt (qꝛ ꝑte. fi. huiꝰ mũdi) Ly. i. exterioꝛ pulchꝛitudo q̃ est in ꝯtinua variabilitate: idcirco parũ curandũ est ꝺ bonis ꝑñtꝭ vite: qꝛ nihil est hic stabile (volo ãt vos si. sol. esse) Ly. loq̃ndo de sollicitudĩe suꝑflua spũalia ĩpediente (q̃ aũt sine vxoꝛe ẽ sollicitꝰ est q̃ dñi sũt quõ pla. deo). i. hꝫ aptitudinẽ vt sit sollicitꝰ de bonis spũalibus ꝛ eternis (q̃ autẽ cũ vxoꝛe est). s. in mr̃imonio (sollicitꝰ ẽ q̃ sũt mũ. ꝛc̃.) et ĩ hoc casu vir põt se sollicite oꝛnare (ꝛ diuisus est). i. ꝑtim seruiens mũdo: ꝑtim deo q̃ꝫtũcunq̃ bñ viuat in mr̃imonio (et mlier ĩnupta). i. vidua (et ꝟgo cogitat). i. maioꝛẽ facultatẽ hꝫ cogitãdi (q̃ dñi sũt). s. spũalia et eterna (vt sit sctã). i. magis q̃ꝫ nupta (coꝛpe). i. coꝛporalibꝰ bonis actionibꝰ ꝛ oꝑis bonis (ꝛ spũ). i. spũalibus actiõibꝰ ꝛ ꝟtutibꝰ) (ĩ xp̃o iesu dño nr̃o

Uolo autẽ vos sine sollicitudine esse. Qui aũt sine vxoꝛe est sollicitus est q̃ dñi sũt quõ placeat deo. Qui aũt cũ vxoꝛe est sollicitꝰ est q̃ sũt mũdi quõ placeat vxoꝛi: ꝛ diuisus est. Et mulier innupta ꝛ virgo cogitat q̃ dñi sunt: vt sit sancta coꝛpe ꝛ spũ in xp̃o iesu dño nr̃o

Item alia epistola de virginibus. Ecc̃i. lj.

Confitebor tibi dñe rex ꝛ collaudabo te deum saluatoꝛẽ meũ. Cõfitebor noĩ tuo: qm̃ adiutoꝛ ꝛ ꝓtectoꝛ factꝰ es mihi: ꝛ liberasti coꝛpꝰ meũ a ꝑditione. A laqueo lingue iniq̃: ꝛ a labijs operantiũ mẽdaciũ: ꝛ in ꝯspectu astãtiũ factꝰ es mihi adiutoꝛ. Et liberasti me ꝟm multitudinez miscꝺie noĩs tui: a rugiẽtibꝰ ꝑparatis ad escã: de manibꝰ querẽtiũ aĩam meã: ꝛ de poꝛtis tribulationũ q̃ circũdederũt me: a ꝑssura flãme q̃ circũdedit me: ꝛ ĩ medio ignis nõ suꝫ estuata. De altitudine ventris inferi ꝛ a lingua coinq̃nata: ꝛ a ꝟbo mendacij: ꝛ a rege iniq̃ ꝛ a lingua iniusta liberasti me.

Confitebor tibi domĩe rex ꝛc̃. Añ initiũ illiꝰ lectionis habeꝛ sic. Doctrinã sapiẽtie et discipline scripsit ĩ codice isto iesus filius syrach hierosolymita. Beatus qui versaꝛ in istis bonis: q̃ ponit illa in coꝛde suo sapiẽs erit. Tũc sequiꝛ lectio ꝑsens q̃ legiꝛ pro epl'a in missa de virginibus (Confitebor tibi dñe) Lyr. oĩm rerũ per creationẽ (rex) ꝑ eoꝛũ gubernationẽ (et collauda. te deũ salua. meũ) ꝑ spẽalẽ mei ꝓtectionẽ (cõfitebor noĩ tuo). s. cõfessiõe laudis (qm̃ adiutoꝛ ꝛ ꝓte. fa. es mihi). s. ꝓteetoꝛ in tẽtatiõe diaboli: ꝛ adiutoꝛ ĩ ꝓmotiõe boni (et libe. coꝛ meũ a ꝑditiõe). i. a vitio gule et luxurie (a laqueo lin. iniq̃.). i. a vitio detractionis) ꝛ a la. ope. mẽdacij). s. perniciosũ (ꝛ ĩ cõspectu astãtiũ). s. angeloꝛũ q̃ tibi astãt (factꝰ es mihi adiutoꝛ) cõtra hostes coꝛpales et spirituales (ꝛ liberasti me ꝟm multitudinem misericoꝛdie noĩs tui a rugiẽ. ꝑpara. ad escã. de mani. querẽ. ani. meã) qꝛ diabolꝰ tanq̃ leo rugiens circuit querens quem deuoꝛet j. Peꝛ. v. (ꝛ de poꝛtis tribulationum q̃ circũdederunt me a pressura flãme) scilꝫ incẽsiuarum libidinis (que circũdedit me). s. per fomitem existẽtẽ ĩ carne mea (ꝛ in medio ignis) scꝫ libidinosi ardoris (nõ sum estuata. De altitudĩe). i. ꝓfunditate (vẽtris infert). s. in q̃ ꝑte sunt dãnati: sed ad lymbũ patrum descẽdebãt tũc sctĩ (et a lingua coinq̃.). i. verbis scurrilibꝰ ꝛ immũdis (ꝛ a ꝟbo mẽdacij) scꝫ ꝑniciosi (a rege iniq̃). i. a diabolo: qui est rex suꝑ oẽs filios suꝑbie (et a lingua iniusta). i. calũniante alios sine cã (libe. me) ꝟm multitudinẽ miscꝺie noĩs tui.

De Virginibus Epistola.

Sapientia vincit maliciā ꝛc̄. Añ initiū illi⁹ epl̄e siue lectiōs scribit Salomon sic. Neminē em̄ diligit de⁹ nisi eū qui cū sapiētia inhabitat ꝛc̄. Tūc sequit̄ pñs lectio (Sapīa) scz eterna (vincit mali. Attingit ḡ a fi. vsq; ad fi. fortiter) scz oīa creata penetrādo suavirtute (ꝛ disponit omnia suauiter) qꝛ dat oībus creaturis formas et inclinatiōes per q̄s mouēt naturaliter actus suos: sicut lapidi grauitatē ꝑ quā naturalit̄ tendit deorsum. (hanc amaui). s. singulariter (ꝛ exq̄siui eā a iuuētute mea). s. petēdo eam a deo mihi dari (ꝛ q̄siui mi. eaz spon. assumere) id ē ei⁹ meditatiōib⁹ inseparabiliter adherere. (ꝛ amator fact⁹ sum forme illi⁹.) Est em̄ decor aīe assimilās decori creatoris (generositatē illi⁹ glorificat). i. gloriosaz ꝯfitet̄ (cōtuber. hñs dei). i. hō hñs contuberniū dei ꝑ charitatē: ꝑ quā homo manet in deo ꝛ de⁹ ī eo (sz ꝛ dñs oīm dilexit eā). s. inquātū ipsa facit hoīes deo diligibiles (doctrix est em̄ disci. dei) naz donū sapientie facit habentē subdere se mandatis diuinis: (ꝛ electrix operum illius) Nam per ip̄am elegit homo opera deo placita.

Alia epistola de virginibus. Sapientie. viij.

Sapientia vincit maliciā. Attingit ergo a fine vsq; ad finē fortiter et disponit oīa suauiter. Hāc amaui ꝛ exq̄siui eā a iuuētute mea: ꝛ q̄siui mihi eā sponsam assumere: ꝛ amator fact⁹ sum forme illius. Generositatē illius glorificat cōtuberniū habēs dei. Sed ꝛ dñs oīum dilexit eam. Doctrix est enim discipline dei: ꝛ electrix operū illius.

Alia epl̄a q̄ legit̄ in missis cōibus ꝑ defunctis. Apocal̄. xiiij.

In diebus illis: Audiui vocē de celo dicentē mihi. Scribe beati mortui q̄ in dño moriunt̄. Ammodo iam dicit spūs vt requiescāt a laborib⁹ suis Opa em̄ illoꝝ sequunt̄ illos.

Alia epl̄a que legit̄ in p̄sentia defuncti. j. Thessa. iiij.

Nolumus autē vos ignorare frēs de dormientibus: vt non contristemini sicut et ceteri qui spem nō habent

In diebus illis. Audiui vocē de celo dicentem mihi (Scribe) tanq̄ rem nobilissimā. (Bti mortui q̄ in dño moriunt̄) Ly. in cōfessione dñi nr̄i iesu xp̄i (Ammōiā dicit spūs) scz spūs q̄ cuz ꝑ atre et filio ē vnus de⁹ (vt requie. a labo. suis) nā ī beatitudine appetit⁹ totaliter q̄etabit̄ (opa em̄ illoꝝ) scz q̄ sunt meritorie vite eterne (sequunt̄ illos) scz ī beatitudine quā recipiūt ꝑ ipsis.

Nolumus autē vos ignorare frēs ꝛc̄. Añ initiuz illi⁹ epl̄e scribit sanctus Pau. ī eo. c. di. Rogam⁹ vos frēs vt honeste ambuletis ad eos qui foris sūt ꝛ nulli⁹ aliq̄d desideretis. Tunc statim sequit̄ pñs epl̄a (Nolum⁹ vos ignorare frēs de dormiētib⁹) Gor. i. de mortuis quos dormientes appellat ꝓpt̄ resurrectionē facultatē: ita em̄ d̄ facili excitabūt̄ de morte sicut dormiētes a somno (vt nō ꝯtristemini) incōsolabiliter d̄ morte amicoꝝ (sicut et ceteri) scz infideles (qui spem nō habēt) scz resurrectionis future. Sciendū ꝙ infideles q̄ nō habent fidē resurrectiōis: nares habēt magnā causam amicos defunctos lugēdi q̄si incōsolabilit̄: nō aūt sic christiani q̄ habēt spem resurgēdi ꝓpter qd̄ rep̄hēsibile est christianis īmoderate mortuos lugere qꝛ in hoc assimilant̄ infidelibus spem future resurrectiōis nō habētibus. Luge

re aũt defunctos moderate est opus pietatis (Si eñ credimus ꝙ iesus mortuus est et resurrexit (Si ꝓ quia: nam ad articulos fidei ꝑt inet credere Jesum vere mortuum fuisse ⁊ vere surrexisse (ita ⁊ deus) scz pater qui suscitauit iesum (eos qui dormierũt) scilz somno mortis (per iesum) id est in fide iesu christi (adducet) scz vt sint in eadem beatitudine ⁊ ĩmortalitate (cum eo) id est cum christo. Unde Joh. xij. Uolo pater vbi ego sum illic sit minister meus (Hoc eñ vobis dicimus in verbis domini) scz qđ docuit nos (qꝛ nos qui viuimus) Gor. id est qui tunc viuemus (qui residui sumus) scz adhuc viui relicti ceteris iaz mortuis (in aduẽtu dñi) scilz ad iudiciũ (nõ preueniemus) Lyra. in resurrectione futura (eos qui dormierũt) id ẽ longo tẽpore ante mortui sunt: quia resurrectio fiet virtute diuina que operaẽ in instanti. qnia in momento: in ictu oculi resurgẽt mortui (quoniã ipse dñs) scz in propria ꝑsona (in iussu) Gor. i. imperãdi potestate: nõ in humilitate sicut in ꝑmo aduentu. Non eñ equabit sup asinam nõ portabit crucẽ in dorso suo. vt ptz Math. xxiij. Uidebũt filiũ hoĩs venientẽ cum potestate magna ⁊ maiestate (⁊ in voce archangeli). i. facta ministerio alicui⁹ archangeli q̃ diceẽ. Surgite mortui venite ad iudiciũ (⁊ in tuba dei). i. christi: Et vocat vocẽ illam tubam ꝓpter sonũ eius terribilẽ (descẽdet de celo) localiter in aere. Naz iudicab. in forma humana: sicut dicit Act. j. Hic Jesus qui assumptus est a vobis in celuz ⁊c. (⁊ mortui qui in christo sunt) id est in eius fide mortui (resurgent primi) tempore ꝑm quosdam: ꝑm alios nõ tempore sed dignitate (deinde nos q̃ viuimus) Gor. i. illi de nobis q̃ ceteris mortuis tunc viui erũt (q̃ relinq̃mur) id est qui residui ab antichristi ꝑsecutione erim⁹ (simul) cuz illis qui nos ad requiẽ ꝑcesserũt (rapiemur in nubib⁹) scz ab angelis (obuiaz christo) Ly. scz venienti ad iudicium. (in aera) vbi ꝓfert sententiã iudicij super vallẽ Josaphat Uñ Johel. iij. Congregabo oñes gentes et deducam eas in vallem Josaphat qꝛ ibi sedebo vt iudicem omnes gentes (et sic semꝑ cum dño erimus) qꝛ electi a christo nõ separabunt amplius sed semꝑ erunt sibi coniuncti: nõ solum in anima: sed etiam in corpore (Itaq̃ cõsolamini) Glo. ordi. scz de morte amicoꝝ (inuicem) scz alter ad alterũ (in verbis istis) scz de resurrectione fideliũ.

Si eñ credimus ꝙ iesus mortuus est ⁊ resurrexit: ita et deus eos qui dormierunt per iesum adducet cum eo. Hoc eñ vobis dicim⁹ in verbo domini: quia nos qui viuimus qui residui sum⁹ in aduentu dñi nõ ꝑueniemus eos qui dormierũt. Quoniã ipse dñs in iussu ⁊ in voce archangeli ⁊ in tuba dei descendet de celo: ⁊ mortui qui in christo sunt resurgẽt primi. Deinde nos qui viuimus qui relinquimur simul rapiemur cũ illis in nubibus obuiã xp̃o in aera: ⁊ sic semper cũ dño erimus. Itaq̃ cõsolamini inuicẽ in verbis istis.

Sequit̃ alia epl̃a in anniuersario defunctoꝝ. ij. Mach. xij.

In diebus illis: Uir fortissim⁹ iudas facta collatione duodecim milia drag-

In diebus illis. Uir fortissim⁹ iudas. ⁊c. Ante initium illius epistole legit̃ de maximis ꝑlijs et triumphis que iudas machabeus cum fratrib⁹ suis dei adiutorio obtinuit. Primo quandã ciuitatem firmam muris nomĩe caspyn: in qua habitabant turbe promiscuarũ gentiũ que cõfidebant in stabilitate murorũ et remissus agebant maledictis lacescẽtes Judã ac bsas[illegible]mãtes ⁊ loquẽtes que fas non est dice

re. Machabeus aũt inuocato diuino auxilio innumerabiles interfecit vt stagnũ circũiacens sanguine flueret. Item post hoc iudas machabeus cum sex milibus fuit cõtra Timotheum qui habuit. cxx. milia peditũ et equitũ duo milia quingẽtos. Et iudas cum sex milibus pstrauit triginta milia virorũ. Itẽ post hoc mouit Iudas machabeꝰ exercitum contra Gorgiam prepositũ Idumee cũ tribus milibus peditum ⁊ equitibus quadringentis quibus congressis pauci ruere iudeorũ. Post hoc venerant sepelire interfectos de iudeis: ⁊ inuenerũt sub tunicis interfectorũ de donariis idolorũ. Lyra. i. rebus p̃ciosis cultui idolorũ dedicatis a q̃ bus lex ꝓhibet. Deut. vij. Omnibꝰ ergo manifestũ est ob hãc causam eos corruisse. Omnes itaq̃ benedixerũt iustum iudiciũ domini q̃ occulta fecerat mãifesta. Tunc post hoc sequitur presens lectio. ¶ In diebus illis Vir fortissimus iudas facta collatiõe: duodecim dragmas argẽti misit hierosolymam offerri ea ibi pro peccatis mortuorũ) Lyr. sez sic interfectorũ in bello (iuste et religiose de resurrectione) sez futura (cogitans. Nisi eim eos qui ceciderãt resurrecturos speraret superfluũ viderek et vanũ orare ꝓ mortuis Et quia cõsiderabat q̃ hi qui cum pietate dormitionẽ acceperant: optimã haberẽt repositam gratiam. Sancta ergo et salubris est cogitatio pro defunctis exorare: vt a peccatis soluanẽ) Sed forte videtur alicui q̃ factũ hoc fuit frustra: eo q̃ isti sic interfecti videntur mortui in peccato mortali habentes secum donaria. Respõdet Nicolaus de lyra q̃ iudas machabeꝰ ⁊ sociꝰ eius debebant probabiliter iudicare q̃ illi interfecti penituissent in morte: ⁊ sic orationes et oblationes valebunt eis eo q̃ mortui erant in statu salutis.

mas argenti misit hierosolymam offerre ea ibi pro peccatis mortuorum: iuste ⁊ religiose de resurrectione cogitãs. Nisi enim eos qui ceciderant resurrecturos speraret superfluũ viderek ⁊ vanam orare pro mortuis. Et q̃ considerabat q̃ hi qui cũ pietate dormitionẽ acceperant: optimã haberẽt repositam gratiam. Sancta ergo et salubris est cogitatio ꝓ defunctis exorare: vt a peccatis soluanẽ.

Postilla Guillermi sup epistolas et euãgelia de tẽpore ⁊ de sanctis: per totius anni circulũ finit.

Universitäts München Bibliothek

638.12

Incun.
558